

מבשר עלוני השבת

וגש	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	4:01	5:17	5:32	5:54
בני ברק	4:15	5:18	5:28	5:50
חיפה	4:04	5:16	5:28	5:50
אשדוד	4:16	5:19	5:29	5:51
בית שמש	4:00	5:18	5:31	5:53
קרית גת	4:18	5:19	5:31	5:53

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

פרשת ויגש תשי"ט

זמני כניסת ויציאת השבת לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	4:01	5:17	5:54	תל אביב	4:16	5:18	5:50	חיפה	4:05	5:16	5:48
אשדוד	4:16	5:19	5:51	אנטוורפן	4:17	5:33	5:47	לונדון	3:36	4:50	5:04
מנשסטר	3:34	4:52	5:02	וינה	3:46	4:55	5:13	ציריך	4:17	5:28	5:48
מונטריאול	3:56	5:02	5:24	טורונטו	4:26	5:30	5:54	ניו יארק	4:14	5:15	5:42
לייקוואד	4:17	5:18	5:45	בלטימור	4:29	5:29	5:57	שיקאגו	4:05	5:07	5:33
לוס אנג'לס	4:30	5:27	5:58	סאן פאולו	7:30	8:27	9:02	מלבורן	8:19	9:26	9:51

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

ויגש	הניץ	קו"ש	קו"ש	סו"ז	סו"ז	הצות	מנחה	מנחה	פלג	שקיעת החמה
ירושלים	6:26:40	9:00	9:51	11:34:10	12:04	2:34	3:38	4:41:36	4:41:36	4:41:36
תל אביב	6:33:56	9:04	9:55	11:35:59	12:06	2:33	3:36	4:37:57	4:37:57	4:37:57
חיפה	6:34:55	9:05	9:55	11:35:06	12:05	2:31	3:33	4:35:13	4:35:13	4:35:13
אנטוורפן	8:39:55	10:38	11:18	12:37:25	1:07	2:56	3:46	4:34:49	4:34:49	4:34:49
לונדון	7:59:58	9:57	10:37	11:55:40	12:26	2:14	3:03	3:51:15	3:51:15	3:51:15
מנשסטר	8:18:55	10:11	10:49	12:04:11	12:34	2:16	3:03	3:49:19	3:49:19	3:49:19
וינה	7:38:34	9:44	10:26	11:49:46	12:20	2:17	3:09	4:00:52	4:00:52	4:00:52
ציריך	8:06:17	10:13	10:56	12:20:58	12:51	2:50	3:43	4:35:33	4:35:33	4:35:33
מונטריאול	7:27:33	9:38	10:22	11:49:29	12:19	2:23	3:17	4:11:19	4:11:19	4:11:19
טורונטו	7:44:05	9:11	10:12	12:12:44	12:43	2:50	3:46	4:41:17	4:41:17	4:41:17
ניו יארק	7:12:59	9:32	10:18	11:51:17	12:21	2:34	3:32	4:29:30	4:29:30	4:29:30
לייקוואד	7:11:52	9:31	10:18	11:52:05	12:22	2:36	3:34	4:32:13	4:32:13	4:32:13
בלטימור	7:19:00	9:40	10:27	12:01:41	12:32	2:47	3:46	4:44:18	4:44:18	4:44:18
שיקאגו	7:11:09	9:28	10:14	11:45:45	12:16	2:26	3:24	4:20:15	4:20:15	4:20:15
לוס אנג'לס	6:51:13	9:19	10:09	11:48:16	12:18	2:42	3:44	4:45:15	4:45:15	4:45:15
סאן פאולו	6:14:19	9:38	10:45	1:01:39	1:36	5:00	6:25	7:49:03	7:49:03	7:49:03
מלבורן	5:52:07	9:33	10:47	1:15:02	1:53	5:34	7:06	8:38:05	8:38:05	8:38:05

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זשי"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי בבלי	דף היומי דמואי	דף היומי ירושלמי	משנה יומית פרק, משנה, פסוק, כבא קמא בבא מציעא	הלכה יומית שו"ע או"ח סימן, סעיף	עמוד יומי משנה ברוחה	רמב"ם פרק יומי
ז'	ז' טבת	יח	כח	כח	ט, י-יא	תניח, ג-ה	חלק ג' כז.	בית הבחירה ה'
א'	ח טבת	יט	כט	כט	ט, י-יב, א	תיש, כ-א-ב	חלק ג' כז.	בית הבחירה ו'
ב'	ט טבת	כ	ל	ל	י, ב-ג	תכא, ב-א-ב	חלק ג' כח.	בית הבחירה ז'
ג'	י טבת	כא	לא	לא	י, ד-ה	תכב, ג-ה	חלק ג' כח.	בית הבחירה ח'
ד'	יא טבת	כב	לב	לב	י, ו-ז	תכג, ג-ו-א	חלק ג' כט.	כלי המקדש א'
ה'	יב טבת	כג	לג	לג	י, ח-ט	תכד, ב-ד	חלק ג' כט.	כלי המקדש ב'
ו'	יג טבת	כד	לד	לד	י, א-יא	תכד, ה-א-ב	חלק ג' ל.	כלי המקדש ג'

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זשי"ק

ימי זכרון

ל' כסלו	ר' דוד ב"ר חיים מאיר שטיין
ל' כסלו	ר' יהודה לייבוש ב"ר יצחק אייזיק שלום לוי
ל' כסלו	מרת צלחה ב"ר שלח ניסן
ל' כסלו	מרת רבקה ב"ר חיים מושקוביץ
ל' כסלו	הב' יוסף יונה ב"ר נחמן רוטנר
ל' כסלו	הג"ר יצחק ב"ר יוסף און
ל' כסלו	הילד משה ב"ר יוסף און
ל' כסלו	הילדה הנרייטה ב"ר יוסף און
א' טבת	ר' אהרן ב"ר אריה דוב קביור
א' טבת	ר' אליהו ב"ר שם טוב טרב
א' טבת	ר' מרדכי ב"ר משה שלמה
א' טבת	מרת רות ב"ר מרדכי
א' טבת	הב' שמואל יחיאל מרדכי ב"ר אברהם דוב
א' טבת	הג"ר יצחק אייזיק ב"ר משה מסטרעטין לנגור
ב' טבת	ר' אליעזר ליפא ב"ר יוסף שמואל שטיינר
ב' טבת	ר' יואל ב"ר שאול סטרולוביץ
ב' טבת	ר' לוי ב"ר בנימין פנקעטער
ב' טבת	ר' ניסים ב"ר יעקב מרדכי
ב' טבת	ר' שלמה דוד ב"ר מרדכי (זוהרה) אדרי
ב' טבת	מרת חוה לאה ב"ר אליעזר יואל פשקס
ב' טבת	מרת שניידל ב"ר אברהם לוי
ב' טבת	מרת שרה ב"ר שלמה ישראל זלמן
ג' טבת	ר' אביגדור ב"ר אברהם שמואל ברסטיצקי
ג' טבת	ר' אברהם אלכסנדר צבי ב"ר שמשון רינגל
ד' טבת	ר' נפתלי צבי ב"ר מרדכי הלברשטם
ד' טבת	ר' שלום ב"ר יוסף אלי' ביקל
ד' טבת	מרת מרים ב"ר אברהם צבי פישר
ה' טבת	הג"ר אברהם יעקב בהג"ר ישראל מסא"ג ת"א
ה' טבת	ר' חיים ב"ר יהושע קלוגר
ה' טבת	מרת רחל ב"ר אהרן קיסמן
ה' טבת	הב' יחזקאל בן עובדיה סופר
ו' טבת	ר' אברהם משה ב"ר עמרם גולדרינג
ו' טבת	ר' יושע דוד ב"ר שלמה פרידמן
ו' טבת	ר' יצחק ב"ר משה צבי ויזר
ו' טבת	מרת אסתר בלומא ב"ר אליהו ברוך
ו' טבת	מרת לינא ב"ר אהרן
ו' טבת	מרת מרים ב"ר שלמה
ו' טבת	מרת פעסיל ב"ר מרדכי רייכנר
ו' טבת	מרת רחל ב"ר אהרן
ז' טבת	הג"ר דוד בהג"ר שמואל מלובין
ז' טבת	ר' ברוך אליעזר ב"ר אברהם דוד
ז' טבת	ר' דוד ב"ר ברוך גרינפלד
ז' טבת	ר' יעקב ב"ר מנחם זאב וויינברגר
ז' טבת	ר' יעקב צבי ב"ר אברהם יודא ברקוביץ
ז' טבת	ר' יצחק שלמה ב"ר שמשון יוסף
ז' טבת	מרת דפנה ב"ר אברהם
ז' טבת	מרת שרה ב"ר ישראל גולדשטיין
ח' טבת	הג"ר ברוך צבי בהג"ר דוד מושקוביץ
ח' טבת	הג"ר יחזקאל בהג"ר מאיר יחיאל מאוסטרווצא
ח' טבת	ר' יהושע מרדכי ב"ר אהרן יוסף כהנא
ח' טבת	ר' משה ב"ר אברהם יואל גרינשטיין
ח' טבת	מרת רחל ב"ר משה
ט' טבת	ר' אפרים מנשה ב"ר בצלאל בלום
ט' טבת	ר' דוד טעבל ב"ר אברהם שלמה בלום
ט' טבת	ר' זלמן ב"ר יוסף
ט' טבת	ר' יודא לייבוש ב"ר יצחק אייזיק שלו' הלוי
ט' טבת	ר' פנחס ב"ר אברהם
ט' טבת	ר' שלמה זלמן ב"ר שלום קירשבלום
ט' טבת	מרת רבקה ב"ר יוסף גולדמן
ט' טבת	הב' מנחם שלמה ב"ר ישראל יעקב צבי פרקש
ט' טבת	הב' שלמה משה דוד ב"ר אברהם הלוי מן
י' טבת	ר' אהרן ב"ר אורי שרגא הכהן
י' טבת	ר' יינש ב"ר עזרא חיים
י' טבת	ר' ניסן ב"ר מרדכי שלמה גולדשטיין
י' טבת	ר' צדוק בן יחיאל סיעד
י' טבת	ר' קלמן ב"ר שרגא פייבל פולק
י' טבת	מרת אסתר ב"ר משה בליץ
י' טבת	מרת בריינדל ב"ר יודא קוט

השְׁלֵמָה הַסְדָּרָה הַמְבַקֶּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! "שַׁבַּת טִישׁ" כִּיָּרֵךְ ה' יֵצֵא לְאוֹר ב"ה

גיליון מס' 325
שנה 6

פרשת ויגש, ד' בטבת תשע"ט

שַׁבַּת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שַׁבַּת טִישׁ"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ויקרא הוציא כל־איש מעלי (מה, א) - מפרש רש"י, לא היה יכול לסבל שיהיו המצרים נצבים עליו ושומעיו. גם אם יש סכסוכים וחלוקי דעות בתוך העם, אין להוציא את הדברים ולפרסם, אלא יש לישר את ההדורים בינם לבין עצמם, וחבל שאין נוהגים כן. (פניני קדם)

בהתודע יוסף אל־אחיו (שם) - בהתודע אותיות העבודות, לא רצה יוסף שישמעו המצרים את גנותם של אחיו שמכרוהו לעבדות. (מחל קדומים)

וינשק לכל־אחיו ויבך עליהם (מה, טו) - עלהם כתיב חסר בלי יו"ד, ראשי תבות עתידים להיות הרוגי מלכות, כדברי המדרש והזהר שעשרת הרוגי מלכות היו פגוד מכירת יוסף. (דעת תורה)

והמש חלפת שמלת (מה, כב) - בתבת המש יש רמז לימים בהם מחליפים לבגדים נאים: חדש, מועד, שבת. (יסוד ושורש העבודה)

נשאים מטוב מצרים (מה, כג) - מפרש רש"י: ששלה לו יין שדעת זקנים נוהג הימנו, ומדרש אגדה גריסין של פול. ורמז לכך, כי התבות נשאים מטוב מצרים בגימטריה זהה הוא השלה לו יין ששן. והתבות מטוב מצרים בגימטריה אלו גריסי פול. (מגדנות)

ותחי רוח יעקב אביהם (מה, כז) - מפרש רש"י, שרתה עליו שבינה שפרשה ממנו. ורמז לכך, כי התבות רוח יעקב בגימטריה זה שבינה. (מגדנות)

אל־תירא מרדה מצרימה (מה, ג) - ראשי תבות אמת, רמז לו הקב"ה ליעקב, אל תירא מרדה מצרימה, שהרי מדת האמת, שנאמר תתן אמת ליעקב, והבטיח לו הקב"ה שיגן עליו, שהרי חותמו של הקב"ה אמת. (מגדנות)

אעלה גש־עלה (מו, ד) - עלה בגימטריה 105, ופעמים עלה יוצא 210, שהרי נאמר אעלה גש־עלה. רמז יש פאן, שאחרי 210 שנה יעלו בני ישראל ממצרים. (פירורי דאורייתא)

ספורים בפְּרָשָׁה

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני (מד, יח)
כתב ה"פרי מגדים" בשם רבי איזיק דרשן, שאם חל ראש חדש שבט ביום רביעי, וג' בשבט ביום ששי, יהיה קר ושלג גדול באותה שנה. והספן ויגש ראשי תבות: ו' יהיה ג' שבט, שלג גדול יהיה וקר. ורבי לוי יצחק מברדיטשוב הוסיף על כך, ויגש ראשי תבות: שבע גדול יהיה וזול.

ויחי בי עלינו אל־יעבדך אבי ונגד־לו את דברי אדני (מד, כד)
נאמר בפרקי דרבי אליעזר: "עשר פעמים אמרו בני יעקב ליוסף עבדך אבינו ושתק, ושתיקה בהודאה דמיוא, לפיכך נתקצרו מחייו עשר שנים". וישבו למדנים בביתו של רבי יוסף שטינהרט רבה של פיורדא ושאלו: הרי בפסוקים לא נמצאו אלא 5 פעמים שבני יוסף אמרו 'עבדך אבינו' או 'עבדך אבי', ומדוע נאמר כאן ששמע זאת עשר פעמים? מיד השיבה הרבנית (ובעלה מביא זאת בספרו "זכרון יוסף" בשם 'זוגתי הרבנית'): "הרי נאמר לפני כן 'זהם לא ידעו כי שמע יוסף כי המליץ בינתם', וכל מה שאמרו האחים, תרגם המליץ שהוא מנשה בדברי רש"י. נמצא אפוא, שיוסף אכן שמע את הדבר עשר פעמים, חמש פעמים מפי האחים והבין את לשונם, ועוד חמש פעמים מפי המליץ". מן הענין להוסיף, שבמדרש רבה נאמר: "קרוב לה' פעמים יהודה אמר עבדך אבי והוא שומע ושותק". כי ארבע פעמים נאמר כך בפרשתנו שיהודה אמר לו "עבדך אבינו" ופעם אחת בפרשת מקץ: "ויאמרו שלום לעבדך אבינו", אך שם לא נאמר במפרש שיהודה אמר זאת או אחיו.

ועתה אל־תעצבו (מה, ה)
החסיד רבי שלמה מדוורט, נכנס פעם אל בית החסידים וספר לחבריו, כי בלילה בעת שישוב ולמד בגפו בבית המדרש, חש פתאום כי מאן דהו התישב לידו. אחזו פחד, ומד כפה את הגר ופנה לנוח על יצועו. שאלוהו חבריו: "איך לא יראת לעשות כן?! אולי היה האורח אליהו הנביא זכור לטוב?" השיב להם רבי שלמה: "לא יתכן, שהרי אליהו הנביא בא בשמחה, ואלו הלה היה שרוי בעצבות, לכן התרחקתי ממנו".

וישבת בארץ־גשן והיית קרוב אלי (י, י)
אמר רבי מאיר מפרמישלן: הרוצה להיות בשלום עם קרוביו, יגור הרחק מהם. וכך פרש פסוק זה: אם "ישבת בארץ־גשן" ברחוק מקום, אז "היית קרוב אלי" - נמשיך להיות בשלום...

והגדתם לאבי את־כל־כבודי במצרים (מה, יג)
הצמח צדק מלויבאוויטש, יצא פעם למסע בערים מפרסמות בליטא ונחל שם כבוד גדול. גדולי הלומדים באו לבקרו ופלפלו עמו בתורה והתפעלו אל מול חריפותו ובקיאותו בכל חדרי תורה. כשחזר, ראה בביתו מכתב שכתב אחד מבניו, ובו הוא מספר לאם כי הוא נהנה מאד מהכבוד הגדול שאביהם נוחל בכל הערים בהן הוא מבקר. התרעם הרבי מאד ואמר: "דמי נשפך פמים, והוא כותב שהוא נהנה מזה!?"

היה היה

ואת־אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דברים

יהודי העיר בוסקוביץ התבוננו בקדחתנות לקראת חג הפסח הקרב, אולם בלב קנן הפחד מפני עלילת דם משעת שתפרץ חלילה ותגרום לפוגרום. ראש הישיבה הנערץ, רבי שמואל הלוי קליון בעל "מחצית השקל", התבונן אף הוא ושוחח עם מושל העיר כדי להזים את העלילות הנפשעות, אולם לאחר מספר ימים התגלתה גופת ילד נוצרי ברחוב היהודים. הכמרים לבו את ההסתרה וההמון היה צמא נקם, אולם המושל החל להתחקות אחר עקבות הרוצחים. ליד גופת הנער, נמצא ספין מואל בדם ולאחר בדיקה התברר, כי בעליו הוא לא אחר מאשר ראש הישיבה הנערץ, שהשליך מייד אל הכלא. תפסו היהודים את אמנות אבותיהם בידיהם ותפלות המוניות נערכו. במקביל נשלח עורך דין ממלח אל הכלא, והלה נפגש עם הרב. "רבי", פנה עורך הדין ואמר, "בטוחני שעלילת הדם אינה אלא המצאה זדונית ומרשעת, אולם קשה לנו לשכנע את השופטים ואת ההמון הנבער בכך. עליך להכחיש מכל וכל שהספין הוא שלך, וכך לא תהיה לתביעה שום אחיזה נגדך והעלילה תתבטל מאליה". אך הרב אמר: "לא אשקר בשום אופן! מעולם לא שקרתי וגם הפעם לא אעשה כן, מפיר אני היטב את כל כלי הבית שלי ויש לי טביעות עין ברורה בהם". נבעת עורך הדין וזעק: "אבל האמת הזו עלולה להציעיד אותך אל מותך!" אך הרב השיב בשלחה ובכחוחו בה: "מן האמת לא מפסידים לעולם, ובכחה לפדות מכל צרה". יצא עורך הדין והודיע לראשי הקהלה כי הוא מתפטר מתפקידו, מפנין שהרב חורץ את גור דינו כמו ידיו. גם ראשי הקהל לא הצליחו לשנות את דעתו של הרב וחששו מפני הבאות.

הגיע יום המשפט. מחוץ לאולם התגודדו המונים שקראו קריאות נקם, בעוד היהודים מסתגרים בבתי הפנסיות ושופכים לבם בתפלה. הרב עמד על דוכן הנאשמים ולפליאת השופטים לא נלח אלא עורף דין. "היכן הסגנור שלך?" שאל ראש השופטים והרב ענה בקול בוטח: "האמת אינה זקוקה לעורך דין!" הספין הצגה לפני הרב, שבדק אותה היטב ואחר אמר בהחלטיות: "כן, זהו ספיני, אולם אני מצהיר בזאת כי אין לי שום קשר לרצח הנער". הקלה התעוררה באולם לשמע ההודאה המפתיעה, והשופט נסה להזהירו כי הוא גוזר בכך את קצו ועדיף להכחיש שהספין שלו, אך הרב השיב: "אמנם כך יעץ לי עורך הדין לומר, אך אני סרבתי, כי מעולם לא עלה דבר שקר על שפתי!".

"מעולם לא שקרתי?" שאל השופט בפליאה וכשנשענה בחיוב, אמר: "אם כן, נוכל אף להאמין דך שאין ידך במעל ואין קשר בינך לבין הרצח המתעב", אך מפקד המשטרה קם ממקומו ואמר: "לא! זהו תרגיל מחכם מצד הרב, הוא יוצר בפנינו את הרשם כאילו הוא איש אמת, אולם איננו צריכים את הודאתו כי הספין היה בבעלותו. יש לנו פאן עד שיעיד על כך, כי הספין הוא ספינו של הרב". אל דוכן העדים עלה נער נוצרי, ששרת בעבר בבית הרב ופטר, לאחר שנתפס פעמים רבות בגנבות ומעילות. "הנער לא ראה את הספין כלל ואמר שאין לו צורך בהזיון. הוא מכיר כל פריט בביתו של הרב ומוכן להעיד על כך בשבועה", קרא המפקד בקול צוהל כשהוא בטוח בגנחותיו. השופט החל בחקירת העד, שהיה מבהל קמעה, והלה השיב על כל השאלות בקצרה ובמהירות, באחד שתרגל את התשובות מראש. "האם אתה מכיר את כל כלי הרב?" שאל השופט והנער הגה בחיוב. "האם הראו לך את הספין מראש?" הנער השיב בשלילה ואמר: "אין צורך להראות לי אותו, אני יכול לזהות את הספין בלי ספק, אם מחזיקים אותו בשהחז לזמין והלהב בפלי מעלה, נתן להבחין בשריטה קלה בקת הספין". השופט עין בפסיו ואמר: "הפלא ופלא, אין כל ספק בדבר". מפקד המשטרה חיד בהנאה, אולם הרב קם על רגליו ואמר בבטחה: "כבוד השופט. אני חוזר שוב ואומר, כי הספין הוא שלי, אולם מבקש אני להודיע עתה כי זהותו של הרוצח נודעה לי זה עתה. הרוצח אינו אלא נער זה, ובדברו הצביע הרב על העד שהחל לרעד ופניו חורו בפני מת. "מה מתרחש כאן?" שאל השופט והרב הסביר: "פשוט מאד. אני זיהיתי את הספין כי הוא היה בבעלותי, אולם בפשטעתי שהנער מזהה את הספין כלי שראוהו, שאלתי את עצמי, כיצד ידע הנער שדוקא בספין זה בצע הרצח הנפשע? אין זה אלא שהוא היה הרוצח ולכן זוכר הוא היטב את הספין". לא ארכו הרגעים והעד פרץ בבכי, כשהוא מתודה על רצח הנער עקרת הספין אותו נטל מבית הרב, לאחר תגרה שפרצה ביניהם.

השופט מהר להודיע על שחרורו המפתיע של ראש הישיבה והסרת העלילה השפלה מעל הקהלה היהודית. באותה שעה, עמדו היהודים בתפלה בבית הפנסות, וכשנגנס הרב החפשי פנימה, אחזה התדהמה את כלם. "כני ה'קרים!" אמר הרב, "ראו כיצד נצלתו בזכות השמירה על האמת. אלו הייתי מכחיש את בעלותי על הספין פפי שיעצו לי, היו מעלים נגדי את העד וחוצצים על נקלה את גור הדין, חלילה. הרי לכם שמן האמת לא מפסידים לעולם".

לאחר שהרוחות נרגעו מעט, המשיך הרב ואמר: "דבר זה למדתי משבטי ישראל, בניו של יעקב אבינו. כאשר בקש יוסף להביא לפניו את בנימין אחיהם הקטן, סרב יעקב להוריד את בנימין מצרימה. אולם עולה התמיהה מאליה, מדוע לא נטלו האחים אדם פלשהו כדי להציגו בפני יוסף ולטען בפניו שזהו אחיהם בנימין? הם הרי לא ידעו כי המשנה למלך הוא יוסף, וכיצד יפיר מי הוא בנימין? אלא שבני יעקב אבינו, שעליו נאמר 'תתן אמת ליעקב', התרחקו עד קצה היכולת מהשקר ולבם לא נתן להם להוציא דבר שקר מפייהם, וסוף האמת לנצח".

מאורות

הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינובה זצ"ל
ליום ההולולא ו' בטבת תרנ"ט

בנו הגדול של ה"דברי חיים" מצנו, גאון פתורה ומפלג בחסידות, חריף בדעתו ועמד בתקופות על משמר ההלכה בלי לזוז ממנה כמלא הנימה. כהן ברננות פמה ערים והתפרסם על שם העיר שינובה, מה כהן שנים רבות ואלפים נהרו אליו. אחד מגדולי חסידיו בסטרופקוב, היה רבי והגדה ללב ד'טש, שאף שמש בשלחנו קרב דפורים, והשתמר ממנו כתב יד שבו רשם: "אמרתו בפורים לפני הרב הקדוש משינאווע ז"ל". ספר רבי יהודה ליב, כי פעם נשב ליד שלחנו של רבו, ולפתע נקמף בכאבים עזים בבטנו עד שהתפתל ביסורים קרים. כשראה רבו את צערו, הניח את ידו הקדושה עליו ויסוריו נעלמו מייד, ועד זקנה ושביה לא ידע מכאוב. כל ימיו הקפיד הרבי על אמירת תחנון, ועשה כן גם בימי ההולולא של צדיקים וגדולים. בחדש אדר אחד, תלה רבי יהודה ליב בבית הנקסט מודעה מבדחת, כי מי שיאמר תחנון בחדש זה, שהוא חדש שמחה, ישלם קנס לרכישת 'משקח' למתפללים. באחד הימים, ירד הרבי לפני התבה ובמנהגו אמר תחנון. לאחר התפלה, נגש אל רבי והודה ליב ונתן לו כסום הגון ושלחו לרכש יין כפי שצוה... אמר פעם, כי התפלה הפשוטה ביותר בצבור, יפה ומעלה מהתפלה הנעלית ביותר ביחידות. התפלה הפשוטה ביותר בזמנה טובה מתפלה מעלה שלא בזמנה. היהודי החשוב ביותר, פחות הוא כשהוא מטלטל בדרכים מאשר יהודי פשוט שיושב בביתו, וטוב יותר לאדם להתפלל לעצמו מאשר לעמד בפני התבה פשליח צבור.

יוסיף דעת

בקהילות רבות נוהגים שלא ללמוד תורה בליל לידתו של אותו האיש מייסד הנצרות וילדה זה מכונה "ניטל". מקור השם מלטינית 'נאטאל' יום לידה, ומשמעותו גם מלשון ניטל מן העולם, או "יולת" מלשון תלוי, כפי הכינוי השגור על אותו האיש "תלוי". אחרים כתבו, שנולד בט' בטבת ולכן נזכר יום זה במגילת תענית כיום צער, ואף מצאו רמז, כי ניטל ראשי תיבות 'ילד ישו ט' לטבת. בלילה זה נוהגים שלא ללמוד תורה עד צות, כדי שלא להוסיף חיות לטטרא אחרא, ואחרים כתבו כי הוא כיום שחור בית המקדש ואסרו בו ללמוד כמו בתשעה באב. לסימן אמרו, כי ניטל ראשי תיבות י'דן ט'ארן נ'ישט לערנען (ליהודים) מקור (ללמוד). מקור מנהג מאותן תקופות, בהן ארבו הנוצרים לבני ישראל שהלכו לבית המדרש והתנכלו להם, ולכן נהגו לישון מוקדם וללמוד אחר חצות עד הבוקר. השם ניטל ומחוח היום, כבר מוזכר במקורות קדומים מראשית תקופת הראשונים שהסתפקו לגבי הדין שנאמר בעבודה זרה, שאין לשאת ולתת עם הגויים שלושה ימים לפני יום אידם, אך רבים מהמקורות נמחקו בהוראת הצנזורה הנוצרית. יש כמה תאריכים ליום זה, בהתאם ליום אידם של מדינות הנוצרים השונות, 24 בדצמבר (הושגה מתחילה ביום השמיני ללידתו, היום 29 בינואר) או ב-6 בינואר. בתרומת הדשן מביא, שנהגו לתנוג את חג שמונה ימים והוא יום אידם המוזכר בגמרא: "לנדא שמונה ימים אחר תקופה". רבים אמרו שבארץ ישראל אין חשב ללמוד מרוב קדושתה, וגם מפני שהיתה תחת שלטון המוסלמים כמו כל קהילות עדות המזרח. רבי יהונתן אייבשיץ שנשאל פעם בידי כומר, על מה עומד העולם בשעות אלו שאין לומדים בהן תורה? השיב כי 'מנהג ישראל תורה', ועל מנהג זה לבדו עומד העולם. לאחד ששאל פעם, מדוע לא מחמירים ונוהגים את יום הניטל יומיים כדין ספיקא דיומא? השיב חרף אחד, שבין כך נוהגים כן יומיים, שאם אין לומדים יום אחד מתקיים בהם "אם תעובני יום יומיים אעונבך..."

החפה בגן עדן

ערב שבת בירושלים העתיקה של שנת תר"צ. רבי עמרם אבירביעי, מגדולי העיר, פוסע ברחובות ירושלים כשפניו מועדות אל ביתו. מאז עלה לירושלים בשנת תרנ"ב בהיותו בן י"ד, התעלה בתורה והיה מגדולי הלמדנים ומרביצי התורה בישיבות "פרת יוסף" ו"שערי ציון", רבה של שכונת הנחלאות בירושלים ודין בבית הדין של עדת המערביים בעיר ומפונסי העדה. ל"מים, התמנה לרבה של העיר פתח תקוה ונמנה בין גדולי רבני עדות המזרח. בדרבו נתקל רבי עמרם בשוטר ערבי המתקדם למולו, כשהוא אוהז בידו כצבת איתן את רבי ששון, תלמיד חכם מפלג מתושבי ירושלים, שלמד תורה מתוך הדחק. עתה נגרר רבי ששון כשה עקוד בידי השוטר נציג החק, כשפניו מועדות אל ה'קישל' בית הכלא המפורסם שבכפר שער יפו. רבי עמרם לא יכול היה לעמד שוה נפש אל מול צערו של הצורב שלפניו, והוא מהר להתעניין אצל השוטר על סבת פליאתו של הלה. "נשלחתי בידי בית המשפט, לאחר שאיש זה נמצא חייב בדין, על אי תשלום חוב של שכר הדירה בה התגורר במשך תקופה ארפה". הביט רבי עמרם בפניו של רבי ששון והלה השפיל את עיניו מרב מבוכה, ופניו השתנו פקרום בדרבי חז"ל על הנצרך לקריאות. "מה בדין ארע?" שאל והלה השיב בעצב: "משך תקופה ארפה פגתי בתשלומי שכר הדירה בה אני מתגורר, פי די לא השיגה לשלם את חובי. הגעתי עם בעל הדירה לעמק השווה, כי אם אתפנה בהקדם מהדירה, הוא יותר על חלק נפר מהחוב ואף לא יתבעני למשפט, אך הוא לא עמד בדבורו. הוא הגיש נגדי תביעה והשוטרים חיבו אותי בתשלום הסכום בלו, לרבות הוצאות משפט וקנס גבוה".

כששמע רבי עמרם את הסכום הנדרש, צללו אָזְנוֹ. אך הוא התעשת מהר ואמר לשוטר: "אני נוטל עלי את מלוא האחריות לתשלום החוב בלו. אָנָּא, שחרר את האיש לדרכו ואני אצא עתה עקוד לגיס את הסכום אצל נדיבי עם מאחינו היהודים". השוטר הכיר את רבי עמרם כאיש נשוא פנים והסכים לבקשתו, כשהוא מקציב לו זמן מסים לגיוס הסכום בלו. הביט רבי עמרם סביבו ונכנס אל חנות הראשונה שנקרתה בדרכו. היתה זו חנות הגדולה של חכם בכור נסים, והלה שלם ללא שהיות את מלוא הסכום שהטיל עליו רבי עמרם. מעד, המשיך רבי עמרם במסעו בתניות הסמוכות, כשהוא מספר על מצות פדיון שבויים נדירה שהזדמנה לפתחו ומעודד אותם לתרם מעבר ליכולתם. רב בעלי החניות נענו בחפץ לב, אף היו מעטים שבקשו ממנו לשוב מאחר יותר, לאחר שיערכו את מאזן ההכנסות בקפתם. רבי עמרם והשוטר הגיעו כבר אל סוף רחוב היהודים, והשמש החלה לנטות מערבה. הביט השוטר בסכום ואמר בצערה: "נותר רק זמן מעט וטרם הספיק לקבץ אפלו חמישית מהסכום הדרוש!" אולם רבי עמרם הרגיעו, ובשפה הערבית בה שלט היטב, אמר: "ישועות ה' כהרף עין, עוד תנבח ותראה בנפלאות הבורא אשר חס ומרחם על כל ברייתו". עוד הם מדברים, וזוג יהודים, שהגיעו זה עתה בתריים מאמריקה, נגשו אל רבי עמרם והתענינו אצלו על פיון ההליכה אל הפתח המערבי. "אשמח ללוות אתכם עד הפתח", אמר רבי עמרם, "אולם עתה מבקש אני לצרף אתכם למצות פדיון שבויים של יהודי שנמצא בספנת בליאה עקב חוב גדול אותו הוא חייב". התיר לא הפס, שלח מפיוסו פנקס המחאות ולנגד עיניו המפתעות של רבי עמרם, רשם בהנף יד את סכום החוב בלו. השוטר הערבי נותר פעור פה. הביט בתדהמה בהמקאה וקרא בהתרגשות: "עתה ידעתי, פי איש אלקים קדוש אתה ואין באלקי ישראל". אך רבי עמרם לא סים עדיו את המצוה. למרות השבת הקרבה ובאה, המשיך במסעו למען השבוי, חזר אל החניות בהן הבטח לו תשלום ואסף מהן סכום נפר. רק אז, פנה רבי עמרם אל רבי ששון ששומח לשמע על בשורת שחרורו והעניק לו את כל הסכום שאסף, להוצאות השבת ומחיתו.

עברו שלש שנים מהמאָרַע ויום אחד, עמד רבי עמרם עושה את דרכו ברחוב היהודים שבְּעִיר העתיקה ועובר על פני חנותו של בכור נסים, בקש ממנו הלה להכניס לחנותו. בפנים, ישב אָחֵד מגדולי ירושלים, ישיש מפלג ובעל הדרת פנים מפלאה, והלה החל לספר בהתרגשות: "בליכה שעבר, חלמתי חלום נורא, ובחלומי ראיתי כיצד הגיע יום פקדתי ונשמת עולה לגני מרומים. שם ליוני מלאכים צחורים וקראו לי את מקומי בגן עדן. התפעלתי מאד מיפי המקום ומקדרו, אולם ליד חפתי, ראיתי חפה יפה ומהדרת שבַּעֲתִים. לשאלתי למי מיעדת חפה זו, נעניתי פי שמורה היא לרבי עמרם אבירביעי הירושלמי. הדרה הפליאני מאד, שהרי איש צעיר אתה ל"מים ואני זקנתי ושבתי ירבות פעלתי בימי חיי, וכיצד זוכה אתה למעלה גדולה ממני, אולם המלאכים ספרו לי כי פדית יהודי משבי לפני שלש שנים, ובשכר זאת זכית למעלה גדולה בגן עדן". הושיש סים את ספורו המפלא ואמר: "מבקש אני לדעת אם החלום אמת או חזיון תעתיעים. האם אמנם פדית אדם מישראל ובזכות זה תזכה למקום חשוב בגן עדן?" רבי עמרם עמד נדהם ועודו בטרם הספיק לענות, התערב בעל החנות ואמר: "החלום אמת ואני יכול להעיד פי בה הוא. אצלי התחיל רבי עמרם לגבות את הפסד לפדיון השבוי ובזכותו יצא הלה לחפשי וחזר לביתו בשלום". כששמע זאת הושיש, הרים את ידיו ואמר: "ברוך ה' שהנחני בדרך אמת וזמן לי שכן טוב לעתיד לבוא".

קרוב לארבעים שנה עברו מאז, וביום ז' בטבת תשכ"ז, הסתלק רבי עמרם אבירביעי בשם טוב לבית עולמו, באשר מקומו בגן עדן מוכן ומזמן לו משפבר הימים.

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ויגש אליו יהודה - ובדרך דרש יתבאר אומר ויגש אליו, על דרך אומרו פמים הפנים לפניו כן לבי האדם לאדם, ולזה נתחכם יהודה להטות לב יוסף עליו לרחמים, והקריב דעתו ורצונו אליו לאהבו ולהכבו, כדי שתתקרב דעתו של יוסף אליו לקבל דבריו ופיוסו, והכרח לעשות כן לצד שמון שטבע לא יחבבו בני יעקב עובדי עבודה זרה כי לא ינוח שבת הרשע על גורל הצדיקים, וממנו נפשם לשנא אשר בשור חמורים בשרם, לזה הצדד לפי שעה להפך המטבע ולהגישו בלבו והלשיבו בתואני דלבה:

אנכי ארד מצרימה - ואולי שפונת דברי ה' היא, על דרך אומרו עמו אנכי בצרה, שרמו לו כי כבכול יסבל עמו הצרה, והוא אומר אנכי ארד עמך מצרימה, פרוש לשון מצר, וכמו שמצינו שנגלה למשה בסנה להראותו כי שוכן בסנה, מקום קוצים, לצד צער ישראל:

ולחם אין וגו' כי כבוד וגו' - פרוש, ולצד כבוד הרעב היו אוכלים דבר מכלא וכלו הלחם והלא לקאות עיניו דאכה נפשיו בשני רעב שהיו במערב, שהיה אדם אחד אוכל שעור מאכל עשרה בני אדם ועודנו רעב בבטנו רחמנא לצלן:

וישב ישראל בארץ מצרים - ואמר לשון יחיד, רמז על היותם בלב מיוחד בלם, ואין ביניהם פרוה, ובאמצעות כן יאחזו בה - פרוש, אחוז דבר בה הם הניצוצות הנזכרים, ובה ופיו ויחי, כי כשיתרבו הנפשות יתרבו הנולדים. ועני מה שפרש המגיד למונו הרב רבי יוסף קארו בפרוש פסוק וימת יוסף וגו' ויני ישראל פרו וישרצו ויחי, והמציא עזר לדבריו דברי אלקים חיים:

דברי הימים

בה בטבת רצ"ג (או רצ"ה) נהרג המוקבל רבי שלמה מולכו על קידוש ה', בידי האינקוויזיציה בספרד. הוא נולד בליסבון בירת פורטוגל למשפחת אנוסים ובגיל 22 מילא תפקיד חשוב כמזכיר בית הדין של מלך פורטוגל. אחר שהתוודע אל דוד הרואוני בחצר המלך, התוודע לדת היהודית ובמהירות מפליאה רכש ידיעות עצומות בתורת הנגלה והנסתר. למד מפי גדולי דורו שהשתאו אל מול כוחו הגדול בתורה, והתנסות פי"ט מוכיר להלכה את הציצית שלו שראה בבחי"כ בפראג. בעקבות עלילה, הוא הוצא להורג בגיל 31 שנה בלבד, הי"ד.

ט' בטבת, הוא אחד הימים המזכרים במגילת תענית כיום צום עקב הצרה שהיתה בו, ולא נודעה מהי. יש אומרים שביום זה נפטרו עזרא הסופר ונחמיה בן חכליה, כפי שנאמר בסליחות: "טרור טורף בו הנותן אמרי שפר, הוא עזרא הסופר", ויש אומרים שנפטר בי' בטבת, אלא שציינו את היום לפני כן, כדי לעשות לו היכר. יש אומרים שביום זה נולד אותו האיש (ראה "וסיף דעת"), ויש שתולים את הצום עקב הריגת רבי יהוסף מגראנאדה. הרמ"א כתב שביום זה נלקחה אסתר לאחשוורוש ויש אומרים שביום זה נהרג שמעון הקלפוס שהושיע את ישראל בזמן הפריצים, ויום מיתתו נקבע לתענית עולם.

בעשרה בטבת החל המצור על ירושלים לפני חורבן בית המקדש הראשון בשנת ג'של"ח, והוא הצום העשירי. ביום זה, הכה בניהו בן יהוידע, את הארי בתוך הבור ביום השלב.

י"א בטבת, נחגג כיום פורים בקהילת מז'יבוז', כי ביום זה ניצלו התושבים בפרעות ת"ח. האוהב ישראל מאפסא לא אמר תחנון ביום זה משום כד.

מטעים

ועתה | אל-תעצבו (מח.ה)

מטעים בטעמי מנח רביעי. רמז יוסף לאחי, שעתה אל יעצבו ולא יגעשו על מכירתו, אוילם הוא שמור לדורות והגעשו יהיה מנח עד הגלות הרביעית. היא גלות אדום, שבאה בגלל מכירת יוסף. (משנה שביד)

רב עוד-יוסף בני חי (מח.כח)

תבת רב מטעמת בטעים תביי, לרמז לדברי הזחר "מאן דאיהו זעיר איהו רב, מאן דאיהו רב איהו זעיר", כי מי שמחזיק עצמו קטן הוא גדול, והמתנאה נותר קטן. (דברי שלום)

כמיה נמי שגני תייד (מח.ה)

מובא בשם המדרש (מזר בספר "צאינה וראינה" שגהשב כמקור קדום), שהפתח לבית פרעה היה נמוך (נבחו של פרעה שהיה בימי משה היה אפה, ויתבו שהוא פרעה זה), וכל הנכנס היה צריך להתכופף ולהשתחות למלך. וכשנכנס יעקב, התרום הפתח בדרך נס ונכנס זקוף. כשראה את פרעה, חשב שהוא אברהם אבינו שגם לו ארע אז אצל פרעה שהיה בזמנו, ולכן שאלו כמה ימי שני תייד, איילם יעקב השיב שאינו אברהם עצמו אלא נכדו, ולכן נאמר: ויצמחהו לפני פרעה שגמד לפניו. ומרמז בטעם זקף גדול על תבת כמיה, כי יעקב גמד לפני פרעה בזקופות קומה בדרך נס. (מגדנות לחוקיה)

מדגש

על הפסוק: "ונבך עליצואריו עוד", כתב רש"י: "ואמרו רבותינו, שהיה קורא את שמע". בספרים הארזיכו לבאר, מדוע בבר יעקב אבינו דוקא אז לקרא קריאת שמע, ומדוע יוסף עצמו לא קרא. אך תמיהה נוספת יש כאן, שלא נמצא לפנינו מקור לדברים אלו בדברי חז"ל. יש שמציינים לספר "דרך ארץ זוטא", אך שם רק נאמר: "העבר רצונך ורצון חברך מפני רצון שמים, שכן מציינו ביעקב שלא נשק ליוסף" אך לא נאמר שם ההמשך שהיה קורא את שמע, אם כי במהדורה אחת הוסיפו דברים אלו פנראה בעקבות דברי רש"י. הרה"ק מדיק וכותב "יש דרש" ויש שמצאנו לכך מקור בבראשית זוטא. בתשובות הגאונים נאמר, ששאלו את רבי יהודאי גאון מדוע לא נשק יעקב, והשיב מפני שקרא קריאת שמע, ונראה שבימייהם היתה לפנייהם מסורת כזו בדברי חז"ל.

ממלח

בערב שבת אחת עמדו כמה חסידים בעלי קמור, והתוכחו עם הגבאי, שדרש מהם לתרם פמות גדולה של יין לטובת הכלל על שלחנו של האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש. כששמע הרבי את דבר הזכוח אמר להם: "רש"י דורש מהפסוק 'מטוב מצרים', שיוסף שלח לאביו יין יין שדעת זקנים נוחה הימנו. ומדוע לא נאמר בתורה בפרוש שיוסף שלח יין, והוא נמצא רק רמז בפסוק? אלא שעל יין נאמר בגמרא במסכת פרתות, שהדבור קשה לזון ומזיק לו, כי על יין לא מדברים, אלא נוהגים ביד רכה ושנותים בראוי..."

רבי ישראל איסר"ל, אביו של הרמ"א, התפרנס מחנות בדים בה נמכרו אריגים וקרים וכדי משי. מנהגו היה, שבכל יום ששי בשעת הצהרים, היה נועל את חנותו ופונה לביתו כדי להתכונן פראוי לקבל את פני שבת המלכה. פעם אחת, נסוהו מן השמים ושלחו אליו שר גדול מבית המלוכה שהתעניין אצלו ברכישת פמות גדולה של בדים. הלה בדר את הסחורה ושאל על מחיריהם, וכשהגיע חצות היום הודיע לו בעל החנות, כי הגיעה שעת הסגירה ועליו לצאת מהחנות. נסה הלקוח להתמקח והבטיח לשלם סכום גדול, אוילם רבי איסר"ל מאן להקשיב לו ואמר, שגם אם יתן לו כל הון שבעולם, לא וותר על הכנתיו לשבת קדש. יצא השר מהחנות בידים ריקות, אך רבי ישראל איסר"ל זכה מן השמים ובאותה שנה נולד לו בנו הרמ"א, המבנה על שם אביו רבי משה איסר"לש.

שני אחים היו בטבריה, חסידים ואנשי מעשה וכל מהותם תורה ועבודה וגמילות חסדים. אחד היה יושב אהל כל ימיו והנה בתורה מתוך הדחק אוילם בניו לא הגיעו למעלותיו, ואלו אחיו שהתפרנס מיצור קמח, זכה לבגדים מפלגים בתורה ויראת שמים. אלו שהפירו את שני האחים תלו את הסבה בכך, שהאח שישב כל ימיו והנה בתורה, היה חוזר מדי ערב לביתו למנוחה ובניו לא ראו אותו באותה עת לומד תורה. אוילם האח שעמל כל היום ויגע לפרנסתו, היה חוזר לביתו בערב בהלך במדבר הצמא למים, והיה מתעשב ללמד תורה בהתלהבות ובחשק, אהבתו העצומה לתורה, חזרה לבניו ועוררה בהם חשק להתמדי בה.

תלמיד חכם מפלג מתושבי ירושלים, בא פעם אל רבי שלמה זלמן אוירבך, והמיהתו בפיו: "מדוע בני לא גדלו להיות תלמידי חכמים, ואלו שכני שהוא איש פשוט ומתפרנס מעסקי החלב שלו, זכה לבגדים מפלגים?" השיב לו רבי שלמה זלמן: "ביצד היית נוהג פאשר שמעת דרשה בבית הפנסת של דרשנים ומגידים, או פאשר בא לאינדך פסק הלכה של רבנים ופוסקי הלכה?" והתורה הלה, כי לעתים היה פולט בזלזול פאזני בני ביתו, שמיטיב הוא לדרש יותר מהדרשנים שבבית הפנסת והיה מבטל את דבריהם של הרבנים ופוסקי ההלכה בדברי זלזול וגנאי. אמר לו רבי שלמה זלמן: "אם כך, הנה לפניך ההבדל בינך לבין שכנה, הלה כבוד ללמד ולומדי התורה וכל דבריהם היו לפניו כאורים ותמים. שהיה שומע מהם דבר כלשהו, היה מקבל ללא עוררין והראה לבניו דגמה ביצד להתחכם לדבר ה' ותכמיו. וכשראו בניו את הכבוד שאביהם רוחש לתלמידי חכמים, בקשו אף הם להיות גדולים בתורה, ומפני ששאפו לכך זכו והתקומה אצלם. אוילם בניך ראו ביצד אתה מזלזל בתלמידי חכמים, ולכן לא הפצו להיות כמותם וגדלו להיות עמי הארץ".

בשנים הראשונות להתישבות היהודית באמריקה, נדרשה מהמגורים מסירות נפש עצומה כדי להתמודד עם שמירת השבת. במפעלים ובחנות לא העסיקו יהודים שומרי שבת, ורבים לא עמדו בנסיון למרבה הצער ונאלצו לעשות את שבתם חל. שתי משפחות היו אז באמריקה, ובשתייהן עמדו ראשי המשפחה בנסיון ולא חללו את השבת, אך למרבה הפלא נכר הגדל גדול בין צאצאי המשפחות. בעוד בני המשפחה הראשונה הקשיכו כלם במסרת אבותיהם וגדלו ליהודים יראים ושלמים, ורדו בני המשפחה האחרת מדרך התורה והשליכו מאחורי גום את התורה והמזות. אמר אחד מנאני הדור, כי הסבה לכך היא בחנוך אב המשפחה והדגמה האישית שלו בעיני הצאצאים. הראשון, היה חוזר מדי יום ששי, כשבידו מכתב פטורין ופניו שמחות וצוהלות. הוא היה מכנס את צאצאיו ואומר להם: "ראו, שוב פטרתי מעבודתי אותה התחלתי רק בתחלת שבוע זה, מפני שאיני רוצה לחלל את השבת. יום השבת הוא יום מנוחתנו ושמח אני למסר את נפשי למען קדשת היום". הדברים השפיעו עמוקות בלב ולדיו, וכשגדלו הלכו גם הם בעקבותיו. אך שונים היו הדברים בבית המשפחה השנייה. שם היה האב חוזר בערב שבת ופניו שחרות כשולי הקדרה. "שוב פטרו אותי מעבודתי, בגלל שאיני רוצה לעבד בשבת" היה קורא בזעם באזני בני ביתו, וכל השבת היה מקונן על ביש מזלז ועל אי רכלתו לפרנס את משפחתו, עקב 'המגבלה' של שמירת השבת. בניו הבינו היטב, כי השבת היא אכן גוף בפני ההצלחה בעסקים, וכשגדלו פרקו בזה אחר זה על מלכות שמים, לבשת אביהם ולחרפת אמם.

בתקופת השואה, התבלט נכרי אחד פסיעו הרב ליהודי העירה בה התגורר. דבר היה לפלא, ורבי יעקב קמניצקי בדר וגלה את הסוד. הלה שמש פפקיד האר ופעם החליט לבדק את ישרם של בני העירה. מה עשה? בכל פעם שקבל כסף היה מחזיר עוף גדול יותר, והיחידים שהחזירו את ההפרש היו תושבי העירה היהודים, שפעצת הרב השיבו את הכסף כדי לגרם לקדוש השם, ואלו מהתושבים הנכריים אף אחד לא השיב את ההפרש. מסבה זו העריך הפקיד את היהודים והשתדל למענם במסירות רבה.

שבוע הפרות הרעות, הן סמל לפעולות היצר הרע. בתחלה "עלות" ומתגלות לעתים רחוקות, לאחר מכן "יום מדינה" - מתדבקות אל האדם באזרח, ולבסוף "ותאכלנה" - בולעזות אותו ושולטות על כולו (ה'שפת אמת')

גליון 340
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליטין על אישור לשריטמש בתמונה

סיפורי חז"ל

מעשה היה ברבי בנאה שהיה חכם גדול, ומפני שחכמתו נתפרסמה הודיעו לו כל מה שעבר כדי שילמדם כיצד לנהוג, ויהודי אחד חלה ועשה צוואה לאמר: חבית אחת מלאה צמר הנחתי לבני הגדול, וחבית מלאה עצמות בשביל בני השני, ועוד חבית מלאה מוכין לבני השלישי. ולא היה אדם שהבין את הדברים האלו, שהרי בודאי לא דיבר דברי הבל ורצה לומר משהו, ולכן הלכו אצל ר' בנאה וסיפרו לו המעשה, שאל אותם האם היו לאביכם בתים ושדות וצאן ובגדים? אמרו לו הן, אמר להם אם כן כך היה רצונו, חבית של עפר שהם הבתים והשדות נתונים לבן הבכור, והבקר היינו פרות וכבשים ועזים שהם מלאים עצמות לבן השני, והמוכין שהם מיני בגדים יהיו לשלישי וכך צריכה הירושה להתחלק לשלשת הבנים, ומפני שאביכם היה חכם ואפילו בשעת פטירתו לא רצה לגלות שהוא עשיר, לכן ערך צוואה בלשון זו כדי שלא יבינה שום אדם.

(ב"ב נ"ח)

פרשת השבוע

שהתעוררה בלבו למראה בנו האהוב, תהא מוקדשת כולה להשם יתברך, בשעה שיאמר את המלים ואהבת את ה' אלהיך, ובדרך זו של יעקב אבינו הלך רבי דוד מלעלוב.

והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים (מ"ה - י"ג)

מסופר: פעם אחת ערך הרה"ק בעל "אוהב ישראל" מאפטא זיע"א מסע לקירוב ולחיווק יהודים בערים הסמוכות, יחד עם בנו הרה"ק רבי יצחק מאיר זיע"א. בכל מקום שהגיעו קיבלו את פניהם מאות יהודים ונהגו בו כבוד מלכים. הרה"ק מאפטא הצטער מאד על הכבוד שחולקים לו, וברוב ענוותנותו שאל את בנו, למה חולקים לי כבוד גדול כזה? הרי אין אני ראוי לכך, ראה בנו בצער אביו ואמר, אל תירא אבא, יהודים אלה באו לכבודי, שאל הצדיק ולמה ראוי לחלוק לך כבוד כזה? ענה בנו, זאת כי אני בנו של הרה"ק מאפטא. חייך ה' אוהב ישראל" ואמר: עכשיו אני מבין את הפירוש בפסוק "והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים", כל הכבוד הרב שנפל בחלקי במצרים אינו אלא בזכותו של אבא.

ויפול על צואריו ויבך על צואריו עוד (מ"ו - כ"ט)

אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע (רש"י)

מסופר על הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א שהיה גר בירושלים עיה"ק, שפעם אחת בנו בכורו נאלץ בצעירותו לעזוב את ירושלים ולנסוע לפולין, שנים מספר שהה בפולין, ובאותן שנים נכמר לבו של הצדיק מגעגועים לבנו שאהבו מאד. מקץ שנים אחדות כששב הבן לירושלים, מילאה שמחה גדולה את לבו של הרבי ויחד עם הצדיק שמחו כל בני העיר, שעת בין הערבים היתה כשהגיע הבן לירושלים, הוא מיהר אל בית מדרשו של אביו להיפגש עמו ולהחיות את נפשו, בהיכנסו לבית המדרש, התכונן רבי דוד לתפלת ערבית, נעמד הבן לידו, הביט בו אביו רבי דוד רגע קט, אך מלה לא אמר, ומקץ דקה פנה אל שליח הציבור ואמר לו רד לפני התיבה והתפלל ערבית. רק כשנתיימה התפילה ניגש האב אל בנו האהוב וקידם פניו בברכת שלום עליכם. חסידים שהיו באותו מעמד הבינו כי בהתנהגותו זו הלך הרבי בדרכו של יעקב אבינו בשעה שנפגש עם יוסף בנו האהוב, שקרא באותו זמן קריאת שמע כדי שהאהבה העזה

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 5:17 ת"א: 5:18 ר"ת: 5:50

פרשת ויגש

זמני כניסת שבת
ירושלים: 4:01 ת"א: 4:15

בתוך זמן קצר פקדה את ר' מאיר שרשרת אסונות כלכליים, והוא הפסיד את כל הונו ורכושו. גם את ביתו הפרטי איבד בדלקה פתאומית שכילתה אותו עד היסוד. ובה-בעת ממש נתקיימה גם הברכה. בתוך כשנה חבקו ר' מאיר וזוגתו בן זכר עם נשמה מיוחדת. ולמרות המעבר החד מחיי שפע לעניות ולחוסר כול, חשו עצמם ההורים הטריים – מאושרים באדם. המציאות החדשה אילצה את ר' מאיר להיעדר מביתו פרקי-זמן ארוכים, בחיפושיו אחר מקורות מחיה מזדמנים. בינתיים גדל הילד והיה לנער. העוני הקשה והיעדרויותיו הממושכות של האב מהבית, נתנו את אותותיהם בנער שחבר לנערי רחוב פוחזים. ליבם של ר' מאיר ורעייתו נחמץ, והם היו חסרי אונים.

יום אחד קם ר' מאיר ונסע לרוזין. נכנס לחדרו של הרבי וזעק מנהמת לבו המיוסר: "רבי: יש לי דין-תורה עם הקב"ה". בשנייה שלאחר מכן נשך את שפתיו וכבר התחרט על המשפט החצוף שנפלט מפיו. אבל הרבי שמע את הדברים ולא הרפה. "דין-תורה עם הקב"ה? על מה ולמה?". סיפר ר' מאיר לרבו על מצבו הרוחני הירוד של בנו-יחידו ואז הוסיף: "כשקיבלנו עלינו אני ורעייתי חיי עוני ודלות, עשינו זאת כדי לזכות בבן, אך לא בבן פורק-עול. זה לא היה חלק מהתנאי. תובעים אנו מהקב"ה שיספק לנו די מחסורנו. איננו מבקשים חיי שפע ומותרות, אלא שנוכל לגדל את בננו לתורה וליראת-שמים". הצדיק מרוזין האזין לדבריו בהבעת השתתפות. "יש מן הצדק במה שאתה אומר", אמר. "אולם כדי לקיים דין-תורה עם הקב"ה, עליך לפנות לבית-הדין בעיר הגדולה "ברוד". שים פעמך לשם ושטח את טענותיך לפני הדיינים, ללא כל מורא. כשהוא שואב כוח מהוראת רבו, התייצב ר' מאיר לפני חברי בית-הדין של ברוד. ברגע הראשון נדהמו הדיינים מדבריו של העני האלמוני, שביקש להזמין לדין תורה את הקב"ה בכבודו ועצמו. אולם כאשר גילה להם מי שלחו אליהם, שינו את יחסם אליו. לאחר שחקרו ובדקו את גרסתו מכל צדדיה, קבעו דייני בית-הדין כי אכן הצדק עמו. "מאן דיהיב בני, יהיב מזוני", ציטטו בפסק הדין אשר קבע מפורשות כי ראוי הוא ר' מאיר לפרנסה בכבוד.

בדרכו חזרה לביתו שמע ר' מאיר קול דהרה מאחוריו. כרכרה הדורה עצרה לידו בחריקה. "היי, מאיר, מה מעשיך כאן? תראה איך אתה נראה, האם התחפשת?" זה היה קולו של אציל גוי שבעבר הרבה ר' מאיר לסחור עמו. האציל הזמינו לעלות על הכרכרה ור' מאיר נענה להזמנתו.

מסופר על אחד מחסידיו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א, שמו היה ר' מאיר והיה עשיר גדול. הוא היה סוחר עם סוחרים גדולים, שועים וגדולי ארץ, והמזל האיר לו פנים. בכסף שהרוויח קנה בתים ואחוזות שהשתרעו על-פני שטחים נרחבים. ר' מאיר ורעייתו נהנו מחיי עושר ונוחות והיה נראה שלא חסר להם מאומה והם אנשים מאושרים עלי אדמות. אולם לא כן היה הדבר, למרות כל העושר והרחבות שלהם היה דבר אחד שהציק להם מאד, הם לא זכו לפרי בטן. לפני כל נסיעה אל רבו מרוזין, הייתה אשתו מפצירה בו כי יבקש את ברכת הרבי לילדים. ואכן, בכל ביקור וביקור ביקש מהרבי ברכה לזרעא חייה וקיימא, ומשום מה נמנע הרבי מלהבטיח להם ישועה.

פעם אחת, בעת שהכין עצמו ר' מאיר לצאת לרוזין, פרצה אשתו בבכי. "איך ייתכן שמאות ואלפים מתברכים מפני הרבי ונושעים בזכותו ואילו אתה שהנך מקורב אליו כל-כך, חוזר פעם אחר פעם מחצרו בלי ישועה. הפעם לא אסתפק עוד בברכה", זעקה בכאב, "הפעם הזאת עליך לדרוש מהרבי הבטחה מפורשת". ליבו של ר' מאיר נצבט, עיניו נתלחחו מדמעות והוא הבטיח לשמוע בקולה ולבקש מהרבי הבטחה לזרע ברך ה'. בתום שהייתו מרוזין נכנס ר' מאיר להיפרד מרבו לשלום. דמותה של רעייתו המיוסרת כמו ניצבה לנגד עיניו. "רבי", אמר בקול נשבר, "אנא יבטיח לנו כי בקרוב ניוושע". לשמע הדברים התעטף הרבי בשתיקה. השתיקה הופרה כעבור שניות בקולו של הרבי: "אם תרצו תוכלו להיוושע אך בתנאי אחד: אם תסכימו לקבל עליכם חיי דלות ומחסור, תזכו בילד". זיק של תקווה ניצת בעיני ר' מאיר. אילו היה הדבר תלוי בו בלבד, משיב היה בחיוב תקף ומיד. אך לפי שגם גורל אשתו תלוי בדבר, ביקש מהרבי שהות כדי להתייעץ עמה.

כאשר שב הביתה עם הבשורה והתנאי לכך, ההתרגשות בביתו הייתה עצומה. מבחינת אשתו לא היה כאן שום מקום להתלבטות. "איזה ערך יש לחיינו בלי ילד לאהוב ולגדל?", אמרה ור' מאיר כמובן הסכים עמה. הוא חזר תיכף לרוזין והודיע לרבי כי הוא ואשתו מסכימים לקבל עליהם את התנאי הלא פשוט. הרבי לחץ את ידו, ברכו בחום ופטרו לדרכו.

משל ונמשל

קרבת אלקים לי טוב

משל לבעל אכסניה שהלשינו עליו לפני הרשות, וכמעט שנגזר דינו לכלות את כל ימיו בצינוק ובעבודת פרך. עמד אותו אדם הפך עולמות ושכר פרקליטים גדולים, שלח שתדלנים לשופטים ועוד, אולם העלה חרס בידו. אמרו לו אוהביו וידידיו, רואים אנו שאין לך תקווה אלא לבוא ולהתייצב לפני המלך בכבודו ובעצמו, שכן ידוע הוא כמלך חסד ורודף משפט ואזניו קשובות לבקשת נתיניו, אם אך יעלה בידך להוכיח לפניו את צדקתך, בטוחים אנו כי לא יתן לעוות משפט. ומנהג היה נוהג אותו מלך שפעם אחת בשנה היה פושט את בגדי מלכותו, לובש בגדים פשוטים, וכך היה נוסע על פני הארץ מבלי שידע איש כי הוא המלך, וזאת כדי שיוכל לראות היטב אם הכל מתנהל במדינה למישרין, אם אין פרץ ואין צווחה ואין מעוות דין ומשפט. והנה קרה מקרה שהמלך עבר בעירו של בעל האכסניה, ואף בא להתאכסן בבית מלונו, ברם איש לא ידע על כך ואף לא בעל האכסניה עצמו. ימים אחדים לאחר שהמלך נסע משם, נודע הדבר מי היה אותו אורח פלאי, מששמע בעל האכסניה כי המלך בכבודו ובעצמו, אשר רצה לבוא לפניו להוכיח את צדקתו היה בביתו ולן אצלו, ויכול היה לדבר איתו פה אל פה ולהשמיע באזניו את טענותיו, וכי שעת כושר כזאת היתה בידו והוא החמיצה ללא תקנה, התחיל קורע בגדיו ומצעק, וי וי אוי לי ואבוי לנפשי, המלך הגדול ורב החסד הזדמן לבית מלונו, ואני יכולתי להפיל תחינתי לפניו ולבקש ממנו על נפשי, והחמצתי את השעה. עתה כיצד אני עליו והוא רחוק וסגור בארמונו ומאות חיילים עומדים סביבו ושומרים עליו לכל יבוא אליו אדם אשר לא נקרא.

הנמשל: הרי ממש מקרה דומה יקרה לבני האדם, בהיותם כאן על אדמות בעולם הזה השפל, מצוי הוא כביכול מלך מלכי המלכים הקב"ה בביתו של כל יהודי, שעת כושר מצוינת יש לאדם להתקרב אליו ולהדבק בו יתברך על ידי לימוד התורה וקיום המצוות, ברם, רבים הם המחמיצים שעת כושר זו, לעומת זאת, בעולם הבא כשירצו להגיע אל מלכו של עולם בארמונו, שוב לא יהיה הדבר קל כלל ועיקר, ומי יודע אם יעלה זאת בידם. ישים כל אחד ואחד דבר זה ללבו כדי שידע לנצל את שעת הכושר בעודו שרוי עם המלך בבית מלונו.

(הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

תוך כדי נסיעה סיפר ר' מאיר את שעבר עליו בשנים האחרונות. "שמע נא, מאיר", פנה אליו האציל בידדות, "אולי אתה תוכל לעזור לי". האציל סיפר לו כי מסיבות כלשהן זקוק הוא בדחיפות לכסף מזומן. לפני שעה קלה יצא מפגישה עם בעל אחווה מסוים, בניסיון למכור לו כמה מנכסיו. הבעיה הייתה שגם בעל האחווה חש בלהיטותו היתרה למכור את נכסיו, והוא ניצל זאת כדי להוריד את המחיר בצורה בלתי הוגנת. "למעשה", הוסיף האציל ואמר, "אני כל-כך זקוק לכסף עד שאין לי ברירה אלא לחזור אל בעל האחווה ולהסכים למחיר שהציע לי. אלא שאם אשוב אליו כעת, יראה בכך כניעה מצדי והוא עלול ללחוץ עליי ולהוריד עוד את המחיר. לך אליו אתה ועשה זאת במקומי, תמורת עמלת תיווך ראויה לשמה.

החליף ר' מאיר את בגדיו ופנה אל ביתו של בעל האחווה. גם עמו סחר בעבר והם הכירו היטב זה את זה. בשיחתם סיפר לו בעל האחווה, כמשיח לפי תומו, על עסקה גדולה שוה עתה הוצעה לו. הוא התייסר באוזניו של ר' מאיר על כי החמיץ את העסקה המשתלמת. ר' מאיר העמיד פניו תם והתעניין בפרטי המקרה. "למעשה", אמר לבסוף בעל האחווה, "חפץ אני בקיום העסקה, גם במחיר שהציע לי האציל. אך אם ארדוף אחריו כעת, הוא יפרש זאת ככניעה מצדי ויעלה עוד את המחיר". לפתע הבריק רעיון במוחו של בעל האחווה. "מאיר, ידידי", אמר בחיוך מבטיח, "יש לי בשבילך הצעה שלא תוכל לסרב לה. לך אליו אתה וקנה בעבורי את הנכסים, במחיר שביקש. והריני מבטיחך כי חלקך לא יקופח". סופו של דבר, שהעסקה הסתיימה בכי-טוב ור' מאיר זכה בדמי תיווך מכובדים משני הצדדים.

בכסף שהרוויח, יכול היה ר' מאיר לפרנס בכבוד ולאורך זמן את אשתו ובנו, והשלווה והנחת חזרו לשכון בביתם הצנוע. הבן גדל לתפארת והוריו המאושרים רוו ממנו נחת לאורך ימים ושנים טובות, אז הרגישו כמה היה שווה להקריב למענו.

צ'ין אדם לחברו

מצוות גמילות חסדים של הט"ז

הגה"ק רבי דוד סגל בעל הט"ז זיע"א, היה מגדולי הרבנים באירופה לפני ארבע מאות שנים, בצד גדולתו בתורה התפרסם כבעל צדקה מופלג, ועניים רבים היו משכימים לפתחו כדי לקבל אצלו נדבה או גמילות חסד. פעם בא לביתו של הט"ז עובר אורח וביקש ממנו שילוה לו בדחיפות שקל כסף. פשפש הרב בכיסו בגדיו ולא מצא אפילו פרוטה אחת. נטל את גביע הכסף שהיה מקדש בו על היין בימי שבת ויום טוב, והושיטו לאורח הנדהם וכה אמר לו, מסור נא גביע זה בבית העבוס שבעיר וטול תמורתו שקל כסף שאתה צריך עתה, אי"ה בערב שבת יעניקו לי ראשי הקהילה את משכורתי וכך אוכל לפדות את הגביע מבית העבוס שבעירנו. האורח נפרד מן הט"ז בלבביות רבה, ומיהר עם הגביע לבית העבוס שם ביקש תמורת הערבון שבידו הלוואה של שני שקלים. בסוף אותו שבוע שיגר הט"ז שקל כסף בידי שליח, כדי להשיב לביתו את הגביע היקר שלו שהופקד בבית העבוס. אמר בעל בית העבוס לשליח עליך לדעת כי תמורת הגביע של הרב ניתנה על ידינו הלוואה של שני שקלים. שב השליח לביתו של הט"ז וסיפר לו את הקורות אותו בבית העבוס. מיד הוציא הט"ז מכיסו שקל נוסף, ומסרו לשליח בפנים קורנות משמחה וכה אמר, עתה מסתבר שאותו אדם מסכן היה זקוק לשני שקלים ומתוך בושה לא ביקש ממני אלא שקל אחד, מה טוב שלא היה אז בכיסו אפילו שקל אחד, שאילו היה בידי שקל כסף והייתי נותנו לעני הנזקק, היה האיש יוצא מביתי כשהוא מצר בלבו על השקל הנוסף החסר לו.

שמח בשמחת חתן מרחוק

מסופר על הגה"ק רבי אברהם גרודזינסקי הי"ד זיע"א, מנהלה הרוחני של ישיבת סלבודקה בליטא, שביקר פעם אצל בני משפחתו בוורשא, תוך כדי שיחה הביט על שעונו, והחל לפתע לשיר, ומהשירה עבר לריקוד במשך שעה ארוכה. בני המשפחה עמדו משתאים ולא ידעו פשר דבר. כאשר התיישב השיב להם על תמיהתם ואמר: כעת מתקיימת חתונתו של תלמיד בסלבודקה, אותו אינני יכול לשמח שהרי אני כאן רחוק משם, אבל אני יכול לשמוח בשמחתו גם, כאן שהרי גם שמחתי היא.

דרך ארץ החזיר יהודי בתשובה

באחד מערבי השבת לאחר הדלקת נרות, כשהגה"צ רבי אריה לוי זיע"א הלך להתפלל לבית הכנסת, ניגש אליו יהודי לא דתי כשבפיו סיגריה דולקת, ושאל אותו אולי יודע איפה מצוי מקום פלוני חשב ר' כיצד ילך ברחובות ירושלים כשלצידו יהודי מעשן בערב שבת בין השמשות? מאידך גיסא הן יהודי זה זר הוא ומחפש מקום ללון, כיצד יניחו לנפשו? החליט ר' אריה ללכת עמו ולהביאו לפתח מלונו. הלכו שניהם יחדיו זה לצד זה, אין ר' אריה מעיר לו בדבר עישון סיגריה, אלא שואל הוא לשלמו ולהרגתו וכי. כשהגיעו למלונו השליך האיש את הסיגריה שהחזיק בידו, ופנה לר' אריה בהתרגשות ואמר: רבי איני דתי, עקשן אנוכי ומעודי לא נכנעתי לאדם, אולם אתה שברת אותי בפין, רבי יש לי דרך ארץ, זה עתה השלכתי את הסיגריה מפי וקבלתי על עצמי לא לעשן לעולם בשבת קודש.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ז' טבת

הרה"ק רבי צבי בן רבי ישראל בעש"ט זיע"א (תק"מ)
הרה"ק רבי ברוך מקאמינקא (תלמיד הבעש"ט)
הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא ב"ר יעקב (תרי"ד)

יום ראשון ח' טבת

רבי שבתי מראשקוב ב"ר שלמה זלמינא (תרמ"ג)
רבי יוסף אלימלך מקשאנוב ב"ר משה (תרס"ז)

יום שני ט' טבת

עורא הסופר (ג"א - תמ"ב)

נחמיה בן חכליה
הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר נפתלי שור (תורת חיים - שצ"ב)

יום שלישי ט"ב טבת

זכריה בן ברכיה בן עדו הנביא (ג"א תמ"ח)

מלאכי הנביא
הרה"ק רבי נתן ב"ר נפתלי הירץ מברסלב (תר"ה)
הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלישין ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרס"ג)

יום רביעי י"א טבת

הרה"ק רבי משה ב"ר הלל (ערוגת הבושם - תקמ"ה)

הרה"ק רבי דוד מזלאטיפאלי ב"ר יוחנן מראחמיסטריווקא (תר"ע)

הרה"ק רבי יהושע ב"ר מאיר מדויקוב (עטרת יהושע - תרע"ג)

יום חמישי י"ב טבת

הרה"ק רבי משה הלוי סופר מפשעווארסק ב"ר יצחק (אור פני משה - תקס"ו)

הרה"ק רבי מרדכי חיים סלונים ב"ר יהודה לייב (תשי"ד)

יום שישי י"ג טבת

הרה"ק רבי משה מלעלוב ב"ר דוד (תרי"א)

הרה"ק רבי מנחם מענדל מווישאווא ב"ר ישראל - (תש"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מור"ם גם אב"ד אודר"ר פרומ יוסף הור"ם על המעשים

מים אחרונים (ז')

א) אין נוטלים מים אחרונים על גבי קרקע, אלא בכלי, מפני רוח רעה ששורה עליהם. (שו"ע אור"ח סימן קפ"א סעיף ב')

ב) מקום שאין בני אדם עוברים שם, יכול ליטול מים אחרונים על גבי קרקע. (שלחן ערוך הרב שם סעיף ב')

ג) מותר ליטול מים אחרונים תחת השלחן, ואע"פ שלפעמים מסלקין השלחן, מכל מקום בין כך ובין כך יתנגבו המים. (שו"ע הרב שם)

ד) אין ראוי ליטול ידיו למים אחרונים על ידי ממחטות לחות. (ספר גם אני אודך תשובות מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, ח"ג סימן נ"ט)

לע"נ

מרת יוטא מרים ע"ה
ב"ר אליעזר צבי ז"ל
נלב"ע י' בטבת תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הר"ר חיים יוסף צבי ברוך זילבר זצ"ל
ב"ר יחיאל מאיר
נלב"ע כ"ה אלול תשע"ח תנצב"ה

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ז' טבת תשע"ט: הדלקת נרות: ירושלים 4:01 תל-אביב: 4:15 חיפה 4:04 מוצאי שבת: ירושלים: 5:17 תל-אביב: 5:18 חיפה: 5:16 ר"ת: 5:53

פרשת ויגש

"זהסר בעס מלבך"

להסיר מדת הכעס ולנהוג בנחת עם הזולת!

נלמד מהפסוק: "ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ואל יחר אפך בעבדך" (פרק מד-יח)

נשאלת השאלה: לשם מה הוצרך יהודה לבקש "ואל יחר אפך"? אלא מפרש הכלי יקר משום שכך טבעו של כעס, שמביא לידי טעות. לכך הקדים יהודה לבקש מיוסף שלא יכעס, כדי שיכנסו דבריו הנוכחים וטענותיו ההגיוניות באוזניו. שכן אם יכעס, יגרום על ידי כך שלא יבין ולא יקבל טענותיו, אף אם טובים ונכוחים הם ולא יוכל לשפוט בצדק.

נשאל כ"ק גאב"ד אונגוואר – הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל (בשו"ת משנה הלכות ח"ו-שטו): מעשה בראובן שהיה עשיר ותקיף, ובנה קיר כנגד חלונו של שכינו שמעון והאפיל עליו. שמעון בכה והתחנן לפני שכניו שישפיעו על ראובן להסיר רעתו מעליו, אך הלה אטם אוזנו משמוע. לקח זאת השכן שמעון קשה, ומרוב זעמו וכעסו נפטר מהתקף לב רח"ל. ועתה שואל ראובן, האם צריך כפרה על שגרם מיתה לשכיניו?

השיב גאב"ד אונגוואר, שהנפטר הוא זה שפשע בעצמו, בכך שכעס עד כדי כך שבא לידי התקף לב. אחת הראיות לך מהמבואר בגמרא (קידושין כד:): שאדם הוא בר דעת (שלא כמו בהמה) "ואיהו דאבעית אנפשיה" [=הוא הבהיל עצמו]. לפי"ל לא נחשב שהשכן גרם למיתתו, כי מה שהנפטר ציער עצמו, עשה שלא כדיון, כי היה חייב לשמור על בריאותו ובמיוחד שלא לכעוס! שהרי אמרו "כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה וכל מיני גיהנם שולטים בו". [והוסיף הגאב"ד: אף שאין עליו חיוב כפרה מדין רוצח, בכל זאת חייב כפרה על שציער כל כך את חברו].

שינו במסכת אבות (פ"ה-יא) "נוח לכעוס ונוח לרצות, יצא שכרו בהפסדו, קשה לכעוס ונוח לרצות חסיד". נמצא שיש הבדל עצום ביניהם: ה"נוח לכעוס" אף שהוא גם נוח לרצות, "יצא שכרו בהפסדו". לעומתו ה"קשה לכעוס" הרי אין מדובר שאינו כועס כלל בשום אופן שבעולם, אלא כועס הוא לפעמים, ורק ש"קשה" לכעוס. ואעפ"כ נקרא הוא בתואר הנשגב "חסיד"! תואר השמור בדרך כלל לצדיק כזה הנוהג לפני משרת הדיון. היתכן? היעלה על הדעת שמי שעשה את המוטל עליו ונזהר ומשתדל לכעוס כמה שפחות, יקרא "חסיד"!!

אלא ההסבר כפי שביאר **רבינו יונה**, שאף שהכעס ברוב הפעמים וברוב בני אדם הוא רעה רבה, אך למרות כל זאת פעמים צריך האדם לכעוס [כגון להטיל מרות על בניו ותלמידיו]. מעתה מובן שזהו גדלותו של ה"קשה לכעוס" כי הרי לא מחייבים את האדם לעקור לגמרי את הכעס מקרבו, אלא מחייבים אותו לשלוט בו! לכוון ולתמרן אותו רק לאפיק הנצרך! וכשאדם צריך להתמודד עם הכעס באופן זה, הרי עבודתו קשה ביותר! לפיכך היכולת וההצלחה לשלוט על הכעס תחת שהכעס ישלוט עליו, מעלה אותו לדרגת "חסיד".

וכן מבואר ברמב"ם (פ"א מדעות ה"ד) שמיעוט ממתת הכעס נצרך לו לאדם כמו שכתב: "לא יהא בעל חמה נוח לכעוס ולא כמת שאינו מרגיש, אלא בינוני. לא יכעס אלא על דבר גדול שראוי לכעוס עליו, כדי שלא יעשה כיוצא בו פעם אחרת". עכ"ל.

"אף פעם לא כעסתי"...

סיפר הרה"ג ר' גדליה הוניגסברג שליט"א: שמעתי מתלמידי של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל שהיו פעם בחורים בישיבה לצעירים שניסו ב"מאמץ" מיוחד להוציא את הרב שטיינמן משלוותו... לפתע הרים הרב שטיינמן את עיניו ואמר להם "אף פעם לא כעסתי"... ובזה הסתיים הענין כליל, משני הצדדים...

עוד סיפר ששמע מאחד מתלמידי הרב שטיינמן שהיתה שנה אחת שהיו בחורים צעירים שובבים עם מרץ רב, בישיבה הנ"ל, שהפריעו רבות בשיעור... אמר להם הרב שטיינמן: "למה אתם רוצים שאני אעשה דבר שאף פעם לא עשיתי ואני אצעק עליכם"...

כאיל תערוג

בדיני ממונות אין מקום לכעס...

סיפר הגאון רבי רפאל שפירא זצ"ל בשם אחד מרבני הישיבה דוולאזין שאמר כי מ"שולחן ערוך-חושן משפט" למד שלעולם אין סיבה לבוא לידי כעס! וכשתמהו השומעים מה ענין כעס לדניי "חושן משפט" הסביר להם:

ישנו כלל גדול בדיני ממונות, שהמוחזק בממונו, נחשב שהממונו שלו וא"א להוציאו מידו. והרוצה להוציא מידו עליו להביא ראיה. ובלי ראיה נשאר הממונו ביד המוחזק. אם כן, מה מקום יש לכעוס, הרי ממה נפשך: אם השני מוחזק, מה תועלת יש בכעס, הרי לא ה"כעס", יוכל להוציא ממנו, אלא "ראיה". ואם אני המוחזק, הרי בוודאי שאיני צריך לכעוס!... **ישורון - יב**

עלון "איש לרעהו" פרשת ויגש הוקדש לעילוי נשמת

הרב החסיד ר' יעקב קאפל עבי בן ר' מרדכי ז"ל

שיום היאהרצייט הל בעשרה בטבת ומנוחתו כבוד בהר הזיתים ירושלים עיה"ק תובב"א

ת . נ . י . צ . ב . ה .

חתנו, משפחת ר' מרדכי מנדל וינה-אוסטריה

חתנו, משפחת ר' יוסף בנימין הכהן בני ברק-ישראל

חתנו, משפחת ר' נתן אפטרגוט אנטוורפן-בלגיה

אם מוכיח הזולת, יוכיחנו בצנעה, שלא להלבין פניו ברבים!

נלמד מהפסוק: "ולא יכל יוסף להתאפק לכל הניצבים עליו"... (פרק מה-א)

וכתב רש"י: "לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים נצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין בהוודעו להם". יתר על כן מובא במדרש: אמר רב שמואל בר נחמן, לסכנה גדולה ירד יוסף, שאם הרגוהו אחיו, אין בריה בעולם מכירו. ולמה אמר "הוציאו כל איש מעלי": אלא כך אמר יוסף בלבו: מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים. (תנחומא)

כתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - נד): "מי שבייש את חברו ומצטער ומתחרט ורוצה הוא לקבל את הדין ובה לפני יראי ה' למצוא לו פתח לתשובה, יאמרו לו: דע כי רעתך רבה, כי שפכת את דמו של חברך, שכן מצינו באביה בן רחבעם, שהוכיח לירבעם וביישו וניגף למות. לכן לך בני לפייס את חברך עד שיתפייס, ושמור והזהר מאד לנפשך שלא תבייש ושלא תלבין פני אדם".

בסוף מסכת מכות מביאים חז"ל: "בא ישעיהו והעמידו על שישא, ואחד מהם הוא דובר מישרים. ביאר הגאון **רבי משה פיינשטיין זצ"ל** (בספר **דרש משה**): דובר מישרים הוא זה שאינו מקניט פני חברו ברבים. שיתגבר על יצרו בחטא זה הפרוץ מאוד שהוא עוון לשה"ר ורכילות והלבנת פנים וזה יגרום לו אהבה לחברו שיחשוב לו כנפשו, ומצוה גוררת מצוה שכל דיבורו יהיה בתורה וביראה.

והנה אנשים טועים בכך שנקבצים בפרהסיה - מוסיף רבי משה - ועושים ליצנות מאדם מסויים ברבים, ואומרים שכוונתם לטובה להראות לעם איך שמעשה רע מגונה הוא. והנה מלבד שהוא טעות גמור, כי אדרבה מי שיראה שעשה זאת הרי גם הוא יעשה כמוהו, כי הלא תאוותו לא נתקטנה, ומצד הבושה הלא רואה שכבר עשה אחד ומאיזה טעם עדיף הוא מחברו.

ואף אם היה אזו שהיא תועלת, מי התיר להם לשפוך דמו של חברו, שהלבנת פנים הוא כשופך דם, בשביל איזה תועלת קטנה, והתורה אומרת הוכח תוכיח ולא תשא עליו חטא. ולכן אם יתגבר על יצרו בזה יגרור שיקפיד על דיבורו ויעסוק רק בתורה ויאהוב את חברו כנפשו ויבוא לידי מדות טובות.

נשאל הגר"י זילברשטיין שליט"א: מעשה במלמד דרדקי שהנהיג בכיתתו, שכל תלמיד המאחר להכנס לכיתה, אחת דינו לעמוד בצד ולהתבזות כך בפני כל ילדי הכיתה. והשאלה, האם צודק בהנהגתו זו? האם אין בכך חשש לאיסור החמור של הלבנת פני התלמיד ברבים?!

והשיב הרב זילברשטיין (הובא **בחשוקי חמד**), שכדי לחנך את התלמידים מותר לו לביישם. וריאה לכך מהמבואר בגמרא (פסחים פב.) שראש המעמד היה מעמיד את הטמאין על שער המזרח כדי לביישן [על שלא נזהרו מלהטמא]. וכן בעניינינו, מותר לבייש את התלמידים שלא יפשעו. אך חשוב להדגיש כי אין לביישם על עבירה שעבר, וכל ההתר לבייש הוא כדי לגרום שלא יחטא בעתיד [וכך כתוב **בהגהות המהרש"ם**, בפסחים שם, שזו היתה מטרת ביוש הטמאים].

בדומה לזה מובא **ברמב"ם** (פ"ד מהלכות תלמוד תורה הלכה ה): "אבל אם ניכר לרב שהם מתרשלין בדברי תורה ומתפרני עליהם, ולפיכך לא הבינו, חייב לרגוז עליהם ולהלכלימם בדברים כדי לחדדם". הרי שמותר לבייש תלמידים לצורך חינוכם.

יחד עם זאת, יש לעשות כן במלוא ההתחשבות באמרת חז"ל (אבות פ"ד-ב) "יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך". וכתב הרמב"ם (שם פ"ה הלכה יב): "כשם שהתלמידים חייבין בכבוד הרב, כן הרב צריך לכבד את תלמידיו ולקרוב... וצריך אדם להזהר בתלמידיו ולאובהם, שהם הבנים המהנים לעוה"ז ולעוה"ב".

נהנה כי כן. רק מי שאוהב כך את התלמידים, הוא זה שרשאי לבייש את התלמידים לצורך חינוך.

למנוע בושה מתלמיד...

מעשה באחד מלומדי השיעור של הגר"ש אלישיב זצ"ל ב"תפארת בחורים", שהגיע יום אחד לשיעור, מוכן עם הגמרא בלבד מבלי לעיין כדרכו בפירושים של הראשונים. שמע את הגר"ש קורא את דברי הגמרא במתיקות כדרכו, ולא ידע אם דברי הגמרא נפסקו להלכה ברמב"ם ובשו"ע.

הציץ הלה לימין העמוד בגמרא, וראה שאין ציון ב"עין משפט" לספרי הפוסקים, והסיק מכאן שדברי הגמרא אינם נפסקים להלכה. מיד שאל: "מדוע משמיטים הפוסקים דין זה?" למען האמת הדין נפסק להלכה! אך בצידקותו הרבה לא רצה הרב אלישיב לביישו ולומר לו מפורשות היכן בדיוק נפסקה ההלכה, לכן הפטיר בעדינות: "איני יודע, צריך לחפש בפוסקים, יתכן שיש פוסקים המביאים את הדין הזה".

כמובן כל השומעים התרשמו מסגנון התשובה, שהרב אלישיב מתחמק ממתן תשובה ברורה, כאילו יש מקום להסתפק ויש צורך לחפש "אולי" בכל זאת מזכירים את הדין. וזה המריץ את השואל לא להרפות. הוא ניגש לאחר השיעור ותבע לשמוע תשובה ברורה לשאלתו ללא התחמקות: מדוע משמיטים הפוסקים דין זה?

עתה, כשאיש לא עמד שם, פתח הרב אלישיב ואמר: דין זה נפסק להלכה מפורש בכמה וכמה מקומות בשולחן ערוך. בסימן פלוני ובסעיף פלוני, וכן בסימן פלוני, וכן הש"ך מקשה על דין זה קושיה פלונית, והמפרשים האלו והאלו מתרצים... וכך פירט את כל הנידון, עד פסק ההלכה למעשה... או-אז הבין השואל עד כמה חפץ הגר"ש שלא לביישו ברבים.

גדולה שימושה

מבזה עצמו כדי שלא לבייש...

כאשר התארס **הרבי רבי העשיל זצ"ל** עם בת נגיד גדול והגיע שבת חתן - ה"אופרוף" בו עולה החתן לתורה, התאכסן אז בבית סמוך לבית חותנו לעתיד. ביום שישי הביט באקראי מהחלון וראה שבבית חותנו הכינו עיסה גדולה כדי לעשות ממנה איטריות, והניחו להתייבש כדי שיוכלו אחר כך לחותכה לפרוסות דקות.

והנה רואה רבי העשיל כי התרנגולת שהיתה בחצר עולה על העיסה ומנקרת ממנה. הכלה שראתה זאת ניגשה אל התרנגולת וזרקה אותה בחמת זעם והטיחה אותה בכותל.

הזדעזע רבי העשיל למראה עיניו ואמר בלבו: וכי אני אתחתן עם אחת שיש בלבה אכזריות כה רבה? לא! זה בלתי אפשרי! ואולם מאידך, לבזותה ברבים ועוד בשבת של העליה לתורה גם זה בלתי אפשרי.

חיכך רבי העשיל בדעתו והחליט כי עדיף שצד הכלה הם שישלחו אותו בבזיון, ובלבד שלא לפגוע בכלה! מה עשה? הלך לבית הכנסת שהיה מלא בציבור לומדים, ועשה עצמו כאילו רוצה הוא לגנוב את הכסף שיש בקופת הצדקה. משראוהו יושבי בית המדרש, צעקו בקול "תפסוהו, גנב הוא!" ומיד נתפרסם בעיר שתפסו גנב בבית הכנסת... והנה התברר למרבה הבושה שהוא החתן המיועד של הנגיד המכובד. כמובן סיפרו זאת לנגיד כדי ש"לא יפול בפח" עם חתן גנב, ומיד ביטלו את השידוך, כרצונו של רבי העשיל.

לב שלום

זוה יהיה לכפרת עוונותי..."

פעם ניגש לרבינו החיד"א זצ"ל אדם והטרידו בשאלות קנטרניות. החיד"א השיב לו בסבלנות ובאורך רוח. אך דבר זה הרגיז את האיש והחל מטיח דברים קשים כלפי החיד"א כי הוא מזלזל בכבוד תלמידי חכמים... החיד"א ניסה להתנצל בפניו ולפייסו, אך הלה לא אבה לשמוע ולהתפייס והמשיך להטיח דברי חרפות וגידופים.

שמע החיד"א חרפתו ושתק ואף ציין זאת ביומנו: "שתקתי ואמרת, זה יהיה לכפרת עוונותי, כמש"כ "כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו".

מרו החיד"א הקדוש

הפתרון להנצל ולהוושע...

סיפר הרה"ג רבי ישראל גואלמן שליט"א מעשה ששמע מאברך בעל המעשה: אברך זה אירעו לו צרות רבות ורעות. היו לו בעיות רבות עם שלום בית. העיקר עליו חובות כספיים גדולים. ולבסוף אף הוכרח לגרש את אשתו, וחמיו תבעו למשפט ועשה לו צרות צרורות. ואם לא די בכך, עוד חלה האברך במחלה קשה מאוד. בא האיש, ותינה במר ליבו את צרותיו לפני הגאון **רבי אברהם גנחובסקי** זצ"ל.

אמר לו רבי אברהם: אם אתה רוצה להנצל מכל צרותיך ולהצליח בכל מעשיך יש לי פתרון בשבילך: קבל על עצמך שני דברים. דבר ראשון להיות מהשומעים חרפתם ואינם משיבים ותחשוב כל הזמן שהכל מן השמים ושום אדם לא היה יכול להרע לך אם לא נגזר עליך כך.

דבר שני, עליך להתפלל על אשתך הגרושה שתצליח... וכן שחונך לשעבר יצליח בעסקיו. ותשתדל לאהוב אותו ולבקש טובתו... שאל האברך את רבי אברהם: "היאך אני יכול לעשות כן הרי הם כל כך הרבה פגעו בי!"

השיב לו רבי אברהם: זו הדרך היחידה להצלתך ולהצלחתך. תכניע את עצמך, תוותר ותמחל להם ותתפלל שיהיה להם טוב שהרי כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו ובזה תראה את ישועתך.

וסיפר אותו אברך שאכן כך עשה. הוא אזר את כל תעצומות נפשו, והתפלל בכל יום על חמיו ואשתו לשעבר, שיהיה להם אך טוב ועשה ככל שיעץ לו רבי אברהם. והנה לא יאומן המפנה הפתאומי שהתחולל אצלו. השינאה ביניהם הוסרה כליל והרגיש שמחה ואושר. הוא הבריא מחוליו הקשה בדרך פלא. וגם הצליח, לאחר מכן, מאוד בעסקיו על ידי שהמציא איזה פטנט והתעשר בעושר גדול.

מעלה נשגבה שלא למורעים לו, ואף להשיב טובה תחת רעה!

נלמד מהפסוק: "ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכתם אותי... כי למחיה שלחני אלקים" (פרק מה-ה)

נמצאנו למדים מעלתו המופלאה והנשגבה של יוסף הצדיק, אשר לא די שמחל לאחיו שהשליכוהו לבור נחשים ועקרבים ואחר כך מכרוהו לעבד, אלא אדרבה, עוד ניחמם ועודד את רוחם ודיבר על ליבם כי מעשיהם גרמו לו ולהם טובה גדולה! ובה הבהיר להם כי זכאים הם ולכן גלגל הקב"ה זכות על ידם.

דוד המלך אמר (בתהילים קיט-נט) "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך". ודרשו חז"ל במדרש (בחוקותי): אמר דוד, רבונו של עולם, בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ובתי מדרשות וכו'.

ותמה כ"ק האדמו"ר מסאטמר רבי יואל טייטלבוים זצ"ל (בספרו עה"ת - קדושים): הכיצד יתכן לומר על דוד המלך שהיה מחשב בכל יום ללכת למקומות אחרים מחוץ לבתי כנסיות ובתי מדרשות?!

אלא ביאר האדמו"ר, שהרי ידוע עד כמה סבל דוד מרדיפות שונאיו. והיה ביד דוד להענישם ולכלותם כרגע כגון שהיה נותן עיניו בהם כפי שמצינו בגמרא (שבת לד.) על רשב"י נתן עיניו בו וכו' ועוד כהנה דוגמאות, ומכיון שצערו של דוד מרודפיו היה גדול, לכן חשב "למקום פלוני אני הולך" כדי להעניש את שונאיו.

ואולם חזר בו דוד ממחשבות אלו והיו רגליו מוליכות אותו לבתי כנסיות וכו'. ומדוע חזר בו? משום שהכריע שאין זו הדרך להעניש את הרשעים המצירים לו כפי שמצינו בגמרא (גיטין ז.) "השכם עליהם... עיי"ש. וזהו שאמר דוד: בתחילה "חשבתי דרכי" ואולם לאחר מכן "ואשיבה רגלי אל עדותיך".

נקיזון כפיים

נקי כפיים ובר לבב

על אף מעמדו וזכויותיו של הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל ביישיבת פוניבז', כראש הישיבה ומחוללה, נזהר עד קצה הגבול לא להנות באופן אישי מכספי הישיבה, או משרותיהם של עובדי המשק אף כחוט השערה.

בשנים הראשונות קיבל הרב מפוניבז את ארוחותיו ממטבח הישיבה תמורת תשלום מלא. כי לא היה מוכן ליהנות מהישיבה באופן אישי אף כדי שוה פרוטה. הוא דרש בתוקף מעובדי המטבח לרשום במדה ובמשקל כל מצרך וכל פריטי מזון ששולחים לביתו, עם חשבון מדוייק של שוויים הכספי כדי שיוכל לשלם בעדם לקופת הישיבה.

הסבירו לו עובדי המטבח, שמבחינה טכנית פשוט אין ביכולתם להנהיג "רישום" כזה, ולחשב כל פרט בפני עצמו. אך הוא לא ויתר, ואחרי "משא ומתן" ארוך סיכם עמהם, כי ישלם בכל חודש סכום כולל וקבוע, ובלבד שלא יהנה חינם ממטבח הישיבה.

הרב מפוניבז'

שלא להשתמש ולהנות מממוזן שאינו שלנו!

נלמד מהפסוק: "זילקט יוסף את כל הכסף" (פרק מז-יב)

וכתב הרמב"ן: "שהיה [יוסף] איש אמונים שהביא את כל הכסף בית פרעה ולא עשה לעצמו אוצרות כסף... אבל נתן למלך הבוטח בו כל הכסף. וקנה לו האדמה... ומצא בזה גם חן בעיני העם, כי ה' הוא המצליח את יראיו".

בספר מעלות המדות (לרבינו יחיאל ז"ל) כתב: בכל מקום שהנאמנות מצויה, שם הברכה והגדולה מצויה. שם הברכה מצויה - כענין שנאמר (משלי כח-ג) "איש אמונות רב ברכות"... ושם הגדולה מצויה - שכן מצינו במשה רבינו ע"ה, שעל ידי שניהג עצמו בנאמנות ונתרחק מן הגזל, כענין שנאמר (שמות ג-א), "וינהג את הצאן אחר המדבר". שם נגלה לו השכינה ומשם עלה לגדולה, ושלחו הקב"ה בשליחותו אל פרעה. מה כתוב בענין (שם יא-ג) "גם האיש משה גדול מאוד בעיני עבדי פרעה ובעיני העם". וכן הכתוב משבחו בענין הנאמנות, כענין שנאמר (במדבר יב-ז) "בכל ביתי נאמן הוא".

וכן מצינו בדוד מלך ישראל ע"ה, על ידי שניהג עצמו בנאמנות ונתרחק מן הגזל, זכה ועלה לגדולה. כענין שנאמר (ש"א יח-כח) "על מי נטשת מעט הצאן ההנה במדבר"... ומשם זכה לגדולה, כענין שנאמר (תהלים עח-כא): "מאחר עלות הביאו לרעות ביעקב עמו וישראל נחלתו".

וכן הכתוב משבחו בענין הנאמנות, כענין שנאמר (ישעיה כה-ג) "חסדי דוד הנאמנים". וכן הוא אומר (שם טז-ה) "והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת באהל דוד".

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

נקמה מתוקה

הגיבה המורה]

לא כל הסיפורים שנוחתים על שולחן המערכת הם שגרתיים. וכזה הוא גם הסיפור שלפנינו - לא שגרתי. הוא נכתב בדם-הלב ע"י בעלת המעשה, ואנו לא התערבנו בתוכן. רק קיצרנו מעט, בנוסף לשינויי עריכה מתבקשים.

* * *

* * *

הגיע זמן שמונה-עשרה. שרכתי רגליים כושלות ונעמדתי. פסעתי שלוש פסיעות אחורה ושלוש קדימה. והמורה? עדיין נועצת בי עיניים מבעד לפתח. אני חייבת להתחיל שמונה-עשרה, להשתחוות, להתפלל לפני השם!

"השם שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך" - ממלמלת מתוך חולשה נפשית.

"ברוך אתה השם" - - משתחוה ברצון מדומה.

זהו. בשלב זה המורה כבר יכלה להרשות לעצמה לברוח לביתה... הלא בין כה וכה אסור לי כבר לזוז.

* * *

ואז נפתחת מלחמה פנימית. מה לעשות עכשיו? היא כבר לא רואה אותי. השם כן רואה אותי אבל יצר-הרע לוחש לי: איזה טעם יש בכלל בתפילה כפויה שכזו! כפה עליהם הר כגיגית!

ואז, בהבזק של רגע זה קורה. אני מחדירה בעצמי עוז ותעצומות ומחליטה: מהרגע אני מלאך. והלא זו הסיבה שניצבים בשמונה עשרה מול ריבונו של עולם על רגל אחת - כמלאכים!

אני "אנקום" בך! - צעקתי בליבי ללא מילים כלפי המורה. אני אראה לך נקמה מתוקה מה היא! אוהו איזו נקמה מתוקה! איזו? את שואלת. אז אשיב לך: לא אפול ברוחי. לא אשבר. אשקיע את כל ליבי וכליותי, דמי וחלבי, רמ"ח אברי ושס"ה גידי בתפילה להשם!

מילות התפילה המשיכו להתגלגל בפי בהתרגשות, ומתוך אהבת השם אדירה. בלב הרהרתי: תודה לך השם על הביזיון שהנחלת לי. תודה לך שכפית עלי הר כגיגית - כי זה מה שהוביל אותי כרגע לקבל עול מלכותך!

ותודה לך... מורתי היקרה שבגללך קיבלתי במתנה תפילה לקל-חי.

וכן. סלחתי - -

אני רוצה להעלות על הגיליון המדהים והמיוחד הזה, מאורע נורא-הוד שארע עמי לפני כחמש עשרה שנה. אז - נערה צעירה בכיתה י' של סמינר בביתר-עילית. השעה הייתה אחת בצהריים. הבנות התבקשו לעמוד ולהתפלל מנחה. לא היה לי כח וחשק להתפלל. מאחר שכבר התפללתי באותו יום תפילת שחרית, גם לא הרגשתי מחויבת להתפלל [הערת המערכת: כפסק היביע-אומר שנשים חייבות רק תפילה אחת ביום, וכידוע יש חולקים].

הבנות נעמדו להתפלל ואני המשכתי בעיסוקיי. מה אומר לכנס? הענין ממש לא מצא חן בעיני המורה שלי. היא דרשה: תעמדי להתפלל כמו כולן! בתור ילדה ביישנית מעט וצייתנית הרבה, הייתי אמורה להיכנע. אבל אזרתי עוז ולראשונה בחיי לא הקשבתי לדברי המורה.

המשכתי בעיסוקיי כביכול ברוגע, אבל מתחת לפני השטח פעם ליבי בקצב של 240 קמ"ש... "אני רוצה להקשיב לך, לעשות מה שאת אומרת לי, מורה שלי. אבל אני לא יכולה, קשה לי" אמרתי לה בשקט בתוך הלב שלי. היא לא שמעה אותי.

שלושת רבעי השעה של אותו שיעור חלפו להם, הגיעה שעת סיום הלימודים. כל הבנות התארגנו ויצאו הביתה בשמחה רבה. גם אני ארגנתי את חפצי ועמדתי לצאת מן הכיתה, אלא שאז המורה היקרה שלי נעמדה בפתח ודרשה בכל תוקף: "את לא יוצאת הביתה עד שאת לא מתפללת מנחה!"

הרגשתי שחרב עלי עולמי. שהיא תוקעת בי חץ שנון. מה אעשה? לצאת הביתה אינני יכולה - הפתח חסום פיזית בידי המורה. בלית ברירה, ובתחושת השפלה גדולה חזרתי לאחורי, הורדתי את אחד הכיסאות מעל השולחן והתיישבתי.

בחלישות דעת פתחתי את הסידור והתחלתי באמירת 'פיטום הקטורת'. בלי חשק. בלי רצון. הרגשתי כמי ששפתותיה דובבות בקבר שפרו לה... והמורה? עדיין בוחנת אותי מכיוון הפתח אם אני אכן מתפללת כראוי. [הערת המערכת: כמי שניצבים מן הצד, אין לנו הכלים לבחון ולשפוט את הסיטואציה שתלויה בהרבה נסיבות. אך זאת ברור שהתלמידה חשה מושפלת מהאופן בו

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מקלחת ציון

פְּרִשְׁת וַיִּגַּשׁ - יְרִידַת יַעֲקֹב מִצְרָיִם

"וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וַיָּבֵא בְּאֶרֶץ שֶׁבַע וַיִּזְבַּח זְבָחִים לְאֱלֹהֵי אָבִיו יַצְחָק" (בראשית מו, א)

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר רחובית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר עמית בת טובה יוסף בן רחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניצרי בת טובה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניצרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעיה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

בעגלות אלו שלא לשם המטרה המקורית לה הן יועדו!

התלבטויותיו של יעקב בדבר הירידה למצרים, נסובו סביב שלושה חששות מרכזיים ועיקריים:

ראשית, כאשר היה רעב בימי יצחק אביו- אסר עליו הקב"ה לרדת למצרים, ועתה חשש יעקב כי האיסור בתוקפו עומד.

שנית, יעקב אבינו לא רצה להיקבר במצרים, והוא חשש שירידתו בגיל מבוגר אל הארץ ההיא, תגרור את קבורתו שם.

כמו כן, היו ליעקב חששות רבים אשר נסובו סביב יכולתו לחנך את ילדיו ונכדיו כראוי בעת שהותם במצרים.

הוא חשש מפני השפעה שלילית העלולה לפגום בטהרתם של בניו ובני בניו, ובנושא זה מטבע הדברים לא היה מוכן להתפשר בשום פנים ואופן.

לפיכך החליט יעקב לצאת לדרכו לבאר-שבע לאותו המקום בו בנה גם אביו מזבח, ואכן, הקב"ה השיב לשאלותיו של יעקב באומרו: "אֲנֹכִי הֵאֶל-אֱלֹקֵי אָבִיךָ, אֵל תִּירָא מִיְרֵדָה מִצְרָיִם" (בראשית מו, ג).

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

עלינו להבין- מדוע הקדים יעקב לנסוע לבאר שבע ולזבוח זבחים בעודו בנו האובו מצפה לו במצרים?

מדוע לא מיהר לרדת למצרים כדי לראות את פני בנו כפי שבוודאי הייתה נטייתו הטבעית לאחר כל כך הרבה שנים שלא ראה אותו?

ועוד מעידה התורה שיעקב השתמש בעגלות שפרעה שלח לשאת אותו רק לאחר שהקריב את הקרבנות בבאר שבע כפי שנאמר: "וַיִּקַּם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיִּשְׂאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת טַפָּם וְאֶת נְשֵׂיהֶם בְּעֶגְלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח פְּרַעֲהַ לְשֵׂאת אוֹתוֹ" (בראשית מו, ה).

ולכאורה צריך להבין מדוע לא השתמש בהן כבר בדרכו מחברון לבאר שבע?

וראיתי לרב מהרי"צ הלוי דינר זצ"ל בספרו 'מקדש מלך' שביאר, כי אומנם יצא יעקב מחברון, אך פניו עדיין לא היו מועדות למצרים.

הוא כלל לא היה משוכנע שימשיך את המסע עד לנקודת הסיום, שכן הוא באמת התיירא **וחשש מפני הצעד הזה!**

לפיכך נמנע יעקב מלהשתמש בעגלות ששלח פרעה לשאת אותו, כיוון שהוא הבין שמטרתו של פרעה בשליחת העגלות הייתה להביאו למצרים.

וכל עוד לא היה ברור לו האם מצרים הוא מחוז חפצו, סבר שאסור לו להשתמש

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי

לרפואה שלימה ציון בן צ'חלה והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

להצלחת אלי ברוט ומשפחתו

זמני לכת

ע"י	כניסת לכת	צאת לכת	יציאת חס
י-ט	16:02	17:14	17:45
ח"א	16:18	117:1	17:40
מיוספ	16:18	17:10	17:40
כ"ט	16:22	17:14	17:45

שואל ומשיב בהלכה – צום עשרה בטבת

מהן ההלכות הקשורות לצום עשרה בטבת?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: !

בצום עשרה בטבת סמך מלך בבל על ירושלים כדי להחריבה. לפיכך אנו מתענים ביום זה, כדי להכניע את לבבנו ולחזור בתשובה שלימה, ולהתחנן לפני בורא עולם, שירחם עלינו וישוב לגאול אותנו גאולה עולמית.

הכול חייבים להתענות ביום עשירי בטבת, ופורץ גדר ישכנו נחש. אבל קטנים, דהיינו בן שעדיין לא מלאו לו שלש-עשרה שנים ויום אחד, ובת שלא מלאו לה שתיים-עשרה שנים ויום אחד, **פטורים לגמרי מן התענית**, ואינם צריכים להתענות אפילו כמה שעות, ואפילו אם יש בהם דעת להתאבל על חורבן ירושלים, כל שלא הגיעו למצוות הרי הם פטורים מתעניות אלו. ואפילו אם רוצים להחמיר על עצמם ולהתענות - יש למחות בידם, שלא יעשו כן.

מעוברות ומניקות פטורות מלהתענות בעשרה בטבת. ולעניין זה נקראת מעוברת כל שהוכר עוברה, דהיינו שעברו שלושה חודשים מתחילת הריונה. ואם סובלת ממיחושים והקאות פטורה מכל התעניות הללו גם קודם שכעברו שלושה חודשים מתחילת הריונה, ובפרט אם עברו כבר ארבעים יום מתחילת הריונה.

מעיקר הדין, מינקת היא כל אישה בתוך עשרים וארבעה חודשים אחרי שילדה, שבתוך הימים הללו היא חלושה מאוד, ועדיין לא שבה לאיתנה. ומכל מקום, אישה שיודעת, שיש בכוחה להתענות בקלות, נכון שתחמיר על עצמה להתענות בימים אלה, והכול לפי הרגשתה.

חולים פטורים מן הצום. אדם חלש או זקן מאוד שמצטער בצום, וחושש, שאם יתענה, יחלש ויחלה - פטור מהצום. וכן חולה שהתרפא, אבל עדיין מרגיש חולשה, וחושש שאם יתענה תחזור מחלתו - פטור מן הצום.

אם בטעות בירך על מאכל ולפני שהכניס לפיו נזכר, שמדובר ביום צום, יטעם מעט, כדי שברכתו לא תהיה ברכה לבטלה. וכן חייב להמשיך לצום. אולם לא יאמר בתפילתו 'עננו' ואינו צריך להתענות ביום אחר תחת הצום ששבר.

כל מה שה' עושה - הכל לטובה

להלן סיפור מופלא ביותר, שיש בו כדי ללמדנו, כי כל מה שהקב"ה עושה - הכול לטובה. אומנם לא תמיד אנו יכולים להבין ואף לעיתים, כאשר קורה אותו מעשה, אנו יכולים להתמרמר ולהתמרד ולפנות, חלילה, בטרוניה כלפי מעלה, כיוון שמעשה זה נראה לנו כשלילי, וחלילה כמעשה לא טוב. אולם, לעתים הקב"ה מוכיח לנו, עין בעין, כי כל מה שנעשה - הוא לטובתנו.

סיפר הרה"ג ר' בנימין זאב דויטש זצ"ל (ששימש כמנהל ישיבת פוניבז'): בהיותו בחור, התגורר בבית-הוריו בהונגריה באחד מן הימים קיבלו חמישים בחורים מבני העיירה 'צו גיוס' לצבא ההונגרי. מיד התכנסו ראשי הקהל והרב כיצד לקדם את פני הרעה והחליטו לשחד רופא מפורסם, כדי שיבדוק את כל הבחורים וימצא תירוץ רפואי, מדוע אינו כשיר לשרת.

הם גם הבינו, שעדיף לאסוף מכל הורי הבחורים סכום כסף וכך יוכלו להעביר לאותו רופא סכום עתק! מיד העבירו קול במחנה, ואכן כל אחד מההורים העביר סכום כפי יכולתו לעסקן. הגדיל לעשות אביו של ר' בנימין זאב ועוד אחד מאנשי העיירה שהיו עשירים והם העבירו סכום לא מבוטל לעסקן.

לאחר שהשלישו את הסכום, הלך העסקן לאותו רופא והגיש לו את הכסף שנאסף וכן את רשימת הבחורים, עבורם היה עליו למצוא עילה לשחרור. הרופא הבין מיד את שעליו לעשות, ולאחר שספר את הכסף שהועבר אליו, הנהן בראשו. הוא ביקש מהעסקן, שישלח את הבחורים אליו בתאריך מסוים כדי שיוכל לבדקם.

הימים חלפו ותאריך זימון הבחורים לוועדת הגיוס קרב, ועדיין לא התקבל בדואר שום אישור רפואי מהרופא. חששות עלו בקרבם, שמא חזר בו הרופא, אולם יום לפני תאריך הוועדה התקבל מכתב מאת הרופא. הללו פתחו את המכתב אולם לצערם הרב, גילו, כי הרופא הצליח לשחרר ארבעים ושמונה בחורים בשל בעיות רפואיות.

למרבה האירוניה, דווקא לאותם שני בני העשירים הרופא לא הצליח למצוא אישור רפואי. מיד נטלו שני הבחורים תיק קטן ובו הכניסו מספר בגדים, אוכל, כסף ותפילין והחליטו לברוח ולעלות לארץ הקודש. הניסיון היה קשה עד מאוד לשני בחורים צעירים ללכת למסע כה ארוך, בייחוד בשל העובדה שבשל קוצר הזמן לא נפרדו ממשפחתם כפי שצריך.

מספר שנים לאחר מכן פרצה המלחמה ומכל חמישים הבחורים נותרו בחיים רק שני בני העשירים, שנמלטו באותו היום מביתם. ולא רק זאת, אלא שזכה ר' בנימין זאב להקים דור ישרים מבורך, כשרבים מצאצאיו משמשים כראשי ישיבות מפורסמים. ונמצא שאותו היום, שנראה מר ונמהר, היה נס הצלתם!

מינויים

לקבלת העלון חיינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחס
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

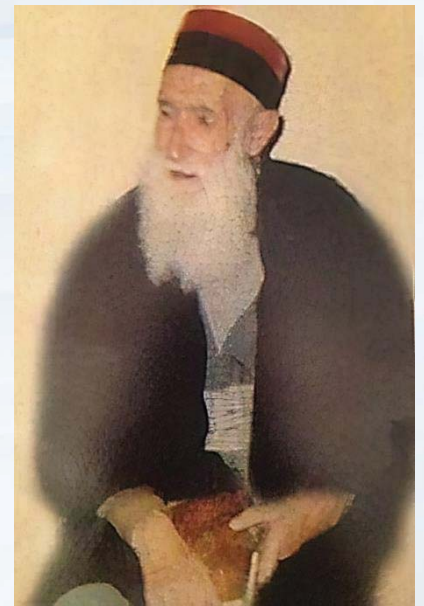
אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב יצחק סבאג זצ"ל

הצדיק הקדוש הרב יצחק סבאג זצ"ל המכונה 'פחד יצחק' - נולד בשנת ה'תרמ"ח (1888) במקנס שבמרוקו. מגיל צעיר התגלה כישרונו כעילוי, ונודע כגאון בתורה. במשך השנים בהן חי במרוקו, התגורר ברח' 'דרב אל-גנדור' שבמקנס. את מגוריו חלק את עם אחיו, ר' משה ומשפחתו. במקנס שימש כדיין, ראש ישיבת 'כתר תורה' ולאחר מכן כר"מ בישיבת חב"ד בעיר. הוציא תחת ידיו פסקי הלכה רבים, והסמיך רבים לרבנות.

בנוסף לפועלו, שימש בהתנדבות גם כיו"ר ארגון 'ביקור חולים' שייסד הרב רפאל ברוך טולדנו, אשר סייע לעניים לקבל שירותי רפואה ללא תשלום. בשנת ה'תשכ"ה (1965) עלה לישראל עם אשתו ושתי בנותיו (בנו ר' יעקב החליט להגר לצרפת). כשעלה לישראל קבע את מקום מגוריו בטירת כרמל. שם הקים את ישיבת 'אוהל יצחק'.

כל חייו היווה סמל לצניעות וענווה, ביתו היה ללא סממן של מותרות, ודאגתו לתלמידיו הייתה חשובה לו מכול. לא אכל בשר ולא שתה יין. סירב בתוקף לקבל משרה בעלת שררה, ואף נענה בשלילה למשרת הרב הראשי לטירת כרמל, וכל זאת במטרה להקדיש את חייו ללימוד תורה. גאון. נפטר בי' בטבת ה'תשל"א (1971). חי כ-83 שנים. ציונו בטירת כרמל.

אביו: ר' יוסף (שימש כגזבר הקהילה היהודית בעיר). **אימו:** מרת שמחה. **אשתו:** מרת דונה בן עטר. **מרבתינו:** הגאונים ר' חיים ברדוגו, ר' שלמה טולדנו. **מתלמידינו:** הגאון ר' שלום משאש (כיהן כרבה הראשי של מרוקו ורבה הראשי הספרדי של ירושלים), הגאון ר' יהודה כהן. **מילדינו:** שבעה ילדים נולדו לצדיק- אהרון (נפטר בגיל עשר), מרת מזל (נפטרה משחפת- היא ועוד שתי אחיותיה), ר' יעקב. **מספריו:** **יאהל יצחק**- עזרה לסופר, הלכות וחידושים.

○ יפר תלמידו, הגאון הרב שלום משאש זצ"ל (רבה הראשי של מרוקו ורבה הראשי הספרדי של ירושלים) בדברי ההספד על רבו ומורו: מעולם לא נהנה מן העולם הזה באכילה ושתיה. לא אכל בשר ולא שתה יין, רק דגים קטנים של הנהר שאינם שמנים. היה חרד וקנאי על התורה והמצוות, והיה משקיף על כל הנעשה בעיר, ואם היה רואה חלילה דבר שאינו הולך לרוחו, היה מתחזק ונכנס אצל הרבנים לספר להם. ולחזק ולעודד אותם, ולהעיר אותם כדי לתקן המצב.

אהב תלמידיו כגופו, העניק להם גם מאכל ומשתה. מעולם לא נהנה מכבוד תורתו, הכל עשה בחינם, כמה פעמים רציתי לתת לו איזה מתנה מחלוקא דרבנן, היה אומר לי: **"תלך לחלק אותה לעניים"**, גם את בגדיו לא שינה, ולא לבש בגדי חוכמה, רק הלך כאחד העם הפשוטים.

עסק בגמילות חסדים, והוא אחד ממיסדי חברת 'ביקור חולים' בעיר מולדתו, אשר עבד בה במרץ הרבה שנים. תפילותיו זכות וברות, אף שכל לימודו בש"ס היה בעל פה, כי היו עיניו טרוטות. גדולי הדור העריצוהו. הרב הגאון הגדול, שהיה רב ראשי ואב ביה"ד הרב יהושע בירדוגו זצ"ל, חלק לו

חרפותו היה מופלאה ביותר. כאשר היינו מגיעים לדיבור תוספות קשה להבנה, היה מצווה לחזור על הלשון, פעמיים ושלוש, ואם לאחר מכן בכל זאת לא הגיע לפירוש המסבר את האוזן, אז לקח את הספר בידו והעבירו על עינו למספר רגעים.

ותיכף מפרש ואומר: "צריך לדעת שבאותה גמרא שממנה הקשה התוס' כתוב כך וכך, ולפי זה יובנו דברי התוספות בקלות". לאחר מכן אנו התלמידים היינו הולכים לפתוח את אותה גמרא ומוצאים כי כל מה שאמר רבינו נכון בדיוק רב.

פעם אחת היינו עוסקים באיזה סוגיא חמורה. תוך כדי זה הגיע אחד וביקש לשוחח עם הרב בפתח בית-המדרש. המשכנו לנסות ולהבין את הסוגיא, אולם לא הבנו כלום. בינתיים בא הרב הראשי וראב"ד של העיר.

ביקשנו את עזרתו בהבנת הסוגיא וגם הוא נכנס במבוכה, ולא עלה בידו. כאשר סיים רבינו את שיחתו, חזר לבית-המדרש. והצדיק פירש את הדברים בפשיטות, ולא היו לנו קושיות והכל עבר בקלות ובהבנה ברורה. באופן שהיה שריד ודוגמא יחידה ונפלאה, משיירי כנסת הגדולה.

תלמידיו העידו כי היה גאון בתורה. תלמידו הקרוב, הרב יהודה כהן כתב בהקדמה לספרו: אחד מגאוני אשכנז שנשא ונתן עימו בהלכה אמר בזו הלשון: **"זאת מרגלית יקרה שאין למצוא הרבה כמוה בעולם התלמוד"**.

לצדיק נולדו שבעה ילדים אולם ניסיונות רבים עברו עליו בחייו. על בנו הבכור, אהרון, מסופר כי בהיותו כבן תשע שנים בלבד היה גאון וביקא בתורה וקיבל את הכינוי 'רב'. רבנים שונים מכל רחבי מרוקו, עשו את דרכם למקנס כדי להתרשם מ'ילד הפלא'. אולם בהיותו כבן עשר שנים בלבד נפטר ממחלת השחפת. בנוסף לזאת שלוש מבנותיו חלו אף הן במחלת השחפת ול"ע נפטרו. (הצדיק גידל בביתו את ארבע בנותיה היתומות של בתו, מרת מזל עד לנישואיהן) וקיבל את הכול באהבה.

גְּלוּלָהּ שֶׁל יוֹנָה

באותה השבת, התארח בבית הרב יצחק אחיו, הרב איתי. הרב יצחק סיפר לאחיו את הסיפור המוזר שהתרחש ורצה בכל מאודו לדעת מה פישרו.

למרבה הפלא, באותו הלילה, בחלום, הרב איתי רואה את אחד המתפללים הקבועים בבית-הכנסת 'משכן כהנים', שנפטר כשנה לפני כן והרב איתי הכירו.

הנפטר פנה אליו ואמר: "הרב, זה אני, אני התגלגלתי ביונה! אני נכנסתי לבית-הכנסת זה שלוש פעמים בשבתות כדי לזכות ולשמוע את שיעורי התורה מפי אחיך, הרב יצחק".

לשאלת הרב איתי מדוע היה עליו להתגלגל ביונה ולהגיע לשיעורי התורה השיב: "הרב, לאחר שנפטרתי, הגעתי לבית-דין של מעלה".

"שם שאלו אותי את אותן השאלות הידועות המופיעות במסכת שבת (דף ל"א עמוד א'). השאלה הראשונה הייתה- נשאת ונתת באמונה?". לאחר שעניתי תשובה לשאלה זו, בית-הדין המשיך בדבריו.

השאלה השניה הייתה: 'קבעת עיתים לתורה?'. השבתי בשלילה ומאחר ונשאלתי מדוע לא קבעתי השבתי כי 'מאחר ובורא עולם זיכה אותי באישה וילדים, הייתי טרוד לפרנסת אנשי ביתי'.

תשובה זו התקבלה בבית-דין של מעלה. אולם הם המשיכו להקשות ולשאלו: 'אם כן, מדוע בשבת לא הגעת לשיעורי תורה? מדוע לא קבעת עיתים בתורה ביום השבת? הרי ביום זה לא עבדת וגם לא היית טרוד לפרנסתך?'.

"גם לשאלה זו תשובה הייתה מזומנת בפי. הסברתי כי 'הייתי עייף וייגע מכל העבודה הקשה של אותו השבוע. ועל כן הייתי זקוק למנוחה כדי לאגור כוח ועל כן קשה היה לי להגיע לשיעור'.

בית-הדין לא הרפה והמשיך להקשות: 'ובימי הקיץ הארוכים לאחר מנוחה של מספר שעות ביום השבת, לאחר שקיבלת את המנוחה לה היית זקוק, מדוע עתה לא היגעת לשמוע את השיעור התורני?'.

"על שאלה זו נאלם פי ולא הייתה לי תשובה. בית-הדין דן בענייני ולסיכומי של עניין הם גזרו עליי להתגלגל ביונה כדי שאשמע את השיעור של הרב".

"עתה לאחר השיעור השלישי ואמירת הקדיש לעילוי נשמתו זכיתי להגיע לתיקוני". ואז התעורר הרב איתי מחלומי שנראה כה מוחשי וסיפר בהתרגשות לרבי יצחק את פשר העניין של גלגולה של יונה.

סיפר הגאון הרב אליהו פינחסי שליט"א בשבת סיפור שיש בו כדי ללמדנו על קביעת עיתים לתורה ועד כמה האדם צריך לדעת שבכל דבר ודבר שהוא עושה יבואו איתו חשבון בבית-דין של מעלה.

גיסו של רבינו, הרב יצחק בן אהרון הי"ו משמש כרב בית-הכנסת 'משכן כהנים' בתל-אביב. מדי שבת מעביר הרב שיעור תורה בבית-הכנסת.

היה זה באחד מימי הקיץ החמים של שנת ה'תש"ע. הרב, כהרגלו בקודש מעביר שיעור תורה לקהל הנוכחים ולפתע נכנסה יונה לתוך בית-הכנסת, התעופפה מעט ונחתה על ארון הקודש.

מציאות כזו הגיונית ואפשרית לחלוטין לנוכח העובדה כי בחוץ שרר חום כבד ועל כן ייתכן מאוד שהיונה חיפשה מקום מפלט מהחום ומצאה מקום בו הופעל מזגן.

אולם למרבה הפלא מיד לאחר סיום השיעור ואמירת קדיש היונה יצאה מבית-הכנסת על אף שבבית-הכנסת המזגן פעל ובחוץ באותה שעה היה חום אימים.

בשבת לאחר מכן חזרה התופעה שנית. היונה שוב הגיחה מבחוץ, נכנסה לבית-הכנסת באותה השעה בה הרב העביר את שיעורו, נעמדה על ארון הקודש והסתלקה לאחר אמירת הקדיש.

עתה נראה שיש דברים בגו ולא מדובר במקרה. אבל עדיין מציאות כזו אפשרית, שהיונה מצאה מקום קריר להסתתר מפני החום.

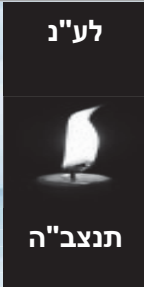
אולם עדיין לא ברור מדוע היונה מגיעה בזמן שהרב מעביר את השיעור בשבת ומסתלקת מיד לאחר אמירת הקדיש ולא נשארת לאחר מכן כדי להמשיך להסתתר מפני החום.

כשמקרה זה התרחש בפעם השלישית בשבת, באותו מקום בבית-הכנסת ובאותה השעה, ניכר היה בעליל כי יש סיבה לדבר ולא ייתכן הפעם ליחס את שלושת הפעמים למקרים.

בסיום השיעור אמר הרב כי מבקש הוא שאת השיעור ואת הקדיש יקדישו לעילוי אותה נשמת הנפטר שהתגלגלה ביונה ומסיבה כלשהי מגיעה לבית-הכנסת בפעם השלישית.

לאחר אמירת הקדיש הסתלקה לה היונה ושבת לאחר מכן כבר לא שבה. הרב שמקרה זה הטריד את מנוחתו, ביקש מאת בורא עולם שיעזור לו להבין מה התרחש.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שבתי בן אסטריא טאון זצ"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל
אביבה בת אירין ע"ה גאולה בת טובה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל עמרים בן דבורה ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דוד בן קלרה ז"ל
יוסף בן סעדה ז"ל יוסף בן יצחק ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל אברהם בן מרים נוסרת ז"ל
אביבה בת עישה ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה
סלים בן פרחה ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל
לטיף בן פרחה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל
דניאל רפאל בן חגית ז"ל זילפה בת רנדה ע"ה
יהודה בן סעידה ז"ל אביבה לוי ע"ה
עפאת בת השמת ע"ה כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אסתר בת בלה ע"ה אסתר בת כותן ע"ה
נעמי בת כותן ע"ה מרים בת בלה ע"ה
צדיק חכם בן חזלה ז"ל ע"ה שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה יונה בן סעדה ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל
שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל
הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
שמאל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה
חיד בר חסיבה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל
שמעון בן שמחה ז"ל ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה שמעון בן חנה ז"ל
גורג'ה בת נעימה ע"ה

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "ויגש"

"ויגש אליו יהודה ויאמר... כי כמוך כפרעה" [מד, יח].

מעשה באדם אחד בור ועם הארץ שפניו היו מועדות ללכת אל עיר רחוקה, וקודם שיצא לדרך הוא ניגש לרב שבעירו וביקש ממנו שיכתוב עבורו מכתב הסכמה לרבנות, שבמכתב הזה יספר בשבחו שהוא תלמיד חכם וירא שמים ומוסמך להוראה, כדי שיציג את המכתב הזה בפני הרב ואנשי הקהילה באותה העיר שאליה פניו מועדות, וימנו אותו למשרה חשובה במועצת העיר.

רב העיר חקר ודרש אודות האיש העומד לפניו, וגם שאל אותו מספר שאלות לראות אם עונה הוא על הדרישות של רב מוסמך להוראה, והנה הוא מצא אותו בור ועם הארץ שאין בו לא חכמה ולא תבונה ועל אחת כמה וכמה שאינו ראוי להיקרא רב מורה הוראה, אבל כדי לחנך אותו שלא ירמה את אנשי הקהילה שפניו מועדות אליה, עשה רב העיר את עצמו כאילו שהוא נענה לבקשתו, וכתב מכתב הסכמה עבורו בזה הלשון:

"כל מי שיקרא את המכתב הזה ידע נאמנה כי זה האיש העומד לפניו אליו הוא היה עומד לפני אשתו של עובדיה הנביא שהיתה מוזגת את השמן מהכד, השמן לא היה פוסק..."

שמח האיש על כך שהרב שבעירו מחזיק אותו לצדיק וירא שמים כאחד הנביאים... ויצא לדרך.

לאחר שעבר כברת ארץ והגיע למקום המיועד, ניגש לרב העיר דשם, וביקש ממנו שיסדר לו מקום לינה מכובד כפי מעמדו הנכבד, וגם משרה חשובה בעלת משכורת שמנה במועצת העיר. הוא הוציא מכיסו את המכתב שכתב לו הרב שבעירו והציג לפניו. הרב קרא את המכתב, והבין את "השבח" כביכול שכתב עליו הרב שבעירו, על כן קרא למשרתו ואמר לו בלחש שילין אותו בביתו של האיש הפחות שבעיר.

באותה העיר היה להם מנהג קבוע בהכנסת אורחים, שכלל שיגדל כבודו של האורח כך יגדל כבודו להתאכסן בבית אחד הגבירים שבעיר, וככל שימעט כבוד האורח כך ימעט כבודו להתאכסן בבית אחד מפשוטי העיר.

והנה האורח רואה שהמשרת מוביל אותו לביתו של אחד מפשוטי העיר, תמה האורח על המשרת, הגביה קולו כנגדו ואמר: "מה פתאום הבאת אותי להתאכסן בבית הרעוע הזה! הלא לפי כבודי ומעמדי עליכם לאכסן אותי בבית אחד הגבירים שבעיר! וכי נעלם מעיני רבך השבח שכתב עלי הרב שבעירי שהשווה אותי לאחד הנביאים... שאילו הייתי עומד לפני אשתו של עובדיה הנביא שהיתה מוזגת את השמן מהכד, השמן לא היה פוסק!"

אמר לו המשרת: "כנראה שלא הבנת את 'השבח' שכתב עליך הרב שבעירך, בוא תשב ואספר לך מה אירע עם הכד השמן של אשתו של עובדיה הנביא ותבין לבד מה היתה כוונת ה'שבח':

עובדיה הנביא היה עשיר מופלג, ולמרות שהיה ממונה על ביתו של אחאב מלך ישראל אע"פ כן הוא לא למד ממעשיו הרעים, כאשר פקדה איזבל להרוג את הנביא ה', עובדיה מסר נפשו וממונו כדי להציל את הנביאים מידי איזבל המרשעת, והחביא מאה נביאים בשתי מערות, והיה מפרנס אותם מכספו.

כשהגיעו שנות רעב, נגמר עושרו של עובדיה ונאלץ ללוות כסף בריבית מיהורם הרשע (בנו של אחאב) כדי לפרנס את הנביאים, ויהורם לא היה מוכן להלוות לעובדיה הנביא עד שימשכן לו את בניו עבור הלוואה זו, שאם הוא לא יחזיר לו את כספו בעתו, יקח ממנו את בניו לעבדים...

כשמת עובדיה הנביא, לא היה לאשתו כסף להחזיר ליהורם את חובו, על כך בא יהורם ולקח את שני בניו של עובדיה לעבדים... הלכה אשת עובדיה לקבר בעלה ופרצה בבכי, יצא קול מקברו של עובדיה ואמר לאשתו: "אשתי יקירת! לכי אל אלישע הנביא והוא יתן לך עצה ויושיע אותך מצרתך". הלכה אשתו של עובדיה לבית אלישע וסיפרה לו את כל המעשה, והתחננה לפניו שיציל את בניה מידי יהורם הרשע. שאל אותה אלישע: "מה יש לך בבית?", אמרה לו: "לא נותר לי דבר מלבד כד קטן שיש בו מעט שמן".

אמר לה אלישע: "היום הזה הקב"ה יעשה לך נס ופלא, לכי ותשאלי כלים ריקים מכל שכנותיך, ותצקי מן השמן שבכדך לתוך הכלים הריקים של שכנותיך, תמכרי את השמן בשוק וכך תוכלי להחזיר ליהורם את חובו".

הלכה אשת עובדיה לשכנותיה ושאלה מהן כלים ריקים, חזרה לביתה ואמרה לשאר בניה שנותרו בביתה שיגישו לפניה את הכלים הריקים שהביאה מבית שכנותיה והיא תיצוק מהשמן שבכדה לכלים שבידם.

והנה נס, במעט השמן שהיה לה בכדה התמלאו כל הכלים בשמן... כשראתה שבניה הפסיקו להגיש לפניו עוד כלים ריקים, אמרה: "הגישה אלי עוד כלי". השיב לה בנה ואמר: "איך עוד כלי" ופסק השמן מלזרום. היא מכרה את השמן בשוק והלכה לפדות את שני בניה מידי יהורם הרשע".

ואז סיים המשרת להסביר לאותו האיש כוונת "השבח" שכתב עליו הרב שבעירו – "כל זמן שהגישו לפני אשת עובדיה כלים ריקים, השמן לא פסק מלזרום. הרב שבעירך כתב עליך שאם היית עומד לפני אשתו של עובדיה הנביא, השמן לא היה פוסק, כלומר שהוא החשיב אותך לכלי ריק...". ואז הבין העם הארץ את המסר, ויצא משם בפחי נפש.

נמצא שהחכם יודע להבליע דבר בתוך דבר, יש אחד שיבין באופן שטחי כי הוא מדבר עליו דברי כבוד ושבח, אבל החכם מבין את העומק שבדבריו שהם דברי לעג וקלס (דבש וחלב).

לרפואת מהרגניו בת טאוס היי"ו, שלמה אחיה בן הלך היי"ו, שמואל בן רונית היי"ו, מיכל אפרת חיה בת דיאנה היי"ו, יקותי רבקה בת רחמה היי"ו, טומי רפאל בן אנה היי"ו.

"העוד אבי חי" [מה, ג].

יוסף כבר שמע שאביו חי, אלא ששאל להם על רוח הקודש, שהוא חיות האמיתי, כדכתיב 'ותחי רוח יעקב אביהם',
היש בו עוד חיות מרוח הקודש. ומצינו ש'עוד' הוא לשון תוספת רוח חיים... ויש להבין בזה מה שאמרו חז"ל
(שבת ק"ח): 'כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים', כי בשבת נותנים לו תוספת נשמה יתירה, ועל בחינת
נשמה יתירה שהיא תוספת, אמר דוד המלך ע"ה 'אזמרה לאלקי בעודי', רוצה לומר בתוספת נשמה יתירה (פנים יפות).
אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, הגיע משגיח באחת הישיבות הקדושות וסיפר:
בישיבתנו, ישנו עובד תחזוקה וניקיון שהינו נכרי, פרננדו שמו. לאחרונה, התוודענו לתופעה מאד מוזרה אצל העובד הזר -
בסעודות השבת, ברגע שהבחורים מתחילים לשיר את זמירות השבת, פרננדו מגיע ונעמד בצד, ומאזין בקשב רב לשירי
השבת, ואף מפזם יחד עם הבחורים את כל השירים!
הדבר היה לפלא בעיני כולם, ובאחת הפעמים ניגשו בחורים אל פרננדו והתעניינו בפליאה, "מאין אתה בקי כל כך בזמירות
השבת?", הלה השיב: "במשך שנים עבדתי בביתו של זמר חרדי ידוע, שהיה מרבה לשיר בסילודין על שולחן השבת,
עד שלמדתי בעצמי בעל פה את כל המזמורים".
עם הזמן, פרננדו התקרב יותר ויותר אל השולחן, עד ש...ביקש לישב לצד הבחורים בשעה שמזמרים, והם לא התנגדו.
כעבור כמה שבתות, כשנכנסתי לחדר האוכל בליל שבת קודש, גיליתי שפרננדו, שניחן בכישרון ובקול משובח,
הפך להיות ה'מסמר' המרכזי בשירה... נדהמתי לראות את המחזה המוזר של הפועל הגוי שהפך ל'מנצח' על המקהלה,
ברגש ובהתלהבות...

נודה לתשובת הרב בהקדם האפשרי: כיצד עלינו להתייחס לתופעת ה'משורר' הגוי בשולחן השבת?...
השיב מו"ר: מסופר בגמרא (סנהדרין צ"ב:), שנבוכדנצר מלך בבל ביקש לומר שירה לה' יתברך, ובא גבריאל המלאך,
וסטר לו על פיו. ואמר רבי יצחק: זהב רותח יוצק לתוך פיו של אותו רשע (נבוכדנצר), שאלמלא בא מלאך וסטר על פיו,
ביקש לגנוח כל שירות ותשבחות שאמר דוד בספר תהילים. ובאר רש"י, שהיה נבוכדנצר מסדר שבחים נאים יותר מדוד,
ואילו אמרם, היו מקבלים לפני הקב"ה יותר מהשירות שאמר דוד.
וגם שאלתנו נאמר - 'אברהם גל, יצחק ירנן', אבל לנכרי אין שייכות לשבת הקדושה וזמירותיה, כי גם במוחתו לא ישכנו
ערלים'. [האדמו"ר המהר"ש מבעלזא ביאר, שבא המלאך וסטר לנבוכדנצר על פיו, שכן 'פה' בגימטריא 'מילה',
כלומר כיון שהיה ערל וטמא, איזה חן יכול להעלות בשירות ותשבחות שלו...].
ומלבד זאת, קיימת סכנה גדולה לשבת ולהתחבר עם הנכרי, בפרט לאחר שהפך לציר המרכזי בשולחן, והדבר עלול להשפיע
לרעה על בחורי החמד, כדכתיב (תהלים ק"ה, ו') 'ותערבו בגוים וילמדו מעשיהם'. וידועים דברי הרמב"ם (דעות פ"ו ה"א),
שדרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחביריו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל
החכמים תמיד, כדי שילמד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחושך, כדי שלא ילמד ממעשיהם.
לסיכום: יש למנוע את הנכרי מלזמר יחד עם הבחורים את זמירות שבת! (אחת שאלתי).

"ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גושנה ויבואו ארצה גשן" [מו, כח].

להורות לפניו לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה (רש"י).

יום אחד נסע הרה"ג ר' מרדכי ה. מחיפה לבני ברק, בדרך עולה יהודי ומתיישב ליד ר' מרדכי, הביט עליו ר' מרדכי וראה
נצנוצי עצב על פניו של היהודי שהתיישב לידו, מרדכי הוא יהודי צדיק שלא יכול לראות יהודי סובל, ע"כ שאל אותו בעדינות,
מה נשמע? אתה לא נראה כ"כ בשמחה?

נכון, אומר היהודי, ואספר לך בעקבות מה, יש לי קביעות ללמוד דף היומי באחד מבתי הכנסת באזור מגורי, מנהגי היה בכל
מוצאי שבת, לאחר השיעור, ללכת לקנות לוטו, אולי פעם אזכה. זה אולי חלוש דמיוני, הוסיף היהודי, אבל זה נתן לי איזה
תקווה. מנהג נוסף היה לי, ממשיך ומספר אותו יהודי, שבכל שבוע הייתי כותב את אותם מספרים, שמשום מה נראו לי
כמספרי מזל.

מוצאי שבת אחד לפני כמה שבועות, לא היה לי כ"כ חשק ללכת לשיעור, התחולל מאבק איתנים בקרבי, בין היצר טוב ליצר
הרע: כן ללכת, לא ללכת. עד שלדאבוני נכנעתי ליצר הרע ולא הלכתי לשיעור, למחרת כשהלכתי לעבודה הסתכלתי כהרגלי
מימים ימימה לראות אילו מספרים עלו בגורל הלוטו, והנה לתדהמתי אני רואה את המספרים שלי באותיות קידוש לבנה
שזכו בתשעה מליון שקלים...

הכנסתי כהרגלי את היד לכיס, אבל הכרטיס לוטו לא היה שם, אז נזכרתי שהיות ולא הלכתי לשיעור, ממילא גם לא הלכתי
לקנות לוטו, והפסדתי במו ידי את הזכייה, באותו רגע, נהיה לי שחור בעיניים והרגשתי איך אני הולך להתעלף מרוב צער
ועגמת נפש, נכנסתי מיד לחנות הסמוכה התיישבתי על כסא מזדמן, ובקשתי שתייה כדי להשיב את נפשי, לקח לי כמה שעות
עד שהצלחתי לאט לאט קצת להתאושש, אבל מאז אני שבור ואין לי חשק ללכת לשיעור דף יומי.

ראשית כל, אמר לו ר' מרדכי, ההפסד הוא לא כ"כ גדול כמו שהנך חושב, לא הפסדת תשע מליון שקל, כי אם ארבע וחצי,
כי הרי אותו אחד שזכה גם כתב את אותם המספרים שאתה היית רגיל לכתוב, ולכן אם אתה היית כותב את אותם מספרים
וזוכה היית מתחלף עמו בסכום הזכייה, כך שמא לך להרגיש כ"כ רע כי אחרי הכל ארבע וחצי מליון שקל זה לא תשע מליון
שקל... אני מבין שזה כואב מאוד, המשיך ר' מרדכי ואמר, אבל אני במקומך מהסיפור הזה דווקא הייתי מקבל כח וחשק
ללכת לשיעור, ביתר שאת וביתר עוז, אתה יודע למה? בתור נקמה ביצר הרע שגרם לך את ההפסד הזה, ולכן אתה דווקא
צריך ללכת לשיעור דף היומי כל יום... ואל לך להיות שבור, עליך להתחזק ולהתעודד, שברוך לבך נובע כי אתה חושב
שהפסדת ואין לך כביכול סיכוי, כי הרי מספר המזל שלך הלך לבלי שוב... אבל זה טעות, מרן החפץ חיים היה אומר שלא
המספר זוכה אלא האדם זוכה, כך שאם תחזור לשיעור דף היומי תתפלל ותשקיע בהחלט יתכן שתזכה עוד פעם במספרים
אחרים... כי הרי כל הכסף והזהב שבעולם הוא של הקב"ה ולמי שרוצה נותן, ע"כ עליך להשקיע רק בדבר אחד שהוא יתברך
ירצה לתת לך וזה יתכן רק ע"י תורה ומצוות...

ולדעתי מסר נוסף ועמוק הראו לך מהשמים, כמה חשובה היא הקביעות בלימוד התורה, כמה צריך להיזהר מלהפסיד אפילו
שיעור אחד, כי מי יודע כמה מליונים שווה כל שיעור, שאם תפסידו, עלול הנך להפסידם... ע"כ מהיום אתה לא הולך לוותר
על שום שיעור, על שום דקה של תורה, אוצרות נפלאים ונשגבים טמונים בכך...

ולסיום, אמר ר' מרדכי, אתה חושב שהפסדת תשע מליון שקל ועל כך אתה בוכה, האמת היא שהפסדת משחו הרבה הרבה
יותר יקר מכל המיליונים הללו, הפסדת דף גמרא של אותו ערב... ועל זה באמת יש מה לבכות ולהצטער... (נצוצות).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל,
לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל,
לע"נ צימורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ירון בן אסתר ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל,
לע"נ לדיה בת רחל ז"ל, לע"נ לדן בת פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ יהודה בן מעתקה ז"ל, לע"נ לוציאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

בס"ד תשע"ט
> נא לא לקרוא בשעת התפילה <

פְּרֶשֶׁת וַיְגִשׁ

"וַיְגִשׁ אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי" (מד, יח)

מדוע יהודה שהיה הבן הרביעי, נוקא הוא זה שנגש לדבר עם יוסף, ולא ראובן שהיה הבכור? וההסבר הוא, כי יהודה הבטיח ליעקב שישב את בנימין אליו, ואם לאו, יפסיד את העולם הבא שלו. ומפני שהסכים לותר על העולם הבא שלו כדי להשיב את בנימין, היתה לו הזכות לגשת לדבר בפני יוסף, לפני אחיו הגדולים.

פרוש זה נרמז אף בטעמי המקרא שעל מלים אלו: קדמא ואזלא רביעי ורקא מנח סגול.

מדוע? וַיְגִשׁ - קדמא - התקדם,

אָלָיו - ואזלא - והלך,

יהודה - רביעי - והלא הוא הרביעי בבנים ולא הבכור?

ויאמר - ורקא - היתה לו זכות לדבר, מפני שזרק עצמו,

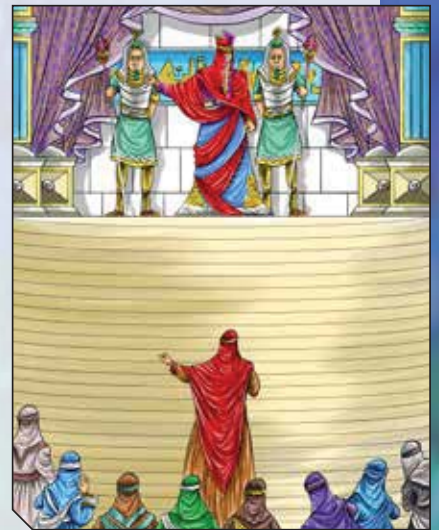
בי - מנח - מלהיות מנח

אדני - סגול - בתוך עם סגלה לעתיד לבוא.

(הגר"א)

"כי כמוך כפרעה" (מד, יח)

מעשה ביהודי כפרי, שהיה מתפרנס ממזיגת יין ומשקאות חריפים לגויים, בבית המרוח שבכפר. באחד הימים הגיע לבית המרוח ראש הכפר, מלך בידוד הכפר, שהיה ידוע בשנאתו הגדולה ליהודים.

© מתוך "פרשת השבוע לילדי ישראל"

"הזדרזו יהודי, ומזג לנו יין שרף משבח!" - פקד ראש הכפר על המוזג. "אשתדל

להזדרזו" - הגיב היהודי בהקנעה, והוסיף בקול מתנצל - "ואולם צר לי לעיני מעט את כבודכם, עד שארד אל המרתף, שם נמצא היין המשבח שבקשתם, ואעלהו לכאן."

לשמע דבריו, קרץ הכפר בעינו לעברו של ראש הכפר, והלך השיב לו בבדל חיוך מרשע. לרגע זה חפו השנים, לרגע בו ירד המוזג אל המרתף. והנה, אף עזב היהודי את המקום, שלף הכפר מאמתחתו פקבוק של רעל, ובזריזות החל למזוגו לתוך פמה מבקבוקי המשקאות שנגצבו על הדלפק. פונתם היתה שאחד הגויים ישתה מהרעל ומות, ואז יאשם המוזג היהודי ברצח.

ואמנם הצליחה המזימה. אחד האפרים, אינון שמו, שתה מהרעל, צנח על הרצפה ונפח את נשמתו. לא חלפו כמה רגעים, עד שנפוצה השמועה בכפר: "היהודי הרעיל את אינון! ולא רק זאת, אלא שהתבונן להרעיל את כל אפרי הכפר!" וכאפוי במקרה

שפזה, יצא הקצף לא על המוזג לבדו, כי אם על כל היהודים המתגוררים בכפרי האזור. סכנת גרוש החלה לאיים על היהודים, ועוד יותר גדול היה חששם מנקמתם של האספסופ, המחפים זה מכבר לעלה לפרע פרעות ביהודים.

טכסו עסקני היהודים עצות, ופנו לראש בולשת המשטרה במחוז, שהיה ידוע בפקחותו, וגם למרות היותו גוי, לא שנא את היהודים.

"ברור לנו שלא המוזג הרעיל את האפר, בקשתנו אליך לנסות ולהוכיח את חפותו" - בקשו העסקנים מהאיש.

"אם לא הוא, מי לדעתכם פן בצע את הפשע?" - השיב ראש הבולשת בשאלה.

"כדאי לחקור את ראש הכפר ואת ידידו הכמר" - ענה אחד העסקנים, והוסיף - "שני אלו, היו בהחלט עשויים לעשות זאת, כדי לטפל אשמת רצח על היהודים, ואכן העידו אנשים שראו את השנים בבית המרוח זמן קצר לפני שארע הדבר."

משסיים העסקן את דבריו, נראה ראש הבולשת מהרהר לרגע, עד שקם והכריז בקול נחרץ: "אכן יש הגיון בטענתכם. אבדק את הדבר."

אך יצא ראש הבולשת מעל פניהם, מהר אל אותו הכפר, ובהגיעו הזמין את ראש הכפר ואת הכמר, לשתות ולהתבסס עמו בבית המרוח. נענו השנים להזמנה בשמחה. הן איזה גוי, נושא משרה מקבדת ככל שתהיה, לא ישוש להזמנה שפזו? והנה, כטוב לבם בינו, עשה עצמו ראש הבולשת כמי שכבר אבד את צלילות דעתו, התנווד כשפור מצד לצד והכריז בקול רועם, שמלא את כל חללו של בית המרוח: "לדעתי, פל אזרח נאמן מחיבי להתאמץ להעליל על היהודים פל עלילה אפשית, שתביא לסלוקם או לשחיתתם, או לשניהם גם יחד!!!"

"נכון, נכון, לשניהם גם יחד!" - נשמעו צהלות השפורים מפל עבר. חלקם עדין ישובים על ספסלים, וחלקם כבר היו מתגוללים בקיאם על הרצפה. "אכן אכן" - אשר גם ראש הכפר את הדברים, והוסיף בגרון נחר: "הרי זה בדיק מה שעשינו, אני וידידי הכמר הנכבד. הלא אנו שמנו את הרעל בפקבוק של אינון המנוח. אבל למי אכפת? העקר שחושדים ביהודים! קדימה רבותי! נקמה! נצא פלנו להכות ביהודים, לנקם את דמו של אינון חברנו!!!"

וכך, יצאה האמת לאור, וליהודים היתה הרוחה.

לפי זה יובן מה שאמר יהודה ליוסף: "ידבר נא עבדך דבר באזני אדני" - חקר את עבדך, זה אשר שלחת לרדף אחרינו, וגרם לו לדבר. הן באזניך בנדאי יאמר את האמת, ויגלה שהוא זה ששם את הגביע באמתחת אחינו, להעליל עלינו עלילות. עם זאת, "אל יחר אפך בעבדך" - אל תכעס על העבד, אלא אמר לו: "כי כמוך כפרעה" - יפה פונת לדעת פרעה, שגם הוא, כמוך וככל המצרים, רצונו להעליל עלילות שקר על העבריים.

(אוצר חיים)

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רבי ישועה בסיס מגדולי תונים < יום שני ט טבת (תר"ך)

עוד הוא מכונן את לבו לאביו שבשמים, והנה התרחש נס מפלא. הגוי החל פורח באויר יחד עם אלומת ההדס. התגבה ופרח לגבה רב עד פי נדמה היה לעוף בצורת אדם.

מהומה גדלה נוצרה על גבי הקרקע. הכל הביטו על המחזה המוזר הנראה בשחקים. הן כזאת לא ראו מעולם....

דבר הפלא הגדול הגיע עד לארמון המלוכה שבתוניס, והמלך יצא בכבודו ובעצמו אל חצר גנת הארמון כדי לחזות בפלא.

"אין ספק, שחו לו עבדיו הנרגזים, פי זהו מעשי ידי רבם הקדוש של נתיניך היהודים".

"מהרו והביאוהו אלי צנה המלך"

חיש מהר נשלחה פרפרה מפארת רתומה לסוסים אבירים אל ביתו של רבי ישועה בכדי להביאו אל ארמון המלוכה. מלך תוניס קבל את רבי ישועה בכבוד גדול, והושבו לימינו כאחד השרים החשובים.

"יאמר לי כבודו, מי הוא זה ואיזהו אותו אדם המעופף עתה בשמי מרום?"

"אינני יודע, ענה רבי ישועה, רכשתי ממנו אלומת הדסים ובקשתי פי ישאנה אל ביתי, ויהי בעלותו אל עלית הבית, החל עולה ועולה מעלה מעלה ופתאום החל פורח באויר, לא ידעתי מה ארע לו..."

"ברור לנו כי בזכות כחה המפלא התרחש נס זה, אמר המלך, יורה הרב לאיש לנחת כאן בארמון ונשאל את פיו על מה ולמה התעופף לו למרומים"

עוד הם מדברים, והנה נחת למולם האיש המעופף.

"יודע אני מדוע ארע לי כל זאת, אמר הגוי המבהל והצביע לכיוון רבי ישועה, הכל בגלל הפקעת מחירי ההדסים".

רגז רב רגז המלך בשומעו על דבר מזמת סוחרי ההדסים, ובו במקום פקד להוריד את מחירי ההדסים למחירים הרגיל כמדי שנה. לאחר מכן לנה המלך את רבי ישועה בכבוד גדול, וליהודי תונים היתה הישועה.

רבי ישועה חבר את הספרים "אבני צדק", וגדולי דורו מצטטים רבות מפסקיו ותשובותיו. בשנת תר"ז התמנה לכהן כראש רבני העיר תוניס, תפקיד בו כהן עד ליום פטירתו בשנת תר"ך.

מדי שנה בשנה נהגו בני הקהלה היהודית שבתוניס לספק את סוכותיהם בענפי עץ הדס. בערב חג הסוכות היו מגדלי עצי ההדס הנכריים ממלאים את השוק היהודי בדוכני אלומות הדס טריות וריחניות. מחירה של אלומת הדס בודדת עמד על ארבעה דינרים, מחיר השנה לכל נפש.

שנה אחת נדברו ביניהם הסוחרים הגויים, והחליטו פה אחד להפקיע את מחירי עצי ההדס. במקום ארבעה דינרים לאלומה, מחירה יהיה עשרים וחמשה דינרים טבין ותקילין. בכך זממו להתעשר בקלות על חשבון יהודי העיר.

למחרת יום הכפורים, עת הגיעו יהודי העיר אל השוק בכדי לרכוש את ההדסים, נוכחו לדעת כי מחירם מרקייע שחקים. כל נסיונותיהם לאתר סוחר שיאות למכר להם את ההדסים במחיר הנהוג מדי שנה עלו בתהו.

דאגה רבה אחזה בקרב היהודים, ובעקר בקרב העניים שבהם. במה יסככו השנה את סוכותיהם? עלו יהודי העיר אל ביתו של רבי ישועה בסיס, שהיה איש קדוש ומלומד בנסיים, וספרו לו את אשר ארע.

היטב חרה הדבר לרבי ישועה, ובו במקום הבטיח ליהודים המדאגים כי בתוך שעות אחדות ירד מחירם של ההדסים ומכרו במחירים הרגיל כבכל השנים.

לאחר מכן לבש רבי ישועה את מלבושו העליון ויצא לעבר שוק ההדסים. בהגיעו אל הדוכן הראשון שנקרה בדרכו, פנה אל בעליו הנכרי ושאלו:

"הדסים יפים יש בדוכנה. מה מחירה של אלומה?"

"עשרים וחמשה מטבעות כסף" ענה המוכר מבלי להתבלבל.

ללא אומר ודברים תחב רבי ישועה את ידו לכיסו והוציא משם את הסכום הנדרש. "הא לך המטבעות, אמר המוכר והוסיף: זקוק אני כי תשא את אלומת ההדסים אל עלית ביתי המצוי לא הרחק מפאן".

המוכר נאות לכה, וצעד עם הרב לעבר ביתו כשאלומת ההדסים על גבו. בהגיעם לבית הרב, פנה הגוי והחל לעלות במדרגות העולות אל עלית הבית. באותו רגע עצם רבי ישועה את עיניו והתפלל אל השם: תברך שיעשה עמו נס ופלא, למען ידעו כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים, אין עוד מלבדו, ולא יהינו לרקום מזמות אפלות על עמו ישראל.

"ואמר אך טרף טרף ולא ראיתיו עד הנה" (מד, כח, ל) "ונפשו קשורה בנפשו"

מעיון בפסוק "אך טרף טרף ולא ראיתיו עד הנה, מתעוררת השאלה: מה משמעותה של כפילות הלשון בפסוק: "טרף טרף" - "ולא ראיתיו עד הנה"? הרי מובן שאם יוסף נטרף, לא נתן עוד לראותו! טענתו של יעקב היתה: הרי נפשי קשורה בנפשו של יוסף, מדוע לא זכיתי לכל הפחות לראותו בחלום? גם אם "טרף טרף", מפני מה "ולא ראיתיו עד הנה" - ולא תזיתי בדמותו בהגיעו אלי בחלום הלילה?

לדעת נביא!

מדְרְשֵׁי הַנ"ך
לילְדֵי יִשְׂרָאֵל

10 כרכים

לילאי 7 ומעלה

מתחילת יהושע עד סוף מלכים ב'

עכשיו בחנויות הספרים

כַּנְיָנִי בַּיִת לֹזֵי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

ויגש

גליון מס' 513

17:18 ת"א 17:17, יציאת שבת: י"ם

כניסת שבת: י"ם 16:01, ת"א 16:15

נלמד מהפרשה

אחד מבני הקהילה בג'ר'בא, הצטיין בקורטוב גדוש של תמימות. אותו אדם ניגש היה מפעם לפעם אל הגאון רבי כלפון משה הכהן זצ"ל ושאלו בתמימות שאלות זרות ומזרות שכל השומע יצחק להם, אך רבי כלפון תמיד היה עונה בחביבות ובמאור פנים. באחת הפעמים, פנה אל רבי כלפון ותואנה בפיו "רבי! רוצה אני לתבוע לדין תורה את... הלבנה!". "לכל מקום אשר אני פונה והולך, הלבנה הולכת בעקבותי, עוקבת אחרי, ונוטלת ממני את הפרטיות!" נימק האיש את תביעתו. "שמעתי טענתך" אמר "כעת עלי לשמוע מה בפני הלבנה. שוב לביתך. בערב, כשתצא הלבנה, נשמע מה בפיה, ומחר תבוא ותשמע מה ענתה, ואז נפסקו כפי ראות עיני הדיין". הלך האיש לביתו ושב למחרת היום. אמר לו הרב הידעת שאף ללבנה יש טענה עליך? מאשימה היא שאתה הוא זה שהתחיל להתגרות בה!".

"אני?" מחה האיש "מה פתאום, היא זו שנסרכת אחרי לכל מקום! אני הולך, והיא הולכת עמי. עוצר, ועוצרת. פונה והיא פונה אחרי". "ומה תענה", אמר הרב, "על טענת הלבנה, האומרת בצדק שמעולם לא התחילה ללכת אחריך עד אשר החילות להביט לעברה?!"

"ובכן, מהיום והלאה", יעצו "הפסק להביט בלבנה, ותיווכח לראות שגם היא תחדל מללכת אחריך ולהיכנס לתחומך האישי..." עשה אותו תם כמצות הרב, ומני אז לא נשמעו עוד טענות בפניו...

כאשר נוכח יהודה לראות כי בדרכים הרגילות לא יצליח לשנות את יחסו של שליט מצרים, לפי רבנו האור החיים הקדוש הוא מנסה לפעול בכלל שניסח שלמה המלך בצורה ציורית "כמים הפנים לפנים - כן לב האדם לאדם" בדיוק בטקטיקה הזו משתמש יהודה בגישתו לפני יוסף. בלבו שלו, הוא יוצר שינוי יחס כלפי המושל המצרי המתעלל בו ובאחיו. הוא מביא את עצמו לחוש סימפטיה כלפיו, ועל פי הכלל של "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", חייב היה להיות שבאופן אוטומטי גם המושל המצרי יתחיל לחוש אהדה כלפי יהודה, העומד לפניו להתחנן על חיי בנימין!

וכך כותב רבנו האור החיים הקדוש: "ולזה נתחכם יהודה להטות לב יוסף עליו לרחמים, והקריב דעתו ורצונו אליו לאהבו ולחבבו, כדי שתתקרב דעתו של יוסף אליו לקבל דבריו ופיוסו. והוצרך לעשות כן לצד שמן הטבע לא יחבבו בני יעקב עובדי עבודה זרה... לזה הוצרך לפי שעה להפוך המוטבע, ולהגישו בלבבו".

מידותיו הנעלות של יוסף הצדיק

"וישלח את אחיו וילכו ויאמר אלהם אל תרגזו בדרך"

רש"י ז"ל, פירש לפי שהיו נכלמים היה דואג שמא יריבו בדרך על דבר מכירתו להתווכח זה עם זה ולומר "על ידך נמכר", "אתה סיפרת לשון הרע עליו וגרמת לנו לשנאתו". לא רק שיוסף הצדיק לא האשים את אחיו בכל הצרות שעברו על ראשו אלא אף פייסם בדברים כי מאת ה' הייתה זאת. ואף הגדיל ליישב את הדברים על ליבם באמונתו הגדולה שהכל היה לטובה כדי שיצילם מחרפת רעב.

מבהיל למשכיל! אתה הראת לדעת, כי מידותיו המזוקקות של יוסף הצדיק בולטות אל מול נוכח הפסוקים ואנו עומדים ומשתהים על אף כל שנות הסבל והבדידות מבית אבא, יוסף לא נוקם ולא נוטר על כל מה שעוללו לו ולא עוד אלא שעודדו, שמר על כבודו, השגיח שלא יריבו זה עם זה, העניק להם מתנות ובכך גם מנע מהם הקפדה או אי נעימות מאביהם!

לפנינו מעשה נפלא שאירע לפני מספר שנים:

ר' ציון סויד ז"ל, התגורר בישוב "רמת פנקס" הסמוך לעיר "אור יהודה". הוא זכה להקים בית מדרש מפואר אשר הפך עם השנים למעוז לתרבות תורנית שוקקת חיים בו הועברו עשרות שעורי תורה. בית מדרש זה הזריח את אור התשובה על האזור כולו והיה מגדלור לתורה ותפילה. ר' ציון היה דואג במסירות לרווחת הלומדים שבאו לשמוע דברי אלוקים חיים. הוא אפילו היה נוהג להכין ללומדים תה וקפה. הוא היה עובר עם מגש מלא כוסות תה וקפה והיה שם לכל אחד ואחד את כמות הסוכר המתאימה על פי טעמו. אמנם דבר אחד היה מוזר בכוסות התה של ר' ציון, במשך שנים הוא מילא את הכוסות רק בחצי כמות. אף אחד מבוין לא חשד אותו ב"קמצנות" חלילה, שכן עשה זאת מטוב ליבו וביוזמתו האישית אך אף אחד לא חשב לשאול אותו מדוע כוסות התה ריקות בחציים, כולם שתו בצמא ובאהבה את כוסות התה ומעולם לא התלוננו.

לאחר שר' ציון נפטר לבית עולמו בשיבה טובה סיפר בנו: לפני שאבי נפטר, לא היה באפשרותו להגיע תמיד לבית הכנסת מפאת חוליו לכן החלטתי למלא את מקומו. יום אחד, הכנתי את כוסות התה והנחתי אותם על המגש וכשבאתי לצאת מהמטבח לעבר בית המדרש, ראיתי לפתע שאבא הגיע, הוא הסתכל עלי במבט של אי שביעות רצון ולא הבנתי מדוע. אבא נכנס מיד למטבח, לקח את כל כוסות התה ורוקן מכל אחת מהם את חצי תכולתה.

גם אני כמו כולם, מעולם לא שאלתי את אבא מדוע נוהג להגיש את כוסות התה שהן מלאות רק בחציים, אך הפעם תמהתי שבעתיים שהרי הכוסות היו כבר מלאות. החלטתי לשאול את אבא ויהי מה: "אבא, מדוע שפכת את כוסות התה? מדוע אתה מגיש תמיד את הכוסות שהן ריקות בחציים?"

אבא השיב לי ואמר: "ידיהם של מר שמעון ואדון אברהם רועדות ואם אגיש להם כוס מלאה הרי ישפך עליהם כוס התה הרוחת לכן אני מגיש לכל משתתפי השיעור רק חצי כוס תה כדי שלא יתביישו שרק להם אני מגיש רק חצי כוס... ברוך ה' שהיום הגעתי בזמן ומנעתי מהם בזיון גדול!". כך הסביר לי אבא, תהא נשמתו בגן עדן.

בברכת שבת שלום,

רב בית הכנסת

סיפור השבוע

כח התהלים

גברת שילה, איזה מזמור בתהילים מחולל נס כזה! סיפור נוסף הממחיש את גודל כח התהילים: סיפרה הרבנית של אחד המושבים, יום אחד אשה אחת התפרצה לבית, את הרבנית של המושב? קראה ביאוש-אז איפה בבקשה הרב? שירשום לי מיד קמיע...

מה קרה? שאלתיה בבהלה. אז פרצה אותה אשה בבכי תמרורים וקראה: גילו אצלי לוקמיה. (ה' ישמור, גילו אצלה את "המחלקה הנוראה בדם) ואני פשוט רק בת 31, אני לא יכולה למות, יש לי תינוקות!!! אז איפה נמצא כבוד הרב, שירשום לי קמיע, רק זה יכול להצילני.

דמעות זלגו מעיני, מספרת הרבנית, קראתי ברוך, הרב יחזור רק לקראת שבת, אבל בואי ננסה לחייג לרב אחר ולבקש ברכה, חייגנו לכמה רבנים וצדיקים אולם משום מה שום רב לא היה בנמצא, ואז צץ רעיון במוחי:

יש עוד רב צדיק, האדמו"ר הכי גדול מכל האדמו"רים, הרבי הכי קדוש שרק יש. והוא למרות שיש לו מליון פניות ובקשות, יש לו ישתבח שמו - זמן ואהבה לכולם קוראים לו ה' יתברך! הוא אבא שלנו!!! בואי נצעק אליו חזק! הוא חזק ומאוד מאוד גבור!!! והוא רופא ראשי מנהל של כל בתי החולים והפרופסורים שבעולם!!!

האשה פרצה בבכי, ואני בכיתי יחד איתה וזעקתי: ה' יתברך, שלח לה רפואה! אתה הרי כל יכול! אתה הרי גבור! אתה הרי רופא חולים! אנא ברחמיך הרבים רפא אותה במהרה...

לפני שהאשה עזבה את ביתי, תפסתי ביד ו לחשתי: יקירתי, את רוצה שהמחלה תעבור לך? עשי מאמץ כל יום, מאמץ קטן אבל 99.9% המחלה שלך הולכת, תגמרי כל יום את ספר התהילים!!! זה לוקח כשעתיים בלבד, אבל הבבא סאלי אמר: שתהילים כ"כ חשוב והופך את השמים, עד שזה נחשב כמו צום של שבוע ימים!!! וצום של שבוע ימים בטוח יזיז את הענינים בשמים!!!

צדיקים אמרו שאין שום גזירה שיכולה לשלוט במי שאומר הרבה תהילים!!!

יום אחד אני מקבלת טלפון, שלום אני. מתל אביב, אני אחות של... אם זהו הכח של התהילים? אז גם אני רוצה בבקשה לומר...

כן-אמרת, מה שלום אחותך? ואז השיבה האחות בשמחה: נס! כל המחלה נעלמה לה לחלוטין!!! נס גלוי ארעי!!! אחותי אמרה כל בוקר שעה תהילים, ועוד שעה תהילים בלילה!! ואתמול עשתה צילום חוזר ברמב"ם בחיפה, ומה שלא הצליחו הטיפולים הכימיים לעשות עשה ספר תהילים השלם!!! היא בריאה לחלוטין!!! הזיהום בדם נעלם!!! דוד מלך ישראל חי וקיים!!

מאז האישה הזו לא מפסיקה לומר תהילים, ומחלקת אותו בין שכנותיה במושב, וביום שבת היא אומרת שני ספרי תהילים שלמים! האחד בליל שבת! (לוקח שעתיים) ועוד ספר אחד תרומה אישית לה' יתברך, בבוקר!!!

סיפור שלישי: מ. ססיים את שרותו בצבא, נקלע בפעם הראשונה בחייו לשיעור תורני בערבים, מששמע עד כמה התהילים קדושים, ועד כמה שהם גורמים נחת רוח למעלה בעולמות עליונים, שב לביתו ואמר בדיקות תהילים, אביו של מ. נהרג מהתנקשות מחבלים בצפון, ומאז לא חלם עליו מזה 8 שנים, והנה באותו ערב בו קרא בדיקות עצומה תהילים, נגלה אליו לפתע אביו (שהיה תינוק שנשבה ורחוק מכל שמץ של יהדות) בחלום ופניו קרונות מאושר.

מ... - קרא לעברו - "אין לך מושג מה עושים התהילים שלך בשמים!! הם פשוט עושים מוזיקה כזו נפלאה. עד שכל מלאכי השרת והפמליא של מעלה מתקבצים לשמוע את קולך.

כשרק נטלת את הספר הקדוש לידך ושפתותיך החלו לומר תהילים, כבר שחררו אותי מן הגהינום הנורא והחלו להעלותני לכוון גן עדן. למען ה' תפיץ ותפרסם בעולם, **שכל מי שרוצה לגרום נחת רוח לה' יתברך, ולנשמות הצדיקים בג"ע - שלא יעבור עליו יום אחד מבלי שיקרא לפחות כמה פרקי תהילים ככוונה!!!**

רחל היא ילדת חמד בת תשע, עד מאה ועשרים. אביה, הרב אהרן שילה, מחנך ידוע בבני ברק, בן תורה נעים הליכות. רחל נתקפה בכאבי ראש איומים. לא הועילו הכדורים והסירופים לשיכון כאבים והיא הופנתה לבית החולים תל השומר, למחלקה הניורולוגית לילדים.

כאבי הראש הסבו לה יסורים נוראים, שלא שכחו אלא במתן מורפיום. הוריה מציינים את הטיפול המסור שיקבלה, כאשר רופאיה מנסים לעמוד על סוד המחלה. האם זה חידק שתקף או וירוס אלים, אולי אוטם בעורק הדם, אולי גידול ממאיר רחמנא ליצלן. ערכו בדיקות אמ.אר.איי. יקרה שהצביעה על גידול ענק, המכסה רבע משטח המוח. ערכו בדיקת ביאופסיה פולשנית, ולא מצאו סימוכי גידול. כאבי הראש התאזמו לתקיפת חידק, בדיקות אחרות אוששו את הנחת הוירוס.

"אנו יורים באפילה", הודו הרופאים לנוכח המימצאים הסותרים. יעצו להורים לפנות אל פרופסור גומרי, מהדסה עין כרם, שהוא גדול המומחים בארץ לקריאת ופיענוח בדיקת אמ.אר.איי. בהנחיית הרבנים פנו להיוועץ ברב פירר, בעל הידע המקיף והמדהים בכל תחומי הרפואה. סקר את כל הנתונים, ואמר: "גשו אל פרופסור גומרי, ואשר יאמר אליכם תעשו!"

הרב שילה, ביקש תור בהול להתייעצות ועלה ירושלימה עם כל הבדיקות. הפרופסור סקר הכל בתשומת לב, את כל התוצאות הסותרות והמבלבלות, ובאבחנה קולעת פיזר את הערפילים, גם אם פיזור זה החשיך את עיני האב.

זהו גידול ממאיר מזן פלוני שכל התוצאות מאפיינות אותו. גידול זה מתפשט במהירות. לאור התוצאות הנוכחיות מכסה הוא עשרים וחמשה אחוזים מהצד השמאלי במוח, וניתן לחיות - אולי לכאלו חיים - עם כריתתו. אבל אם יתמהמהו עולל להתפשט על כל החלק השמאלי ולפלוש לימני. יש לערוך את הניתוח בהקדם, ויפה שעה אחת קודם!

מיד התקשרו עם תל השומר, וקבעו את הניתוח ליום שני הקרוב. מהירות שיא, מחמת דוחק השעה.

שב הרב שילה לביתו, ואשתו ראתה בפניו את התשובה. "מתי הניתוח", שאלה.

"בעוד חמשה ימים", אמר.

"אם כך, לפנינו חמשה ימים לפעולה!" אמרה, ומיד ישבה ליד הטלפון, התקשרה לכל ידידותיה ומכרותיה, והן רבות. ביקשה: "תתקשר כל אחת לחברותיה, עירכו נא "טלפון שרשרת", תאמר כל אחת מזמור כ' בתהלים, "יענך ה' ביום צרה", לרפואת רחל בת תמרו!"

הבקשה הופצה ועברה מעיר לעיר, מקהילה לקהילה, שותפו בה דתיים וחילוניים. חרדים ומסורתיים. אף מעבר לים, בצפון אמריקה ובדרומה, עד ליהודים מתבוללים הגיעה, שהתבקשו לפתוח את התנ"ך ולומר את הקפיטל העשירים בתהילים.

יום הניתוח הגיע. נערכה בדיקת אמ.אר.איי. אחרונה, ונשלחה לפיענוח לראות בכמה התפשט הגידול בינתיים, ולוודא שאכן יכרתו את כולו. ועד שהבדיקה תפוענח יתחילו בניתוח. ינסרו את הגולגולת, יתחילו בכריתה. האם עצרה את מיטת הילדה לפני חדר הניתוח: "לא! אמרה בתוקף, "קודם תפענחו את הבדיקה!"

"גברת", אמרו לה, "אינך מבינה את המצב, כל רגע יקר. הגידול הולך ומתפשט, יש לפעול במהירות האפשרית. צריך להתחיל בניתוח מיד!"

והיא בשלה: "קודם תפענחו" אולי חל שינוי, הלא אמרו תהילים!"

צחקו, נדו ואף כעסו, אבל נאלצו להמתין דקות יקרות, לעכב הכל. כעבור שעה וחצי הגיעו התוצאות: הגידול הצטמק בשבעים וחמישה אחוזים!

בו במקום חתם מנהל המחלקה על תעודת השיחרור: גידול שמצטמק אינו גידול ממאיר. האם מצטמרת למחשבה, מה היה קורה אילו פתחו את הגולגולת והיו מתחילים לכרות רבע מוח, ורק בסוף מסתכלים בבדיקה, לראות האם כרתו הכל... האסון נמנע ברגע האחרון.

מנהל המחלקה הושיט את תעודת השיחרור, וביקש: "תגלי לי,

נר לשולחן שבת

פרשת ויגש

גליון 631

לע"נ ר' חיים יוסף ביכמן
בן אליהו ישראל ז"ל
גלב"ע י' טבת

סגולה נפלאה ב"אל תרגזו בדרך"! (מ"ה כ"ד)

הסתכלות בכנף הציצית טוב להסיר הכעס! 'כנף' בגימטריא 'כעס'.
כן כתב בספר "שומר אמונים": 'אל תרגזו בדרך' בגימטריא
'ארבע ציצית' - 873! כמבואר בספרי המקובלים, שתיקון לכעס
הוא שיאחוז בכנף הציצית ועל ידי זה יסיר את הכעס ממנו.
יוסף מסר לאחיו הסוד הזה, באומרו אליהם 'אל תרגזו בדרך'!
(כה"ח או"ח כ"ד כ"ה ועיי' א"ר כ"ד ג' ו'כף החיים" לגאון רבי חיים פאלאג'י י"ו)

רב חייא ורב יוסי הלכו בדרך. אמר רבי יוסי: 'בכל עת שאנו הולכים
בדרך ועוסקים בתורה, הקב"ה עושה לנו ניסים. סגולת לימוד
התורה בדרך מחברת את השכינה עם הולכי הדרכים ופועלת
ניסים'!
(זוהר ויצא)

... אל תתעסקו בדבר הלכה, שלא תרגזו עליכם הדרך". (רש"י שם)

העוברים והשבים ברחוב רבי עקיבא בבני ברק קפאו על מקומם
בבהלה. המחזה שנגלה לעיניהם גרם להם להחסיר פעימה. אדם
מבוגר בעל צורה עומד במרכז מעבר החציה, כולו מרוכז ושקוע
בהרהורים. הרמזור התחלף לאדום. המכוניות צופרות והתנועה
משותקת בכביש...

בתווך עומד הגאון רבי זלמן סופר, היה זה בנו של הגאון בעל
"התעוררות תשובה". שהצפירות העזות לא מצליחות להבקיע
את שקיעותו בתורה.
(קובץ תורני מ"ה)

"ויזבח זבחים לאלקי אביו יצחק. חייב אדם בכבוד אביו יותר מכבוד
זקנו, לפיכך תלה ביצחק ולא באברהם".
(רש"י מ"ו א')

מעשה בקדיש, בית הכנסת לדרמן וחכימא דיהודאי

היה זה לפני שנים. בבית הכנסת לדרמן, אחד המתפללים
"נלחם" על קדיש - קדיש יתום. לא הסכים לוותר בשום אופן.
לא ידעו הגבאים מה לעשות. פנו לרבינו, הגאון רבי יהודא
שפירא. אמרו להם: 'שכשיבוא האיש אליכם הביאוהו לפני'.

כשניגש אליו אמרו לו רבינו: "קדיש מכניס את האב לגן עדן. אך
צריך לדעת שבגן עדן יש פתח גם בצד השני. מי שדוחף אותו
מדי עמוק, עלול להוציאו מהצד ההוא..." ("נר לשולחן שבת" מידידי הרה"ג י"א)

מי שיש לו בן למול ואינו רוצה להיות בעל ברית, ורוצה לכבד
אחרים משום הבאת שלום ומשום שיש בו כבוד הבריות, חייב
ליתן לאביו קודם אבי זקנו להיות בעל ברית.

אבל אם הדבר ברצון אביו, יכול לתת לזקנו. והמנהג לתת לזקנו,
משום שהעולם אומרים שמי שהוא בעל ברית לבן נינו אינו רואה
פני גיהנם!
(לקט יושר י"ד ברית מילה י')

הגאון רבי שמואל עהרנפלד, רבה של מטרוסדורף היה בנו של הגאון
רבי דוד צבי, חתנו הראשון של רבינו משה סופר - החת"ס. את ספריו
קרא בשם "חתן סופר", לכבודו של אביו שהיה חתנו של הסופר
הגדול - החת"ס!
(ס"ה)

"אל תרגזו בדרך". (מ"ה כ"ד)

"ויבך על צואריו" - ולמה לא נישק יעקב ליוסף? לפי שהיה קורא
באותה שעה קריאת שמע.
(מ"ו כ"ט רש"י)

ולמה יוסף לא קרא? לפי שהיה עוסק במצות כבוד אביו ועוסק במצוה
פטור מן המצוה.
(שפת הכמים שם)

"אונס רחמנא פטריה" - חקרו הלומדים, מי שאנוס מלקיים מצות
עשה, אם האונס מחשיבו לפטור לגמרי, כאילו קיים את המצוה,
או מחוייב הוא, רק שאינו יכול לקיים.

ה"שפת אמת" אמר בזה לפרש את דברי הזוהר הידועים (פר' בלק)
עם אותו ילד קטן, שאמר שהוא מריח "ממלבושיהם" של רבי
יצחק ורבי יהודה, שהם לא קראו קריאת שמע.

תמה ה"שפת אמת", הלא מבואר שם שהיו עסוקים בדבר מצוה
ולא היו יכולים לקרוא קריאת שמע, אם כן למה הריח ריח רע?
בהכרח שלא קיימו המצוה, משום שעוסק במצוה הוי פטור ולא
נחשב כאילו קיים אותה. ("שעשועי רעיוני" שמעתי מפי הרה"ח איצ'ה בלכרובין
מטושבוש שמע מחותנו, גיסו של השפ"א - וכן היה פשוט לו לאדמו"ר ה"אבני נזר", או"ח שכ"א י')

פניה אל הנהגים להשמר בחורף שלא להזיק את העוברים ושבים על
ידי נסיעה במהירות בשלוליות בכביש - הגאון רבי עובדיה יוסף:

"בימים אלו שהם ימי הגשמים, קשה ההליכה לעוברי אורח,
שהם צריכים לעקוף שלוליות מים ולהזהר משוחות ומהמורות,
מרפש וטיט. ועל כל אלה עליהם להזהר גם מפגיעתם של כלי
רכב המתזים מים ורפש מגלגלי המכוניות, בפרט כשהמכוניות
נוסעות במהירות רבה. לא פעם קרה שאנשים מכובדים טונפו
בגדיהם על ידי המכוניות.

בימים אלה שומה על בעלי הרכב לנהוג בזהירות יתר, שהרי אין
הולכי הרגל יכולים להזהר מפניהם.

וראה בשולחן ערוך שיש חיוב תשלומי נזיקין בכגון זה, על
המטנף בגדי חברו במי שופכין (ח"מ ת"ב ה' קנ"ה ד'). ובמסכת (ב"מ ל.)
הרוצה להיות חסיד, עליו להזהר במילי דנזיקין. כלומר, שישמור
את עצמו מלגרם נזק כל שהוא לחברו". (חורף תשל"ז - קובץ "בית יוסף")

ביום שלישי יחול עשרה בטבת - עשרה בטבת אינו נופל לעולם בימים שני ושבת. ידוע חידושו של האבודרהם שעשרה בטבת שונה מכל התעניות, שאם חל בשבת לא היו יכולים לדחות ליום אחר, משום שנאמר בו "בעצם היום הזה", כמו ביום הכיפורים. (וכתב הבי": 'לא ידעתי מניין לו זה...' תק"ג. ועיין בחידושי רבי חיים מבריסק סטנסיל)

רש"י כתב שלא כאבודרהם, שאם חל עשרה בטבת שבת היו דוחים ליום ראשון. (מגילה ה. ד"ה "זמן עצי כתנים והעם" יש"כ לירידי הרה"ג י"ו)

'והעיקר לאהוב איש את רעהו בכל דבר. ובעונותינו על ידי שנאה, איש לרעהו באו עלינו...' (רבי יהונתן אייבשיץ דרוש ט' טבת)

הבל נהרג בג' בטבת ושבעה ימים היה קין בנידוי. נע ונד להתם עוון ולכלות פשע בעשרה בטבת.

גם בית ישראל תפסו עווננו, בשפיכת דם אחיהם, כפי שהוכיח הנביא יחזקאל, ונגזר עליהם ביום זה לכפרת פשע גלות, לנוע ולנווד בארץ, כמו על קין. הוצרכו לתקן חטאו, כי כן נגזר עליהם. לכן נאמר 'בעצם היום הזה', כי הוא יום מוכן מששת ימי בראשית, שמור לדורות, להורות שבשבת ארעה הצרה. עיקר התשובה של קין היתה בשבת, לכך אם היה עשרה בטבת חל בשבת יש להתענות. (י"ערות דבשי"ב ח"ב שם)

"בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר - בן אדם כתוב לך את שם היום. את עצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלם בעצם היום הזה!" המלכ"ם הביא בבאיור פסוק זה של נבואת יחזקאל דברים מופלאים: "בעצם היום הזה" - כוונתו בכח היום והרמזים הטמונים בו!

הטעם שציווה לכתוב את היום, כי על ידי כך תוודע להם אמיתת נבואתו, שכיוון היום במדוייק לסמוך על ירושלים.

מעשרה בטבת עד ט' לחודש הרביעי בו הובקעה העיר היו 914 יום, כמספר השנים שהיו חופשיים מיום צאתם מארץ מצרים בשנת ב' אלפים תמ"ח, עד שנחרב הבית בשנת ג' אלפים שני"ח.

עוד רמז מזה שנכתב כאן ירושלים חסר י': שם היום הוא עשור, ועצם היום הוא מספר עשרה. 'עשור' בגימטריא 576 ועם מספר עשר שהוא עצם היום הוא 586 שהוא בגימטריא ירושלם, שנכתב פה חסר י', לזכרון שסמך מלך בבל על ירושלים.

שם החודש 'טבת' הוא בלשון בבל. כיון שאצל הכשדים הלילה שייך אל היום שעבר, חישובו את היום בו הם התחילו את המצור על ירושלים י"א טבת. י"א טבת' עולה בגימטריא 'נבוכדנצר' = 422 - זה יהיה זכר גדול, שבו ביום סמך מלך בבל! (יחזקאל כ"ד ב')

"ויהי בשתי עשרה שנה בעשרה בחמישה לחודש לגלותנו בא אלי הפליט מירושלים לאמר הוכתה העיר".

(יחזקאל ל"א כ"א)

מתי יש לצום בחודש טבת?...

"אמר רבי שמעון ארבעה דברים היה רבי עקיבא דורש, ואני איני דורש כמותו, ורואה אני את דברי מדבריו ... צום העשירי זה עשרה בטבת, בו סמך מלך בבל על העיר. ואני אומר בחמישה בו, שאז באה שמועה לגולה שהוכתה העיר".

תמה הגאון רבי שלמה הכהן: צריך להבין, איך יתכן שבמשך זמן כה רב, קרוב לחמישה חודשים, מט' באב עד ה' בטבת לא ידעו בני הגולה שבית המקדש נשרף וירושלים חרבה?! הרי בוודאי היה לזה פרסום גדול בכל העולם, ואיך לא ידעו מזה בני הגולה בבבל שאינה רחוקה מארץ ישראל?!

איך הגולים שהגלה נבואה בשעת החורבן לא סיפרו זאת, ודחק לומר שהם שהו כל כך הרבה זמן בדרך ולא הגיעו עדיין לבבל?! וכן קשה לשון הכתוב, שמדבר על כך שהעיר הוכתה ולא מספר על חורבן בית המקדש, שהוא פורענות יותר קשה?!

תירץ רבי שלמה הכהן: ודאי שבני בבל ידעו כבר מהחורבן, רק הם סברו שבית המקדש וירושלים של מעלה עדיין קיימים, ואם כך אין להם על מה להתאבל, כי הם ידעו את אשר התנבא אסף, שאמר שירה על חורבן בית המקדש, ששפך הקב"ה חמתו על עצים ואבנים, סברו שמהרה יחזור ויבנה, שמקדש של מעלה עדיין בנוי, ואם השכינה נמצאת במקומה אין זה חורבן כלל וכלל.

והנה בה' טבת בא הפליט לבשר שהוכתה העיר, היה זה מיכאל שר ישראל (בעלי התוס' פר' לך לך). והדבר מוכרח, כי רק מלאך יכול לדעת שהוכתה העיר של מעלה, שגם השכינה יצאה לגלות!

וכיון שבני הגולה לא ידעו מעוצם החורבן עד ה' בטבת, הטילו עליהם להתענות ביום זה - עשו "יום שמועה כיום שריפה"!

וזה מה שאנו מזכירים בתפילה - "ולירושלים עירך ברחמים תשוב", שכיון שהקב"ה ישוב לירושלים עירו, ממילא תבנה ירושלים של מטה, ואז "ובנה אותה בקרוב בימינו".

לכן מובן מדוע השמיטו הפוסקים את מחלוקת רבי עקיבא ורבי שמעון, כי למעשה צום ה' בטבת היה רק לגולי בבל בזמן גלותם. (שו"ת "בנין שלמה" ח"ב מ"ד - מ"ה ועיי"ש באריכות ותענית ה.)

חתונה אפילו בתענית

השיב הגאון רבי ישראל יעקב פישור: מותר לעשות חופה, ולא רק ליל התענית אלא אפילו ביום התענית.

אפילו בעשרה בטבת, שנקטו בו הפוסקים שהוא יותר חמור משאר ארבע התעניות, בכל זאת מובא 'מעשה היה בחופה בעשרה בטבת ונתנו הכוס לתינוק לשתות' (תוס' עירובין מ.), וכן מובא ברמ"א 'ואם יש חופה ביום התענית' (תק"נג), מוכח שגם בתעניות היותר חמורות מותר לעשות חופה. (שו"ת "אבן ישראל" ז' כ"ח)

בכל תענית ציבור היה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן עולה לשלישי בקריאת התורה של מנחה בישיבת פוניבז' לצעירים. לאחר הקריאה היה שואל את בעל הקורא, האם הכין את ההפטרה, בעל הקורא תמיד היה משיב בשלילה. היתה מסורת כזו אצל הבחורים שהשתוקקו לשמוע את רבי אהרן לייב קורא את ההפטרה, שלא להכין את ההפטרה, כדי שרבי אהרן לייב 'אלץ' לקרוא אותה בעצמו...

רבינו היה קורא את הפטרת 'דרשו ה' בהמצאו' בניעימה שקטה ומרגשת מאד, כל מילה היתה מוטעמת ומעוררת מאד.

שמנו לב, שלמרות שהיה זה כבר 'מנהג' של שנים רבות, שרבי אהרן לייב קורא את ההפטרה בתענית ציבור, מכל מקום בכל פעם היה שואל תחילה את הבחור בעל הקורא, האם הוא הכין את ההפטרה. רק לאחר שהלה השיב בשלילה, היה קורא בעצמו, שלא יבוא חלילה לגרום צער לבעל הקורא הצעיר...

(מפי בן דודי, הרה"ג אמ"ר, זכרונות מימי לימודיו אצל רבינו בישיבה)

מתוך כתבי הגאון רבי משה שמואל שפירא:

"שמעתי מרבינו הגרי"ז זצ"ל, יום י' טבת תש"ז"

אחד מאנשי בית מרן הגר"ח מבריסק נכנס לפניו באחד הצומות. אמר לו הגר"ח שיאכל! הלה הפריז באומרו, למה לו לרבינו לומר כן, אחרי שידע הוא שלא ישמע לו לאכול...

השיבו רבי חיים: 'ראשית, כך יהיה לך יותר קל להתענות, משום פת בסלו, כיון שהתירו לך לאכול...'

שנית, דע לך כי תעניתך אינה נחשבת 'לצום', אלא כאחד שאינו אוכל, דכיון שאמרו שבמקום חולי לא גזרו רבנן, הרי אין עליך חובת תענית והרי אתה סתם צם באיזו יום'.

(עובדות והנהגות לבית בריסק ח"ג)

פעם נפל אחד מתלמידיו של הגאון רבי עזריאל הילדסהיימר למשכב, התאושש וחזר ללימודיו, אך בטרם החלים לגמרי. הגיע צום עשרה בטבת, בו ביום התאספו התלמידים בבית-המדרש לרבנים לשמוע את השיעור.

נפתחה הדלת, ונכנס רבי עזריאל הילדסהיימר למסור את השיעור. ידו האחת החזיקה את הגמרא כדרכו בקודש, והשנייה בספל מלא קפה חם. היו התלמידים תמהים...

רבי עזריאל עבר בין שורות הספסלים, וניצב לפני תלמידו הנזכר, באומרו: "ברצוני שלא תצום הפעם, אך חוששני שתצום בכל זאת, לכן הבאתי את כוס השתייה, כדי שתפסיק את התענית מיד!" (רבי עזריאל הילדסהיימר - מעשיות ואמרות)

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמיניהם

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

היכן נגש יהודה לתפלה?

"ויגש אליו יהודה" (מד יח)

במדרש (ב"ר צג ו) מובא שיהודה נגש לפני יוסף בדורון, בתפלה ובמלחמה. ולכאורה, גשותו לפיכך ולמלחמה מבארים בפסוק (ראה רש"י על אמת), אך היכן מצוינו בפסוקים שהתפלל?

פרש רבי זלמן סורוצקין גאב"ד לוצק:

את הפסוק (נחמיה ב ד-ה): **"וַאֲתַפְּלֵל אֶל אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם; וְאָמַר לְמַלְאָךְ, פֶּרֶשׁ הַמַּהְרֵשׁ" א** (ח"א, ר"ה ג ב), כי נחמיה דבר לאזני המלך אך בלבבו פנו להתפלל לה. ואף כאן נוכל לפרש כי כשאמר יהודה ליוסף (להלן פס' דד): **"כִּי אִיךָ אֶעֱלֶה אֶל אָבִי וְהַנְּעַר אֵינְנוּ אִתִּי..."**, פנו בלבבו להתפלל לפני ה', ועל תפלה זו דבר המדרש.

אזנים לתורה'

לסדר שבחו של מקום לפני התפלה

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני" (מד יח)

"הגשה - לתפלה" (ב"ר צג ו).

אמר האדמו"ר רבי היאל מיכל מגלינא חתן הדברי חיים' מצאנז:

בפסוק זה נרמז דברי הגמרא (ברכות לב א): **"לעולם יסדר אדם שבחו של הקדוש ברוך הוא ואחר כך תפלה"**, וכך הוא פרוש הכתוב: **"ויגש אליו"** - כשנגש אדם לתפלה; ראשית: **"יהודה"** - יודה ויספר בשבחו של מקום, ורק אחר כך בקש בקשתו - **"בי אדני"**.

שב וגו'

קבלת התפלה תלויה באפן הגשטה

"ידבר נא עבדך דבר באזני אדני" (מד יח)

יש להבין את פשר דברי יהודה: **"ידבר נא עבדך דבר באזני אדני"** - וכי עד עתה עם מי דבר? פרש המגיד מדיבנא:

יצורת הבנת הדברים יש השפעה רבה, לעתים אף יותר מהמלים עצמן. לדוגמה, מגימת הדבור וגבה הטון נתן להנכח האם הדובר מבקש בתחנונים, או שזמא מחזיף פניו. לכן דקדק יהודה לבקש: **"ידבר נא... באזני אדני"** - רצוני להשמיע דברי ישירות לאזניך, בלא תווך של מתרגמן, ובטוחני שכאשר תשמע את הדברים יוצאים מפי תעתר לבקשותי.

בדומה לכך הזהירו חכמים אף לענין התפלה (אבות ב י): **"כשאתה מתפלל, אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא"**. זאת משום שקבלת התפלה תלויה בצורת הגשטה; אם מתפלל האדם

בנמיכות הרוח ובלשון תחנונים, אזי תתקבל תפלתו. אהל יעקב

רזי אמונים

מרמזי אמן בפרשה

האחים נבהלו מסוד 'אמן'

"ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו" (מה ג)
חשבון הגימטריה של מלוי אותיות 'יוסף' [אותיות ו' ד' הממלאות את האות י"ד, ו' ו' של וי"ו, מי וכ' של סמ"ך וה' של פ"ה] הנו צ"א - בגימטריה של 'אמן', וזהו: **"כי נבהלו מפניו"** - שנבהלו מסוד 'אמן' הרמז בתוך ['בפנים'] אותיות שמו. אצרת אליהו [לרבי יוסף חיים מבגדד]

'באין מליץ ישר' - צדקנו במשפט

"ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך" (מד יח)

יש להבין את פשר טענת יהודה: הלא האחים עצמם הצהירו בפני יוסף (לעיל פס' ט): **"אשר ימצא אתו מעבדך ומת וגם אנחנו נהיה לאדני לעבדים"**, ואלו יוסף הסתפק בלקיחת **"אשר נמצא הגביע בידו"**, ומה פתחון פה יש כנגדו?

פרש זאת רבי יוסף שאול נתנזון על פי היסוד שכתב רבנו אליעזר אשכנזי בספרו **"מעשי ה"** (מעשי תורה יב): כאשר חוטא האדם בחטא כה כבד עד שאין אפשרות להענישו כפי מעשיו, אזי אין ברה אלא לפוטרו לגמרי, ואף לא להענישו בענש קל. זאת משום שאין קובע ענש קל על חטא כבד. לפיכך, כשבקש משה מלפני ה' שימחל ל'ישראל על חטא העגל, הגדיל את חטאם (שמות לב לא) באומר: **"אנא חטא העם הזה חטא גדלה"** - ומתוך כך יש למחל להם.

אף יהודה טען לפני יוסף: אם איך יכול להענישנו כפי שמוגיד לנו, איך יכול אף להענישנו בענש קל ולאסור את בנימין בלבד, אלא עליך לתור לנו לגמרי ולשחררו לנפשו.

כך פרש רבי יוסף שאול את בקשתו בימים הנוראים מלפני ה': **"באין מליץ ישר מול מגיד פשע"** - באשר כה גדלו חטאינו, וכאשר: **"תגיד ליעקב דבר חק ומשפט"** - ימצא שאין בנמצא ענש שיכול לכפר עלינו, אזי אין לה

אלא לפוטרו מענש - **"וצדקנו במשפט המלך המשפט"**. דברי שאול' לקוטים

'פושעי ישראל' תנאי בתפלה

"אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם לא תספון לראות פני" (מד כז)

רבי עזיאל מייזליש רבה של ניישטאט דרש פסוק זה כרמז לדברי הגמרא (פריהות ו ב): **"כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינה תענית"**. ולכן רמז הכתוב: **"אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם"** - אם לא תשתפו את פושעי ישראל בתפלותיכם, אזי **"לא תספון לראות פני"** - בתפלה. תפארת עזיאל' שה"ש

אם אין קדוש - אין פסיעה גסה

"וישלח את אחיו וילכו ויאמרו אלהם אל תרגו בדרך" (מה ד)

בגמרא (תענית י ב, הובאה ברש"י כאן) פרשו את אהרת יוסף: שלא ימירו ללכת בפסיעות גסות, שכן הן מכהות את מאור עיניו של האדם, ויש להבין: מדוע לא הזהירם יעקב אביהם על כך טרם רדתם למצרים?

פרש מהר"ל צינץ:

בגמרא (שבת קיג ב) נאמר כי את הראיה שפנתה כתוצאה מפסיעה גסה, נתן לרפא על ידי שתיה מכוס הקדוש בליל שבת. לפי זה יש לומר, כי בטרם יצאו לדרך לא הצריך יעקב להזהירם מפסיעה גסה, לפי שבדאי נזהרו מן הפעמים, ביודעם כי לא יוכלו להתרפא בין הקדוש. זאת משום שמיים שמכרו את יוסף לא שתו יין כלל (שבת קלט א). עתה כשנמצא יוסף שבו והתרו בשתיית יין, ועל כן הצריך יוסף להזהירם על **"פסיעה גסה"**. זמין המנחה'

יעקב עמד מול פני פרעה

"ויבא יוסף את יעקב אביו ויעמדהו לפני פרעה ויברך יעקב את פרעה" (מז טז)

יש להבין מה בא הכתוב ללמדנו בלשון: **"ויעמדהו לפני פרעה"**, הלא די היה לכתב: **"ויבא יוסף את יעקב אביו אל פרעה"**?

פרש רבי משה הפהו נראל רבה של מיץ:

בגמרא (סוטה לח א) מובא, כי בשעה שהפנה מברכים את העם צריכים לכוון את פניהם כנגד פני המתברכים. ויש לומר כי לכן הדגישה התורה שיוסף העמיד את יעקב אביו **"לפני פרעה"**, כדי ששכך יוכל לברך את פרעה. ברכת טוב' [נצי"ה תע"א]

בעש"ק, ו' בטבת, חל יום הולולא של הרה"ק רבי יחזקאל משינובה, שפצדיקים רבים נהג לשמע ברכות השחר מכמה אנשים. וכן כתוב בספר **"דברי יחזקאל"** (עמ' שיט):

"רבונו השתדל לשמע בכל יום מכמה אנשים ברכות השחר כדי לענות אמן על הברכות"

ננהג אף אנו במנהג קדוש זה, נקדיש מידי בקר כחה דקות לשמע ברכות השחר מהלתנו, ונפתחו בפנינו שערי שמים לקבל תפלותינו ברחמים וברצון.

ברכות השחר: בקול, בכונה, בחברותא.

צדיק שומר אמונים

פרשת ויגש

אולם תקותו נכזבה - השופטים לא זיהו אותו, והתייחסו אליו כאל הלך תמוה. המשיך המלך לביתו של היהודי. הלה הכיר מיד את מלכו, אולם מאחר והבחין בגדיו השונים, הבין כי הוא מבקש להסתיר את זהותו, ולא שוחח איתו על כך. הוא אָרַח אותו בכבוד רב, וכל בקשתו התמלאה מיד. הבין המלך שהיהודי זיהה אותו, קרא לו וסיפר לו על כעסו הגדול על השופטים שלא הצליחו לזהות אותו.

"ולא די בכך", הוסיף המלך, "דוקא בבית המשפט תלויה תמונתי על הקירות בכדי להזכיר לשופטים על מי שנמצא מעליהם, היכול לקבל את תלונותיהם של הנשפטים לפנייהם. לשם מה לי כל זאת, אם בעומדי לפנייהם אין הם מזהים אותי?"

ומבאר ה"בית יצחק", שכאשר יוסף עמד לפני השבטים, ואמר להם: "אני יוסף", נבהלו אחיו מפניו. יוסף הצדיק אמר להם: "העוד אבי חי", אתם באים כעת ואומרים לי שאתם חסים על אביכם בכל הקשור לבנימין, כעת אתם זוכרים אותו היטב! אם כן, איפוא, כיצד יתכן שלא זיהיתם אותי, הלא זיו איקונין שלי דומה לשלוי?"

הלא אם באמת היה אכפת לכם ממנו, לא הייתם מסירים את זכרונו מעמכם, ועל ידי כך הייתם מזהים אותי, ומכירים אותי מיד!
ועל אף שהיה יוסף הקטן שבאחים - לא יכלו אחיו לענות אותו, ומה נאמר ומה נדבר כשהקב"ה בכבודו ובעצמו יפנה אלינו בטענה: כיצד זה שכחתם אותי?

"וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וַיָּבֵא בְּאֶרֶץ שֶׁבַע" (מו, א).

מובא במדרש רבה (צד, ד): 'להיכן הלך? אמר רב נחמן: שהלך לקוץ ארזים שנטע אברהם זקנו בבאר שבע. כתיב (שמות כו) 'והבריח התיכון בתוך הקרשים', אמר רבי לוי: הבריח התיכון שניים ושלושים אמה היו בו, מהיכן מצאו אותו לשעה? אלא מלמד שהיו מוצנעין עמהם מימות יעקב אבינו.'

יעקב אבינו עומד לרדת מצרימה. באותה שעה הוא לא חושב על עצמו ולא דואג לזכרו. חושב הוא רק על צאצאיו ודואג להם: כיצד יסתדרו בהיותם במדבר, מהיכן ימצאו עצים לבנות מהם את המשכן.

אחת הדוגמאות המאלפות לחיים כאלו של מחשבה על הדורות הבאים, ללא דאגה לעצמו כלל - התגלתה בצדיק רבי זיידל אפשטיין זצ"ל ואשתו הרבנית, וכה היה המעשה:

באחד הימים התקלקל דוד השמש בביתו של רבי זיידל, ומקורבו, הרב דוד יעקב רוט, הגיע לתקנו. בדיקה מעמיקה הבהירה לו שאי אפשר לתקנו מחדש, אלא יש לרכוש דוד שמש חדש, או, לחלופין, מחמם מים קטן.

הוא עצמו צייד במחמם מים קטן, משום שבבית מתגוררים רק הרב והרבנית ואין להם צורך בכמות מים גדולה, מה גם שחימום הדוד אורך זמן רב.

אולם רבי זיידל השיב שבדעתו לרכוש דוד שמש, ולא נימק את טעמו לכך. שוב ושוב ניסה רבי דוד להסביר את ההגיון שבהצעתו הקודמת, אולם רבי זיידל נותר נחוש.

רבי דוד נצר את תמיהתו בלבו, ופנה אל הרבנית כדי לספר לה על הצעתו. להפתעתו הרבה גם הרבנית השיבה את אותה התשובה: לרכוש דוד שמש גדול.

כעת הבין רבי דוד שדבר מה עומד מאחורי החלטתם, והוא הפציר ברבי זיידל שיאמר לו מהו.

נענה ואמר לו הרב אפשטיין: 'אינך מבין? הלא הדברים פשוטים! הלא ב"ה אני והרבנית אנשים לא צעירים, אין לדעת מי מעמנו יעזוב את העולם קודם, ויתכן שיבואו נכדים לגור עם מי-מאינתנו. בפרט לאחר ששינוי נעזוב את העולם, בודאי מסתבר שתגור כאן משפחה מצאצאיו, והלא הם בודאי יזדקקו בבוא היום לדוד שמש גדול!'

המושכל הראשון, הן של הרב והן של הרבנית, היה המחשבה על הזולת, על צאצאיהם העתידים לחיות בביתם...

"האם עד כדי כך צריך האדם לחשוב על אחרים?", שאל את רבי זיידל בעודו משתומם ותמה.

"והלא אלו דברי הגמרא (תענית, דף כג.) לגבי חוני המעגל, אשר ראה אדם הנוטע חרוב עבור נכדיו, השיב לו רבי זיידל בפשטות, 'הוא עצמו, אמנם, לא עתיד להנות מן הפרות שייצאו אך ורק בעוד שבעים שנה, אולם דואג הוא לדורות העתידים לצאת ממנו, ובאופן כזה הוא חי את חייו." (ומתוק האור)

"אֲדֹנָי שָׁאֵל אֶת עֲבָדָיו לֵאמֹר הַיֵּשׁ לָכֶם אָב אוֹ אָח" (מד, יח).

לכאורה קשה - שאל הגאון ר' שמואל זצ"ל, בנו של הגאון רבי מרדכי פנפדר זצ"ל (הובא בסוף ספרו של אביו 'מאמר מרדכי' על עניינים בש"ס) - מדוע חזר יהודה על כל הדברים האלה לפני יוסף שלא לצורך?

וביאר באופן נפלא: דהנה, רצה יוסף שבנימין יישאר אצלו לעבד במקום הכפל שהתחייב על גניבת הגביע, וכמו שראינו בסוף הפרשה הקודמת. טען על זה יהודה, שהרי כתוב (שמות כב, ב) "ואם אין לו נמכר בגניבתו", וזה יש לו לשלם.

אך באמת, אין זו טענה, כיון שיוסף אמר שבגביע זה 'נחש ינחש בו', א"כ יש ערך לגביע כה מיוחד, וכל ממון שבעולם לא יעלה בערכו.

על זה טען יהודה, שזה הוא שקר, ובאמת יוסף לא יוכל לעשות כשפים עם גביע זה, ובאמת ערכו קטן ויוכל בנימין לשלם עבור זה. ולכן, 'ויגש אליו יהודה', ופירש רש"י ש'דיבר איתו קשות', להראות לו ששקר דיבר בזה שאמר 'נחש ינחש', ואמר: 'אדוני שאל את עבדיו היש לכם אב', ואם כדברך שתוכל לדעת כל דבר ע"י הגביע, א"כ למה הוצרכת לשאול...?

אלא, על כורחך שטענה זו שקר היא, והגביע כלי פשוט, וטול התשלומים ובנימין ישוב לביתו. ודברי פי חכם חן!

"וַיִּנְאֹמֶר אֶל אֲדֹנָי לֹא יוּכַל הַנְּעַר לַעֲזֹב אֶת אָבִיו וְעַזְב אֶת אָבִיו וּמַת" (מד, כב).

הקשה רבינו האבן-עזרא ז"ל: מדוע על מנו חז"ל גם את הפסוק שלפנינו בין המקראות שאין להם הכרע (עי' יומא נב.)? ולא תירץ.

שהרי גם כאשר נאמר שיהודה אומר ליוסף בפסוק שלפנינו "ועזב את אביו ומת", אין לנו הכרע כיצד לפרשו: מי ימות אם יעזוב בנימין את יעקב אביו - בנימין, או יעקב?

בספר הקדמון "פורת יוסף" (שנת התפ"ז), להגאון רבי יוסף יעסל, אב"ד ור"מ וואיין הסמוכה לבריסק, יישב בפשטות:

כאן אין כל קושי ויש הכרע, כי בעל כרחנו כוונת הפסוק לבנימין ולא ליעקב, כי אם הכוונה ליעקב, דהיינו: שהאחים אמרו ליוסף שאין אפשרות להביא לפניו את בנימין, שכן יעקב ימות מיד כשיקחו ממנו את בנימין, הרי זו פליאה עצומה על יוסף: כיצד מלאו ליבו לדרוש שלמרות זאת יביאו את בנימין? איך לא חשב שבאמת ימות אביו מרוב צער וגעגועים לבנימין?

אין זאת אלא שכוונתם היתה לבנימין, אבל על יעקב לא חששו שימות. וכאן אין להקשות: איך לא חשב יוסף שבנימין ימות, שהרי מבואר בפסוק שיעקב נימק את סירובו לשלוח את בנימין, משום שאחיו מת בדרך ובנימין נשאר בן יחיד לאמו ועל כן יש לחשוש שמו ימות אף הוא בדרך כאחיו. אבל יוסף עצמו ידע שאחיו של בנימין לא מת אלא חי, ואם כן לא נשאר בנימין בן יחיד לאמו, ואין סיבה לחשוש שדוקא הוא ימות בדרך...

"וְלֹא יָכֹלוּ אַחֵיו לַעֲזֹב אוֹתוֹ כִּי נִבְהָלוּ מִפְּנֵיו" (מה, א).

מובא במדרש רבה (צג, י): 'אבא כהן ברדלא אמר, או לנו מיום הדין או לנו מיום התוכחה. בלעם חכם של עובדי כוכבים, לא יכול לעמוד בתוכחתה של אתוננו... יוסף קטן של שבטים היה, ולא היו יכולים [אחיו] לעמוד בתוכחתו... לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא... על אחת כמה וכמה.'

על מהות תוכחתו של הקב"ה לכל אחד ואחד המשיל ה"בית יצחק" את המשל הבא:

למלך אחד היו ארמונות רבים בערי מדינתו, ובהם היה משתכן בעבורו ברחבי הממלכה. אולם לעתים היה מרחיק נדוד ומגיע לערים רחוקות שבהן לא נבנה עבורו ארמון. במקרים אלו היה מתארח בתקופת שהותו במקום בבית אחד מן התושבים. אחד מן המארחים הקבועים של המלך היה יהודי עשיר, שהתגורר בעיר רחוקה שלא נבנה בה ארמון למלך.

פעם אחת החליט המלך לעמוד באופן בלתי-אימצעי על אורחות תושבי מדינתו, לפיכך החליף את בגדיו, כדי שלא יכירוהו, ונסע לאותה עיר.

הגיע המלך לבית המשפט, הציג את עצמו כאורח שבא מרחוק, ובירר אצל השופטים היכן יוכל להתאכסן. השופטים הבכירים שההלך המוזר שנטפל אליהם עורר בהם שאט נפש, הגיבו בקצר רוח: "כאן לא לשכת התיירות", והורו לו לעזוב מיד את המקום. אולם המלך המשיך להתווכח אתם. הוא היה משוכנע שבעוד רגעים אחדים יעלה זכרונו לפנייהם, והם יכירו את מלכם,

קול תודה

עלון התחזקות חודשי בענייני השבת וההודאה לבורא עולם

להאיר את כל החיים

צדיקים מודים לה'

אלים אלהים

ספר הגר"י זילברשטיין שליט"א סיפור ששמע מפי בעל המעשה יהודי תלמיד חכם, וכך סיפר: יררתי במדרגות של ישיבת פוניבז', כשאני מלווה את אחד מגדולי התורה לביתו. והנה, כשהגענו כמעט אל סוף המדרגות, מעד הגדול ההוא קמעה, וכמעט שופל.

ברגע האחרון הצליח הגאון שליט"א לאחוז בירי, ולאן את מצב גופו, וכך נמנעה ממנו הנפילה, שהיתה עלולה לגרום לו - בהיותו בגיל מבוגר מאוד - לזק כבד, חלילה.

לאחר שהתייצב על מקומו, הייתי בטוח שעתה הוא ימשיך לרדת במדרגות, וילך לביתו. אבל הגאון נעצר, ומימן להמשיך בדרך.

חשבתי, מספר הת"ח, שמה קיבל הגאון מכה כלשהי, ולכן הוא אינו מסוגל ללכת, אך עד מהרה התברר לי שב"ה לא קרה לו מאומה. סיבת עיכובו היתה בגלל הרברים שביקש להשמיע באזני.

"וכי מה אתה חושב, שלאחר מה שקרה לי עכשיו, אפשר להמשיך ללכת, ולעבור על כך לסדר היום?" תמה הגדול שליט"א, והמשיך:

"איך מותר לי להמשיך לצעוד ולו צעד אחד קדימה, מבלי שאני נותן הודאה לבוראי ויוצרי על שהצילי מפילה קשה? וכי כך מתנהגים עם מי שהסיב לך, עם מי שכל הכוחות בירי, וברצונו הייתי נופל, וברצונו הושיעני ופראני מן הכאבים?"

וכך במשך דקות ארוכות ריבר הגאון אודות הנס שנעשה עמו, ועל חובת ההודאה שיש לו עתה כלפי הקב"ה, והאריך עד מאוד לבאר ולפרט את פרטי הפרטים של הנס.

למותר לציין שהיה זה עבורי שיעור המוסר הטוב ביותר שהייתי יכול לשמוע, אומר הת"ח, ומוסיף: כמה פעמים ביום אנוחנו עוברים מבלי לשים לב על אירועים של 'כמעט נפילה', או 'כמעט תאונה', ומיד לאחר מכן ממשיכים בדרךנו כאילו לא אירע דבר!

מדבריו של אותו גאון וצדיק למדנו שאסור להתנהג כך, אלא מוטלת עליו חובה להמחיש לעצמנו מה היה עלול להתרחש ולא התרחש, ולהודות על כך לא לוקים בפה מלא שיר והלל. (ברכי נפשי, בלק).

הקול החמישי - מזמור לתודה

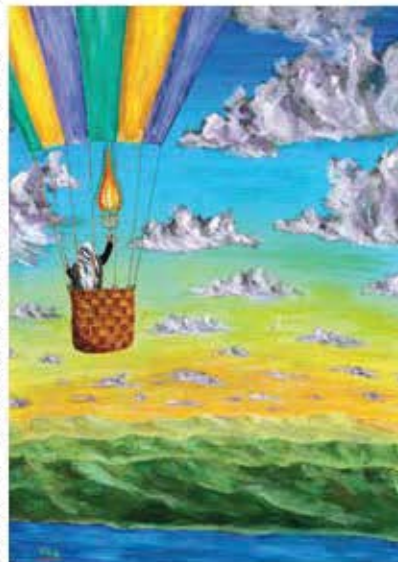
עוד מקור לחשיבות ההודיה לה' בשמחת חתן וכלה על ידי אמירת "מזמור לתודה", הוא מהפסוק בירמיה (הג'ל) המברך את עם ישראל כחמשה קולות בחתונה: "קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה' צבאות כי טוב ה' כי לעולם חסדו". מילות ההודיה המופיעות בפסוק, שאותם על החתן והכלה להביע ולומר בעת שמחתם, הם: "כי טוב ה' כי לעולם חסדו". נוסח זה נקרא כלשון חז"ל "הודיית תודה", שכן הוא תמצית של "מזמור לתודה". ואכן, מילות הודיה אלו כלשון מופיעות שוב בתהילים רק ב"מזמור לתודה" בפסוק החמישי.

דבר זה מכואר ב'ויקרא רבה' (כז): "לעתיד לבוא כל ההודיות בטלות והודיית תודה אינה בטלה לעולם". מקור המדרש הוא מהקול החמישי הנ"ל מדרש זה מובא בשולחן ערוך (או"ח נ"א, ט') עם תוספת הסבר, שהכוונה של "הודיית תודה" היא לפרק "מזמור לתודה". וז"ל השולחן הערוך: "מזמור לתודה יש לאומרה בנגינה, שכל השירות עתידות ליטל חוץ ממזמור לתודה".

נמצאנו למדים, שנבואת ירמיה על "קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה' צבאות כי טוב ה' כי לעולם חסדו", **מורה לע להודות לה' בשמחת חתן וכלה, על ידי אמירת פרק "מזמור לתודה"**.

מאמר זה מתוך החוברת "טוב להודות, באר על מזמור לתודה" - מזכרת הודיה לכל שמחה, לפרטים: 055-6785647.

יום מזמור לתודה. והכוונה, שצריך האדם להודות בכל יום ויום ולהביא קורבן תודה, כי אין בעל הנס מכיר בניסיון שעושה לו הקב"ה. ובאמירת מזמור זה תהיה כוונתו בלבו כאלו

מביא תודה בית ה". על כן, היום כשאין לנו קורבן תודה, נראה שראוי הדבר ביותר לומר "מזמור לתודה" בחתונה ובשבעת ימי המשתה, במקום קורבן התודה שהיו מקריבים כשכית המקדש היה קיים.

את המזמור ראוי לומר בציבור ברוב עם כסעודת ה"שבע ברכות", כמו שהיה קורבן תודה נאכל ברוב עם כדי לפרסם את חסדי ה', כפי שנלמד מהפסוק (תהילים ק"ז) "והכחו זבחי תודה, ויספרו מעשיו ברכיה" (ע' העמק דבר, ויקרא ז', ג').

בספר "שפת אמת" מובא, ששם החודש 'טבת' הוא מלשון "הטבה", שאורם של ימי החנוכה בתחילת החודש, בהם מודים להש"ת, **מיטיבים** ומאירים את כל המשך החודש. ללמדנו, שההודיה בתחילת תקופה, בכוחה להיטיב ולהאיר את כל הימים הבאים אחריה.

על פי זה נראה, שבתחילת כל שלב חדש בחיים, יש לעורר את הלב להודות לה', כדי להביא ברכה וסייעתא דשמיא לכל המשך שלב זה של החיים. כמו שיהודי פותח את יומו באמירת 'מזודה אני' - כך מוצאים אנו בחתן וכלה שיש להם מצוה להביא קורבן תודה בזמן נישואיהם, כמו שכתוב (ירמיה ל"ג, י"א) "קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה... מבאים תודה בית ה'". הודיה זו תפתח להם את שערי השפע של ברכה והצלחה, להיטיב ולהאיר את כל המשך חייהם.

"מזמור לתודה" כקורבן תודה

בספר "קב הישר" (פרק י"ח) כתוב, שבזמננו אמירת "מזמור לתודה" היא במקום הקרכת קורבן תודה. שאף על פי שאין לנו היום אפשרות להביא קורבן תודה, מכל מקום הרעיון שביסוד הקורבן לא התבטל גם לנו יש דרך להביע ולהראות את הכרתנו בטובות שהש"ת עושה אתנו. אחת הדרכים לעשות זאת היא על ידי אמירת פסוקי "מזמור לתודה" בכונה הראויה.

זה לשונו: "חז"ל תקנו לומר בכל

ווארט של הודיה

כתב הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בספרו "קדושת לוי" (שיר השירים): "...א-ל מלך גדול ומהולל בתשבחות, שעל זה בלבד שאנו זוכים לשבח לשמו הגדול, על זה יש לנו להלל שזכינו לזה, **הה' מהולל בתשבחות, שאנו מהללים אותו ית' על שזכינו לשבח, ובעבור התשבחות אנו מהללים**".

הכל לטובה

סיפור אמיתי

○ וף שנת התשס"א בבית משפחת גלמן שבבורו- פארק ארה"ב. הבית נראה כמרקחה, חפצים הוסטו ממקומם, רהיטים וספרים מכוסים היטב בניילונים, הרבה אבק ולכלוך, ריח עז של צבע טרי מורגש בחלל, וערמות של שברי אבנים עדין לא פוגו השיפוצים הנרחבים בדירה גרמו ללא מעט טרדה וטרחה לבני הבית. ימים לא קלים עברו עליהם, אך לפי התוכנית, בסיום הבלגן, צפויה למשפחה רווחה רבה, והכל היו מוכנים לשאת בקשיים ובלבר שבסוף יהוו מהנוחות ומההקלה שתבוא בעקבותיהם.

בוקר אחד פגש מר גלמן את הקבלן שביקש שיסדרו לו מקדמה על העבודה. גם בעל חנות הרהיטים התקשר והזכיר לו כי עליו לפרוע את חובו. עוד מספר בעלי מקצוע התקשרו, ומר גלמן החליט ללכת לבנק ולמשוך במזומן עשרים אלף דולר - סכום אותו חסך משך זמן רב כדי לגמן את כל בעלי המקצוע שהיו שותפים למלאכת השיפוצים בבית.

מר גלמן ספר את השטרות, הכניס אותם למעטפה, והניח בתוך התיק שושא בידו. מאחר שהבנק היה ליד אזור התעשייה, החליט שזה הזמן לרכוש כל מיני פריטים קטנים לשיפוצים שבבית.

כשסיים את הקניות שב לבית עם צרור של שקיות, אולם כשביקש להוציא את המעטפה מהתיק, גילה שהתיק נעלם.

מיר נזעקו כל הילדים, ופשטו אל כל פינה בבית, חיטטו, הייזו, הסיטו רחפו, התלכלכו מכף תל ועד ראש - אך התיק לא נמצא.

מר גלמן ניסה להזכר האם שב עם התיק הביתה, אך הוא התקשה להזכר. היו בידיו הרבה שקיות וחבילות, וכנראה שהתיק לא היה ביניהם. כלומר, רוב הסיכויים שהתיק אבר במרכז המסחרי, והסיכויים למצוא אותו בעיר כה גדולה וסואנת, שואפים לאפס גמור.

מר גלמן היה המום.

בין רגע הפך לבעל חוב. כיצד ישלם על השיפוצים??

הילדים עמרו סביב מביטים מתוסכלים ואינם יורעים מה לחשוב וכיצד מתנהגים בשעה כה קשה.

מר גלמן שבר את השתיקה, עם חיוך לא מובן על שפתיו, פנה אל ילדיו ואמר להם:

"ילדי היקרים, רעו לכם, אין אדם נוקף אצבעו למטה אם לא נגזר עליו מלמעלה! זה נסיון. הקב"ה שכל כך אוהב אותנו מנסה אותנו לראות מה נעשה במצב שכזה. הבה ניתן יד ביר ונרקוד לפניו כי 'כל מאי רעביר רחמנא לסב עביר'... והוא תפס בירי ילדיו, עשה מעגל ורקד עםם ברבקות עד שהשמחה מלאה את ליבו ואת לב כל

ילדיו, והיה נרמה להם כאילו זכו הם בסכום גדול של כסף.

בתוך כך נסר בחלל הבית צלצול הטלפון.

"האם זו משפחת גלמן?" שאל קול זר באנגלית. "אפשר לדבר עם מר גלמן?"

"ערב טוב. שמי ג'ון קליין, אני ממנהסן. רציתי לשאול האם אבר לך אול תיק?"

"כן!" השיב כשכולו חוער. "תיק כחול כהה, בפנים היו מסמכים ומעטפה, במעטפה היה סכום גדול של כסף..."

מר גלמן היה המום. בין רגע הפך לבעל חוב. כיצד ישלם על השיפוצים?? הילדים עמדו סביב מתוסכלים ואינם יודעים מה לחשוב וכיצד להתנהג בשעה כה קשה.

קרא בהתרגשות.

"ובכן אני מצאתי את התיק, ולפי מספר הטלפון שעליו הגעתי אליכם. תנו לי את הכתובת המדויקת ואבוא להשיב לכם את התיק."

הנה עומד לקרות הלא יאמן, כולם המתונו ברריכות לראות האם בתיק תהיה מעטפת הכסף, ואולי יחליט בסופו של דבר לא להשיבו.

כעבור כשעה נשמע צלצול בפעמון. בפתח הופיע אדם גבוה ובידו החזיק את התיק הכחול. "האם זה התיק

שאברד?" שאל בחיך. "אוי, תורה רבה לך" אמר מר גלמן, וביקש מהזר להמתין רגע. הוא נכנס לחדר צדדי, חקן את התיק, ואכן המעטפה הכילה את כל הסכום בשלמות.

"במה נוכל להודות לך??" שאל "אמור לי כמה תרצה לקבל תמורת סמחתך בגין החזרת התיק."

להפתעתו השיב: "אם ברצונכם לשלם לי הייתי מעדיף תגמול מסוג אחר לגמרי" והוסיף: "בסך הכל אני רוצה ברכה. אמא שלי תמיד היתה אומרת שברכה של יהודי שווה יותר מכסף."

מייד כששמעו זאת הרעיפו עליו כל משפחת גלמן ברכות ואיחולים לאין ספור. ג'ון הורה לבני המשפחה וסב על עקבותיו.

בהגיעו לביתו תקפו אותו לפתע כאבי בטן עזים. בקושי היה מסוגל לדבר. מעולם לא היו זכורים לו כאבי בטן כה חזקים.

ג'ון ראה שהמצב לא נרגע וביקש להזמין ברחיפות את הרופא. הרופא, ששמע את חומרת המצב שאל האם יוכל להגיע אליו למרפאה.

"לא. אני לא מסוגל לעמוד על רגלי, אני חייב ביקור בית", אך הרופא התנצל:

"לצערי לא אוכל להגיע לביתכם הערב, אתם חייבים להמתין למחר בבוקר. אני אגיע אליכם מוקדם עוד לפני שאפתח את הקליניקה.

"ער מחר??" שאל ג'ון. "אני עלול להפסיד מחר יום עבודה..." אך הרופא נותר בשלו. הוא נתן לו מספר הוראות כדי להקל מעט את כאביו עד לבוקר, וג'ון התקשר למנהל במקום העבודה לערכן אותו על מצבו, ולהודיעו כי יאחר, ויתכן כי אף יעדר ממקום העבודה.

לאחר לילה של סבל הגיע הבוקר. החולה המתין לרופא ועד שהגיע אליו כבר התבררה הסיבה מדוע הביא הבורא על ג'ון את כאבי בטנו.

באותו בוקר קרסו "מגדלי התאומים".

ג'ון לא הגיע לעבודתו בקומה ה-88 שבאחד המגדלים עקב הכאבים המזווים שתקפו אותו, ומי יודע אם לא טוב ליבו להשבת התיק ובעקבותיו הברכות המסוגלות של בני משפחת גלמן, הם שגרמו להעדרותו מעבודתו באותו יום.

כשכולו מצטמרר ואחוז התרגשות, התקשר ג'ון אל משפחת גלמן, סיפר להם על המאורע הנפלא, וסיים באומרו:

"עתה אני יודע היטב כי אמי צדקה. ברכה של יהודים שווה הרבה יותר מכסף."

(מתוך: "כי אתה עמרי" - הודיה ח"ב).

קבלו על עצמך לפחות דקה אחת ביום של הודיה לה', מסר/ישם לישועה וקבלו/שם אחר לתפילה. לגברים: 055.6708883 | לנשים: 077.3137119 שלוחה 1

ניתן לתרום לארגון גם בקו הצדקה של "קהילות"
073.2757000
 (קוד 8856) וכן במכשיר "קהילות" בבתי הכנסת או באתר:
<https://kehilot.info/donate/8856>
כמו"כ ניתן לתרום בטל':
055.6789852
 ניתן לתרום לעלון ולהקדישו לע"ג או לישועה או כהודיה לה' על חסדיו
אם עזרו לם להמשיך להפיץ את אור החיים!

אתחברים להודיה לה'

ניתן לרכוש פקסי הודיה, דיסקים, חוברת בנושא ההודיה ושד, בעמדות ברחבי הארץ.
לביחר העמדה הקרובה לביתך:
079.5420539 שלוחה 22

חדשו! הופיעו!
כי אתה עמדי - הודיה
 ב' חלקים
 הרב אמניק שלי"א
 סיפורי אמונה ופרקי הדרכה לעורך את הלבבות להודות בכל עת.
 להשיג בחנויות הספרים ובטל': 053-31-31-700

להקדשת גליון
 לע"ג או לישועה
 ניתן להתקשר לטלפון:
055.6785647

העלון מוקדש ל
 שמעוני עקב מאור ק מלכו לרפוא'ש שמחל במיין ק כרינול וייל לרפוא'ש קותאל יחודי זלמן לייב ק מרס לרפוא'ש לקולה שלמה ולחורה בתשובה שלמה לכל עמי

ניתן לקבל את העלון במייל
 תגילת גטה ל
 KT 6171196@gmail.com
 לקבלת העלון באנגלית
 KolToday@gmail.com

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 16:20
שקיעה: 16:42
צאת השבת: 17:20
דבנו תם: 17:55

הזמנים לפי אופק נתיבות

אזר השבת

העלון מופץ באלפי עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

הגיליון מוקדש לרפואת ר' בנימין בן רחל בתושחי"

מפניי הפרישה

"והיה כראותו כי אין הנער ומת"

יתכן, כי באם נספר לו את האמת לאמיתה, שבנימין עשה מעשה גניבה, יתגבר אבא על עצמו ויטעים לכך, שראוי הוא לעונשו; לפי שאבא הוא צדיק גדול ואיש-אמת. אולם, לא תהינה לנו בכלל האפשרות, לספר לו את הדבר הזה, כי לכשיראה אותנו חוזרים בלי בנימין – "והיה כראותו כי אין הנער" – מיד יגוע מחמת גודל הצער, בטרם יאה סיפק בידינו לספר לו את סיבת הדבר...

"כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי"

דבר זה צריך כל יהודי לומר לעצמו: איך אעלה אחר-כך אל אבי שבשמים, וימי-הנעורים אינם אתי? יש, איפוא, להשיג היטב על ימי- הנעורים, לבל יכלו בהבלים ובבטלה... דבר זה צריך גם כל אב בישראל לומר לעצמו: איד אעלה אל אבי שבשמים, והנערים הרכים אינם אתי, מאחר שלא חינכתי אותם על ברכי התורה והיהדות?..."

"ולא יבול יוסף להתאפק"

יוסף רצה בעיקר לעורר בהם רגשי הכנעה ושפלות, למען תהא זו תשובה על חטאם. לפיכך דיבר אתם קשות וגרם להם צער ויסורים. ואילו הם לא זעו כלל ולא גילו כל סימן של הכנעה בפני יוסף. אבל עכשיו, משהתחיל יהודה לגלות הכנעה והירבה לומר: "עבדך" בקבלו עליו את עול ממשלתו של יוסף – לא יכול עוד יוסף להתאפק והתוודע אל אחיו, כיון שכבר השיג את מטרתו...

"שמני אלקים לאדון לכל מצרים"

מה בשורה היא זו בשביל יעקב? אלא, "שמני" פירושו כאן: הריני שם (כמו: שם אני) – כלומר, אני שם את השם יתברך לאדון על מצרים. על-ידי מתפרסם שם האלהים, שהוא הוא אדון העולם... וזו אמנם בשורה בשביל יעקב...

"והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים"

הגידו נא לאבא, שכבר הגעתי לבחינה כזו, שמסוגל אני לקבל כבוד מבני-אדם מבלי שיפריע הדבר לעבודת-האלוהים שלי. הכבוד כבר אינו איכפת לי כלל...

אפשרויות לשליחת פתרונות:

יש לשלוח את הפתרונות עד יום שבת (בתוספת ד"ר 5 עד יום ד'), חובה לציון את כל המיילים כדי להשתתף בתחרות.
א. במייל: 7665190@gmail.com
ב. בפקס: 08-9941870
ג. בקו "אור השבת" במספר טלפון: 08-9941870, שעות 2

אזר התורה

חידה: על מה אמר רבי יוחנן 'אוי לי אם אמר, אוי לי אם לא אמר'?

פרס החודש: שובר לרכישת כלי בית ב"סופר הום" + תו רכישה מוכד ברשתות "רמי לוי" בעקבות כמה תקלות טכניות הרגלתי לתקיימנה בימים הקרובים. אתכם הסלחה.

פתרון לפרשת "מקץ"

השאלה: איזה הלכה משותפת יש בין שבת חנוכה לבין שבת שחל יו"ט?
פתרון: בשניהם לא אומרים במה מדליקים (ע"פ השו"ע סי' ע"ר, סעיף ב')

העלון להצלחת מור תומך סגרון ורעייתו תחילי ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דיון הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אשכוליות שהוקדמו על שולחן של גידו ישראל שפי"א

השכיר מחסן במחיר זול מחמת חוב שהיה לו

שאלה לדיון: מעשה באדם שקנה דירה מקבלן, ועם גמר בניית הדירה עדיין היה חסר לו מדמי הדירה סך של כשישים אלף ש"ח, והקבלן הסכים למסור לו את המפתחות לדירה ולזקוף עליו את החוב במלוה לכמה חודשים. לאחר מכן ביקש הקבלן מן הקונה שישיכיר לו את המחסן שלו להניח בו את כליו למשך שנה, והנה שווי המחסן להשכרה הוא כאלף ש"ח, אך הקבלן ביקש לשכור את ממנו את המחסן במאתים ש"ח בלבד, והקונה שהרגיש הכרת הטוב כלפי הקבלן שהסכים למסור לו את הדירה קודם גמר התשלום, הסכים לבקשתו של הקבלן. האם יש איסור בדבר?

תשובה: יש לדון בשאלה זו משני פנים: א. מצד ריבית. ב. מצד אונאה. והנה מצד ריבית הדבר פשוט שיש איסור גמור בדבר, ומשנה מפורשת היא באיזהו נשך [ב"מ סד, ב]: המלוה את חברו לא ידור בחצרו חנם ולא ישכור ממנו בפחות מפני שהוא רבית. ואמנם אין כאן ריבית דאורייתא שהרי לא היתה קציצה בשעת הלואה, ומכל מקום ריבית דרבנן יש כאן בודאי. וכן הורו הגאונים הגדולים רבי נסים קרליץ ורבי חיים קניבסקי שליט"א. וכן הסכימו הגאונים רבי נפתלי נוסבוים, רבי מנדל שפרן, רבי שמואל אליעזר שטרן, רבי שמאי גרוס, רבי יצחק כץ שליט"א.

ולענין דין אונאה, לכאורה תלוי הדבר במחלוקת השו"ע והרמ"א בחו"מ [סימן רכז סכ"ט], שהשו"ע כתב: אלו דברים שאין להם אונאה, העבדים והשטרות והקרקעות וההקדשות. אפילו מכר שוה אלף בדינר, או שוה דינר באלף, אין בהם אונאה. והרמ"א הגיה: וי"א דדוקא עד פלגא, אבל יותר מפלגא, כגון שמכר לו אחד יותר משנים, הוי אונאה, ע"כ. ומכיון שכאן הוי יותר מפלגא לכאורה יש אונאה לדעת הרמ"א, ושכירות קרקע דינה כמכירת קרקע לענין אונאה.

'אמן' עולה על הכל

הכנסת שבו אני מתפלל, במשך 30 השנים האחרונות.

"הייתי שוב את אזוני ושמעתי כיצד הקול מנסה ללמד עלי זכות: 'שמעו נא רבותי, דינים מומחים: במשך 30 השנים האחרונות, אני משמש כרב בבית הכנסת שבו מתפלל הנידון. מעיד אני נאמנה, כי במשך כל 30 השנים הללו מעולם לא הפסיד האיש את השיעור שקודם לתפילת שחרית!'

"משנוכח הרב כי טיעון זה אינו מועיל דיו, הוסיף ואמר: 'במשך 30 השנים ששימשתי כרב בית הכנסת, לא אחר הוא, ולו פעם אחת, לתפילה. אם לא די בכך, היה הוא משכים לבוא לבית הכנסת, מקשיב לברכות השחר של המתפללים, ואף דרבן בעקבותיו את יתר המתפללים אשר אף הם דבקו בהנהגה זו. וכך יצא שמו של בית הכנסת שלנו בפי כל כ'בית הכנסת של עוני אמן'."

"מול טענות כה חזקות לא יכלו בית הדין לסרב לביטול גזר הדין. קול הכרוז יצא מיד, כי בית דין של מעלה פוסקים לאיש חיים, וכי יכול הוא לשוב לעולם הזה ולהמשיך בעבודת ה'."

"באותו רגע פקחתי את עיני, והנה אני כאן עומד לפניכם, בחסדי שמים, בריא ושלם!'"

סיים החולה הקשיש את סיפורו המרטיט. מספר ימים חלפו והחולה הבריא. ביום השחרור מבית החולים, נכנסו ילדיו של החולה אל חדרו של פרופסור אברהם, כדי להודות לו על החלק הרב שנטל בריפוי של אביהם.

בתגובה השיב הפרופסור: "וכי לי מבקשים אתם להודות?! הלא אני ושאר הרופאים כבר נואשנו מחיינו. אירע לו נס גלוי, והתודה על כך מגיעה אך ורק לריבון העולמים."

הרב קוק סיים את הסיפור באמרו: "הסיפור ריגש אותי מאד, בפרט משום שנזכרתי בדבריו הנודעים של ה'חפץ חיים' בהקדמתו לספרו 'שמירת הלשון', המשיבים על תמיהתם של רבים: מפני מה התפילות הרבות, שמתפללים מיליוני יהודים במשך אלפי שנים לבנין בית המקדש, טרם התקבלו? והתשובה לכך פשוטה: כשאדם מדבר לשון הרע פיו מתלכלך, ותפילות היוצאות מפה מלוכלך - כוחן מוגבל."

"במעשה שארע עם יהודי יקר זה, ראיתי המחשה ברורה לדבריו של ה'חפץ חיים', הוסיף הרב קוק, 'גם לאחר שכל הטיעונים שהעלו סנגוריו לא הועילו, הגיעו לפתע שתי מצוות קלות התלויות בפה - עניית אמן אחר ברכות השחר, והימנעות מלשון הרע, ויחדיו הכריעו את הכף לטובה."

אז מה זה אמן? מה טמון בשלוש אותיות הללו שכל היום, בוקר-צהריים-ערב אנו אומרים בלי להפסיק רגע אחד. אם זה בתפילה ואם זה בקדיש ואם זה בברכות ולא חסר מה. 'אמן' הכוונה היא לאמת, שאדם מודה לקב"ה בתפילה שנתן לו רגליים ללכת ובגד ללבוש או עיניים לראות, כשעונה אמן בעצם הוא אומר הקב"ה תודה רבה לך זה אמת ויציב כל מה שאמרתי ואני מעיד ומאמין בכל מילה ומילה שאמרתי."

אם נתחיל לספר בשבחה ומעלתה של עניית אמן בקול לא נסיים ובפרט בגיליון של ארבעה עמודים. אבל מעט כן אפשר...

הרב שמחה קוק, רבה של העיר רחובות, סיפר בכינוס 'בני אמונים' את הסיפור הפלאי הבא, כפי ששמע מפרופסור אברהם, מבכירי הרופאים בבית החולים 'שערי צדק'.

לבית החולים 'שערי צדק' הגיע ביום מן הימים יהודי מבוגר, אשר נתקף בדלקת ראות חריפה ביותר, מלווה בחום גבוה.

החולה קיבל טיפול רפואי ומצבו החלל השתפר במהירות. הרופאים החלו לתכנן את שחרורו הקרוב, כאשר לאחר יומיים של שיפור הידרדר המצב מאוד. החום שוב זינק לגבהים, ומצבו הכללי של החולה הידרדר.

המצב הידרדר במהירות. החולה איבד את הכרתו, וסכנה חמורה נשקפה לחייו. הרופאים החלו מיד בטיפול רפואי, כאשר בני המשפחה מלווים את יקירם מן הצד בתפילות חמות ובחשש מפני הבאות.

בסיעתא דשמיא, הזיהום פסק. מצבו של החולה החל להתייצב, ולאחר זמן מה הוא פקח את עיניו.

לאחר מספר ימים, כאשר שב לכוחותיו, סיפר לבני משפחתו הדאוגים את הסיפור המופלא הבא: "זמן קצר לאחר שאיבדתי את הכרתי והגעתי עד שערי מוות, מצאתי עצמי ניצב לפני בית דין של מעלה. בית הדין דנו ביניהם בשאלה כלשהי. הייתי את אזני והבנתי, כי הדין שהתנהל באותה שעה עסק בי. הדיינים בבית דין של מעלה דנו האם ניתן להחזירני לעולם הזה, או שמא יש להותירני בעולם הבא."

"התנהל שם משפט אמיתי עם קטגורים וסנגורים. נראה היה כי יד הקטגורים גוברת, ואני נידון להישאר בעולם הבא", המשיך החולה בדבריו.

"אלא שאז נשמע לפתע מאי שם קול שהיה מוכר לי להפליא. ברגע הראשון לא הצלחתי להיזכר מאין מוכר לי הקול, אך לאחר זמן מה נזכרתי. היה זה קולו של רב בית

"באותו רגע פקחתי את עיני, והנה אני כאן עומד לפניכם, בחסדי שמים, בריא ושלם!"

"והורידו עבדיך את שיבת עבדך אבינו ביגון שאולה"

מפרש הרב יוחנן קירשבוים זצ"ל בספרו "קול יבשר" שמה שאמר יהודה "והורידו עבדיך", כוונתו לעבדי יוסף, מפני שיהודה אמר לו אתה ואני יודעים שלא אנחנו גנבנו את הגביע, אלא עבדיך הכניסו את הגביע לאמתחותינו, ואם אבא שלי ימות בגלל עגמת הנפש הזו, הרי מותו ירבע על מצפונך. מפני שעבדיך הם אלה שהכניסו לנו את הגביע.

"ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש איתו בהתוודע יוסף אל אחיו"

אומרים חז"ל במדרש, שיוסף סיכן את עצמו כששלח את כל האנשים. מפני שעכשיו הם היו עשרה נגד אחד, וסכנתו של יוסף הייתה גדולה.

ומוסף ר' יהונתן אייבשיץ בספרו "תפארת יהונתן" שגם אחרי שיוסף אמר "אני יוסף", עדיין הייתה הסכנה גדולה מאד, מפני שכל מה שהתנכלו להמיתו לפני 22 שנה, כי ראו שיצא ממנו ירבעם בן נבט שהיה מסית לישראל לעבוד ע"ז, ואם כן, עכשיו כשיראו שיוסף נהיה מלך במצרים, והתחתן עם בת אל נכר, בתו של פוטיפר, ומתלבש כמו גוי, רביד הזהב על צוארו. יטעו ויאמרו שח"ו הוא כבר שקוע בתוך הטומאה, ובודאי זה מראה שאכן יצא ממנו זרע לא כשר.

ואף על פי כן עדינות נפשו של יוסף לא נתנה לו לבייש את אחיו ולגרום להם אי נעימות ולכן ביקש, "הוציאו כל איש מעלי".

"אל תרגזו בדרך"

מבאר הגר"ז סורוצקין זצ"ל בספרו "אזנים לתורה", שיוסף חשש שעכשיו, כשהתברר להם בוודאות שטעו כשפסקו את ההלכה שהוא חייב מיתה, אם כן, עכשיו יתחילו לדון מהי הטעות ומי גרם לטעות ולכן אמר להם, בבקשה מהרו ועלו אל אבי ואל תתעסקו בדבר הלכה. מה שהיה היה וממילא אלוקים חשבה לטובה.

"אל תרגזו בדרך"

אל תתעסקו בדבר הלכה. אומר הרב שלום שפירא בספרו "אהב שלום": שההלכה שעליה מדובר פה היא ההלכה שקבע רשב"א בידוע שעשיו שונא ליעקב". והרי מבטיח להם פרעה בואו הנה, ובמיטב הארץ אושיב אתכם ואת טוב הארץ תאכלו חשש יוסף שמא יתחילו לברר מה עם ההלכה שעשיו שונא ליעקב.

לכן אמר להם אל תתעסקו עכשיו בהלכה של עשיו שונא ליעקב, כיון שזו גזירה ואנו צריכים לרדת למצרים.

"ויפול על צואריו"

אומר הגר"ז סורוצקין בספרו "אזנים לתורה" שיעקב אבינו בהתקרבו אל מצרים ערות הארץ, הכין את עצמו למלחמת היצר, וכמו שאומרת הגמרא במסכת ברכות, לעולם יריגז אדם יצר טוב על יצר הרע נצחו מוטב לא נצחו יעוסק בתורה, נצחו מוטב לא נצחו יקרא קריאת שמע, נצחו מוטב לא נצחו זיכיר לוי יום המיתה. וזה מה שעשה כאן יעקב אבינו. תחילה שלח יעקב את יהודה גשנה, לתקן לו בית תלמוד, אח"כ קרא קריאת שמע, ולבסוף אמר "אמותה הפעם", ובזה הזכיר לעצמו את יום המיתה.

באפ שרותיכם
לזכות את הרבים!
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 4, 1133 מתיבתא
ולציי ענור 'אור
השבת'
או במקט:
08-9941870

אם פרה

סיפור לפנה"ס

אמרי קודש בראי הפרשה

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר
נא עבדך דבר באזני אדוני ואל יחזר אפך
בעבדך כי כמוך כפרעה"
(בראשית מז, יד)

סיפור א/ע

נדאי הוא רבי שמעון

בחודשים האחרונים סיים מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי ללמוד מסכת בבא מציעא בחוק לימודו הקבוע, כמה ימים קודם לכן, עת אחז בלימוד פרק המפקיד, היה יום עמוס במיוחד, מפעם לפעם היה הפרעה אחרת מהנושאים שעמדו לו על הפרק בנושא הבחירות, ובנוסף היה עליו להשתתף באותו ערב בכינוס עם גדולי ישראל.

כשמרן עצר לרגע מהלימוד כדי לטעום משהו, הוא אמר את הדברים הבאים: "היום רגילים ללמוד עם הילדים הצעירים את פרק 'אלו מציאות' שבמסכת בבא מציעא, אבל זה לא רק היום. אני למדתי בחיידר כילד צעיר ממש גם למדנו 'אלו מציאות', היה לנו מלמד בשם רבי זלמן קורץ ז"ל, ואני זוכר שהוא לימד אותנו פרק זה, ומשם אני יודע את הפרק - מה שילד לומד הוא זוכר".

לאחר מכן שח עוד כי "באחת הכיתות היה לנו מלמד מאוד טוב שהיה מושיב את הילדים בכיתה לפי סדר חכמתם, מי שלמד הכי טוב והיה הכי חרוץ ישב ראשון, ולידו ישב זה שלמד כמעט כמוהו וכן הלאה לפי סדר החכמה והשקדנות".

"היה ילד אחד מצוין מאוד שישב מהראשונים ממש", סיפר שר התורה, "פעם אחת התנהג לא כראוי והמלמד העניש אותו והעביר אותו לשבת בסוף השורה, הילד ההוא מאוד נעלב והפסיק ללמוד ולאחר מכן יצא לתרבות רעה".

וסיים הגר"ח "כמה צריך להיזהר כשמענישים ילד שיהיה עונש שיוכל לעמוד בו", ולאחר מכן חזר לתלמודו. וכמה מרבה אדוננו התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א לכתוב על העניין של לחנך את ילדינו הקדושים והטהורים על משמר הקודש והחינוך, בלי שום פקפוקים.

אחת הדוגמאות החיות שאנו רואים ממש ביום יום זה דבר פלא פלאים, כשתפגוש בן תורה יקר שנמצא במצב שצריך עזרה, אם זה טרמפ לבני ברק או שקל וחצי לאוטובוס הדבר הראשון שיאמר 'ה' יעזור', ואחר כך - ברוב הפעמים - הוא מקבל את מבוקשו, ואז שוב פעם מודה לבורא עולם 'שתבח שמו'.

איפה למצוא עם קדוש שכזה. עם ישראל! העם המאוחד והמיוחד, שעניניהם תמיד נשואות לאביהם שבשמיים, אף פעם לא מזניחים את העובדה הזאת ועושים הכל להכיר את הכרת הטוב שלנו כלפי אבא שבשמיים.

הסיפור הבא נשלח למערכת בין אלפי פקסים שבהם מופיעים סיפורים לא פחותים מאלו.

האוטובוס היה כמעט ריק הנהג ערבי מאבו גוש... אני מבקש לנלם לו והוא מסרב הוא מוסר לי את שמו ושם אמו ומבקש שנתרום את הכסף ונתפלל עליו "רבי שמעון"

בשבת לפני ל"ג בעומר שנת תשע"ז, שבתנו המשפחה המורחבת בעיר עכו על מנת להגיע לציון הרשב"י במוצ"ש עם רכבינו הפרטיים, עקב תכנון לקוי שלי במסלול הגענו לצומת "חנניה" והאיטורים שבידינו לא אפשרו מעבר בצומת הנ"ל, נאלצנו לחנות בפרדס סמוך ולעלות לאוטובוס שייקח אותנו לציון, אך לצערנו בצומת שהיינו לא הייתה תחנת עצירה וכוחות המשטרה במקום לא אפשרו לאוטובוסים לעצור לנו, לאחר כשעה של המתנה התחלנו לצעוד רגלית, עקב המחשבה שאנו קרובים לציון הקדוש.

את הוריי המבוגרים שלחנו בס"ד בטרמפ עם אישה מהישוב כפר שמאי. לאחר הליכה בחושך ובצד הדרך הצטרפו אלינו עוד משפחות, לאחר כברת דרך של התייעצות אם לוותר או לחזור, כי לא הצלחנו לעצור שום אוטובוס וכל רכב שעבר היה עמוס.

העלייה הייתה קשה, הנשים והילדים התלוננו על המאמץ והשעה המאוחרת, לפתע משום מקום בחושך צעקתי "כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק" אני ממשיך ללכת, המשפחות הלא דתיות שהצטרפו אלינו בדרך חייקו אותי ואמרו "הגענו עד לכאן אנחנו ממשיכים אתכם עד הסוף".

אחרי מספר דקות לפתע משום מקום באמצע ההליכה בחושך נעצר לפנינו אוטובוס עם עשרה בחורי ישיבה בשירים וריקודים, ומזמין אותנו לעלות, האוטובוס היה כמעט ריק הנהג ערבי מאבו גוש... אני מבקש לשלם לו והוא מסרב הוא מוסר לי את שמו ושם אמו ומבקש שנתרום את הכסף ונתפלל עליו "רבי שמעון", בכל מחסום משטרתי הוא מבקש שנתפלל ומחליף את שלט האוטובוס לפני הבנתו וככה הגענו עד לחניון האחרון לפני הציון.

שאלתי אותו במהלך הנסיעה מאיפה הגעת "מהשמיים"??? הוא אומר לי באלו המילים: "אני עושה מסלולים מירושלים ליוקנעם וחזור, כרגע זה סיום המשמרת שלי אני הולך לנוח במסוף "אגד", הבחורים שבאוטובוס ביקשו ממני שאמשיך עד למירון למרות שהתחנה האחרונה הייתה "ביוקנעם" אין לי מושג למה הסכמתי, והם ראו אתכם בצד הדרך וביקשו שאעצור לכם, והשאר היסטוריה...

אכן ראוי הוא "רבי שמעון לסמוך עליו!!!"
"יהי רצון שזכות הרשב"י תגן עליכם ועל כל בית ישראל"
משפחת מ. ירושלים

ב"קדושת לוי" כתב, לכאורה אינו מובן מה שאמר "ואל יחזר אפך בעבדך" - שמשמע שדבר איתו דברי קנטורים, עד שבעבור זה הוצרך לבקש שאל יחזר אפך, ובכל הפרשה כולה מצינו רק דברי רצוי ותחנונים, ובאמת שרש"י ז"ל הרגיש בזה ותרץ שדבר איתו קשות עיי"ש.

ועוד צריך להבין מ"ש "כי כמוך כפרעה" שהוא בלתי מובן.

וביאר שם ה'קדושת לוי' שכוונת יהודה היה על זה הדרך להתעורר ביוסף מידת רחמנות בכדי שבעבור זה לבבו יבין וישמע לדבריו בהתחננו אליו, אכן הרגיש כי יבוא לזה על דרך שאמרו רבותינו ז"ל דברים היוצאים מן הלב נכנסין אל הלב, וכה היה דעתו בהתקרבו לדבר, אכן אין במשמעות דבריהם [היינו מה שאמרו, שדברים היוצאים מן הלב נכנסין אל הלב (ביאורים והערות 'עוז והדר')] כי אם בזה האופן כאשר ידבר עם חבירו מפה אל פה, אז יקח חבירו מתק דבריו, אז נכרי דברי אמת, אבל כאשר הדבר יוצא על ידי מתורגמן או אין הדיבור עושה רושם כל כך, וזה ברור למביני דעת, ולצד זה היה המניעה בדבר "כי המליץ ביתם" (לעיל, מב כג) שהיה מדבר על ידי מתורגמן ולזה שאל יהודה לבקש מאת יוסף שידבר רק הוא לבדו איתו מבלי מתורגמן.

ובאמת שאין זה הדרך ארץ לומר למלך דבר בלשונו [של המדבר] כי אפשר אינו יודע המלך בלשונו, בגלל כן ענה ואמר יהודה, "ידבר נא עבדך דבר באוזני אדוני", ויהיו דברים היוצאים מפה לאוזן בלי מתורגמן.

ועל זה בא במענה לשונו אף שאינו מן הכבוד לומר כך, ולזה אמר "אל יחזר אפך בעבדך", על הדבר הלז, כי אין בזה שום תרעמות עלי כי דבר ברור אצלי שאתה מכיר בשבעים לשון כי כן דרך המלכים הראשונים שהיו מכירים בשבעים לשון.

ולפי זה אמר: "כי מכוך כפרעה" - פרוש, שאתה גם כן מלך כמו פרעה, ואתה יודע שבעים לשון, ולפי זה בוודאי אתה מכיר בלשוננו.

וכן איתא בגמ' (סוטה לו:), "...באו ולמדו שבעים לשון" - ואף שפרעה לא ידע בלשון הקודש גם כן היה נבזה בעבור זה, כי מידת המלך להכיר בכל לשון ומתורץ קושיות שהקשו כנ"ל, וקל להבין.

עמדת שלום ומבורך

ניתן לשלוח אלינו תגובות הארות הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
ויזוזק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים מתפקים

מדור תמיהות וקושיות

אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"ולא עמד איש אתו בתודעה יוסף אל אחיו" (מ"ה א')

מדוע לא חשש יוסף לצער אביו ולא שלח להודיעו שהוא במצרים במשך כל אותם השנים?

הקשה רבינו הרמב"ן (מ"ב ט') אחרי שעמד יוסף במצרים ימים רבים והיה פקיד ונגיד בבית שר גדול במצרים, היאך לא שלח איגרת לאביו להודיעו ולנחמו שהוא חי, והרי מצרים היה קרוב לחברון מהלך כששה ימים, והרי אפילו אם היה מהלך שנה, היה ראוי ליוסף להודיע ליעקב אביו כי עודנו חי ולכבדו, והיה יעקב פודהו ברוב ממון. וגם יש להקשות היאך יוסף הצדיק לא חשש לצערו של יעקב אביו ע"ה?

ישוב א'

לא רצה שייודע ליעקב שגמכר לעבד והוא בבית האסורים ולא יאמינו שנעשה מלך במצרים

רבתינו הראשונים (דעת זקנים בשם יש אומרים) מתרצים שכשהיה יוסף עבד לא רצה לגלות ליעקב, כי אז יותר היה מצערו בזה, וכן כשהיה בבית הסוהר. וגם כשהיה מלך לא יאמין לו כי אפילו לבסוף כשסיפרו לו אחיו לא האמין כדכתיב "ויפג ליבו כי לא האמין להם". ותמוה מה שייך שלא יאמינו שהוא מלך במצרים, דמכל מקום עדיין תקשי שהיה יוסף מודיע ליעקב שהוא חי, וגם תמוה למה לא יאמינו שהוא מלך במצרים אחרי סיפור החלומות. ועוד שיוסף יכול היה לשלוח סימנים מובהקים ועדים שהוא מלך במצרים.

ישוב ב'

שמוא ישמעו אחיו ויפרחו ויברחו לארבע כנפות הארץ ויהיו צער גדול לאביו

בחי' דעת זקנים (מ"ב א') תירץ עוד שיוסף נתיירא שאם ישאל ויגיד לאביו שהוא חי, ישמעו אחיו ויברחו לארבע כנפות הארץ, זה לצפון וזה לדרום, מפחד שמוא יהרגם, ונמצא אביו מצטער עליהם וגורם צער גדול לאביו. לכך המתין עד שבאו אחיו אצלו ונתגלה להם תחילה ופייסם בדברים, והראה להם שאין בליבו עליהם וביקשם לבשר לאביהם כי הוא מושל בכל ארץ מצרים.

ישוב ג' ד-ה'

לא רצה להלבין פני אחיו שמוטב שיפול אדם עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבריו ברבים

מתרץ האוה"ק שיוסף הצדיק העדיף שלא לגלות שהוא עודנו בחיים כדי שלא לבייש את אחיו, כי הלא בוש גדולה תכסה את פניהם כאשר ייודעו שחפצו להטות את ליבו של יעקב ולרמותו שיוסף מת, ומכרהו לעבד, ומפני שיוסף חשש לכבודם, העדיף שלא להתוודע אל אביו ומשפחתו, ובכך לא לביישם לפני יעקב ויצחק וכל זרע יעקב, וכמו שדרשו רבותינו (ב"מ נט.) מוטב שיפיל אדם עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבריו ברבים, ועיין בתוספות סוטה (:) שלדעתם הלבנת פנים הוי ביהרג ואל יעבור, ועיין כרם יוסף שם.

ישוב ד'- שמוא י"ל עוד שמפני שמתחילה השכטים ויוסף היו מתקנאים זה בזה, עד שכמעט באו לידי שפיכות דמים, ומכרהו ליוסף, לכך סבר יוסף שעל פי דין מוטב שלא יתוודע לאביו ואחיו בשב ואל תעשה, וימנע מחלוקת שנאת חינם ושפיכות דמים.

ישוב ה'- שמוא ע"ל דאדרבה יוסף סבר שיעקב ידע ברוח קודשו כל הקורות עמו ולא ידע שנסתלק ממנו שכינה.

ניתן להשיג את הספר "אשכול יוסף" בפלאפון - 054-8460007

בדרכו של הבבא סאלי לישראל הוא הפליג באוניה. במשך ההפלגה הוא הסתגר בתא שלו, וישב ללמוד תורה. לפתע פרצה סערה בים, שהתחילה לטלטל את האוניה. האוניה עמדה לטבוע בכל רגע. האנשים שהיו על האוניה רצו אל רב החובל, ואמרו לו שיש על האוניה צדיק גדול. הם הלכו אל התא של הבבא סאלי ודפקו בדלת. הוא פתח ושאל מה קרה. אמרו לו: "רבינו, המצב קשה, האוניה עומדת לטבוע, בבקשה שכבודו יעשה משהו". אצל הבבא סאלי היה גביע של קידוש, הגביע היה של סבו, רבי יעקב אבוחצירא, והוא היה מקדש עליו בליל שבת. הוא לקח את הגביע ומוזג בו יין, בירך עליו "בורא פרי הגפן", שתה מעט מהיין ושפך את הנותר בים. ברגע שנשפך היין, הים נעשה כמו שקט כמו ראי. בכל האוניה דיברו על זה והיה רעש גדול. כשהגיעו לישראל חיכו אלפים בחוף, כי ידעו שהבבא סאלי מגיע. כשהם שמעו את הסיפור היה רעש גדול מאוד. זה רק כדי שנבין מי זה היה הבבא סאלי הקדוש. "צדיק גוזר והקב"ה מקיים". רק נבין מה זאת ברכה של צדיק, נראה איך מהשיריים של הכוס שהוא ברך עליו הים נרגע. הים, עם כל הגדולה שלו, לא יכול לעשות יותר שום דבר: "הבבא סאלי פה!..."

היה אדם אחד בנתיבות שהילדה שלו היתה חולה מאוד. היא היתה אצל רופאים, עברה בדיקות רבות, אבל הרופאים לא ידעו מה הבעיה שלה. היא לא היתה מסוגלת לאכול, וכל הזמן היתה מחוברת לאינפוזיה. יום אחד אותו אדם הלך לבבא סאלי. הבבא סאלי היה חולה באותו היום ולכן לא קיבל קהל, והאדם הזה הצטער. בסופו של דבר התברר שלקחו את הבבא סאלי לבית חולים, וסיפרו זאת לאותו אדם. הוא רץ אליו וסיפר לו על הבת שלו. אמר לו הבבא סאלי: "אתה סומך על רופאים? תסמוך על מי שאמר והיה ועל! תוציא את הבת שלך מפה מיד, ותהיה לה רפואה שלמה! אבל תוציא אותה תוך שעה. אם תוציא אותה אחרי שעה, איני לי מה להגיד לך". אותו האיש המסכן, שהבת שלו מחוברת לאינפוזיה, רץ לרופא והתחנן לפניו. אמר לו הרופא: "תחתום שכל זה על אחירותך", אמר לו: "אני חותם. אם הבבא סאלי אמר, אז אני חותם". הוא חתם ולקח את הבת שלו. בדרך לבית, כשהם נוסעים ברכב, הילדה שלו אומרת לו: "אבא, אני רעבה". האבא נבהל, הוא לא הבין, הרי הילדה לא אכלה מזה חודשים. הם באו הביתה, ערכו מהר שולחן, והיא אכלה. מאותו יום היא הלכה והבריאה. הם רצו אל הבבא סאלי להודות לו, אבל הבבא סאלי אמר להם: "אל תגידו לי תודה רבה, זה הכל בזכות האמונה שלכם שהאמתם בקב"ה ולא האמתם ברופאים, עד כדי כך שהייתם מוכנים לעזוב את בית החולים וללכת הביתה". זה היה גודל הענווה שלו, הוא היה ממעיט בעצמו.

סיפר אדם אחד שהיה משרת את הבבא סאלי כשהיה בבית חולים (בסוף ימיו הוא היה הולך הרבה לבית חולים), שפעם כשהיה משמש את הבבא סאלי בבי"ח, הוא ראה רופא אחד עם תינוק ביד, ששאל אותו: "שמעתי שיש פה צדיק, איפה הצדיק הזה נמצא?". הוא לקח אותו אליו. הבבא סאלי היה אז בסוף ימיו. הרופא שם את הילד על הברכיים של הבבא סאלי ואמר לו: "זה תינוק שהלב שלו כמעט גמור, וכל הזמן הוא בטיפול נמרץ, אולי כבודו יברך אותו". הבבא סאלי שאל את השמש שלו: "עוד כמה זמן סוכות?", ואמר לרופא: "תגיד לאביו הילד שבערב סוכות הוא יצא הביתה עם לב בריא", ואכן כך היה. הרופא הזה היה חילוני, והוא השתגע, זה היה כאילו אותו תינוק קיבל לב חדש, השתלת לב. רק שנבין מי זה היה הבבא סאלי הקדוש, "צדיק גוזר והקב"ה מקיים".

סיפר לי אדם אחד, קבלן בניין, שהבן שלו היה חולה ל"ע במחלה ממאירה, מחלה קשה מאוד. כל הרופאים שהוא הלך אליהם לא הצליחו לעזור. הוא הלך לבבא סאלי, והבבא סאלי נתן לו מים. הוא הביא אותם לבן שלו, הבן שלו שתה אותם והתרפא לגמרי. הבן שלו היה אצלי במשרד בגיל עשרים פלוס, ועד היום יש לו מהמים האלה וגם אני לקחתי ממנו קצת מהמים.

נקודות מכירה:

נתיבות שדרות אופקים - 052-7148454
אשדוד - 052-7661876
בית שמש - 054-8426869
[נקודות בבני ברק ועוד אזורים בארץ יפורסמו בהמשך]

המעוניינים לקבל את הספר בדואר בעלות המשלוח, יצרו קשר במספר טלפון - **052-7148454**

בסיסא וסיסא

מבית הגילוי המסולא"י
אור השבת

דרשנים, מגינים ובל עם ישראל:

הופיעו ספר הספרים שאנשים ציפו לו:

אור השבת

תפילות

- פגעים ופיראיות משולבים בסיפורים ומשלום בפרשת השבוע
- שאלות ותשובות אקטואליות בלחם סוף גדולי חיינו שליט"א
- סיפורים מדרגים מפי דרשני חיינו - שארעו בשנת תשע"ה
- סיפורים קצרים ומזוקנים על גדולי ישראל על כל מידות האדם

350 עמודים!!

של חוויה ורוחניות מרוממת ומרוממת בסולחן השבת

מספרות ומספרות
מספרות ומספרות
מספרות ומספרות

אור השבת

לפרטים והזמנות:
052-714-84-54

מחיר לזיכוי דרבי: **45 ש"ח בלבד!!**
- מחיר מיוחד לבניית ולחיות -

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מן רבנו יוסף חיים זי"ע

בראשות מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

אכרעין 10 ירק
דשרה 6848

ויגש, ויהי דבר ה' אלי
16:18 כניסת השבת:
17:18 יציאת השבת:
17:55 לשיטת רבנו תם:
גיליון מס' 616

ערות או הארות ניתן לשגר לעורך אלון ארביב ס"ט לת"ד 613 נתניה או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il

כתם פז - היאוריק אכרשה

אני יוסף העוד אבי חי (מה, יג)

ויש מפרשים ששואלים מדוע יוסף הצדיק למה לא גילה לאחיו שהוא יוסף מיד כשהגיעו אליו, ומפרשים בגלל שהיה צריך להתקיים החלום שהם משתחווים לו, ואם היה מתגלה להם מקודם היתה להם בושה גדולה מזה שהם צריכים להגיע אליו ולהשתחוו לו, ומפני שלא הכירו אותו היתה להם פחות בושה בזה.

כבד הגר"א

קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם ונשאתם את אביכם ובאתם (מה, יז)
מדויק מזה הדעת זקנים שבני יעקב נשאו את יעקב על הכתף כל הדרך מארץ כנען עד מצרים, כמו שאמר להם ונשאתם את אביכם, והעגלות היו רק לנשים ולטף.

גאון אכרשה

לכלם נתן לאיש חלפות שמלת ולבנימין נתן שלוש מאות כסף וחמש חלפת שמלת (מה, כב)
שואלים חז"ל איך היה יוסף מעורר עוד פעם קנאה בין האחים אחרי שראה שאצלו יצא מכשול מזה, ומתרגמים חז"ל שרצה לרמוז בזה שיצא מבנימין מרדכי הצדיק שיצא עם חמש בגדים, ככתוב ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן, ושואל הגר"א וכי בשביל רמז יש לעורר קנאה, ומתרגם שהחמש חלפות של בנימין היו באותו השווי כמו של האחים, וזה מרומז בזה שאצל האחים כתוב חלפות מלא ואצל בנימין כתוב חלפת חסר ו'.

גאון אכרשה

ולבנימין נתן שלוש מאות כסף וחמש חלפת שמלת (מה, כב)
מין גאון עוזונו החיד"א וצ"ל מפרש בשם הרוקח למה נתן לבנימין שלוש מאות כסף, מפני שאמרו בגמרא גיטין שהמוכר עבד לגוי קונסין אותו עד עשרה פעמים, ולמשל אם שוה שלושים כסף קונסים אותו בשלוש מאות כסף, וקנס של הריגת עבד בתורה הוא שלושים כסף, נמצא שהאחים היו חייבים לו שלוש מאות כסף, אם כן הוא קיבל את הכסף הזה בזה שלא נתן להם, אבל בנימין לא היה במכירה בגלל זה נתן לו שלוש מאות כסף. עוד אומר החיד"א בגלל שיוסף הוציא מפיו שבנימין ישאר אצלו עבד, לכן רצה לפייסו עם שלוש מאות כסף.

גאון אכרשה

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען בשבר אשר הם שוברים (מה, יד)
וכשראה יוסף שעל כל המטבעות הייתה צורה של עבודה זרה, והלכה אומרת שאין יהודי יכול לבטל עבודה זרה שברשותו אלא טעונה שריפה, אבל אם הגוי ביטל את העבודה זרה מותר ליהנות מימנה אחר כך, לכן כשהיו הגויים נותנים לו המטבעות היה אומר להם שיבטלו את העבודה זרה ע"י שישברו את המטבעות ואחר כך יביאו לו, וזהו שכתוב בשבר אשר הם שוברים. (בשם מרן הגר"ע יוסף זצ"ל)

עטרת פז - מאמר אורך

נאמר בתחלת פרשתנו: ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר וכו' ואל יחר אפך בעבדך כי כמון כפרעה ופירשו רבותינו ז"ל במדרש, שיהודה ניגש למלחמה נגד יוסף ונגד מצרים אם לא ישנה יוסף את דעתו וישחרר את בנימין, ודבר אליו קשות, כמבואר בפסוקים. ובאמת שיש להקשות באיזו טענה בכלל באו יהודה ואחיו אל יוסף, הלא הם עצמם אמרו לשליט מצרים, מה נאמר לאדוני, מה נדבר ומה נצטדק, הנה עבדים לאדוני גם אנחנו, וגם יוסף השיב להם בדרך ארץ כראוי, ואמר להם, חלילה לי מעשות זאת לקחת את כולכם כעבדים, כי אני רוצה לקחת אלא את בנימין אשר הגביע נמצא בידו ולא מעבר לכך. ואם כן רואים אנו כי יוסף נהג עמם בטובה גדולה, ואין מקום אם כן לכעס מצדו של יהודה, עד שבא במלחמה כנגד יוסף.

ליישב כל זאת נקדים, כי ידוע הדבר שעשרת הרוגי מלכות שהיו תנאים קדושים, נדונו כולם למיתה בצורה אכזרית ביותר, ואמרו רבותינו שביקשו עשרת הרוגי מלכות מהגדול שבהם, רבי ישמעאל כהן גדול, שישאל מן השמים אם גזירת מיתתם היא גזירה מן השמים אם לאו. ושאל על זה רבי ישמעאל את המלאך גבריאל, והשיבו, קבלו עליכם את הדין כי הכל מן השמים נגזר. וטעם הדבר שרצו עשרת הרוגי מלכות לשאול אם גזירה היא מן השמים, הוא מפני שהיה לאל ידם לבטל את הגזירה על ידי שם המפורש וכיוצא בזה, ולהמית את המבקשים להרגם, אבל לא רצו לנהוג כן מפני שחששו שמן השמים חפצים במיתתם בצורה כזו לתקן איזה ענין, ואכן כשהשיבו להם מן השמים שיקבלו עליהם את הדין, כך עשו. ועל פי זה יש לפרש את טעם הדבר שרצה יהודה לצאת למלחמה כנגד יוסף, שכן נאמר בפרשה והאלוקים מצא את עוון עבדך, ובודאי שאין הכוונה לגניבת גביע הכסף, שהרי ידעו השבטים שבנימין לא גנב, אלא כוונתם לעוון מכירת יוסף, כמו שכתבו המפרשים, אבל כשראו השבטים שיוסף חדל מלהתנכל להם, כי אמר להם חלילה לי מעשות זאת, ואינו מתנכל אלא לבנימין, הבינו כי לא בא להם הדבר כעונש על מכירת יוסף, שהרי בנימין כלל לא חטא במכירת יוסף, ואם כן אין זו גזירה מן השמים עליהם, ויוסף מתנכל להם בחינם, לכן ניגש יהודה למלחמה עם יוסף.

רואים אנו, כמה היו השבטים צדיקים, שישבו ופשפשו במעשיהם, ולא מצאו להם עוון מלבד מכירת יוסף, ואילו אנו, אם נתבונן במעשינו בכל ימי חיינו, ואפילו בתקופה קצרה יותר, יקשה עלינו למנות את כל עוונותינו, ואם כן כשבאה עלינו איזו צרה חלילה, עלינו לבדוק מיד, איזה עוון שיש בידנו שגרם לנו לאותו עונש, ואל לנו לנהוג כדרך בני אדם שכאשר בא להם איזה חולי, משקיעים את כל כוחם ברפואות, ואינם שמים לב לכך שאינם מרפאים את סיבת המחלה, והיא העוון או שתולים את סיבת הצרה ב"עין הרע" וכיוצא בזה, כאשר הם מלאים עוונות, ויותר יש להם לתלות את צרתם בעוונם מאשר בעין רעה. וכן בשאר עניני האדם, כאשר באה לו איזו צרה או קושי, יראה לתקן.

שבת שלום העונן!

העלון יוצא באדיבות משפחת גניש הי"ו להצלחתם ולרפואת ולהיי משפחתם, אכיר

נר אלוקים נשמת אדם
הנה"צ רבנו יהושע מאמאן בן איסטרילה זי"ע
הנה"צ רבנו נסים מויאל בן רחל זי"ע

בגמרא במסכת בבא מציעא (דף קב.) תנו רבנן, המשכיר בית לחבירו, על השוכר לעשות מזוזה, וכשהוא יוצא ועוזב את הבית ששכר לעבור לדירה אחרת, לא יטלנה בידו ויצא, אלא ישאיר את המזוזות קבועות בבית שעוזב. ומעשה באחד שנטל את המזוזה בכדי להעבירה לבית שהולך לגור בו, וקבר את אשתו ואת שני בניו. ובנימוקי יוסף כתב בשם הריטב"א בטעם הדבר שאסור ליטול את המזוזות מן הבית שעוזב אותו, לפי שעל ידי המזוזות חלה קדושת השכינה על הבית, ובנטילת המזוזות מסתלקת השכינה.

ובחידושי הריטב"א (שם בבא מציעא) כתב טעם לסכנה שיש בסילוק המזוזות, לפי שהמזוזה עומדת בפתח לשמירה על הדרים בבית, ולכן המסלק את המזוזות מן הבית גורם סכנה לאותם שיבואו לדור בבית אחריו, לפיכך מידה כנגד מידה, מה הוא לא חשש למיתת בני חבירו הצריכים שמירה, וכשאננם משומרים הם עלולים למות, כן קרה לאותו אדם שנטל המזוזות וקבר את אשתו ובניו. ומובן שיש עומק בטעם זה, שהרי עיקר החיוב לשים מזוזות מוטל על הדיירים החדשים שבאים לדירה ולא על זה שדר בה מקודם. ומכל מקום כך הם הדברים על פי פשטן, לפי שחששו חכמים מאד לסכנה שיש בהעדר מזוזות בבית ישראל, ולפי שאפשר שהדיירים החדשים ישתהו איזה זמן עד קביעת המזוזות החדשות, אסרו על הדיירים שעוזבים ליטול עמם את המזוזות.

ומרן בשלחנו הטחור (י"ד סי' צא, סע ב.) כתב לפיה אדם העובר דירה ולוקח עימו את כל הפציו, אסור לו להסיר את המזוזות ממקומן. והטעם לכך, כדי שלא ינסו שם המזיקים ויזיקו למי שיבוא לגור אחריו. ולא רק לבעל הבית עצמו שמתכוון לעבור דירה ולהשכירה למישהו אחר אסור לקחת את המזוזות, אלא אפילו אדם ששכר דירה מיהודי שלא הקפיד לקבוע מזוזות, והשוכר הוא זה שקנה את המזוזות וקבען, גם לשוכר כזה אסור לקחת את המזוזות בשעה שהוא מפסיק את שכירתו ויוצא מן הבית.

וכל זה דווקא כאשר הבית שייך ליהודי, אבל אם בעל הבית הוא גוי, אדרבה צריך לקחת את המזוזות בשעה שעוזבים את הבית. וכן כאשר עומדים להרוס את ביתו והרי הוא בונה בית חדש מקום, צריך לקחת לפני כן את המזוזות, וזה פשוט.

ואם יש לו בביתו מזוזות מהודרות ויקרות ביותר, וקשה לו להשיג מזוזות יקרות כמותן, כתב מרן הג"ר עובדיה יוסף זצוק"ל (ביע אומר ח"ד י"ד סי' יח), שיש להקל ליטול המזוזות באופן שיטלם לצורך בדיקתן אם הן כשרות, ומיד יקבע במקומן מזוזות אחרות כשרות פשוטות, ואחר כך כשיקבל את המזוזות מן הבודק, יטלם לעצמו לביתו החדש. שבאופן כזה אין כל חשש, שהרי חכמים לא חששו אלא מפני הדייר החדש שמא ישתהה בקביעת המזוזה ויבואו בניו לסכנה, אבל באופן שהוא עצמו קובע מיד מזוזות אחרות אין כל חשש. ומכל מקום דרך עצה טובה שיטול המזוזות מהודרות למטרת בדיקה, ואחר כך יוכל לקבוע מזוזות אחרות כשרות, ויברך לקבוע מזוזה. ועל הצד היותר טוב יעשה כן ימים אחדים לפני עזבו את דירתו, וי"א דיכול לתבוע מהדייר החדש את מחיר המזוזות שמשאיר לו, וי"א דאין לתבוע, וכל אחד ינהג כדעת רבו.

אולם, אם הדייר החדש מודיע שברצונו לקבוע דווקא מזוזות משלו, מותר לדייר הקודם להוריד את המזוזות, בתנאי שהוא זקוק להן לקובען בבית אחר. בכל מקרה עדיף שיורידן הדייר החדש, ומיד לאחר מכן יקבע את שלו.

גם מי שקבע מזוזה במקום שאינו נחשב דירת קבע, כגון במלון או בחו"ל אפילו בבית עד שלשים יום - גם לו יהיה אסור להוריד את המזוזה.

ולענין ברכת על קביעת מזוזה, לכאורה, ברכה זו אינה צריכה שהרי קובע מזוזה אחרת בעל כורחו שהרי המזוזות הן קבועות ולמה מחליפם אלא בכדי להסתלק מכל האמור לעיל, וכדברי הרב חלק לוי (חידוסי קיד), אולם, כבר השיג עליו וכתב מרן הרב זצ"ל ביביע אומר שם, דיכול לברך על קביעת מזוזה שהרי מחליף מזוזה במזוזה אחרת ולכן, יש לו לברך.

חודש אחרי חודש, שנה אחרי שנה, במשך שנים רבות ישבו על אותם כסאות, באותה עליית הגג של בית הכנסת ולמדו בהתמדה מופלאה הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל וחברו.

באחד הימים הופרעה שלוותם, קולות של חפירה נשמעו בסמוך לבית הכנסת. כשהתברר כי במקום הולכת לקום כנסיה, התמלא ליבם בצער עמוק - מקום של טומאה כה קרוב לבית הכנסת, במיוחד שברור היה שהגויים שליטי האיזור, מתכננים כי הכנסיה תהיה גבוהה מבית הכנסת של היהודים. רבי יהונתן השלים בצער רב עם בניית בית התיפלה לצד בית הכנסת, אולם חברו לא היה מסוגל לראות את המבנה החדש. חרה לו מאוד לראות כיצד בית טומאה זה הולך וגבה מעל לבית הכנסת. צערו גדל במיוחד מיום בו נעשה טכס גדול ורב משתתפים לרגל קביעת צלב גדול עשוי מזהב בראש המבנה. לגויים המקומיים הייתה התפעלות גדולה מהצלב, שהיה מפואר ומרשים באופן מיוחד. מידי יום היה החבר מסתכל מבעד לחלון בית הכנסת וליבו נחמץ על חילול ה' והשפלת בית הכנסת. בזמן הלימוד היה הריכוז קשה לו, הוא שמע את הגויים באים להתפעל מהצלב ויפיו, ואת שמחתם המיוחדת על כך שהוקם דוקא ליד בית הכנסת של היהודים. כשיום אחד לא יכל יותר לעמוד בהשפלה, החליט לעשות מעשה. בלילה התגנב חרש אל עבר הכנסיה, טיפס לגג ופירק את הצלב המאוס. אולם שני אנשים שהבחינו בו ארבו לו למטה, תפסוהו והעבירוהו לתחנת המשטרה.

כשהתפרסם הדבר למחרת, ברור היה לכולם מה יהיה דינו של הפוגע בדתם של הנוצרים. משלחות של נכבדים, רבנים ועוד ניסו לפעול בכל דרך לשחררו, אולם הדבר לא עלה בידם כלל. בית המשפט גזר דין מוות על האישי.

בלילה נשמעו דפיקות על דלת ביתו של רבי יהונתן. הרב הפסיק את תפילותיו להצלחתו של חברו האהוב, וניגש לפתוח את הדלת. לבית נכנס אדם גבוה לבוש בגדים שחורים ונבוע רחב המכסה את פניו. האיש סיפר לרבי יהונתן כי הוא השומר בבית הסוהר המקומי, וכי תמורת עשרים אלף זהובים שתמסור לו הקהילה היהודית, הוא מוכן להבריח את האסיר היהודי לעיר אחרת. רבי יהונתן רצה לרוץ לקרוא לראשי הקהל על מנת לחשוב כיצד לגייס את סכום הכסף הגדול. אולם אז ניכר כי ברשותו סכום זה אותו שמרו הוא והרבנית לצרכי נישואי ילדיהם. שמח על זכות זאת שהתגלגלה לידיו, מצוות פדיון שבויים, ועוד של חברו הצדיק שלשל לידיו של האיש מחצית מהסכום כשאת החצי השני השלים לאחר מספר שעות עת ראה את חברו קודם בריחתו מהעיר.

רבי יהונתן חשש מאוד כי הרבנית תקפיד עליו על מעשהו. שכן בקושי רב ובעמל עצום הצליחו לשמור על סכות כסף זה, והרי כאן יכל לאסוף את הכסף מכל אנשי העיר שללא ספק היו תורמים לעניין בשמחה רבה, ולכן הסתיר ממנה לעת עתה את מעשהו.

לאחר שהתפרסם בעיר דבר בריחתו של הנידון למות, יצא רבי יהונתן לסיבוב בין כמה ימים בעיירות הסמוכות, שגם עליהם היה מופקד. בלילה לאחר צאתו, הגיע לביתו אדם לא מוכר וביקש להפגש עם הרב. כשישמע כי הרב אינו, סיפר לרבנית כי הוא שומר בית הסוהר ששחרר את חברו של הרב. היות ושמעו כי התגלה מעשהו, יודע הוא כי למחרת ייקחוהו למשפט ורע ומר יהיה גורלו. לכן החליט לברוח מהעיר, והיות וצבר במהלך השנים סכומי כסף רבים ועצומים, חשב להפקיד את כל כספו אצל הרב, שהתגלה כאדם אציל שלהצלת חברו היה מוכן להפקיר את כל כספו, מאשר שיפול בידיהם של מבקשי רעתו. האיש הכניס לבית ארגז מלא כסף וחפצי ערך יקרים, כולל כספו של רבי יהונתן.

למחרת התפרסם בעיר כי האיש ניסה להימלט, ובמהלך בריחתו נורה על ידי שוטרים ומת. כשהזר רבי יהונתן לביתו לאחר מספר ימים סיפרה לו הרבנית בהתלהבות על האוצר האדיר שנפל לידיהם. אולם רבי יהונתן הגיב לידיעה בצער. הוא הבין כי אם כל כספו הושב לו כנראה כי בשמים לא ראו בעין טובה את המצוה החשובה שעשה. בצערו כי רב, החליט לערוך שאלת חלום. בחלום נאמר לו כי מצוה זו של פדיון שבויים, של אדם שחם על כבוד יהודי העיר, היה מוטל על כולם. אולם הרב החליט לקחת את כל המצוה לעצמו ולא לזכות את כולם במצוה, לכן זכה במצוה אולם את שכרה קיבל מידיה, היות ואינה מושלמת.

מת מצווה

לע"נ מרת ברכה בת יהושע משה (רוזנר) ז"ל

היות והמנוחה לא הותירה זשיק, להשתדל לקרוא בעבורה קדיש או משנה

לעילוי נשמת הזקן הכשר

רבי אהרן הכהן בן לאה ז"ל

ת'ניצ'ב'ה

לתגובות הערות: שליח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:16

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:17

ר"ת: 17:50

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 379 14.12.2018 - ו' טבת תשע"ט

וְהָאֱלֹהִים הוֹשִׁיעַ לְמִי צְדִיקִים וְבוֹאֵי בָּהֶן

פְּרִשְׁת - וְיִגְּשׁוּ

היא כל חיינו - הרב אפרים שרבני שליט"א (מחנה אפרים)

התורה הקדושה מספרת, שלאחר שיוסף מודה לפני האחים, השאלה הראשונה שיוצאת לו מהפה היא: "העוד אבי חי?" - רק תגידו לי מה עם אבא שלי, זה מה שאני רוצה לדעת. עשרים ושתיים שנה אני כאן והלב שלי שם איתו. תגידו לי שהוא בריא. ומיד, יוסף שולח לאביו את כל טוב מצרים ומבקש ממנו לבוא אליו ומתחנן לפניו שלא ישתהה אלא יגיע כמה שיותר מהר.

והתורה מספרת, שכשהאחים מגיעים ומספרים ליעקב על יוסף: "וַיִּגְדּוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מְשַׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם" - יעקב שומע את הבשורה, אך עדיין לא נחה דעתו: "וַיִּפֶּגַע לְבֹו כִי לֹא הָאֱמִין לָהֶם". יעקב לא מתפייס, יעקב לא נרגע. הוא לא נרגע עד הרגע שהאחים הראו לו את העגלות ששלח לו יוסף: "וַיֵּרָא אֶת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׁאת אֹת". ומיד: "וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם" - רק בשעה שיעקב ראה את העגלות חזרה לו הרוח והנשמה.

וחז"ל שאלו, מה היה בעגלות האלו שהצליחו להשיב ליעקב אבינו את הנשימה? מגלים לנו חז"ל, שביום האחרון שיעקב היה עם יוסף, הוא למד איתו תורה, הוא למד איתו יחד הלכות 'עגלה ערופה', זו ההלכה האחרונה ששניהם למדו קודם הפרידה. כאשר יעקב שמע על יוסף שהוא חי, לבו עדיין לא היה שלם, כי הוא לא ידע איזה ילד הוא הולך לקבל, הוא לא ידע אם הוא הולך לראות את אותו יוסף הצדיק, מי יודע מה עשו לו עשרים ושתיים שנה במצרים כשהוא לבדו בלי הסביבה הרוחנית שלו, בלי אבא שלו, אך כשראה יעקב שיוסף אמר לאחים: "תראו לאבא את העגלות, הוא כבר יבין על מה אני מדבר". תראו לו שאני לא שכחתי את העגלה ערופה, שיידע שגם כאן נשארתי עם התורה של אבא.

כי התורה זה הכל! מספרים על אחד מתלמידיו של הסבא מסלבודקה, שעבר ליד הנהר ושמע מישהו טובע וזועק לעזרה. מיד הוא חילץ חושים לעזרה, קפץ לתוך הנהר ומשה את אותו יהודי מן הנהר. אי אפשר לתאר את השמחה שאפפה אותו באותה השעה.

אותו בחור רץ לישיבה לרבו כשהוא שמח והתחיל מספר לרבו על הזכות שגלגל לו ה' יתברך להציל נפש מישראל. הוא אמר לרב: "קשה לי לתאר לרב איזו שמחה גדולה יש לי היום, לדעת שבזכותי יש אבא שיחזור לילדים שלו, שיש ילדים שכמעט ואבא שלהם כבר לא היה יושב איתם על שולחן שבת ואני החזרתי להם את אבא".

אמר לו הסבא: "ב"ה נתגלגלה לידך זכות גדולה מאוד, הצלת נפש מישראל וצריך לשמוח על זה מאוד, אבל שתדע לך שחבריך שבאותה שעה ישבו ועסקו בתורה, שכרם גדול יותר" – שתדע שהם יותר מעניינים בשמים, שתזכור תמיד שלהיות עם ספר, לקרוא מילים של תורה, זה יותר מלהציל חיים, כך לימדונו חז"ל: "גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות", כי אין יותר חיים מלגעת בתורה, אין יותר חיים מלנשום אותה.

וכמו שמובא בתלמוד הירושלמי: "אמר ר' ברכיה, אפילו כל העולם כולו לא שווה לדבר אחד של תורה" – כל העולם שאתה רואה, הבניינים, השווקים והרחובות, לא שווים ספר אחד שיש לך בספרייה בבית.

מספרים על עשיר גדול שהגיע לפני הרב קנייבסקי שליט"א ואמר לרב: כבוד הרב, אני עומד עכשיו לפני עסקת ענק, אני רוצה שהרב יברך אותי שהעסקה תצליח, אם הרב יברך את העסקה הזאת, אני מבטיח לרב שאני והרב חצי חצי ברווחים. הרב בברכה אחת שלו יזכה לשמח עם הכסף הזה הרבה יתומים ואלמנות, רק שהרב יגיד שזה יצליח".

שאל אותו הרב: "אתה קובע עיתים לתורה?". ענה העשיר: "אני אין לי זמן, אתה רואה אותי איך אני עסוק וטרוד, אבל סליחה שאני שואל ... מה זה קשור לעסקה?". מיד השיב לו הרב: "אם יהודי לא רוצה שהתורה תהיה חלק ממנו, אז תסלח לי, אתה תצטרך לחפש לך שותף אחר, כי אני לא רוצה שותף כזה". ולמה? "כי טוב סְחָרָה מְסָחָר כֶּסֶף" – אומר שלמה המלך, היו לי הרבה מניות בבורסה, כסף לא היה חסר לי, ותקשיב לי טוב! התורה זו העסקה הכי טובה שיש! אתה תהנה ממנה, אשתך תהנה ממנה, הבית יהנה ממנה, היא משקה את כולם ותמיד יש לה מים להמשיך להשקות. תהיה קשור אליה, יש בה הכל, היא לעולם לא אכזבה, היא תמיד ראשונה, כמו שכתוב: "אֲשֶׁרִי אָדָם מִצָּא חֶכְמָה וְאָדָם יִפְיֵק תְּבוּנָה".

ניגש מישהו לחזון איש והודיע לו שהוא צריך לעשות ניתוח. החזון איש המליץ לו על מנתח מסוים ואמר לו: "את הניתוח אתה עושה רק אצלו". התחיל החזון איש לדבר עם היהודי והבחין שהוא תלמיד חכם, יודע תורה, בקי בש"ס ובהלכה והתפעל ממנו מאוד. אמר לו החזון איש: "תן לי עוד פעם את המסמכים שלך". כשהביא לו את המסמכים החזון איש קרע אותם לגזרים ואמר לו: "אתה ב"ה לא תצטרך ניתוח, אני לא ידעתי שאתה תלמיד חכם, אם הייתי יודע לא הייתי אומר לך לעשות ניתוח".

שאל אותו אדם את הרב: "סליחה שאני שואל, אבל מה זה קשור וכי אלו לא אותם המעיים שהרב איבחן לפני שתי דקות?". ענה לו הרב: "דע לך, תלמידי חכמים, אנשים שספוגים בתורה, יש להם הנהגה אחרת בשמים, לך יש מסלול אחר, לך יש יחס אחר, במסלול שלך אתה לא תצטרך התערבות כירורגית, הוא יגליד מעצמו, כי אין מנוחה לקב"ה בעולם אלא מעושי תורה בלבד. תדע לך, אנשים כמוך עושים טוב לקב"ה בזה שהם קיימים".

זאת התורה רבותי! הכל יש בה! איפה שתניחו את האצבע יש נחת, איפה שתניחו את האצבע יש לה תשובה. ניגשו זוג עם ילד לרב קנייבסקי שליט"א והתחננו לפניו שיעזור להם עם הילד. "הוא סובל מבעיה שאוכל ואיננו שבע, הגוף לא מקבל מהמוח את התשדיר של תחושת השובע. הרופאים הרימו ידיים, הם לא יודעים מה לעשות, הילד סובל ואנחנו סובלים". אמר להם הרב: "יש בעיה במוזוה, תביאו את המוזוה". כשפתחו את המוזוה, הם מצאו שבמילים "וְאֶכְלֶתְּ וְשָׂבְעֶתְּ", המילה וְשָׂבְעֶתְּ מחוקה, זה אומר במילים אחרות שהילד לא ישבע. מי היה מאמין שכל מערכת העיכול של הילד נמצאת בתוך קלף עם כמה אותיות? כל המעיים של הילד בתוך קלף!

אחרי כל זה אני שואל אתכם עם ישראל, אם ישאל אותי יהודי מה הקב"ה היה רוצה ממני, מה אני צריך לענות לו? אנחנו יודעים מה הוא רוצה: "אם בְּחֻקֹתַי תֵּלְכוּ" – מלמד, שהקב"ה מתאוה שיהיו ישראל עמלים בתורה. "מה אני רוצה?", שואל הבורא יתברך, "אני רוצה לראות אתכם עם ספר, שיהיה לך ברכה שלך גמרא, שבשידה אצלך בבית יהיה שולחן ערוך". מה אבא רוצה? לשבת עם הילדים שלו! כתוב בתנא דבי אליהו: "אין מנוחה לקב"ה אלא עם עושי תורה בלבד". זה הנחת שלו אחרי כל מרוצת היום השוטף שלך, שיהיה לך כמה דקות לשבת עם אבא שלך.

כי שם יש הכל! אבל הכל! ידוע שהרב חיים קנייבסקי שליט"א, זה אחד האנשים שזכה שהתורה תהא מונחת לו ממש בתוך כיסו, הוא יודע אותה לאורכה ולרוחבה ויש לו את הכלים לדעת כל ס"מ שבתורה, ובעקבות כך, בכל בעיה רפואית שנשלחת אליו הוא יודע לכוון למקור שלה בתורה. ולדוגמא, כשמישהו הגיע אליו עם כאבי ראש נוראים שלא פוסקים, הוא אמר לו, שילמד הלכות 'תפילין של ראש' ביסודיות ותהא לו רפואה, שהרי אמרו חז"ל: "לא נברא הראש אלא בשביל תפילין שבו". וכן כשמישהו שבר את היד והיה סובל נוראות, הוא הורה לו ללמוד הלכות נטילת ידיים, זהו הגבס של התורה.

ובאחד הימים נכנס לרב, יהודי שלבתו בת השמונה אירעה תופעה נדירה של נשירת שערות, נשרו לה ממש כל השערות כולם והרופאים בלית ברירה החליטו על נתינת קורטיזון מופרז שאולי יעזור לבלום תופעה זו. הוא שאל את הרב מה לעשות וענה לו הרב שילמד ביסודיות מסכת 'נגעים'. זוהי מסכת שמדברת על סוגי שיער, צבעי שיער, יניקת השערות ושורשיהן ובע"ה ישובו לצמוח לה השערות כבתחילה. הוא שאל את הרב, האם בכל זאת לקחת את הקורטיזון? השיב הרב, מה שירצה שיעשה, העיקר שילמד מסכת נגעים.

כמה ימים לפני פסח חזר היהודי לרב וסיפר לו שהזריקו לילדה קורטיזון וגם הוא זכה ללמוד מסכת נגעים ולסיים אותה ועשה סיום מסכת עם סעודה גדולה, ובאמת חזרו לצמוח לה השערות, אך לצערו לפני כמה ימים התחילו לנשור השערות שוב והרופאים הודיעו שאי אפשר להזריק לה שוב קורטיזון.

שאל אותו הרב: "ומסכת נגעים אתה לומד?". הוא ענה ואמר: "סיימתי את המסכת, כמו שאמרת לרב". "אבל למה הפסקת?" שאל הרב, "אל תפסיק!". "ועד מתי?" שאל האבא. אמר לו הרב: "עד החתונה!". לאחר כמה שבועות הוא חזר אל הרב שמח ומאושר והודיע לו שחזרו לצמוח לה השערות בצורה לא רגילה, זה סיפור קטן על אותיות של תורה, איי מה יש בתוך האותיות האלו...

וכמו שאמרו חז"ל: "כל מי שחושש באבריו, התורה מרפאתו". איך אפשר שלא להיות קרוב אליה? שלא לדעת אותה? שלא להיות חלק ממנה? והרי כתוב עליה: "כִּי מִצְאֵי מִצְאָא חַיִּים", ה' יזכנו להבין! שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.

חביבים ייסורים (עלון 'אפריון שלמה' גיליון 197)

אמרו רבותינו במדרש בשעה שאמר יעקב מעט ורעים היו חיי, אמר הקב"ה: אני מלטתך מעשו, והחזרתי לך את דינה ויוסף, ואתה מתרעם על חייך שהם רעים? לכן נחסרו לו 33 שנים מחייו. וצריך להבין על מה היתה התביעה מיעקב, והרי המציאות היתה כן, שלפני שנמלט מאותן צרות חי חיי צער נפשי גדול. אם כן מדוע נענש על כך שסיפר את אשר קרה אותו בשנים עברו?

יהודי אחד שכר בית מרזח מהמלך והיה משלם לו 300 דינרים לשנה. פעם נסע המלך למרחקים ומינה את פקידו לשמור על נכסיו, ופקד עליו שיגבה שכר גם מאותו יהודי. אותו פקיד היה אכזר ורע מעללים, וכשהגיע הזמן התשלום, הודיע ליהודי שעליו לשלם 500 דינרים לשנה. בלית ברירה השתדל היהודי להשיג את הכסף אבל חסרו לו 20 דינרים, וכשבא לשלם את הכסף כעס עליו הפקיד, והכה אותו 20 מכות כנגד הדינרים החסרים. לימים חזר המלך לביתו, וכשהגיע היהודי לבקרו עם מתנה מכובדת, סיפר לו את כל אשר עולל לו הפקיד. כששמע זאת המלך, החליט להעניש את הפקיד, וקנס אותו שעל כל מכה שנתן ליהודי ישלם 100 דינרים ולכן חייב הוא ליהודי כעת 2,000 דינרים! ומכיוון שלפקיד יש בית ששווה 4,000 דינרים, מהיום והלאה חצי מהבית עובר בטאבו על שמו של היהודי. חזר היהודי לביתו כשפניו זועפות, שאלה אותו אשתו מדוע הוא כה מצוברח? אמר לה: חבל שלא קיבלתי עוד 20 מכות, שהרי בין כך ובין כך הכאב של המכות עבר ואלו היכני עוד 20 מכות כל הבית היה שייך לי.. וכמוכן שהנמשל הוא כשאדם מקבל ייסורים בעולם הזה, הוא מצטער עליהם מאוד ואין לו רצון לסובלם כלל, אך כשיבוא לעולם הגמול ויראה כמה שכר מגיע לו על כל הייסורים שסבל, לא רק שישמח על מה שעבר עליו, אלא יצטער מדוע לא קיבל עוד. צריך לדעת שכל הייסורים שבאים על האדם הם אכן נראים רעים, אבל אין הדבר כך, שהרי הקב"ה אינו חפץ לצער את בנו אלא להיטיב עמו. וכל הטובות שאדם מקבל זה בזכות אותם ייסורים שסבל, לכן שאר הטובות שקיבל יעקב, באו לו עקב הייסורים שריחפו עליו במשך חייו, ולולא אותם ייסורים ייתכן שלא היה זוכה לקבל את אותן הטובות הללו. הייסורים הם בבחינת זריעה שממנה תצמח טובה לאדם, ומשל לאדם שהזמין נגר שיבנה לו שולחן, והנגר החל מוחתך את העצים ובאמצע העבודה הפסיקו בעל הבית בטענה שהוא משחית את העצים, וסלקו מביתו בטענה שהוא הורס את העצים. וכך נשאר הוא עם העצים ללא תועלת, אילו רק היה יודע שבשביל לבנות שולחן יש לחתוך את העצים. כך גם האדם, הוא אינו רואה זאת, אך כדי לבנות אותו, הקב"ה מביא עליו ייסורים, ואם הוא בועט בהם הוא נשאר עם העצים, אבל בלי השולחן.

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בעיה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל.
לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.
לפרנסה טובה: שגיאי בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמות: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארוז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל.

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 505 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 392 שנה ט' העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל ב' טבת תשע"ט

999 ה'תש"ס

הפסק 999 ה'תש"ס

בספר 'לשכנו תדרשו' (ח"א עמ' פב) מובא סיפור על מרן הסטייפלר זצ"ל, שבימי עלומיו היה לומד בהתמדה עד אישון לילה, ומחשש פן יאחר קריאת שמע, הוציא ספסל לרשות הרבים ושן עליו, כדי שהעוברים ושבים בבוקר יעירוהו משנתו. עד כדי כך גדל פחדו, מאיחור זמן קריאת שמע. בכדי לקיים מצות קריאת שמע בשלימות, ישנו עניין מיוחד להקדימה ככל שניתן, כפי שמציין רש"י על הפסוק "הן עם כלביא יקום" (במדבר כג, כד): "כשהן עומדים משנתם שחרית הם מתגברים... לחטוף את המצוות... לקרוא את שמע".

ofe nae

ויגש - תוכן ענייני הפרשה

- א. מפגש יהודה ויוסף (כדי להשיב את בנימין לאביו).
- ב. יוסף מתוודע לאחיו: "אני יוסף העוד אבי חי", אחיו נבהלו, ויוסף ניחמם, מנשקם, ומשלחם עם עגלות להביא את יעקב ואת בני ביתו, לאכול מטוב מצרים.
- ג. ירדת יעקב ובניו למצרים: בבאר שבע זבח יעקב לה', וה' נגלה אליו, והבטיחו... "אנכי ארד עמך מצרימה (שהשכינה שורה תמיד על יעקב אבינו) ואנכי אעלך גם עלה... ואת יהודה שלח לפניו"...
- ד. שמות שבעים נפש הבאים מצרימה (מו, ח-כז).
- ה. המפגש בין יעקב ליוסף.
- ו. פגישת יעקב ובניו עם פרעה וקבלת נחלה בגושן.
- ז. מפגש יעקב עם פרעה וברכתו.
- ח. יוסף ושלטונו במצרים בשנות הרעב.

"מַעַט וְרַעִים הָיוּ יָמֵי שְׁנֵי חַיָּי... (מז, ט)

בדרך משל ומליצה מספרים על בחור עלם חמודות, שהיה מעוכב שידוכים... כי אביו היה אדם מגושם ביותר, ולא אבו הבריות להיות קרובים אל 'מחותן' שכזה...

עד שבא אחד השדכנים והבטיח לסדר את העניין, מה עשה, פנה אל אבי הנערה והציע לו את הבחור, ומשהגיע אבי הבת לברר אודות טיבו של אבי הבחור, אמר לו ה'שדכן' שכבר איננו בין החיים...

מששמע כן אבי הבת, לא המשיך לברר אודותיו, כי מה לו ולמתים אשר כבר אינם אתנו בזה העולם, ונגמר הדבר בכי טוב. משהגיעו למסיבת ה'לחיים' בגמר השידוך וירא אבי הכלה, כי יושב לו מאן דהו על שולחן ה'מזרח' ועושה כמעשיו של ה'זולל וסובא'... בצורה מביישת מאד, וישאל אבי הכלה את המסובים, מי הוא זה ואיזהו האיש היושב לצדי, ויענו כל העם יחדיו הרי זה 'מחותנך' החדש, אבי החתן המהולל בתשבחות... ויקצוף האיש וימהר לשאול את השדכן 'למה רימיתני' לאמר לי שאבי החתן איננו חי, שחק השדכן ותמה וכי לזה (חיים) מגושמים של אכילה ושתייה גרידה ותו לא (מיד) חיים יקרא...

כתוב בפרשה (מו, כט): "וַיֵּאָסֶר יוֹסֵף מִרְכַּבְתּוֹ וַיַּעַל לְקִרְיַת יִשְׂרָאֵל אָבִיו גִּשְׁנָה וַיֵּרָא אֵלָיו וַיִּפֹּל עַל צַוְאָרָיו וַיִּבְךְ עַל צַוְאָרָיו עוֹד". פסוק זה מתאר את פגישתו המרגשת של יוסף עם אביו - יעקב, אחר 22 שנה שלא ראו זה את זה. ומפרש רש"י: "אבל יעקב לא נפל על צווארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע".

רבותינו בעלי התוספות אף הוסיפו לכך רמז מלשון הכתוב "לקראת" - 'אל תקרי לקראת' אלא 'לקריאת' (שמע).

ומכל מקום הביאו שיוסף לא קרא קריאת שמע, כיון שהיה עסוק במצות כיבוד אב, ו'העוסק במצוה פטור מן המצוה'. יש המפרשים שמדובר על מצות קריאת שמע ורוצים ללמוד מכך על חובת הזהירות בקריאת שמע בזמנה, שהרי נמצאנו למדים, כי משעה שהגיע זמן קריאת שמע, לא המתין יעקב אף לרגע. הוא הניח את אהבתו היוקדת לבנו - אהובו בצד, ושם את כל מגמתו לקיום מצות קריאת שמע של שחרית.

חיבה יתירה רחשו חכמינו למצות קריאת שמע בכלל, ולחיוב קריאתה בזמנה בפרט, כפי שכתב הרמב"ם (בהקדמה לפירוש סדר זרעים), כי לא לחינם בחר רבנו הקדוש לפתוח את מסכת ברכות בהלכה 'מאימתי קורין את שמע', אלא משום שמצווה זו היא חביבה ביותר כיון שנוהגת בכל יום ויום.

וכותב ספר החינוך (מצוה תכ): כי בהיות האדם בעל חומר, מתפתה הוא בנקל אחר הבלי העולם ונמשך לתאוותיו, על כן צריך הוא זיכרון תמידי במלכות שמים, כדי לשמרו מן החטא. ובהיות האדם זוכר בבוקר אחדות ה' ומלכותו על ידי קריאת שמע ישראל, ישיב את הדבר אל ליבו, וכך יישמר מן החטא במשך כל היום, וכאשר ישוב ויקרא את שמע בלילה, יהיה לו הדבר למשמרת למשך כל הלילה.

מצינו בדברי חז"ל, שהחמירו עד מאוד במי שאינו נזהר לקרוא קריאת שמע בזמנה, ואמרו: "הגיע זמן קריאת שמע ולא קראה בעונתה, עליו הכתוב אומר (קהלת א, ט): "מְעַט מְעַט יוֹכַל לְתַקֵּן".

מעשה נורא הובא בזהר הקדוש (במדבר קפו, א) על התנאים הקדושים רבי יצחק ורבי יהודה שהלכו בדרכם עד שהגיעו לכפר סכנין, שם מצאו מקום להתארח בביתו של אשה אחת, ולה בן קטן, שלמד במשך כל היום אצל רבו.

בהגיע הערב, שב הילד מבית תלמודו, ואז קידמה אותו אמו בשמחה וסיפרה לו על הזכות הגדולה שנפלה בחלקם היום, לארח בביתם אורחים גדולים כרבי יצחק ורבי יהודה, ואף המליצה לו לגשת אליהם ולבקש את ברכת קודשם.

ניגש הילד לחדרם של האורחים החשובים, אולם משאך הביט בפניהם, חזר מיד לאחוריו ואמר לאמו: איני יכול לגשת אליהם שכן לימדוני רבותי, שמי שלא קרא קריאת שמע בזמנה, הרי הוא בנידוי כל אותו היום, ויודע אני בהם שלא קראו היום קריאת שמע בזמנה. התפעלו החכמים עד מאוד מהילד הטהור, והודו שאכן לא זכו לקרוא היום קריאת שמע בזמנה, אולם הסבירו שהיות והיו עסוקים במצות הכנסת חתן וכלה לחופתם ולא היה מי שיעסוק בצרכיהם במקומם, לא היה להם פנאי לקרוא קריאת שמע בזמנה, והרי 'העוסק במצוה פטור מן המצוה'. כאשר שאלו הצדיקים את הילד: מניין ידעת שלא קראנו קריאת שמע בזמנה? ענה להם הילד שהריח זאת ממלבושיהם. וביאר זאת רבי מנחם מנדל מקוצק זצ"ל, על פי לשון הכתוב "וַהֲרִיחוּ בְּיָרְאֵת ה' וְלֹא לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט" (ישעיהו יא, ג) - כי לצדיקים תמימים ולילדים טהורים, ישנו חוש ריח מיוחד המסוגל להרגיש בקדושה (אמרות חכמה) ואתחנן).

**"וַיִּגְדּוּ לוֹ לְאֹמֶר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מִשָּׁל
בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְגַּע לְבֹו כִּי לֹא הָאֱמִיץ
לָהֶם: וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו אֵת כָּל דְּבָרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר
דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיִּרְא אֵת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח
יוֹסֵף לְשִׂאת אֹתוֹ וַתַּחֲי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם"**
(מה, כו-כז)

מדוע כאשר אמרו לו "עוד יוסף חי" לא האמינם, ורק העגלות ששלח יוסף להביאו החיו את רוחו?

בספר 'חזון ישעיהו' פרש זאת בדרך משל: היה יהודי בפולין שבנו נמשך להשכלה. יום אחד הודיע לאביו, כי החליט לנסוע לברלין ללמוד באוניברסיטה המקומית. אביו הצטער צער רב, ונסה להניא את בנו מכוונתו. הוא תאר בפניו את הסכנות הרוחניות שיאלץ להתמודד עמהן, ומי יודע אם יעלה הדבר בידו. אך הבן היה נחוש בדעתו וכל ההפצרות של האב עלו בתוהו. כדי לשכך את צערו ולהפיג את חששותיו, הבטיחו הבן כי ימשיך לשמור על התורה והמצוות, ולא תפגע רוחניותו במאומה.

זמן קצר לאחר שהגיע הבן לברלין, כבר ניכרו בו אותות המקום. אט אט זנח את דרך אבותיו, עד אשר נטמע לגמרי במקומו החדש. גילח את זקנו, קצץ את פאותיו ועטה עליו מראה שיתאים לסביבה הנכרית. יום אחד קיבל האב מכתב מבנו ובו הודיעו כי בכוונתו לבקר לפני חג הפסח. שמח האב שמחה גדולה. בסתר ליבו צפה לפגוש את בנו פנים אל פנים, כדי לתהות על קנקנו ולהיווכח במו עיניו האם נשתמרה צורתו היהודית.

מה עשה הבן? לקראת שובו לבית אביו החל לגדל את זקנו ופאותיו, וכשהגיע מועד הנסיעה כבר השיב לעצמו את מראהו היהודי משכבר הימים. כשראה האב את מראה בנו, שמח בליבו על כך שגם בסביבתו החדשה הוא מקפיד על מראה יהודי, "והאם אתה מקפיד גם על אורח חיים יהודי"? "בוודאי, אבא. אם אני מתהלך ברחובות ברלין בלבוש יהודי, מגודל זקן ופאות, אפשר ללמוד מכך על אורח חיי..."

נחה דעתו של האב, ולאחר חג הפסח נפרד מבנו בלב שלם. כך חזר הדבר על עצמו מידי שנה בשנה. לקראת חג הפסח היה בנו מגדל זקן ופאות, ועם מראהו היהודי, היה שב לבית אביו לעשות את הפסח, ולאחריו היה שב לברלין. לימים הוא נשא אשה נכרית וניתק את עצמו לגמרי מעברו.

יום אחד קבל הבן מכתב מאביו: "כל שנה אתה בא לבקר אותי, הפעם אני רוצה לבקר אותך בביתך". התחמק הבן בתואנות שונות. חש האב שמשוהו לא כשורה. מה עשה? עלה על הרכבת הראשונה לברלין, ובהפתעה גמורה הופיע בבית בנו. כשפתחה בעלת הבית הגויה את הדלת. היה בטוח כי זו המשרתת. "היכן בעל הבית?" שאל. כשהופיע בנו למולו חשכו עיניו, והוא נפל מתעלף ארצה.

הנמשל: יעקב אבינו לא ידע משלום בנו וחשש לחייו. ועוד יותר חשש למצבו הרוחני, אמרו לו בניו: "עוד יוסף חי", אך הוא מאן להאמין להם. גם כשהשמיעו בפניו "את כל דברי יוסף", "סימן מסר להם במה היה עוסק כשפרש ממנו, בפרשת עגלה ערופה", עדיין נתקשה יעקב להאמין להם. אולי כל אלו סימנים שנועדו לכסות על האמת. אבל כאשר ראה את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו, אמר: אם יוסף מוכן שאבוא אני לראותו - אות הוא כי שלום לו, ונשאר בדרגתו הרוחנית, ורק אז "ותחי רוח יעקב".

[ומתוק האור]

היה זה בערוב ימיו של המגיד הירושלמי רבי שלום שבדרון זצ"ל. על מיטתו שכב הצדיק בעיניים עצומות כשהוא שקוע בשינה עמוקה, וסביבו עומדים בני ביתו בסבר פנים מודאג. ימים ספורים קודם לכן, עבר ר' שלום אירוע מוחי שהשפיע קשות על תפקודו הגופני שהיה ירוד גם כן, מה שהביא אותו להחלטה, שמיד אחר צאתו מבית החולים, יעבור לגור בבית אחת מבנותיו בבני ברק.

אמש חלפו השעות האחרונות בבית החולים בסידורים טכניים נדרשים, ובשעת ערב מאוחרת כשהמסמכים בידיהם, יצאו ר' שלום ובני משפחתו הקרובים - מבית החולים, עלו על מונית מזדמנת וירדו לבני ברק.

בהגיעם לבית הבת, טרם פנה לישון על המיטה שהוכנה לו מבעוד מועד, נעמד ר' שלום לתפילת ערבית בכוונה, כהרגלו, ולאחר מכן שקע בשינה עמוקה, שינה של חולה במצב לא קל, לאחר ימים טרופים של אישפוז, בדיקות וטיפולים קשים.

הגיע הבוקר, ר' שלום עדיין שקוע בשינה, כאשר הדקות החולפות מתריעות על שעת סוף זמן קריאת שמע הקרבה ובאה. ביודעם עד כמה חביבה מצוות קריאת שמע על סביהם הגדול ועד כמה עמל כל ימיו שלא להפסיד ולו פעם אחת את קריאתה בזמנה, נכנסו נכדיו אל החדר וביקשו להעירו.

אלא שאז גילו הם כי מדובר במשימה שאינה קלה כלל ועיקר, הסבא היה שקוע בשינה שנראית הייתה כבר דומה יותר לעילפון. רהיטים שהוסעו על פני החדר, מחיאות כפיים, קריאות קולניות, ניסיונות טלטול ונשיפות - כל אלו לא הועילו כלל, ר' שלום לא הראה סימני התעוררות.

הנכדים עמדו לפני ייאוש, וכבר החלו בדיבורים על הצורך בהזמנת רופא שיבדוק את המצב, אולי באמת מדובר בעילפון כבד...

אלא שאז נפתחה הדלת באחת, בפתח הופיעה בעלת הבית, בתו של ר' שלום, מי שהכירה אותו יותר מכל. היא הביטה בהמולה הסובבת את המיטה, הבחינה בלחץ שעל פני הנכדים והתעניינה לפשרם של דברים 'סבא לא קם' - הסביר אחד מהם, 'וכבר עומד לעבור זמן קריאת שמע' - הוסיף משנהו בחרדה.

'זו לא בעיה' - הגיבה הבת, שכבר הכירה היטב את אביה הדגול. - 'בואו ואראה לכם כיצד מעירים אדם גדול כמו אביו'. 'אבא!' - ניגשה הבת למיטת אביה וקראה ללא מאמץ, 'זמן קריאת שמע!!!'

ליותר מכך לא היה ר' שלום זקוק. טרם הספיקה בתו לסיים את המשפט, וכבר הזדקף לו הצדיק באחת מעל מיטתו, נטל ידיו והניח את רגליו הזקנות על הרצפה הקרה והשליך מעצמו את השמיכה באחת.

'זמן קריאת שמע??' - הוא שאל כלא מאמין, ופניו שעדיין אחוזות היו בקורי השינה הביעו זעזוע עמוק, 'אוי!' - הוא קרא בחרדה, 'למה לא הערתם אותי קודם??!'

ר' שלום נטל שוב את ידיו בזריזות והביט בשעונו כלא מאמין. 'בעוד דקות ספורות סוף זמן קריאת שמע, מי יודע אם אספיק'. ניכר היה כי הוא מתחלחל מן המחשבה, אולם בני הבית הרגיעוהו - 'סבא, קודם כל נותר עוד די זמן כדי להספיק קריאת שמע לפני שיעבור הזמן. שנית, מדובר על סוף זמן קריאת שמע של 'מגן אברהם', אולם עד סוף זמן קריאת שמע של הגר"א, נותר עדיין זמן רב.

או אז הרשה לעצמו הצדיק להירגע, הוא חיך לסובביו את חיובו הנצחי בטרם נעמד על רגליו, והחל קורא בדבקות קריאת שמע, עוד הספיק להודות להם בכל פה: "הצלתם אותי, תזכו למצוות!"

[אור דניאל ויגש]

“וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַיִּי” (מדה, כח)
 שמחתו של יעקב אבינו על הבשורה אודות יוסף, מלמדת על שנות הצער והיגון שחלפו עליו, בפרק הזמן שבו היה משוכנע כי חיה רעה אכלתהו.
 צער זה, על מות בן, הנו כה עמוק ונוקב, עד כי לא תמיד מודעים לו הסובבים, ולפיכך לעתים בחוסר מחשבה או תשומת לב, הם פותחים שוב ושוב את הפצע המדמם.
 שח הרב סמוטני (מבאי ביתו של הגר"ח קניבסקי שליט"א), כי שמע שרבי יצחק זילברשטיין מספר לרבי חיים קניבסקי על דין תורה שהתנהל בביתו של רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, בין בני זוג אודות בחירת שם לרך הנולד להם. האב רצה לקרוא על שם אביו - אשר נפטר כמה חודשים קודם לכן, ואילו האם התנגדה לכך נחרצות, מאחר שבבניין שבו התגוררו, נפטר לפני תקופה קצרה ילד הנושא את השם הזה, והיא חוששת שמא בקריאת שם כזה יש סימן רע. "מה פתאום"? - התקומם הבעל למשמע דבריה - "כיבוד אב דוחה כל מיני חששות שאין בהם ממש". אולם היא בשלה, חוששת, ואינה מסוגלת להעלות על דעתה להשתמש בשם זה. הרהר רבי שלמה זלמן אויערבאך בנדון, ולאחר מכן פסק שאין לקרוא לילד בשם זה. "אולם לא משום חששות האם", הוסיף מיד, "אלא משום שהפלגתי כמה שנים קדימה, וחשבתי מה יהיה כאשר ילד זה יגדל ויצא לשחק, ואמו תקרא לו מן החלון 'ענקל'ה בוא הביתה', והשכנה, אשר תשמע את קריאותיה, תתחיל לבכות, כשהיא נזכרת בבנה אהובה, מחמל נפשה, יענקל'ה... אשר כבר כמה שנים טמון בבית מועד לכל חיי... ואיך אפשר לקרוא בשם שיסב כל כך הרבה צער"? וכששמע זאת רבי חיים, זלגו עיניו דמעות.

“וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יְדָבָר נָא עֲבֹדָךְ דָּבָר בְּאֲזְנֵי אֲדֹנָי וְאֵל יַחַר אַפְּךָ בְּעַבְדְּךָ כִּי כְמוֹךָ כִּפְרָעָה” (מד, יח)

"ויגש אליו יהודה", אמרו חז"ל שיהודה נגש ליוסף בשלושה דברים: בדורון, בפיוס ובמלחמה. מעשה אבות סימן לבנים (כמעשה יעקב לעשו). עוד אמרו חז"ל, שלאחר פרשת מקץ באה פרשת ויגש, לרמז לנו, כיוון שהגיע הקץ, וחושך התפשט בכל העולם צרות ומהומות ומלחמות בכל חלקי תבל וישראל בתוכם, באותו הזמן כמעט וישראל עתידין להתייאש, באותו זמן יתחלקו ישראל לשלשה חלקים. חלק אחד - יאמרו אין לנו ברירה אלא להלחם באדום - ויאמרו שכל יהודי צריך לתפוס נשק בידו, וזהו ויגש יהודה שכמו שנגש יהודה למלחמה כך ישראל יגשו למלחמה.
 חלק שני - יאמרו בגלותנו חלשים ואין בידינו אלא תפילה ואז יאמרו שצריך להתפלל הרבה, דהיינו פיוס, וגם זה בלי תשובה לא מועיל, יען שהתפילה מונעת את הגזירות הרעות שיצאו לפועל, אבל לא מבטלתן לגמרי - אלא נשמדים הגזירות תוך האוצר. חלק שלישי - יאמרו שצריך להרבות בצדקה כמו שנאמר בצדקה תכונני, ובזה פייסו להקב"ה, וכן אמר דוד המלך עליו השלום: 'לו עמי שומע לי ישראל בדרכי יהלכו כמעט אויביהם אכניע ועל צריהם אשיב ידי', ואם חס-ושלום לא חוזרים בתשובה כתוב: 'ויתן את קולו בבכי', זאת אומרת "בבכי יבואו", כדי שלא יהיו חס-ושלום קרבנות בנפש וצרות בגוף בארצנו הקדושה, אבל מובטח לנו שסוף סוף ישראל נגאלין ע"י התשובה, שנאמר 'הגדתם לאבי את כל כבודי במצרים' וכבודם של ישראל הוא שאף על פי שחטאו, אך משעה שנתנו דעתם לחזור בתשובה תשובתם מתקבלת, כי אין דבר העומד בפני התשובה.

[איילת השחר]

“וְלֹא יָכַל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנְּצָבִים עָלָיו”
(מדה, א) - הפנים שהלבינו את הסחורה

יוסף הצדיק עומד במצב רגיש מאין ממותו, כפי שכותב רש"י: "לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים נצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין בהוודעו להם".
 יתר על כן מובא במדרש: אמר רב שמואל בר נחמן, לסכנה גדולה ירד יוסף, שאם הרגוהו אחיו, אין בריה בעולם מכירו. ולמה אמר "הוציאו כל איש מעל"? אלא כך אמר יוסף בלבו: מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים...
 גם כאשר אנו נצרכים להוכיח מאן דהוא, עלינו לעשות זאת ברגישות ובידיעה ברורה שלא נלבין את פניו, ח"ו.
 אצל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א נערך דין תורה מעניין; סוחר בדים ואחד מלקוחותיו באו להתדיין על עסקה גדולה של בדים יוקרתיים, שהסתכמה בהון עתק.
 אחר מספר ימים מביצוע העסקה, נוכח הלקוח שעל הבד ישנם כתמים לבנים, הסחורה אפוא פגומה לטענתו. להגנתו טען המוכר, שהלובן נוצר כתוצאה מכיבוס שנעשה בבית הלקוח. ומכיון שבד זה אסור בכיבוס והלקוח היה מודע לכך, הרי בו האשמה. מנגד טען הקונה לעומתו, כי הוא מוכן להישבע בספר תורה שלא כיבס את הבדים אפילו פעם אחת. לכאורה במקרה כזה הדין פשוט: הלקוח מפסיד שהרי "המוציא מחברו עליו הראיה".
 ואולם מכיון שהיה המדובר בסכום עצום, ובהפסד הכואב מאד ללקוח, ניסה הרב זילברשטיין להתקשר עם בית החרושת בחו"ל, לבקש מהם שיקבלו את הבד בחזרה.
 אלא שכאן הוסיף הרב ואמר ללקוח נקודה למחשבה: "זה פשוט וברור שההפסד לא צריך להיות עליך! אלא שאדם שבאה עליו צרה כזאת חייב לערוך חשבון נפש ולחשוב על מה ולמה באה עליו הצרה הזו".

"ועל כן" - המשיך הרב - "הינך צריך לחשוב האם לא הלבנת פעם את פני חברך ברבים. אולי בשל כך גמלו לך בשמים באופן שהלבינו הבגדים ונגרם לך הפסד כה עצום".
 ואכן הודה הלקוח ונזכר שיש לו מה לתקן בנושא זה...

“וַיֹּאמֶר פְּרָעָה אֶל יַעֲקֹב כֹּמָה יָמֵי שְׁנֵי חַיִּיךָ”
(מז, ח)

הקשה מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל: וכי מה אכפת לפרעה כמה שנות חייו של יעקב? והרי אין זו דרך ארץ לשאול אדם מה גילו. ותירץ: ברגע שראה פרעה את יעקב, חשב שהוא אברהם, שהרי מבואר במדרש ששער הכניסה אל פרעה היה נמוך, כדי שכל הנכנסים יהיו נאלצים להתכופף ולהשתחוות לו, ואולם כשנכנס אברהם אבינו למצרים והובא לפרעה, התרומם השער בפני אברהם, כדי שלא יצטרך להתכופף, וכן כשהגיע יעקב אבינו לפרעה התרומם השער, ופרעה חשב שיעקב הוא אברהם ולכן שאל אותו כמה שני חייו? האם הארכת ימים כל כך. ויעקב ענה לפרעה: אני לא אברהם אלא נכדו של אברהם, ואם תשאל מדוע אני נראה זקן כ"כ, זה מחמת הצרות והתלאות שעברתי בימי חיי. עוד תירץ מרן: ראה פרעה שמרגע שהגיע יעקב למצרים מיד פסק הרעב, וכשראה פרעה שיעקב נראה זקן, פחד שמא ימות בקרוב ושוב יחזור הרעב למצרים, ולכן שאל אותו כמה ימי שני חייו, אך יעקב הבין זאת ברוח קודשו, ולכן השיב לפרעה שהוא בגיל 130 שנה, וממילא עדיין הוא צעיר שהרי יצחק אביו נפטר בגיל 180 ולכן אין לפרעה על מה לדאוג.
 [שעורי הראש"ל עמ' קס"ח]

ההוא? והחטא שחטאת במשך שלוש-עשרה שנים? הצדיק פירט את מעשיו של האיש, ופני העגלון הלבנו כסיד. כעבור כמה רגעים קרס תחתיו מתעלף.

כשהתאושש, כבר לא היה אותו אדם. רוחו הייתה שבורה, ומעיניו זלגו דמעות. "רבי", בכה בהכנעה, "ודאי אין שום דרך תשובה שתועיל לנפשי החוטאת".

עיניו של הרבי היו עכשיו טובות ומלאות חמלה. "אורה לך תיקון שיכפר על מעשיך", אמר ברוך. "שערי תשובה מעולם לא ננעלו. הקב"ה מלא רחמים ומקבל את השבים בזרועות פתוחות". האיש חזר לביתו, נטש את מלאכת העגלונות, השתכן בבית המדרש והתמסר לעבודת ה'. יומם ולילה עסק בתפילה ובלימוד, מונע שינה מעיניו וכמעט שאינו מכניס דבר מאכל לפיו. בהוראת הצדיק, נמנע מלבקש את עזרת הבריות, וחי חיי דוחק ועוני. כך חלפו עליו שלוש שנים. כאשר שב לליז'נסק, קשה היה להכיר בו את אותו עגלון גס ועז-פנים. עכשיו עמד כאן יהודי עובד ה', שיראת שמים נסוכה על פניו, וכל הליכותיו קודש וטהרה. הצדיק קידמו בלבביות ובמאור פנים. "סר עוונך", בישר לו בשמחה. מאותו יום, נהפך העגלון לאחד מחסידיו הנאמנים של רבי אלימלך. [על-פי 'בעלי תשובה']

וַיֹּאמֶר פְּרָעָה אֶל יַעֲקֹב כִּמְהָ יָמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל פְּרָעָה (מז, ח-ט)

שמו של 'יעקב' הינו בגמטריה 182 כחשבון הגמטריה של 'אמן' פעמיים. כמו כן, הגמטריה של ראשי התיבות 'פרעה אל יעקב' ושל ראשי התיבות 'יעקב אל פרעה' היא = 91. על פי זה נוכל לומר בדרך רמז שבשאלת פרעה 'כמה ימי שני חייך?' התכוון לשאול את יעקב - מהי דרך הנהגתך המיוחדת בעולם הזה שעל ידה זכית להגיע לדרגתך הגבוהה. ועל כך ענה לו יעקב שסוד הנהגתו טמון בסודות העמוקים הטמונים במילה 'אמן', אשר כאמור, אף שמו מעיד עליה. [מאור ושמש' בראשית מז, ח]

ברכת התורה רוז ברינה

"לְאָדָם מַעֲרָכֵי לֵב וּמָה' מַעֲנָה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה אברהם בן חנה: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן אסתר אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: יעקב בן עזיזה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמיסה: מאיר בן שמחה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה מרים בת עזיזה: נוראני בת מרים ורבי: כותן בת חביבה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה **להצלחה:** אריה (לאון) בן מלכה: **זיווג:** זהבה בת אטו

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כסאנה שליט"א יהודה בן אסתר: יעקב ישראל בן גלית יאסל בת גלית: הדסה בת מרים דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה מרים קרן בת רבקה: אילה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט: פיבי בת חביבה בן חמו נורית בת רחל: רחל בת נוארה: גלית בת רות

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה שושנה רייזל בת מינה מיטל בת לולו שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית: אושר בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה עדי' בת מזל: חן בת דלילה (מ) (מ)

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

וַיֹּאסֶר יוֹסֵף מְרַפְּבוֹ וַיַּעַל לְקִרְאֵת יִשְׂרָאֵל אָבִיו גִּשְׁנָה וַיֵּרָא אֵלָיו וַיִּפֹּל עַל צַוְּאָרָיו וַיִּבְךְ עַל צַוְּאָרָיו עוֹד" (מו, כט)

וברש"י: "ויבך על צואריו עוד" - לשון הרבות בכיה, וכן "כי לא על איש ישים עוד" (איוב לד, כג), לשון רבוי הוא, אינו שם עליו עילות נוספות על חטאיו, אף כאן הרבה והוסיף בבכי יותר על הרגיל, עכ"ל.

הטלטה בכתפו קטעה את שנתו. "קום!" שמע קול לוחש באוזנו. הוא הסיט את השמיכה אל מעל ראשו, כמבקש לסלק חלום מציק. אך הקול לא הרפה: "קום! הרבי קורא לך!" הוא פקח עין אחת. עווית כעס עלתה על פניו כשזיהה את האיש הטורד את מנוחתו. זה היה החסיד שאותו הוביל לליז'נסק. ארוכה ומייגעת הייתה הדרך בעבורו, העגלון. אחרי שעות של ישיבה על דרגש העץ הנוקשה, זכה סוף-סוף בתנומה הגואלת. מה רוצה ממנו האיש באמצע הלילה? "רבי אלימלך דורש לראותך!" אמר לו החסיד. "עכשיו!?" באמצע הלילה!?! מלמל הישן בזעף. הוא הפך את פניו לעבר הקיר והמשיך בשנתו. הסיפור החל בתחילת הערב. בני ביתו של רבי אלימלך ראו שהצדיק חסר מנוחה. הוא פשפש במגירות הבית כמחפש דבר מה, סרק את הארונות ובדק בסדקים. עד מהרה הבהיר הצדיק את פשר מעשיו: "אני חש שמצוי ברשותי כסף שצריך להינתן לצדקה, ואולם אינני מוצא בבית פרוטה", אמר. הצדיק פנה בבקשה: "צאו אל האכסניות ובדקו אם בא לעיירה חסיד ובאמתחתו כסף בעבורי". השערות של הרבי התאמתה. המשמשים פגשו את ר' לייביש שידלובצר, שבא ממרחקים לחלות את פני רבו. באמתחתו היו פתקי בקשה רבים ממכריו, ואליהם צורפו סכומי כסף לפדיון נפש. לליז'נסק בא ברדת הלילה, וסר לאכסניה לנוח. ר' לייביש המופתע, מיהר אחרי המשמשים ונכנס אל הקודש פנימה. הרבי קידמו בברכת 'שלום עליכם' לבבית וקיבל מידיו את פתקי הבקשות והפדיונות. בטרם שילחו לדרכו ביקש: "אמור לעגלון היהודי שהביאך לכאן, כי יבוא אליי מייד". החסיד יצא משתומם ונבוך. הוא שיער כי תגובתו של העגלון תהיה נזעמת. העגלון היה יהודי פורק עול, שחי חיים מגושמים. ודאי יכעס מאוד, ואולי אף יכה אותו. עם זה, כחסיד נאמן, התגבר ר' לייביש על אי-הנעימות, ועם שובו לאכסניה החל בניסיונותיו להקיצו משנתו. אחרי ניסיונות ממושכים הצליח סוף-סוף להבקיע את קורי השינה של העגלון ולהעביר לו את המסר. "מה לי ולרבך!?! התרגז הלה, "ודאי יש כאן טעות. מן הסתם התכוון למישהו אחר". ואולם ההודעה בשמו של רבי אלימלך, הוסיפה לנקר במוחו. הוא עצם את עיניו, אך השינה הייתה ממנו והלאה. בתסכול התיישב על מיטתו. הוא חש כי כוח נסתר וטמיר השתלט עליו. "דווקא עכשיו?" רטן במרירות והעיף את מבטו אל החלון. "עכשיו? כשהקור חודר לעצמות, הגשם מכה בעוז, ואין נפש חיה בחוץ! למה אין הוא מסוגל לחכות לבוקר?"... ר' לייביש עקב בשתיקה אחר הטלטה האוחזת בעגלון. אט-אט קם האיש והתלבש, נעל את מגפיו, התעטף במעילו, ובצעדים כושלים יצא אל הלילה הקר. רוח מקפאיה הכתה על פניו וצמררה את גופו. כמעט חזר על עקבותיו, אך הכוח הטמיר משך אותו לדשדש באיטיות בשלוליות שמילאו את הרחובות, בואכה ביתו של הרבי. "תוכל למצוא את הבית בנקל", זכר את הנחייתו של ר' לייביש. "זה הבית היחיד שדולק בו אור בשעה זו".

דקות ארוכות השתרך העגלון בדרכו, כשכל גופו מתגעגע למיטה שננטש, בעקבות הצו התמוה של רבי שאינו מכיר כלל. כשנפתחה הדלת מצא את עצמו מול רבי אלימלך. עיניו הנוקבות של הרבי פלחו את כיליותיו. בטרם הספיק לפצות פה הרעים עליו הרבי בקולו: "התוודה על חטאיך הרבים!" פיו של העגלון נפער בתדהמה. "לא חטאתי", גמגם במבוכה. "לא חטאת!?" חזר הצדיק על דבריו. ואז הנחית עליו מהלומה אחר מהלומה: "ומהו החטא הזה והזה? והחטא

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורג'יה זיע"א

ערוכת
שבת

עלון מס' 1050

להצלחת צבי בן יפה ורעייתו זבי"ב הי"ו	פרשת ויגש		לע"נ רפאל בן פרוחה ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון	ז' בשבט תשע"ט, ירושלים		לע"נ מוזל בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תח"י			לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו בן בן מוזל הי"ו	4:00	כניסת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ו	5:16	יציאת שבת	לע"נ חזקיה בן אסתר ז"ל
לרפואת הרב ידידיה ציון בן שרה הי"ו	5:52	רבינו תם	לע"נ אידן מרים בת דוולת ע"ה

לכלם נתן לאיש חליפות שמלות חז"ל (מגלה טו) אמרו: אפשר דבר שנצטער בו אותו צדיק, וכשל בוז, דאמר ר"ה אמר רב, בשביל משקל שני סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף משאר אחיו נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים, אלא אמר ר' בנימין בר יפת, רמז רמז לו, שעתיד לצאת ממנו בן (סדרכי מצדיק), שיצא מלפני הפלך בחמשה לבושי מלכות, שנאמר: "ומדרכי יצא מלפני הפלך בלבוש מלכות, תכלת, וחור, ועטרת זהב גדולה, ותכריך בוץ, וארזמן" (אסתר ח.טו). ולכאורה אפתי לא איפרק מחלשא, שאיך הפלה לטובה את בנימין, ולא חשש פן ישיל קנאה בין האחים. ויש לתרץ על פי מה שכתב בס' גן דוה (ס"פ מקץ), על פסוק: "ותרב משאת בנימין ממשאות כלם חמש ידות, וישתו וישכרו עמו" (בראשית מג.ד), ואמרו חז"ל (שבת קל"ט): שמיזם שנמכר יוסף לא שתו אחי יוסף יין עד אותו יום, וקשה, מה יום מיומים, הרי צדון לא ידעו שהוא יוסף, וי"ל שבהיות שכל עקד החטא של השבטים שמכרו את יוסף הוא מחמת הקנאה שקנאו אותו, כמו שנאמר "ויקנאו בו אחיו" (בראשית לז.א), ולאחר הפכירה שראו בצערו של אביהם, נתחרטו מאד על מעשיהם, והיירו עצמם טן הין, וקבלו עליהם לעקד מן השרש את מדת הקנאה שגרמה לכל השרגדיה הזאת, ומשראו כי חרף שקבל בנימין פי חמש מן המנות שלהם, לא הרגישו בלבם שום קנאה כלל, שמחו שהצליחו לעקד מלבם מדה מגנה זו שהסבה להם כל התלאה הזאת לפיכך: "וישתו וישכרו עמו", שפעת התר נדרם והתרו לשתות יין. ע"כ. ומעתה גם יוסף שהבחין אז באחיו שלא התקנאו בבנימין, הבין שפעת גם כן מתר לו, להפלות את בנימין לטובה, בפרט לאחר שסבל בעלילה של גנבת הגביע, על לא חמס בכפו, והיה מגיע לו פצוים על מה שקבל מכות מאחיו, וכמבואר לעיל בב"ר סוף מקץ, וגם על הבושה שנגרמה לו, לכן שלם לו בעין

יפה: "שלוש מאות כסף וחמש חליפות שמלות". (מגאת השרד). ויאמר אברהם בסיוע "תכשיטי שמעון" שכונת הבורחים טל' 5824226 י-ס

סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

יש קונה עולמו בשעה אחת

— סיפור היסטורי —

יכלו להסתובב חופשיים בכל המדינה ואף לתפוש את השלטון.

כדי להראות קבל עם ועדה, שהם הם ה"בעלי בתים" החדשים של פולין, החלו האצילים הפולניים לארגן בכל מקום תליות והוצאות להורג. הם חיסלו "אויבי" פולין ומי אויב ומי לא, הם קבעו לפי מונחים שרירותיים ביותר.

כמוכן שהקרבנות הראשונים היו היהודים חסרי הישע. בכל מיני עלילות והאשמות שוא (שהיהודים הם מרגלים רוסיים, שהם קנו חפצים שחיילים רוסיים שדדו מאזרחים פולניים וכ"ו) הם עצרו את בעלי-הבתים היהודים החשובים ביותר ותלו אותם בכרות השוק של הערים והעיירות בהן הצליחו לתפוס את השלטון כאופן זמני.

בעיירה ווילקומיר שבאיזור קובנה, אירע המעשה הבא:

מיד אחרי שהפולנים כבשו את העיירה, הם עצרו את הרב ר' אהרלה ועוד עשרה יהודים מחשובי המקום, ערכו להם "משפט" ודנו אותם למות בתליה. הם עמדו לבצע את גור הדין בככר המרכזית של העיירה, למען יראו כולם מה עולה כגורלם של "אויבי פולין".

בקרב יהודי העיירה קמה מהומה גדולה. מיד גזרו תענית, צמו, התפללו, בכו, אמרו תהילים וטכסו עצה, כיצד להציל את הרב ובעלי הבתים. נראה היה בעליל, כי כל המאמצים עולים בתוהו וכי לא יהיה מנוס מביצוע גור הדין האכזרי.

בין העצורים ש"דינם" נגמר לתליה, היה גביר ירא שמים ובעל צדקה ידוע, ר' יצחק אבעס שמו. הוא היה בעל אכסניה, בה נהגו להתאכסן האצילים הפולניים השונים, בעוברם בעיר.

שנת ה'תקצ"א (1381) היתה שנה קשה ליהודי פולין. בשנה זו קמו אצילי פולין כדי לפרוק מעליהם את עולה של רוסיה הצארית וכרגיל בימי מסה ומריבה, סבלו היהודים החפים מפשע.

עד אז היתה פולין מחוז בממלכה הרוסית הגדולה. בווארשה ישב נציג רוסי, הלא הוא הנסיך קונסטנטין, אחיו של הצאר ניקולאי הראשון. כאשר פרצה (ב'1828) המלחמה הרוסית-טורקית והצבא הרוסי עמד על גבול טורקיה, הגיעו האצילים הפולניים למסקנה שזוהי שעת הכושר להתמרד ולהנתק מעול רוסיה. הם שידלו גם את הפולנים שחיו בליטא ובמקומות אחרים, להצטרף למרד ואש התקוממות אחזה בכל קצות המדינה הענקית. אולם סיכויי הפולנים להצליח נראו לכאורה קלושים ביותר. לא היה להם צבא סדיר ולא עמדו לרשותם אוצרות של נשק. האצילים היו "מוכנים" להיות ראשי הצבא, אולם החומר האנושי שעמד לרשותם, היה דל ביותר. היו אלה האיכרים המשועבדים, נטולי כל הזכויות האזרחיות, שהיו צריכים לשמש "בשר תותחים". הללו לא ידעו בין ימינם ושמאלם ואף לא היה איכפת להם הרבה אם היו משועבדים לאצילים הרוסיים או הפולניים. נשקם היה מכושים, מגלים וכלי עבודה אחרים וכך הם יצאו להלחם נגד הקוזקים שהמלחמה היתה המקצוע שלהם...

* * *

נקל לתאר לנו כיצד "אכלו" הקוזקים הרוסיים את ה"גיבורים" הפולניים הללו. אולם למזלם של הפולנים, היו הקוזקים מועסקים במלחמה עם הטורקים ואך מצט מזעיר היו בפולין באותה שעה. כך אירע שמורדי פולין

יהודי זה היו להם באמת חשדות, שריגל נגדם ומסר סודותיהם לרוסים. היה זה יהודי מתבולל, שהתרחק מאחיו היהודים וכל ימיו החזיק עם הפולנים, אכל, שתה והשתכר עמם ואף עבד כשירותם. עתה הם טענו כתוקף, כי יהודי זה מסר את סודותיהם לרוסים, ואותו, לפחות, רצו לתלות.

עם דמעות בעיניו ביקש ר' יצחק את האצילים שיניחו גם יהודי זה לנפשו. אולם דבר לא עזר.

דבריו של ר' יצחק, שביקש להצילו מן המות, עשו רושם חזק על היהודי הזה. הוא, שהיה כה מרוחק מהיהדות, נוכח עתה לדעת, כי היהודים אינם "מוותרים" עליו ובשעת הסכנה עושים הכל כדי להציל לא רק את היהודים ה"טובים", כי אם גם אותו הקל שבקלים. בעומדו פנים אל פנים עם המות, הרהר היהודי הזה תשובה והלך בלב שקט אל עץ התליה.

וראה זה פלא: כאשר תלוהו, נקרע החבל והוא נפל למטה, בעודו חי. עתה הציעו לו הפולנים להמיר את דתו ובוזה להציל את נפשו. אולם היהודי, שרק לפני זמן-מה היה ידידם הקרוב, סירב עתה כתוקף ונשאר גאה ביהדותו. הוא מת על קידוש השם.

במשך שנים רבות שמרו יהודי העיירה את יום השנה למותו של היהודי שמסר את נפשו על קידוש השם. הם סיפרו בגאון לילדיהם, כי היה פעם יהודי, שלמרות שהיה מרוחק מהיהדות, נשאר נאמן לעמו ולאמונתו בכוא עת המבחן.

עתה כאשר הפולנים באו לקחת את קבוצת היהודים למקום התליה, הכיר ר' יצחק אחדים מהם כאורחים שהתאכסנו אצלו בעבר. הוא פנה אליהם עתה ושאל: אתם, רבותי, הלא אתם מכירים אותי. האם הייתם אורחים חשובים אצלי והגידו נא לי: האם נהגתי בכם פעם שלא כשורה? האם הרעותי לכם מימיכם? הלא אני ידעתי את כל סודותיכם זה שנים, האם מסרתי אותם לאויביכם? ! האין אתם מתבישים לשפוך דם נקי?

האצילים הפולניים נדהמו לשמוע את דבריו ר' יצחק. אכן, הם הכירוהו היטב וכל דבריו היו אמת. לבסוף נענה הקשיש בהם ואמר: "נכון, יהודי זה אדם ישר הוא וחף מפשע. אין לנו נגדו דבר". כאומרו זאת הוא פנה אל ר' יצחק ואמר לו, כי הוא משוחרר ויכול ללכת הביתה.

אולם ר' יצחק לא היה עדיין מוכן ללכת הביתה. הוא אור עז ואמר: "אתם יודעים היטב כמוני כי היהודים כאן חפים מפשע כדיוק כמוני. אם אתם רוצים לשפוך דם נקי, דמם של אנשים חסרי-ישע הנתונים כידיכם לשבט ולחסד, אין אני רוצה להיות יוצא מן הכלל ואיני מעוניין להיבדל מאחי לצרה. אם כך הוא הדבר, תלו אותי יחד אתם!"

דבריו ר' יצחק עשו רושם עז על הפולנים. עתה החל מיקות, אשר בסופו הסכימו לשחרר את כל היהודים פרט לאחד. לסירובם העקשני הזה היו שתי סיבות: ראשית, הם היו מוכרחים לתלות איזה קורבן, כדי לפצות בכך את האוכלוסיה הגויית המקומית, הצמאה לדם וממתנה בחוסר סבלנות ל"הצגה". שנית, נגד

ילקוט המוסר ואבני השוהם

ויאמר אבינו שופו שברו לנו מעט אפל, המפרשים ביארו ויאמר אבינו שהוא הקב"ה שופו. בעבור ששאלו לנבואה נפש החוטאת מה תהא עליה?

ואמרה תמות וכו', שאלו מהשי"ת ואמר ישוב בתשובה, ועי"ז שברו לנו ע"י התשובה תהפכו את מידת הדין שהוא שם אלקים בגמט' לנו, למדת הרחמים, בשם הוי"ה ב"ה, ואם תאמרו שלא נוכל לסגף עצמנו שברו לנו מעט אוכל שיפסיק בתוך מעודתו ונחשב לו לתענית, ונאמר לא נוכל לרדת, היינו לרדות ביצרנו הרע, אם יש אחינו הקמן שהוא יצה"ט עמנו וירדנו, נוכל למשול ביצרנו כי לא נוכל לראות פני האיש זה הקב"ה שנא' ה' איש מלחמה, ואחינו יצה"ט לא יהיה עמנו:

לללם נתן לאיש הלפתת שמלות וכו' והמש הלפפות שמלות, כתב בספר יסוד ושורש העבודה, שגם בר"ח צריך להחליף בגדים, וסימן חמ"ש ר"ת ה'ודש מועד ש"בת, צריך חליפות להחליף בגדיו:

כל אדם צריך להיות לו הנהגה טובה לידע להתנהג עם בניו הקטנים ועם בניו הגדולים ועם אשתו ועם משרתיו, וכיותר צריך הנהגה לפרנס על הצבור לידע להתנהג עמם לפי צרך שעה ולפי מה שהם לפי דעתם ולפי מדתם בסבלנות גדולה. והנהגה צריכה רבה להתנהג לפי הצרך, ובפרט למנהיגי הערים לפי חכמת ההנהגה כפי יהיה תקון העיר ושלומה, ועם שאפלו אם יהיה דבר ומנהיג גדול לא יוכל לצאת ידי חובתו שיהא רוח פל העיר נוחה הימנו, פי לא כל הדעות שוים, ואפלו משה רבנו עליו השלום לא יצא ידי חובתו עם ישראל, רק דיין להם למנהיגים לצאת ידי חובתם אלבא דרבא. וגדר לדבר להיות שומע לעצה, כי מרבה עצה מרבה חכמה, ותשועה ברוב יועץ. וגדר שני להיות מתון מתון, חושב מתשבות לראות את הנולד ופונה לכל הצדדין לראות איזוהי דרך ישרה שיכיר לו באפן שלא תצא תקלה ולא שום דבר שאינו מתקן. ואל השלשה לו בא, שהיא עולה על גביהן, שיהא נמלך בקונו וישפך נפשו לפני ה' שיתקנהו בעצה טובה מלפניו לעשות הטוב והישר בעיני אלקי"ם ואדם, פי אלו דברים שאין להם שעור, לא כל האדם ולא כל העתים שוות, ולכן צריך שיהא חכם ומבין מדעתו, ואם אינו סומך על ידיעתו שידע להתנהג כפי צרך שעה, יהיה פלל זה בידו: להתנהג לעולם עם כל אדם ברכות ופנים שוחקות ומלות מתוקות, פי ודאי קרוב לשכר ורחוק מן ההפסד, ובפרט בדורות הללו שחצפא יסגא אפלו הפנים קטנים אינם מקבלים כל-כף קשות, ולשון רפה תשבר גרם (משלי כה, טו), פלי האי ואולי יהיו דבריו נשמעים, פלא יועץ

מודים דרבנן: כשהחזן אומר מודים יאמרו כל הקהל בלחש "מודים דרבנן" ויכרעו ראשם לזד. חובה: ו"א שיכרע כל גוכו וצריך להזהר לענות אמן ...

לקוט יוסף

אנו קהילת "פנים מאירות" קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת "חומת שמואל" (הר חומה) בירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומחפשים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בברכת התורה. הרב שי בר אשר 0506229343.

לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרחא, שלמה בן חלה, מולוק מרים בת מזל, זוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן כלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מזל, חבו חוה בת נזימה, ליאת מרגלית בת מרים

א"י ר' אבינועם סבתי בן משה, אליהו בן שרה, רינה בת יובבר, שרה בת רחל, שמואל בן שרה, שמואל בן נחמי, אריק בת איבל, ר' ככא כוואני בן אברהם רחמיאל, זכריה בן נחמי, יונה רינה בת זמרה, אילנה בת אבא, ר' בן רחל, אשה בן אשה, אלוכה בת גריאה, שמואל בן אשה

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקון בבית"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א

העלון יוצא ע"י הקיץ יוזומביה מאושר העורך צבי ד. הי"ו נייד: 050-6875601

לדפואת מאיר בן רחמה	לדפואת דוד בן מול הי"ו	לדפואת מיכה בן מסעודה
לדפואת הילד יואל בן אביבה	לרפואת משה בן זוהרית הי"ו	לרפואת יפאל בן בזלה הי"ו
לדפואת זכריה בן מול הי"ו	לרפואת ברכה בת קלרה	לרפואת שולמית בת יהודית

מאוצרות הפרשה

מדוע לא טרח הכתוב לפרט כאן כיצד נסע ישראל לבאר שבע, אם בעגלות ששלח יוסף, או שמא הלכו ברגל? ובעצם מנין לנו שצריך בכלל לפרט כיצד הוא נסע? העיקר שנסע!

קריאה בהמשך הכתובים מוכיחה לנו שדרישה זו אינה מופרכת. הנה, כשממשיך יעקב במסעו מבאר שבע למצרים, טורח הכתוב ומפרט (מו, ה): "ויקם יעקב מבאר שבע, וישאו בני ישראל את יעקב אביהם ואת טפם ואת נשיהם, בעגלות אשר שלח פרעה לשאת אתו". הרי לנו פרוט מדויק אודות כלי התחבורה שנסעו בו יעקב ומשפחתו למצרים – העגלות אשר שלח פרעה. מדוע אם כן החילוק? מדוע כאן לא פרט לנו הכתוב באלו עגלות נסע יעקב?

אומר המהרי"ל דיסקין: מדוע פתאום עכשיו, כשיעקב ממתין בכליון עינים לפגישתו עם בנו אהובו, מצא הוא את הזמן לנסוע לבאר שבע? אומר המדרש: יעקב ידע ברוח הקודש שכעת מתחילים הוא ובניו מסע בן כמה דורות, שסיומו יהיה בארץ הקודש; בדרכם יצטרכו הם לבנות משכן במדבר, מהיכן ימצאו במדבר הצחיח עצי ארזים לבניית המשכן? מסתבר שהסבא – אברהם אבינו חשב על כך, ולפיכך שנים קודם לכן טרח ונטע ארזים בבאר שבע. כעת, בדרכו למצרים נוסע יעקב לרות את אותם ארזים, כדי שיעמדו מוכנים לנכדיו בשעה שיצאו ממצרים בעוד למעלה ממאתים שנה, עצים לבניית המשכן. אולם, כעת מתעורר חשש בלבו של יעקב הצדיק: באר שבע אינה נמצאת במסלול הירידה למצרים, כיצד, אם כן, יוכל לנסוע בעגלות ששלח פרעה למטרה אחת בלבד – ירידתם למצרים, הלא חשש גזל יש בכך? לכן כשנסע יעקב לבאר שבע, נסע בעגלות ששכר על חשבוננו! כעת, כשסיים יעקב את עניינו בבאר שבע, יכול הוא כבר לנסוע בעגלות ששלח פרעה להורידו למצרים. רואים אנו מכאן מה גדולה היתה זהירותם של האבות מצל צלו של חשש גזל! (לאור הנר)

ויברך יעקב את פרעה (מו, י)

פירש רש"י מה ברבה ברכו שיעלה נילוס לרגלו וכו' ומברכתו של יעקב ואילך היה פרעה בא אל נילוס והוא עולה לקראתו וכו'. ולכאורה תמוה מאי קשיא ליה מה ברכה ברכו האם ברכה אחת יש בעולם הרי אפשר לברך בחיים ואריכות ימים וכדומה, גם הלשון שכתב רש"י ומברכתו של יעקב ואילך וכו' הוא למותר והול"ל בקיצור אחר כך היה פרעה בא אל נילוס וכו', אמנם יבואר על פי מה דמבואר במדרש שפרעה עשה את עצמו אלוה עיין שם, והיינו דקשיא ליה לרש"י מה ברכה ברכו כיון שעשה את עצמו אלוה האם יבא אחד לברכה ולומר לו תזכה לחיים או כדומה הלא יתקצף ויאמר הברכות מסורות בידי ואתה מברכני באותן הדברים, לזה מתרץ רש"י שברכו שיעלה הנילוס לרגלו, דהנה אמרו חז"ל במדרשות שהוכחתו של פרעה שהוא אלוה היה מחמת שראה הנילוס יוצא לקראתו כמו שכתוב לי יאורי ואני עשיתני, ואם כן אי אפשר לו לעשות עצמו אלוה כי אם מאותו זמן ואילך, ודבר זה לא היה לו כי אם מברכתו של יעקב, לזה מדייק רש"י ז"ל וכתב ומברכתו של יעקב ואילך היה פרעה וכו' ובשעת הברכה עדיין לא היה יכול לעשות עצמו אלוה, והיה פשוט בעצמו לקבל ברכה מהמברכו. (גן רוה)

בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה (מד, יח)

אמר לו יהודה בנימוסין שלנו כתיב: אם אין לו ונמכר בגנבתו, וזה יש לו לשלם. (מדרש)

מה טעם יש בדבר, לומר לשליט מצרי, שכך כתוב בנימוסין שלנו – וכי משועבד הוא לנימוסין אלה?

ברם, למה באמת אמרה התורה למכור גנב בגנבתו, וכי מי זה ירצה להכניס לביתו גנב, העלול לגנוב את כל אשר לו בבית? אלא אין זאת, כי מניחים אנו שמעשה גנבתו בא מתוך הכרח, לפי שהיה גווע ברעב – "לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב" (משלי ו,ל) – ואילו לכשניתן לו עבודה ומזון, ישוב להיות אדם ישר והגון. לכן הוא נמכר רק "ואם אין לו", שכן אם יש לו כסף, הרי אין להניח שגנב מתוך הכרח, וגנב מובהק כזה אמנם אי אפשר למכרו לאדם.

אמר, אפוא, יהודה ליוסף: אם יש לו לאחינו הצעיר לשלם בעד גניבתו, הרי מסתבר שלא גנב מחמת הכרח, כי אם מחמת נטיה אופיינית מושחתת, ואם כן כיצד רוצה אתה לקחת אדם כזה לעבד, הלא עלול הוא לרוקן את ביתך? הנה אפילו בנימוסין שלנו נאמר רק "ואם אין לו ונמכר בגניבתו" – אבל אם יש לו ממון, אין למכרו לאיש, פן יגנוב את כל אשר לו; ואילו אתה רוצה להכניס לביתך גנב מובהק?... (אהל יעקב, הובא במעינה של תורה)

שמני אלוקים לאדון לכל מצרים (מב, ט)

הג"ר יעקב ניימן זצ"ל בספרו "דרכי מוסר" תמה וכי זו בשורה היא ליעקב לשמוע שיוסף הוא אדון לכל מצרים? האם יעקב אבינו מייחס איזו שהיא חשיבות להיות יוסף מושל על המצרים? ומתריך שהבשורה לא היתה בעובדה המסופרת בזה, אלא בצורה שבה יוסף מתאר את הדבר. בדרך כלל אדם המתמנה למשרה מסוימת, רגיל לומר שקיבל את המינוי מאיש פלוני. לא כ"ש שמדובר במשרה רמה ומכובדת, הרגילות היא לתאר לתאר מי הם האנשים שהעניקו לאיש את המינוי הנכבד. לא כן יוסף. הוא לא אמר שפרעה הטיל עליו את התפקיד, לאחר שהוא מצא חן בעיניו – אף שבהחלט היה מקום לומר כן, עפ"י ההסתכלות המקובלת אצל רוב בני"א – אלא אמר: "שמני אלוקים אדון לכל מצרים", בזה ביטא שהוא מאמין באמונה שלימה שה' נתן לו את המשרה הרמה הזאת.

בזה מובן היטב מהי הבשורה ליעקב. ודאי יש כאן בשורה טובה ושמחה גדולה עבורו. אחרי שנים כה רבות שעזב את בית אביו, וכ"כ הרבה צרות עברו עליו בינתיים אעפ"כ לא נטש את אמונתו בה' ונשאר בצדקותו כאילו היה כל הזמן בבית אביו – ושום מצב לא השפיע עליו לרעה! זוהי באמת שמחה גדולה ובשורה עבור יעקב אבינו ע"ה.

לשבחו של יוסף ייאמר שאע"פ שהיה יכול לתלות את כל הכבוד הניתן לו במצרים בכוחו ובפיקחותו – לא עשה כן. כשם שגם מיד כאשר התיצב בפני פרעה אמר: "בלעדי אלקים יענה את שלום פרעה", כן גם עתה כאשר ראה שנתקיים הפתרון בדיוק כפי שאמר – לא תלה את הדבר בחכמתו אלא באלקים שהושיבו על כסא זה. (ליקוטי יוסף)

ויסע ישראל וכל אשר לו ויבא בארה שבע (מו, א)

הסיפור המדהים על ברכתו של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

את הסיפור המדהים והמוחזק הבא שמענו ממרביץ תורה שליט"א מירושלים, אך מפני צנעת הפרט לא נוכל לכתוב את השם. סמוך מאוד למקום מגוריי, מתגוררת בחורה יתומה עם משפחתה. בשעה טובה התאסרה עם בחור מצוין והחתונה נקבעה באמצע הקיץ האחרון (שנת תשע"ח). בוקר אחד - קצת פחות משלושה שבועות לפני החתונה - התעוררה הכלה עם כאבי ראש חזקים. בנוסף היה ניכר על פניה עיוות קל. "זה רק לחץ", הרגיעו אותה. "עוד מעט זה יעבור!" שעות הבוקר חלפו. הבעיה לא רק שלא חלפה, אלא החריפה! בנוסף החלה לאבד תחושה בחלק מהפנים, והעיוות העמיק עוד יותר. בהתייעצות עם רופא הוחלט להבהיל אותה לחדר-מיון. הבדיקות החלו ואיתם - ההחמרה במצב. כאבים החלו להופיע גם ביד וגם ברגל. והפנים? חצי משותקות... בדיקה רודפת בדיקה ולא מגלים כלום. מאחר שהרופאים עודכנו על תאריך החתונה המתקרב הוחלט לעשות לה בדיקת MRI (אמ.אר.איי). בדרך כלל לוקח חודשים לקבל תור, אבל הכל נדחה עבור המקרה החדש הזה. סבר פניו של הרופא שדיווח על התוצאות, היו חמורות. גוש מציק נתקע בגרונו של קרוב המשפחה שישב מולו, אבל הגוש שהרופא דיבר עליו היה הרבה יותר חמור: הבדיקה מצביעה על גוש שחור שלוחץ על המוח וגורם לשיתוק המתפשט. החלטה סופית תתקבל בידי המומחים, אבל כבר בפענוח ראשוני היו סבורים הטכנאים והרופאים שמוטל בפניהם מקרה של ניתוח ראש דחוף. "דבר ראשון, לפני כל החלטה, נפנה לרב", הודיעה המשפחה לרופאים. "לא נקבל כל החלטה בלעדיו!" הם יצאו מחדר הרופא, והתקשרו למחותנים - הורי החתן. בתום שתיים וחצי מילות נימוסין דיווחו על המצב לאשורו. בהגינות מיוחדת הוסיפו, שלפני הכל הם מבהירים: זכות ההחלטה לגבי עתיד הקשר מונח בידכם. כל החלטה שתקבלו בשיקול הדעת, תהיה מקובלת עלינו. אם זה אפילו לבטל את השידוך, ובוודאי אם זה רק לדחות את החתונה עד להחלמתה או עד להבהרת המצב לאשורו. במשפט עוצמתי זה הם כבר רכשו לעצמם זכויות כבירות של בין אדם לחבירו! "מה הצעד הבא מבחינתכם?" התעניינו צד החתן, והתשובה הייתה: "אנחנו יורדים בדחיפות לבני ברק, למעונו של 'רב חיים' [הגר"ח קניבסקי שליט"א] לשאול מה לעשות. ככל שיוורה לנו נעשה". "לא לדחות את החתונה!" היתה הוראתו הנחרצת של 'רב חיים'. הם כמוכן לא הסתירו דבר. סיפרו על הגוש השחור שלוחץ על מערכת העצבים, על הכאבים והשיתוק שמתפשט, ועל המלצת הרופאים. "לא לדחות את החתונה!" התקשו מעט לקבל את התשובה ושאלו: "אבל עשו אמ אר איי. ומצאו גוש שחור גדול!..." "שיעשו עוד פעם אמ אר איי." ניתנה התשובה. מיהרו לבקש בדיקה חוזרת, אך להשיג בדיקת אמ אר איי מהירה זה דבר שבחלום, משהו לא מציאותי. בהפעלת עסקנים וכל מה שאפשר ולא אפשר, הצליחו להשיג תור לבדיקה נוספת בתוך כמה ימים. ושוב: אותן תוצאות! הגוש נמצא באותו מקום, ומצבה הפיזי הולך ונעשה רע יותר! אדהכי והכי כבר ניצבו כשבוע וחצי לפני החתונה. הפעם היה זה תורם של משפחת החתן לפקוד את מעונו של 'רב חיים'. מה עושים? והוא בשלו: "לא לדחות את החתונה!" אז מה כן לעשות? הוסיפו ושאלו. המצב שלה מחריף והיא כבר משותקת בחצי הגוף? "שתגיד את תפילת יקום פורקן!" באה התשובה. "אבל היא כמעט ולא מסוגלת לדבר. נותנים לה חומרי הרדמה והיא ישנה כמעט 20 שעות ביממה!"... - שתגיד את זה מתי שתתעורר" והחתן? גם הוא צריך לעשות משהו? "שיגיד את פרק במה מדליקין - שילמד הלכות של דליקות" בני משפחת החתן הבינו ש'רב חיים' רוצה לעודדם, וכדי לגרום להם לחייך הוא מתנסח בדרך-צחות כדרכו בקודש... אבל הם שאלו: "מילא שהכלה תגיד 'יקום פורקן', זו הרי תפילה: 'חינא וחיסדא ורחמי וחיי אריכי' וכו', אבל במה מדליקים? מה זה שייך? - זה שום דבר. זה רק דלקת [דליקות=דלקות] אל תדאגו, החתונה תהיה בזמן". לא האמנו למראה עינינו - מסיים המספר - כאשר יום לפני החתונה נראתה הכלה צועדת ברחובות השכונה כאחד האדם לתפילת יום כיפור קטן בערב ראש חודש. למרות התוצאות האיומות של האמ אר איי היא לא נותחה. המתינו להתממשות ה"אבחון" של 'רב חיים', עד שהדלקת הוויראלית נעלמה והכלה חזרה להיות כמות שהייתה! נכון. בחתונתה אמנם הייתה מעט חלשה ולא פיזזה כאחת הכלות, אבל השמחה כמוכן שהייתה פי אלף מאשר בחתונה רגילה. ברור שהתרחש כאן דבר מפליא ביותר, אבל כדי שזה יתרחש צריכים להיות ראויים לכך. עינינו ראו באיזו גישה מדהימה של בין אדם לחברו נהגו שתי המשפחות זו בזו - גם בהיותן בתקופת לחץ הכי נוראית בחיים - ומי יודע אם לא זה שעמד להן! (מתוך עלון איש לרעהו כסלו תשע"ט)

פינת ההלכה

היוצא מביתו עם סוכריה בפיו, האם צריך לברך שוב כשיוצא מהבית

שאלה: קיבלתי סוכריה מסבתא במסיבת חנוכה, ברכתי והכנסתי לפה, ואז יצאתי עם זה לאוטובוס, בנסיעה העיר לי אחי שעלי לברך שוב, כי ההלכה היא, ששינוי מקום מחייבת ברכה על סוכריה, אח אחר טען שמאחר והסוכריה לא יצאה מפיו, אני לא צריך לברך, מי צודק?
תשובה: סיפר מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, פעם אחת יצאתי עם מרן החזו"א מהבית, והיה לי סוכריה בפה, אמר לי שזה שינוי מקום כשאני יוצא מהבית, וצריך לחזור ולברך, וכשחוזרים הביתה צריך שוב לברך אפילו מאה פעמים, וכך כשיצא ויכנס אפי' מאה פעמים. אמנם יש מקילין בזה, וכמו שכתב באגרות משה (או"ח ח"ב סימן נז) שאם אין הפסק של כדי דיבור בין אכילה לאכילה, שינוי מקום לא חשוב הפסק, וכן דעת מו"ח מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, שכיון שהסוכריה בפיו, לא חשוב שינוי מקום. (הגר"י זילברשטיין, ווי העמודים)

חידה שבועית

הוא כל הנאמן כל אק תמיך נשאר במקום. אין לו טרון או פה אפל כן אלא חנק. מי / מה אני?

תשובה לחידת פר"ש: 1. ההידור של מוסיף והולך לא שייך ביום הראשון. תשובה לחידה השבועית: אדם שאין לו אלא נר אחד מדליק נר של שבת. תזכורת: הכניסה להגרלה מותנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות יוננוב-רחמינוב הולדת הבן הנכד משפחת קמיניצקי הולדת הבת משפחות קצבורג-רביץ הולדת הבן הנכד
גני הדר: משפחות לוי-לב-טוקר (מרכז העיר) הולדת הבן-הנכד-הנין משפחות גוטמן - דיאמנט - לבל (מרכז העיר) הולדת הבת הנכדה הנינה משפחת שפירא הולדת הבן משפחות שימבורסקי - טננבוים הולדת הבן הנכד משפחות לוי - בוטרמן הולדת הבן הנכד משפחות גוטליב - גוז (מרכז העיר) לאירוסים הבן הנכד משפחת קולין לאירוסים הבן משפחת פוירשטיין לנשואי הבת משפחות נגר-סלומון לאירוסים הבן הנכד

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר, והנהגות
אברך בא לפני רבי חיים קמיל זצ"ל לדרב עמו על איזו חומרה בהלכה, אמר לו
רבי חיים תראה לא ניתן להחמיר בכל ההלכות, אני לקחתי להיות מחמיר בביטול
תורה ובלשון הרע. (חשקת התורה)

סיפר רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: נכנסתי פעם לבית הכנסת אחד, היה זה
בעת שהציבור עמד להתפלל תפילת מעריב וראיתי את הגאון רבי בן ציון אבא
שאו"ל זצ"ל ראש ישיבת פורת יוסף נכנס אף הוא לבית הכנסת, ומבקש להצטרף
לקהל המתפללים. והנה, עוד בטרם נישג להתפלל, ואפילו עוד בטרם לקח לעצמו
סידור כדי להתפלל מתוכו, הוציא מכיסו מטבע או שתיים, נישג אל קופת בית
הכנסת, ושילש את הכסף לתוכה. כמדומני, שנישגו אליו אנשים ושאלוהו שהרי
היך החיים בסימן רלי'ה מביא שאין צריך לתת צדקה לפני ערבית, אך ראש
הישיבה ביטל את דבריהם, ואמר: 'נתינה זו, לא הייתה בגדר של צדקה לפני
התפילה. לא זו הייתה כוונתי. נתינת הכסף לקופת בית הכנסת הייתה בגין רצוני
להשתתף באחזקתו של בית הכנסת, הרי אני נכנס להתפלל כאן, וברצוני שהמקום
יהיה נקי, שהחשמל יפעל כדי שאוכל להתפלל מתוך הסידור, ובמציאות אני הרי
נהנה מכל זה, ואיך אפשר ליהנות ולא לשלם על כך?!' (קול ברמה)

סיפר מרן הרב שך זצ"ל: לאחר שהשלים החפץ חיים את חיבורו הכביר על חלק
'אורח חיים' שבישולחן ערוך, עלה במחשבה לפניו לחבר חיבור על הידושלמי,
פירוש פשוט השווה לכל נפש, על מנת לקרב את הבנת דבריו של תלמוד זה
להשגתם של המון העם. הסיבה אשר הניאה אותו לבסוף מלפעול בנושא הייתה
משום שהוא הסיק בדעתו שהדפסתו של חיבור מעין זה לא תהיה כל כך רווחית,
וכל בית דפוס אשר יקבל על עצמו להדפיס את החיבור עלול להפסיד ממפעל זה
ואף להגיע לכדי פשיטת רגל... והנה, לאחר תקופה קס גדול אחר וחיבר חיבור
דומה, פירוש פשוט על הידושלמי, והתוצאה הייתה בדיוק כפי שהחפץ חיים צפה
אותה: בית הדפוס אשר קיבל על עצמו את הדפסת הפירוש החדש לא הצליח
להחזיר לעצמו את ההשקעה ולאחר תקופה פשט את הרגל. 'זוהי זה דבר מופלא',
אמר הרב שך, 'הלא בעל בית הדפוס הוא סוחר ותיק ומכיר הוא הישב את תחום
ההדפסה ומסחר הספרים, ובוראי לפי שיקוליו היה אמור לצאת עם רווח, שאם
לא כן - לא היה מכניס את ראשו לעניין מלכתחילה. ואף על פי כן, אנו רואים
שהחפץ חיים ראה למרחוק יותר טוב מאותו סוחר, וצפה מראש את הסיכונים
הגדולים שבפרויקט מעין זה?' 'ולכאורה', הקשה הרב שך, 'כיצד הגיע החפץ חיים
אשר לא היה לו ידע מעשי במסחר, לידי מסקנה אשר הסוחר הממולח בעל בית
הדפוס לא הצליח להגיע אליה?' 'אכן, התשובה היא שהחפץ חיים בעצמותו היה
כולו 'תורה', עצמותו היתה 'תורה', וממילא דעתו הייתה 'דעת תורה'...'
(אורחות הבית)

נוהג היה רבי ישראל הגר מויז'ניץ להשתדל עבור יהודים המטים ליפול ולהקיים
על רגליהם. פעם היתה שנת בצורת, ואתרים מחוכרי האדמות ירדו מנכסיהם
והפסידו את כספם. הזמן הרבי את החוכרים העשירים ואת אלה שלא נפגעו
מהבצורת, הסביר להם מצב עמיתיהם וביקשם שישתדלו להעמידם על רגליהם.
הללו ציינו והנפגעים התאוששו ויכלו להמשיך לקיים משקיהם. סח יהודי חילוני
לשעבר שלא הכיר את הרבי כלל: 'כל שנה הייתי נוסע לשם ריפוי לעיר המרפא
קרלסבד בה שהה גם ר' ישראל מויז'ניץ. אך אף פעם לא נכנסתי אליו. באחד
הימים קיבלתי מביתי מברק המבשר לי כי נפתה נגדי משפט חמור ואני צפוי למאסר
למשך שנים רבות. כדי לקדם את פני הרעה צריכים לשכור עורכי-דין טובים
הדורשים סכום עצום אותו יש להמציא להם במשך שבועיים. הסתובבתי אובד
עצות, וחשבתי שהגיע הקץ לחיי. חברי יעץ לי להיכנס לרבי, סירבתי, ולבסוף בלית
ברירה נכנסתי. מתוך מרידותי פרצתי בכבי, וסירפתי לו מצרתי. נתן לי הרבי את
הסכום בהלואה, על אף שלא הכירני מעולם, בידך אותי שאזכה במשפט, וכך הוי.
עברו מספר חודשים, חזרתי ופרעתי כל חובי. רציתי להודות לרבי, אולם הוא דחני
ואמר: הרי ה' יתברך עזרני ונתן לי ממון כדי לעזור ליהודים... מרוב התפעלות
מסוחר מידותיו של הרבי, שניתני אורח חיי והתחלתי לשמור שבת ולקיים מצוות כמו
שהתנהג סבי, על אף שאבי כבר לא הלך בדרך זו. (עולם חסד יבנה)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע
ועתה ישב נא עבדך תחת הנער עבד לאדני וגו' ולא יכל יוסף להתאפק וגו' :
למרות כל הדיבורים הקשים שדברו השבטים אל יוסף הצליח לעצור את עצמו
ולא להתגלות לאחים שהוא יוסף אחיהם, ורק ברגע שאמר יהודה שהוא ישב
במקום בנימין לעבד, כתוב "ולא יכול יוסף להתאפק". וצריך להבין מדוע דוקא
המילים הללו גרמו ליוסף התעוררות מיוחדת שלא יכל להתאפק? ויש לומר כי
הלא כל התנכלותו של יוסף אל אחיו היתה בכדי לכפר על עוון המכירה והצער
שעשו לו, וכעת ששומע יוסף שיהודה אומר שהוא מוכן להיות עבד ומוסר עצמו
עבור בנימין בכדי שלא לצער את אביו, אז כבר לא יכל יוסף להתאפק משום
שראה שזה לא אותו יהודה שלפני עשרים ושתים שנה שגרם למכירתו ולא
ריחם עליו, אלא שינה טבעיו ותיקן את עצמו לכן "ולא יכול יוסף להתאפק"
(שם משמאל)

ויאמר יוסף אל-אחיו אני יוסף העוד אבי חי במשך כל הזמן מאז באו בפעם
הראשונה למצרים לשוב בר, ויוסף התנכר אליהם וידבר אתם קשות וחשדם
בריגול, שאלו איש לאחיו קושיות הרבה, מה זה ועל מה זה, חפשו עצות
והאשימו איש את אחיו, וכן בפעם השנייה תמרו ושאלו, מה זה עשה לנו
אלוקים? עד ששמעו מפי אחיהם את שתי המילים הללו "אני יוסף" ומיד סרו
הקושיות התמיהות והספיקות, והענין נתברר להם כל הצורך. כן כאשר ישמע
העולם את שתי המלים "אני ה'" יתורצו כל הקושיות והתמיהות על הנהגת
העולם, שהוא לכאורה לפלא בעינינו עתה, יתבררו ויתחווירו כל העניינים וראו
על בשר יחדיו כי יד ה' עשתה הכל לטובתנו. (חפץ חיים)

לכלם נתן לאיש חלפות שמלת ולבנימן נתן שלש מאות כסף וחמש חלפת שמלת
: הגמרא במסכת מגילה(ט"ז)שואלת איך יתכן שיוסף נתן לבנימין יותר משאר
האחים, והלא בגלל שהוסיף יעקב ליוסף את הכתונת פסים שגרם קנאה, נתגלגל
הדבר וירדו אבותינו למצרים, אלא רמו לו שעתיד בן לצאת ממנו שיצא מלפני
המלך בחמשה לבושי מלכות שנאמר "ומרדכי יצא בלבוש מלכות תכלת" וצריך
להבין, וכי בגלל הרמו שרמו יוסף לבנימין לא תהיה קנאה בין האחים? אלא
מסתבר לומר שחמש חליפות של בנימין היו שוות בערך לחליפה האחת של
יתר האחים, לפי שנעשו מברד פשוט חזל, וממילא לא היה מקום לקנאה ביניהם.
לפיכך כתוב אצל האחים "חליפות" מלא עם וא"ו ואילו אצל בנימין כתוב
"חליפת" חסר וא"ו, משום ששווין היה פחות. וכל זאת בכדי לרמוח לו שעתידה
לצאת ממנו מלכות, שאם לא כן היה נותן גם לבנימין בגד אחד כשאר האחים
(קול אליה)

ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חייך? ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי
שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי
אבותי בימי מגוריהם:הגאון רבי אריה לייב גינצבורג זצ"ל בעל השאגת אריה,
היה בן שבעים כשנתמנה לרבה של העיר מץ. בבואו אל העיר גונבה שמועה
לאזניו כי יש בין בני העיר אנשים המתרעמים על בחירת רב בא בימים. ושוענים
שצריך לבחור רב צעיר שישב על כסא הרבנות ימים רבים.אותה שבת בה
נתמנה הרב היתה פרשת ויגש, והרב נשא את דרשתו הראשונה בפני כל בני
העיר. פתח הרב ושאל: בפרשת השבוע אנו מוצאים כי בשעה שבא יעקב
אבינו למצרים, שאל אותו פרעה: "כמה ימי שני חייך?" ועל כך השיב יעקב:
"ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה, מעט ורעים היו ימי שני חיי". וקשה מפני
מה השיב לפרעה "מעט ורעים היו ימי שני חיי" הרי לא נשאל על כך כלל?
והיה לו לענות רק "ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה"?אלא השיב הרב: כאשר
ראה פרעה כי עם בואו של יעקב אבינו למצרים נתברכה הארץ והרעב פסק,
חשש שמא ברכה זו אינה שמורה לו לאורך ימים שהרי יעקב זקן הוא. משום
כך שאלו "כמה ימי שני חייך". אולם יעקב הבין את כוונת פרעה ולפיכך השיב:
אמנם אני בן מאה ושלושים שנה, אולם "מעט" הם, "ולא השיגו את ימי שני
חיי אבותי" אשר חיו מאה ושמונים שנה... ומה שאני נראה כל כך זקן, הוא משום
שירעים היו ימי שני חיי" וקפצה עלי הקנה בטרם עת...הוא הדבר גם לבני אמר הרב.
אין אני זקן כל כך כפי שעניכם רואות, אלא הקנה קפצה עלי מחמת שסבלתי רדיפות
ודחקות. אולם אני מבטיח לכם בעזרת ה', עוד אוסיף ואשב על כסא הרבנות בעיניכם
למעלה מעשרים שנה... נבואתו התקיימה וישב על הרבנות עד למעלה מגיל תשעים שנה

"פרפראות"

רבי זלמן מוילנא נקלע לביתו של יהודי עני, שעה שהיה סב עם בני ביתו לארוחת-עוני עלובה. העני שמח לקראת אורחו החשוב, וכמובן הזמינו להסב אל השולחן, לסעוד יחד עם בני ביתו. לדגוע קט בא רבי זלמן במבוכה. הוא ראה וידע, כי המאכלים שהוגשו אל השולחן מספיקים בקושי לצרכי בני הבית, ומאידיך לא רצה להעליב את בעל-הבית ולדחות את הזמנתו. לבוסף נענה ואמר: "ברצון הייתי משתתף עמכם בסעודה, אך לצערי איני יכול, משום שהרופא אסר עלי לטעום מן המאכלים האלה". לאחר עזבו את הבית פנה אליו משמשו, אשר ליווהו בדרכו, ושאל: "במחילה מכבוד רבינו, פליאה היא בעיני, איך התיר לעצמו להוציא מפיו דבר שאיננו אמת, שכאלו הרופא אסר עליו לאכול ממאכלים אלה?" "תנוח דעתך", השיב לו רבי זלמן. "הרמב"ם שהיה רופא ידוע ומפורסם, הוא שפסק להלכה, כי אסור לאכול מסעודה שאינה מספקת לבעליה..." (ליקוטי ישרים)

"ענין של טעם"

הטעם. שנקרא החכם, תלמיד חכם. משום שכל זמן שהוא תלמיד בעיניו שצריך עוד ללמוד שהרי התורה אין לה סוף, הוא חכם. מה שאין כן כשמחזיק עצמו לחכם שאינו צריך ללמוד עוד אז אינו לא חכם ולא תלמיד. (ישמח משה)

"מפי כתבם"

הבה נתבונן בבריאה. נראה את הבריאה בלי "עוורון רצוני". הנה השאלה: "מי ברא אלה" מתפרצת מאליה. גם בלי להגיע לדרגת אברהם אבינו מן ההכרח שתצא מסקנה כזו. העולם הרי מחולק לארבע יסודות, דומם צומח, חי מדבר. אם נתבונן בדומם לבד, כמה חכמה טמונה בבריאתו, כדור הארץ, גלגל השמש והירח, תמיד נעים במסלוליהם בסדר מופתי זה אלפים בשנה, ואם יקרה אי סדר ביניהם, אזי הכל הרב. הצומח - כמה חכמה טמונה בו התבונן וראה: באותו מקום ודעת ודע פלוני ויצא פרוני, וכשודעת את האחר יצא פרוני שני. הם אינם מעורבים, כל אחד צומח למינהו. חי - כמה בעלי חיים נמצאים על כדור הארץ - מראמים עד כינים וכולם ניוונים בריוח, מעולם לא גווע אחד מהם ברעב. אם רק נתבונן ונפקח את העינים מן העיוורון הרצוני, אזי נראה הכל, אם רק לא תהיה הראיה "ראיית מתעסק", שעיניו רואות מאיליו ואל עצמו לא קרב, אזי מוכרח לשאול: "מי ברא אלה?" אחרי התבוננות כזאת, אם יהיו לו לאדם לפעמים אי - הבנות על הדרך שבה מתנהג אתו הקב"ה, הרי לא זו בלבד שקושיה לא תהיה לו, אלא אדרבא, מכאן תצמח בו הכרה יותר גדולה על גדולת הבורא, שכן מכאן ראייה עד כמה נעלה ונשגב הוא סוד הבריאה אשר באמת הוא מתנהג ביושר ובסדר, ואם כן הרי הקושיא הזו הנראית לכאורה - גם היא חלק ממערכת הבריאה שכן היא חייבת להתנהג. ואם השכל האנושי מחייב ההיפך אין זה מוכיח כי אם על קטנות שכל האדם לעומת הבורא. חז"ל אומרים על הפסוק: "צדקתך כהררי א-ל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושע ד" - אל בני אדם שעדומין בדעת ומשימין עצמן כבהמה". ביאור הדברים הוא: על ידי ה"ערוזמן בדעת", כמה שאדם יותר בגדר "דעת", חייב הוא להשים עצמו כבהמה בנוגע לאמונה, שכן כל כמה שתבין יותר בבריאה, תראה עד כמה נשגבה ממך שאין אתה מבין בה. (מרוך הרב ש"צ"ל מכתבים ומאמרים ח"ד)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן מאכל האסור באכילה שנתבשל יחד עם מאכלים המתירים באכילה ולא יאסור אותם?

תשובה: ביצת עוף טמא או נבלה או טרפה, שנתבשלה עם אחרות אם היא בקליפתה אינה אוסרת, שאין כוח בבישול להוציא גוף האיסור דרך הקליפה..

(ספר החיידות)

והושעתי אתם מפל מושבתיכם אשר קמא בהם ומהרתי אותם שמעתי מיהודי זקן מעשה שהיה בבית כנסת באחת העיירות היהודיות, כאשר בבוקר אחד נכנס לבית הכנסת יהודי, מוגיה תפילין ומוזות, והודיע שהוא מוכן לבצע בדיקה הינם אין כסף לתפיליהם של באי בית הכנסת ולהחזירם בו ביום. המוגיה ביקש מכל מי שמעוניין לבדוק את התפילין, שיניחם לאהר התפילה על הכימה, וזה יהיה האות שתפילין אלו נצרכים לבדיקה. בבית כנסת זה התפלל גם הסיד קשיש אחד, שהתפילין שלו היו מיוחדות כמינן, והגיעו אליו בירושה דור אחר דור מצדיקים מפורסמים. דבר זה היה ידוע לכל המתפללים, ומדי פעם היו מבקשים ממנו רשות להניח את התפילין הללו. והנה החסיד הזקן לא שמע את הכרתו של המוגיה, והניח את התפילין שלו על הכימה, מתוך כוונה לשוב בעוד שעה שעתיים ולקחתם. המוגיה שראה תפילין על הכימה, הבין שבעליהם רוצה לבדוק... וכך עשה. הוא פתח את הכתים, הוציא את הפרשיות, והבחין מיד שמדובר בפרשיות מהודרות מאד, אבל שומם-שמים! במהלך הבדיקה הוא מוגלה שהסירה מילה באחת הפרשיות והתפילין הללו פסולות לחלוטין, ומי שהניח אותן כמי שלא הניח תפילין מימיו. השמועה עברה במהירות מפה לאוזן, והיכתה את המתפללים בתדהמה רבתי. מעבר לעצם הזעזוע על גילוי הפסול בתפילין קדושות שכאלו, לא ידעו המתפללים לשית עצום בנפשם כיצד להודיע ליהודי הזקן את הכשורה המרה, העלולה לפגוע בכריאותו בצורה חמורה. עוד הם מתלחשים ומתייעצים בענין, והנה נכנס בעל התפילין לבית הכנסת, ורואה שפרשיות התפילין שלו פתוחות.. לא לקח לו הרבה זמן להבין מה ארע, ועכשיו עיני כל המתפללים נשואות אליו, בהרדה, לראות כיצד יגיב על הענין. להפתעת הכל, מוסר היהודי שטר כסף לאחד המתפללים ומבקש ממנו שיקנה בקבוק משקה ויביא לבית הכנסת.. משמילאו את רצונו והביאו את המשקה, הילק החסיד כוסית לכל המתפללים, ופתח בריקוד נלהב, וכולו אומר שמחה וגיל. חכריו לבית התפילה לא הבינו מה קורה כאן, והיו בטוחים שהאיש יצא מדעתו מרוב צער על מה שאירע לו. משראה החסיד את סימני ההשתממות על פניהם של המתפללים, עצר בעד שטף הריקוד ואמר להם: מה אתם מתפלאים? הלא הקב"ה הציל אותי היום מרדת שחתו אם לא היה המוגיה מוגיע לבית הכנסת, ואם לא היו העניינים מתגלגלים כפי שהתגלגלו, שהייתי מניח התפילין על הכימה, הרי שעד סוף ימי חי לא הייתי זוכה להניח תפילין, והייתי בא לקברי כקרקפתא דלא מנח תפילין? עכשיו שהקב"ה יזכני שאדע שתפילי פסולות הן, אעשה לי תפילין חדשות ומהודרות, ואזכה לפחות שבשנותי האחרונות אניח תפילין כשרות וכי אין כאן סיבה לרקוד ולשמחה! וכבר מילתנו אמורה: הכל תלוי בעיניים של האדם. כיצד הוא מחליט לראות את אירועי החיים שלו. החסיד הקשיש ההוא היה יכול להביא את עצמו בעקבות גילוי הפסול בתפילין למצב של דכאון ומרה שחורה, אבל לא היה מרוויח מכך מאומה. עיניו העדיפו להביט קדימה, ולראות את המחר והמחרתיים, בהם יניח כבר תפילין כשרות. הרי שלבד מהיסוד שאמרנו, שתלוי באיזה עיניים האדם מתבונן, יש כאן עקרון חשוב ויוזני עד מאוד בענין התשובה, הנחוצך מאד לידיעתם של בני דורנו. יש והאדם נכשל בחטא פלוני, הלילה, ומני אז נעשה שפל בעיני עצמו, ואינו מצליח להתרומם. וזו דרכו של היצר, דוקא בתקופה שבה אנחנו חיים, "להוכיח" ליהודי באיזו דרגה של שפלות הוא נמצא, לכאורה, וכך להוריד ולהשפיל אותו יותר ויותר, ובצורה זו למנוע ממנו את דרך העליה, ואת דרך התשובה, המתבקשת לאהר החטא. וידע, היצר, שכאשר יוכיח אדם את שפלותו העצומה, ויראה לו באותות ובמופתים לאיזו דרגה של התדרדרות מוסרית הגיע, רק בכך הוא יצליח להורידו עוד ועוד, עד שיביאנו באמת אלי שחת, ולמצב שממנו כבר יהיה לו קשה מאוד להתרומם, ולהדש את עבודת ה' כבימוי קדם. אבל מי שרוצה לעשות רצון בוראו צריך לדעת כיצד להשיב להוכחותיו של היצר, ולמעון כנגדו, ולהבין שבצורה כזו לא יגיע לשום מקום, רק להתדרדרות נוספת. אדרבה, דוקא במקום שהיצר מנסה להשפילו ולדכאו, יאזור האדם עוז ותעצמות, ויחזק את עצמו במאד מאד, ובצמאון מחודש לעבודת בוראו, וידע שרק בצורה זו של עידוד ושמחה יהא ככוחו לשוב לעצמו ולכוותו הרוחניים. (ברכי נפשו)

מפתני אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

המתן ותנצל, מהר ותתחרט. (מבחר הפנינים)

כל עצה העשויה במהירות הוא סכלות. (רש"י, איוב)

לעולם אל תתחרט על אמירת האמת. (אמת ואמונה)

יגל לבי

פרשת ויגש ז' טבת תשע"ט כניסת שבת י"ם: 16:01 מוצ"ש: 17:16 גליון מס' 246

ויגש

ויגש אליו יהודה (מד יח)

בפרשת ויגש מתוארת גבורתו של יהודה בחז"ל: שהיה יהודה לוקח חתיכות של ברזל ושוברם בשיניו, וכל גיבורי מצרים לא יכלו לעמוד בפניו, ובאותה שעה שהתמלא יהודה חימה על יוסף, מתארים חז"ל שהיה לבוש חמשה לבושים, ונימה [שערה] אחת היתה בלבו וכשהיה כועס היתה קורעת כולם, ואמר יהודה לנפתלי, לך וראה כמה שווקים יש במצרים, ואמר לו שנים עשר שווקים, אמר יהודה לאחיו, אני אחריב שלשה מהם וכל אחד מכם יחריב אחד, ולא נשאר בהם איש. עוד מספור בחז"ל שהחזיק יהודה קורות בית מלכות פרעה ואיים בכוחו הגדול להפילם על כל יושביהם. ומדוע לא עשו כן לבסוף? מבאר רבי אליהו לופיאן זצ"ל בספרו לב אליהו, שהשבטים הקדושים חיו באמונה חזקה, וכשראו את הצרה הבאה עליהם, מיד אמרו 'אשמים אנחנו' שהרי אין הקב"ה מביא צרה לאדם מבלי סיבה ומסובב, אין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן מכריזין על כך למעלה הכל מאיתו יתברך, ואף שהיה בכוחם להחריב את כל מצרים, לא עשו כן אלא תלו צרתם בחטאם, ורק אחר שהשבטים ראו כי יוסף רוצה רק להעניש את בנימין, הבינו כי לא בצרתם באה עליהם, ואז ויגש אליו יהודה' למלחמה.

מוסיף המשגיח ר' אליהו זצ"ל כך היא הדרך הנכונה בכל מצב שקורה לאדם, הנה אחד יוצא מביתו ומכונית פגעה בו, פשוט וברור לו שאם היה יוצא רגע אחד קודם או רגע אחד אחרי כן לא היה נפגע כלל, ומצטער על כך, אבל המאמין יודע "מהשם מצדדי גבר כוננו" מהי יצא הדבר שיצא בדיוק ברגע זה והשמוכח תעבור בדיוק ברגע זה, וכדומה לזה בהרבה מאד מקרים הקורים לאדם בכל יום ויום, ומה שמוטל עליו רק לעשות חשבון הנפש מדוע נגזר עליו כך משמים. מסופר כי פעם ראו את המשגיח רבי אליהו לאפיאן זצ"ל שהגיע ליישיבת קמניץ ובעלותו במדרגות מעד ונפל ונשאר יושב על המדרגות, ניגשו אנשים אליו ושאלוהו אם הוא חש שלא בטוב? ותשובתו היתה; אני מרגיש טוב, שוב שאלוהו אם כן למה אינו קם על רגליו? שהרי בודאי בגלל שכואב לו החטכה שספג ענה להם; אני יושב וחושב מהי הסיבה ובגלל איזה עוון נפלתי? אדם לא נופל סתם במקרה! אם נופל צריך לערוך חשבון הנפש מה גרם לי לנפילה! (עלון קב ונקי).

ויגש אליו יהודה (מד יח)

אמרו במדרש; "כ"י הנה המלכים נועדו עברו ויחזו. הנה ראו פן יקחו נקמה ויחזו. רעה אחרתם שם חיל כ"י ויחזו" (תהלים מח). "הנה המלכים נועדו" זהו יהודה ויוסף. "עברו ויחזו" זה נתמלא עברה על זה וזה נתמלא עברה על זה. "רעה אחרתם שם" אלו השבטים, אמרו: "מלכים מתדיינים אלו עם אלו, אנו מה אכפת לנו" (בי"ר צג ב). דברי המדרש אומרים דרשני; מדוע נקראו יהודה ויוסף מלכים, הרי יהודה כלל לא היה מלך ואף יוסף לא היה מלך אלא משנה למלך; ועוד; כיצד אפשר לחבץ שהשבטים נבהלים מאיש לבוש מדים וכי אדם הנושא משרת מלך מטיל פחד על גדולי עולם כהשבטים? האמת היא; שבני אדם סבורים בדרך כלל שאדם היושב על כס מלכות וניתן כתר בראשו הוא מלך, אך אין זה הגדרה נכונה, ידוע על מלך אחד שהיה לו ארמון מפואר וחי תמיד בפחד שמא יבגדו בו ויהרגוהו, מסיבה זו היו האורות דולקים בכל חדרי הארמון במשך כל הלילה והוא עצמו שינה את מקום מגוריו בכל שעה ועבר מחדר לחדר, הלוח יקרא מלך; הלא עבד הוא לעבדיו. אכן מיהו מלך? זהו אדם בעל שליטה על עצמו, דהיינו; על תאוותיו ועל רצונותיו וממילא המון העם ושריו מרכינים ראשם ושומע בקולו, זהו מנהיג אמיתי והוא קובע ומחליט והכל מציייתים לו גם כאשר אין הדברים מוצאים חן בעיניהם. לכן מובן מדוע נראו יהודה ויוסף מלכים שהראו שליטה על עצמם; יהודה הראה שליטה במעשה תמר, כשהודה ולא בוש. ויוסף במעשה אשת פוטיפר שהשאיר בגדו בימיו ושלת בעצמו ולא עבר את העבירה. (ילקח טוב' יחיים של תורה)

ויגש אליו יהודה (מד יח)

וכן אף יהודה ויוסף שחשו האחריות ליוה את יוסף במשך כל שהיו הארוכה במצרים, הדבר בא לידי ביטוי בפעולות רבות של יוסף; הוא שירת במסירות את אדונו, התענין לדעת מדוע היו רעים פני שר המשקים ושר האופים, אחרי שפטר את חלום פרעה הוא יעץ לפרעה כיצד להתכונן לקראת שנות הרעב אע"פ שלא נתבקש לעשות זאת, התאפק מלהתגלות לאחיו כדי שיתקיימו חלומותיו. לאור דברים אלה מובן היטב הבשורה שנתבשר יעקב אבינו ע"י העגלות, בכך הודיע לו יוסף שעדין הוא זוכר את ענין האחריות שלימד וחשריש בו...

רבי פסח קראהו מביא בספרו 'המגיד מדבר' סיפור מאלף שסיפר הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל המדריך אותנו כיצד נסגל לעצמנו רגש אחריות כלפי בני ביתנו; אחד מנכדי היחפץ חיים זצ"ל למד בישיבת ליקווד בזמן שראש הישיבה תראשון הגר"א קוטלר זצ"ל עדין היה בחיים. ראש הישיבה וכן המשגיח הגר"י ווכטפויגל זצ"ל היו גאים בכך שאברך בעל יחוס כזה נמנה על אברכי הכולל שע"י הישיבה, עם זאת הבחינו השנים שלעתים קרובות מגיע אברך יקר זה באיחור לתפילת שחרית ומפעם לפעם הוא אפילו מפסיד את המנין לגמרי, הנהגה זו הפליאה אותם עד שיום אחד קרא לו המשגיח כדי לשוחח עמו על התופעה התמוחה, בנוכחות הגאון ר' אהרן קוטלר זצ"ל. "אני תמה על כך שאתה מרבה לאחר לתפילה", פתח המשגיח והוסיף: "כיצד היה סבך מגיב על דבר כזה?" "מאד הייתי רוצה להגיע תמיד בזמן" השיב האברך: "אך אין הדבר עולה ביד. בכל בקר בדרכי לתפילה אני נתקל במקרה מעורר רחמים ואיני יכול לעמוד מנגד. המדובר הוא; באשה שנתברכה בילדים רבים ובכל בקר אני שומע את הילדים בוכים, האחד צורח עד שיקבל את הבקבוק שלו, השני צריך להשליך לבית ספרו, השלישי דורש ארוחת בוקר וכן הלאה. אין אף אחד שיוכל לעזור לה, לכן אני חש שמחובתי לעזור לה". האברך המשיך וציין: "לפעמים אני מספיק להגיע להתפלל בישיבה אך לעתים העיכוב הוא כה גדול עד שאני נאלץ לחפש מנין מאוחר יותר במקום אחר". המשגיח התפעל והתרגש מהתנהגותו הנשאה של האברך ואמר: "רגישות מיוחדת זו מתאימה לנכדו של היחפץ חיים". עם זאת הוא חש גם השתתפות בכאבה של האשה המסכנה ושאל את בן שיחו: "מי היא האשה הזאת, האם היא אלמנה? או האם היא גרושה? גם אני הייתי רוצה לעזור לה". "אוי לה. חס ושלום" קרא האברך הצעיר: "יש לה בעל לאשה זו ובעלה הוא אני". למדנו כאן כיצד יש לעזור את תחושת האחריות כלפי בני הבית, האברך בודאי לא התלוצץ בעמדו לפני שני ענקי הרוח אלא ביטא בכך את חלך רוחו בעת עמדו בנסיון של העדפת התפילה בישיבה על פני סיוע לאשתו... (ילקח טוב' יחיים של תורה)

אל תרגזו בדרך (מה, כד)

פירש"י, דבר אחר, אל תפסעו פסיעה גסה, והוא גם מדברי הגמ' במס' תענית דף י" ע"ב. ובס' "מעיינה של תורה" הביא בשם ס' "קומץ המנחה", דגם על פירוש זה קשה. מדוע דוקא יוסף והזוהרים, ולא יעקב אבינו, ופירש, דהנה בגמ' מס' ברכות דף מ"ג אמרין, "פסיעה גסה נוטלת ממאור עיניו של אדם". ומוסיפה הגמ' שחתקנה למי שרוצה להחזיר מאור עיניו הוא, בקידוש של ליל שבת – שטועם מייך של קידוש. והנה חז"ל פירשו במדרש, שמאז שמכרו השבטים את יוסף קבלו עליהם לא לשתות יין. ויעקב אבינו ירע מזה. לכן פשוט שלא הוצרך יעקב להזוהרים שלא יפסעו פסיעה גסה. שהרי ינטל מהם ממאור עיניהם, ולא יוכלו להחזיר מאור עיניהם ע"י יין קידוש. שהרי לא היה בידם יין לקידוש. וכנ"ל. אבל עכשיו שהגיעו ליוסף, ונודע להם שיוסף חי, כבר הותרו בשתיית יין. וכמו שפירשו חז"ל, א"כ כבר היה יין מצוי בידם. לכן הזוהיר אותם יוסף שלא יפסעו פסיעה גסה, ולא יסמכו על שתיית היין של קידוש.

ועתה אל תעצבו וגו' כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם (מה, ה)

את הפסוק בפרשתנו "ועתה אל תעצבו וגו' כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם", פירש בספר "כרם שלמה" להרה"ק מבאבוב זצוק"ל על פי המבואר בספרים הקדושים על הפסוק "כי יברכך ה' אלוקיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך והיית אך שמח" (דברים טז), דשמחה היא סגולה לפרנסה, ומטעם זה סופי תיבות של והיית אך שמח' הוא שם חת"ך הממונה על הפרנסה. וזהו שאמר להם יוסף "ועתה אל תעצבו" - רק אדרבה להיות בשמחה, "כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם" - והשמחה היא סגולה לפרנסה. [בחדש שבט מסוגלים ישראל לבקש על הפרנסה שכן חודש "טבת" בצירוף מזלו "גדי" עולים במטריה כמנין חת"ך שהוא שם הקדוש של הפרנסה].

בברכת שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

פניני הפרשה

ויגש

עלון מס'

965

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

הדאגה הראשונה: מקום ללימוד

יעקב אבינו ע"ה לא ירד בשמחה וברצון למצרים (וכמו שפירש רש"י לעיל מו, ג). ואף שנכסף בכל מאודו לראות את יוסף בנו אהובו שחיבבו יותר מכל אחיו, וייחל לראותו זה עשרים ושתים שנה, לא שש לרדת לארץ מצרים השרויה בתוך מ"ט שערי טומאה, עד שציוהו הקדוש ברוך הוא לירד מצרימה. וכפי שהגדיר זאת בעל ההגדה של פסח: "וירד מצרימה. אנוס על פי הדיבור", דהיינו שירד למצרים מאונס ולא מרצון.

אך גם כשבא לירד למצרים, דאג קודם כל לרוחניות, ושלה את יהודה לפניו לפתוח בית מדרש. רצה יעקב שכאשר הוא ומשפחתו יגיעו למצרים, תיכף ומיד יהיה מוכן להם מקום ללמוד בלי שהיות, שההתחלה תהיה קודש לה, וטוב ראשית דבר מאחריתו.

אך יש להבין מדוע צריך היה יהודה ללכת במיוחד ולפתוח ישיבה בארץ גושן, וכי חסר מקומות בבית המלכות שבהם אפשר לשבת וללמוד ברונע וללא הפרעה, מדוע היה צריך להרחיק לארץ גושן, מקום הרחוק מן הישוב ומהמונה של עיר?

אלא, אמנם מקום היה בשפע בארמונו המורחב של יוסף, אך כדי ללמוד תורה בקדושה ובטהרה, יש להתרחק מההמון, ולא ללמוד במקומות שיכולים להפריע לריכוז של הלומדים, כמו בית המלוכה, ולכן איוה למושב לו בארץ גושן, הרחק משאון העיר וטומאת מצרים.

בהקשר לכך מסופר כי לאחר חורבנה של ישיבת "פורת יוסף" בעיר העתיקה, היה צורך למצוא בנין שישמש את הישיבה. הציעו הגבאים פתרונות שונים, בין השאר: בניית שתי קומות מעל לבנין השוכן בקרבת רחוב יפו, הנקרא "בית היתומים הספרדי".

אולם ראש הישיבה הגאון רבי עזרא עטייה זצ"ל לא רצה שהישיבה תתמקם במרכז העיר, סביבה שהיא בלתי רצויה לתלמידי הישיבה. הלכו הגבאים לדבר עם גבאי בית היתומים, וכל זמן הדיונים ישב רבי עזרא עטייה בבית הכנסת הקטן שבמקום, ואמר פרקי תהלים בבכי ובתחנונים. הדיונים הסתיימו, אך לכלל הסכם לא הצליחו להגיע, והישיבה לא עברה למקום זה... רק לאחר זמן נמצא מגרש שהתאים לדרישותיו של ראש הישיבה, ברחוב גאולה, וישיבת פורת יוסף נבנתה לתפארת...

עצה טובה	לא תהו בראי
<p>מומלץ לאדם לקבל על עצמו להקפיד לברך "אשר יצר" וברכה אחרונה - מיד בלי שום דחיה. כך הוא לא ישכח לברך, וגם יחסוך מעצמו הרבה ספיקות אם בירך או לא, בידעו שהוא רגיל תמיד לברך מיד.</p>	<p>התוספתן (אפנדיציט) התוספתן הוא מעין חתיכת עור קטנה באורך 10-8 ס"מ שיוצאת מן המעי הגס. תמיד חשבו שהוא מיותר. כיום המדע גילה שהתוספתן משמש מעין מאגר סודי למקרי חירום, המאפשר לגוף לחדש את הבקטריות הטובות במעיים לאחר מחלה. יש חוקרים המשערים שהסרתו של התוספתן עשויה להגביר את הסיכון לחלות במחלת קרוהן. אצל בעלי החיים הצמחוניים, התוספתן גדול יותר ומשמש לעיכול "תאית" באכילת עשב וצמחים (כך מצליחה הפרה להשמיין מאכילת עשב). האדם אינו מסוגל לעכל תאית, ועבורו יש לעשב ערך קלורי שלילי. (הרב דניאל בלם הי"ו).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סעדון זצ"ל

"צריך אדם לחשוב ולדעת כי העולם הזה הוא כמו חלום שפין לילה היה ובין לילה אבד, ואדם להבל דמה ימיו כצל עובר. ויכין צידה לדרכו בעוד כוחו בו, ולא יאמר עוד היום גדול ולמחר אתקן מעשיי, כי שמא מחר בא והוא אינו בעולם." ("מגיד חדשות", ח"ח דרוש א')

ואתה צויתתה זאת עשו וגו' – צויתתה כתוב בה"א. ונראה לומר בס"ד הטעם לזה, שיוסף ידע מגזירת כי גר יהיה זרעך וגו' וידע שירידת בני ישראל למצרים היא על מנת לקיים את הגזירה, ולכן רמז לאחיו שזו גזירת אל עליון שירדו למצרים, ואין חכמה ואין עצה ואין תבונה נגד ה' (והאות ה"א רומזת לשכינה כנודע). (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

הפתרון היחיד נגד היצר

*

הגאון רבי מצליח מאוזן זצ"ל (הובאו דבריו בביטאון "כתר מלוכה" מס' 20) כותב כי יש החושבים שעל ידי ריבוי עשיית מצוות בלי לימוד תורה, יוכלו לגרש את היצר הרע, ולא היא.

והמשיל זאת לבית שהיה חשוך בלילה, והיה שם תיבה מלאה נרות שטרם הבעירו בהם אש. התפלא סכל אחד "הלא אומרים כי הנרות יגרשו את החושך ויאירו, והנה לפנינו תיבה מלאה נרות, ועדיין החושך יכסה ארץ?!" השיבוהו לאמר כי גם אם יקבצו כל נרות שבעולם, ולא יאחזו בהם האור, לא יהיה אור!

המצוות נמשלו לנרות והתורה לאור שמאיר בהן, כמאמר הכתוב: "כי נר מצוה ותורה אור" (משלי ו, כג). כל עוד לא יעסוק האדם בתורה אור, לא יועילו לו המצוות להתגבר על יצרו. וכמו שאמרו חז"ל במסכת סוטה (דף כ"א ע"א) כי התורה מגינה מן היסורין ומצילה מן היצר הרע שלא יכשילנו בחטא. ולכן "התלמוד" הוא התנאי הראשון לקנין התורה (אבות פרק ו'), ורק על ידו ניתן לגרש את היצר הרע.

*

ומה באמת יש בתורה שהיא משמשת ככח המְחַסֵּן מפני היצר הרע?

על כך השיב הגאון רבי משה לוי זצ"ל בדברים הבאים (הובאו בספר "במצוותיך"): ימיו של היהודי רצופים נסיונות מבחנים והחלטות בכל הנוגע לרוחניותו. בעומדו בפני פיתוי, כאשר עליו להחליט אם לעשותו או לחדול ממנו, באיזה שכל הוא מכריע אם לשמוע ליצרו הרע או לא? האם בשכל ותבונה שעוצבו על ידי דחפים של תאות כבוד, תאות ממון, תאות אכילה? ...

אדם שרחוק מהתורה ומצוותיה אכן מונע ומוכרע על פי דחפים אלו, וליצר יהיה קל להכשילו בהינד עפעף! לא-כן הדבק בתורת ה', תבונתו ושכלו משוחררים מהשפעות זרות, ורצונותיו הטבעיים הורגלו להיות משועבדים לרצון הבורא. ליצר יהיה צורך לעבוד שעות נוספות על מנת להכשילו. ועל כך כיוונו חז"ל באמרם "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה" (אבות ו, ב), שכן רק הוא משוחרר מכבלי היצר.

חכם אחד עמד והקשה בדרך הלצה: אחד משמות היצר הרע הוא "מכשול" (סוכה נ"ב ע"ב), ואיך הקב"ה מעמיד בפנינו מכשול, הרי כתוב "לא תתן מכשול" (ויקרא יט, יד)?

אלא, הכורה בור ומכסהו פטור (ב"ק נ"ה ע"ב), והקב"ה אמנם ברא יצר הרע אבל גם ברא לו תורה תבלין (קידושין ל' ע"ב).

*

בלעדי לימוד התורה, כל התחבולות כנגד היצר חסרות סיכוי. לימוד התורה נותן בראש ובראשונה תוכן ועומק לזהותו ולאישיותו של היהודי, והוא 'תותח כבד' שביכולתו להכניע את האויב מיידית.

הגאון רבי משה חיים לוצאטו זצ"ל בספרו "מסילת ישרים" (תחילת פרק ה') מכריח כן מהעובדה שמי שיודע הכי טוב מה מועיל כנגד היצר, הוא הקב"ה שְׁיַצֵּר את הַיֵּצֵר, והוא זה שהודיענו כי הפתרון היחיד להתמודד מולו הוא רק על ידי התורה: "בראתי יצר הרע - בראתי לו תורה תבלין" (קידושין ל' ע"ב). אומר הקב"ה: אני שבראתי את היצר הרע, מודיע לך שרק התורה היא נקודת התורפה שלו (למה הדבר דומה? לחברה המייצרת טילים, אשר רק לה ידועים נקודות התורפה של סוג הטילים הנוצרים בפס הייצור שלה).

וממשיל זאת הרמח"ל: "לחולה שדרש ברופאים והכירו חוליו ואמרו שיקח סם זה, והוא, מבלתי שתקדם לו ידיעה במלאכת הרפואה, יניח הסם והוא ויקח מה שיעלה במחשבתו מן הסמים - הלא ימות החולה ההוא ודאי! כן הדבר הזה, כי אין מי שמכיר בחולי היצר הרע ובכוחו המוטבע בו אלא בוראו שבראו, והוא הזהירנו שהרפואה לו היא התורה, מי איפוא יניחה ויקח מה שיקח זולתה ויחיה?! ודאי שחושך החומריות ילך ויגבר עליו מדרגה אחר מדרגה, והוא לא יבין, עד שיימצא שקוע ברעה ורחוק מן האמת הרחק גדול שאפילו הרהורי דברים לא יעלו על לבו לבקש האמת. אך אם הוא עוסק בתורה, בראותו דרכיה, ציווייה ואזהרותיה, הנה סוף סוף מאליו יתחדש בו התעוררות שיביאהו אל הדרך הטוב".

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

עין רואה

"מדוע לא ניסית כקודמך להערים על האשה?" חסדיאן הביט בהם בתמיהה, אינו מבין מה הם שחים. "וכי איך אוכל לשקר לה", אמר כמעט בזעקה, "הרי הקדוש ברוך הוא מצלם את כל מעשי במצלמה נסתרת, ואחרי מאה ועשרים שנה, כשאתבקש לתת דין וחשבון על כל מעשיי, לא אוכל להכחיש את הדבר!".

לאחר מכן הוסיף: "חכמינו אומרים שכל מזונותי של האדם קצובים מראש השנה ועד ראש השנה. ואם כך, הרי מה שאגנוב, חלילה, ייגבה ממני אחר כך אצל רופאים ועורכי דין. אז מה ארויח מכל העסק?!".

"ומדוע עשית לה הנחה של 80 שקלים?" המשיכו לשאול.

"ראיתי שמדובר במשפחה שאינה בעלת יכולות, והחלטתי להקל עליהם" השיב החשמלאי "התורה מלמדת שאדם לא מפסיד לעולם מעשיית חסד עם בני אדם. ואדרבא, הקדוש ברוך הוא ישפיע עליי בזכות זה שפע רב של פרנסה".

לאחר מכן יצרו היוזמים קשר עם שני החשמלאים הראשונים ושאלו אותם: "כיצד העזתם לבקש מחיר כה גבוה לפני שביצעתם בדיקה כלשהיא במערכת?". התביישו השניים ונבוכו עד מאד. הם ניסו להכחיש, אולם דבר לא הועיל כי הכל תועד וצולם.

התיעוד הועבר לאחר מכן לידיעתם של מאות אלפי אנשים, והדבר גרם לקידוש שם שמים עצום, כאשר רבים נוכחו באמונתו הגדולה של היהודי שומר המצוות שלא התפתה להערים.

סיפור זה סופר על ידי רב שעוסק בקירוב רחוקים, וכך סיים הלה את סיפורו: "במשך שנים אני מנסה להשפיע בדרכי נועם על משפחה מסוימת שתתקרב אל היהדות, אבל בלי שום הצלחה. הם לא הבינו מה תיתן להם היהדות, פרט להגבלות כאלה ואחרות. לאחרונה בני אותה משפחה נחשפו לפרסום התרגיל התקשורתי, ולאחר מכן כאשר פגשו אותי הודיעו לי כולם כאיש אחד בלב אחד ש'אם יש עוד אנשים כאלה בעולם, שהאמונה בבורא העולם גורמת להם למדות כל כך טובות, אנחנו רוצים להצטרף אליהם ולכשכמותם'. ואכן, הם התקרבו ליהדות וחזרו בתשובה שלמה".

לפני כמה שנים, בעקבות הפקעות מחירים מוגזמות מצד בעלי מקצוע, החליטו גורמים מסוימים לפרסם ברבים את זהות בעלי המלאכה המפקיעים ומאידך את בעלי המלאכה ההגונים. לצורך העניין, ניגשו לעקרת בית אחת ממשפחה במעמד נמוך, הודיעו לה בסוד על תכניתם וביקשו ממנה שתיתן להם לבצע קצר חשמלי יזום בביתה על ידי החלפת חוטי החשמל באחד המכשירים, באופן שייצור קצר כללי. לאחר מכן תזמין שלושה חשמלאים בזה אחר זה, כאשר בביתה יותקנו מצלמות נסתרות שיתעדו את אנשי המקצוע במשאם ומתנם ובפעולתם.

החשמלאי הראשון הגיע. לאחר ששמע על התקלה קבע בידענות, מבלי לגשת לארון החשמל ומבלי לבצע בדיקה כלשהי, כי "אירעה תקלה חמורה בכל מערכת החשמל ויש צורך בעבודה מרובה כדי להחזיר את המצב לקדמותו".

המחיר שדרש היה 3,000 ₪. לאחר שניסתה להתמקח, הוא הואיל בטובו לרדת ל-2,800 שקלים, לא לפני שהבהיר נחרצות: "אין מה לדבר על הנחה גדולה יותר, כי מדובר בעבודה גדולה ומה כבר ישאר לי?!".

זמן מה לאחר שיצא החשמלאי הגיע חשמלאי נוסף. בניגוד לקודמו הוא בדק מעט את המערכת ופסק שמחיר התיקון הוא 2,000 שקלים, ובשום אופן לא פחות מזה.

והנה נכנס החשמלאי השלישי, יהודי דתי מחולון, משה חסדיאן שמו. מששמע על התקלה, שאל וברר: "מה היתה הפעולה שבעקבותיה נוצר הקצר?"

בעלת הבית הצביעה על המכשיר החשמלי וסיפרה כי כשהכניסה אותו לשקע נפל כל החשמל. חסדיאן ניגש למכשיר, הבחין מיד בחוטים הפוכים ובתוך דקה החזירם למקומם. לאחר מכן ניגש למתג החשמל והיה אור... הכל בא על מקומו בשלום.

"כמה יעלה התיקון?" שאלה האשה. חסדיאן הרהר מעט הסתכל על הבית הפשוט ואמר: "המחיר שאני גובה תמורת ביקור ותיקון פשוט הוא 200 שקלים, אבל אגבה ממך 120 שקלים בלבד".

עכשיו כשהסתיימה ה'הצגה', יוזמי העניין שהסתתרו בחדר הסמוך יצאו לפתע ממחבואם, ניגשו לחסדיאן וגילו לו שמדובר בתרגיל. אחד מהם סיפר לו על התנהגותם של שני החשמלאים הקודמים והקשה:

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: האם כהן יכול לישא בחורה שאמה גיורת ונולדה אחרי הגיור?
תשובה: ישראל שנשא גיורת וילדה ממנו בת והורתה ולידתה בקדושה (כלומר שההריון היה אחרי הגיור), אותה הבת מותרת לינשא לכהן לכתחילה (שלחן ערוך אבן העזר סימן ו' סעיף כ"א ובאה"ט שם אות נ').

שאלה: אני מתחתן בעז"ה ביום כ"ג באב לפני השקיעה, ואני רוצה לכתוב את הכתובה כולה על גבי קלף. אך יש חשש לכתוב תאריך כ"ג באב, שמא ימשך הענין אחרי השקיעה, ונמצא שטר מזויף. האם אפשר לכתוב מראש תאריך כ"ד באב?
תשובה: אפשר לכתוב מראש כ"ד באב, ולעשות הקידושין אחרי השקיעה.

שאלה: כהן ספרדי שמתפלל מנחה גדולה של תענית בבית כנסת אשכנזי שבו נוהגים לפי פסק החזון איש (חלק אורה חיים סימן כ') שמברכים ברכת כהנים גם במנחה גדולה של תענית, איך צריך לנהוג – לברך ברכת כהנים או לצאת?
תשובה: לברך.

שאלה: כאשר הברז מחוץ לבית הכנסת, והמנין מצומצם, האם אפשר שהכהנים יוותרו על הנטילה?
תשובה: יכולים ליטול בין לחש לחזרה. ואם אי אפשר – יכולים לסמוך על נטילת ידים שחרית כדעת הרמב"ם.

שאלה: אם אין לוי בבית הכנסת, האם בכור צריך ליטול ידים לכהנים במקום הלוי?
תשובה: כך נוהגים. וכך אמא ע"ה מספרת, שאביה שהיה בכור היה נוטל ידים לכהנים, כי אין לויים בגר בא כידוע.

שאלה: האם מוטל על הכהן לחפש לוי שיטול ידיו?
תשובה: אין צורך.

שאלה: במקרה שהכהן נטל את ידיו בעצמו, כי לא היה לוי במקום, ולאחר מכן הגיע לוי, האם יש ענין שיטול לו שוב ידיו?
תשובה: אין צורך.

חידת השבוע

כיצד יתכן שאדם התפלל 'עמידה' במוצאי שבת, ודוקא בגלל שהזכיר "אתה חוננתנו" עליו לחזור ולהתפלל?

הפתרון: במקרה שנאנס ולא התפלל מנחה של שבת, ובמוצאי שבת התפלל תפלת ערבית ולא הזכיר בה "אתה חוננתנו", ואחר כך התפלל תפלת תשלומין, והזכיר בה "אתה חוננתנו", לא עלתה לו תפלת התשלומין וצריך לחזור ולהתפלל, מפני שגילה דעתו שאת הראשונה התפלל לתשלומין (עיין ש"ע סי' ק"ח סעי' י').

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל
להצלחת משפחת בניטה ה"ו

שבת ז' טבת התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:22	17:13	17:45
16:18	17:10	17:40
16:18	17:10	17:40
16:22	17:13	17:45

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

פרשת ויגש מאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבד דהאן ב" 050-4194600

לשעבר הייתה האמת מטבע מהלך. האדם היה אמיתי וחם, וה'שלום עליכם' היה באמת ובתמים, בחיות פנימית. כיום אפשר לחוש ב'שלום עליכם', 'שבועצם הכוונה היא' – לך לשלום.

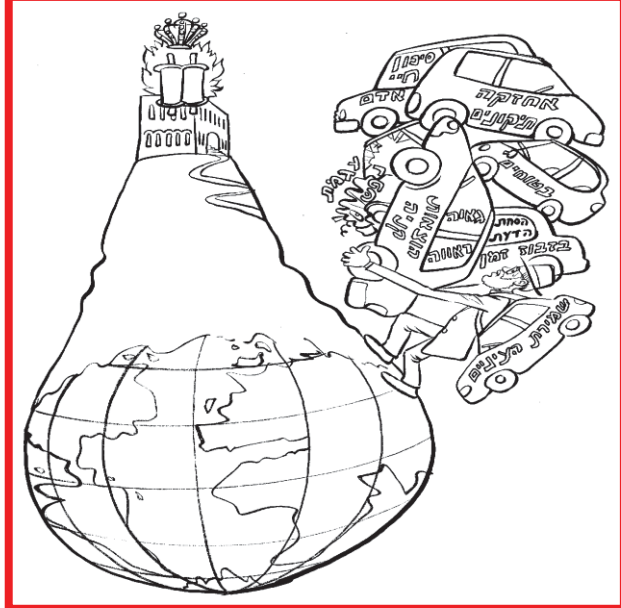
כישלון הוא רק הדמנת להתחיל מחדש בדרך נכונה יותר.

בשבת קודש הדפק על דלת ביתו של הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל אדם שאינו שומר תורה ומצוות, ומראהו כבריון אלים. נבהלו האנשים, אך הרב צדקה יצא אליו ושאלו לרצונו. התברר שהאיש הוא נהג מוגינת ומחלל שבת בפרהסיא. הרב צדקה מחה והפציר **והחתן שלא ייסע** - אך לשוא. אבל זעקתו של הרב הוסיפה להדהד באוזניו. "הרגשתי", אמר הנהג, "כי הצעקה הבוקעת מפיו, היא צעקה טהורה, שונה מכל הצעקות ששמעתי עד כה. החלטתי לבוא ולבדוק מה פשר הכאב שגורם לך לצעוק כל כך בחזוקה...

אמונה טהורה לכל מעלותיו העצומות וזה להגיע הרב אברהם רפאל זצ"ל הררי בזכות "אמונה תמימה" שהאמין בהשם יתברך, ללא שאלות וללא חקירה ודרישה, אלא אמונה חושית פשוטה בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. מסופר, שפעם הביאה אחת מנכדותיו שאלה מהמורה בסמינר בו למדה, מהספר "מורה נבוכים" **לרמב"ם**, ובקשה את הסבא לעזרה. ענה לה רבי אברהם: "תגידי למורה: אנחנו לא לומדים מורה נבוכים, אנחנו לא נבוכים, אנחנו מאמינים בה' יתברך מקבלת אבות – כי אבי האמין בה' יתברך בלי שאלות, וכן סבי, וכן על זה הדרך **עד למשה מסיני**, ולא צריך חקירות ופילוסופיה". כך חי באמונה חושית בהשם יתברך הטוב והמטיב לכל, וצדיק באמונתו יחיה.

רעיון בינוני שמייצר התלהבות ילך רחוק יותר מרעיון גדול שלא מלהיב אף-אחד

התהילה הכבוד השררה וההמון הם אליליו של בן התקופה החדשה והריו **משתעבד להם** באותו הלהט שאבות אבותינו השתעבדו לפסילי האבן והחומר

לכל השנאות יש תקנה, חוץ משנאה הבאה מחמת קנאה, שאין לה תקנה לעולם. **למרבה הכאב**, מאמר זה יפה גם לאנשים שהם ארוזי הלבנון, אשר השנאה שמחמת קנאה השתלטה גם עליהם.

אדם באימוץ כל כוחותיו ובמציו כל השתדלותו מסוגל לחולל נפלאות!

צורת דיבורו של האדם מנמדת על האדם עצמו מתי שמדבר בלשון נקיה

והנה הסיבה העיקרית למיעוט אמונתנו היא ראיית העין כי עינו של אנוש רואה יכולת וכח, ואדם רואה שהעמל ומתיגע **מקבל חוכה**, ואילו אשר לא טרחה אינו משיג, וראית העין הזו היא הסותרת ומונעת את האמונה השלימה, ולכן מחובתנו לבקש עצות היאך לבטל השפעת ראיית העין.

בכל עת ובכל זמן כשאומר "אין עוד מלבדו" ומשנן זאת עוד ועוד וקובע הדבר בלב, אין שום כח ומזיק בעולם **שיכולים לשלוט בו** כיון שמדבק הוא את עצמו בבוראו. וכל אדם יכול לזכות לזה ע"י שבורח הוא מהגאוה ונדבק בענוה. ויהי רצון שנוכח כולנו להקטין עצמנו ונרגיש את נעימות הקביעות של "אין עוד מלבדו", ובמהרה נזכה לקבל פני משיח צדקנו ואמן!!!

ידוע כי רבנו אלטר **מאזוז** זצ"ל היה מנהיג את הציבור בכשרון, בחן ובנועם רב, ועד מהרה רכש את אמון הציבור והערצתו אליו בהיותו נאה דורש ונאה מקיים בעבודתו הנאמנה והמסורה מעל ומעבר למה שתפקידו מחייב. השקיע ממיטב זמנו וכוחו להיטיב עם אנשי עדתו בכל המובנים, ולא הסכים לעזוב את המושב שבו טרח ויגע לבסוסו הרוחני, כי לא חפץ שירד הכל לטמיון, חלילה. ברח מן הכבוד, וכאשר הצייעו לו **לעבור לעיר גדולה** ומכובדת, ענה בתמימות חן: "מה רע לי כאן במושב?", שגא את הבצע תכלית השנאה, במשכורתו הצנועה הסתפק ושמה בחלקו, ושרת את הציבור בהתלהבות ושמחה כל הימים ללא חופשות וללא מנוחה, **ביתו היה פתוח לרווחה** "מסביב לשעון", ולא ידע ולא הכיר את המושג "שעות קבלה". אלא כל שעה היתה כשרה ומוכשרת לקבל את הזקוקים לעצתו והדרכתו בכל ענין שמתעורר ולעזור להם בכל יכולתו.

כאשר אדם מקיים מצווה הוא משפיע השפעה טובה על כל העולם כולו

נתבאר שהאמונה האמיתית לא תבוא ואינה יכולה לבוא מעצמה, בלי דרכי העבודה והעיון להשיגה, כאשר האדם חי בהרגליו וטבעיו, אזי הם המושלים וכחם רב להקנות ללב הרגשה והתיחסות למה שהעין רואה ותו לא, ואיך יעמדו ידיעות אמונה קלוטות בדרך ארעי נגד רוחות אלה, וכל העבודה **לבנות האמונה על יסודות** ולהתמיד מחשבה על זה, ולהרחיק את המפריעים ולבטלם.

מה גדול עיוורון השוחד אצל המשפטים אחר החומר!

נקודה פשוטה

זה מוזר שאנחנו **רוצים להרוויח** הרבה כסף, אבל נהנים הכי הרבה כשיש לנו רק 50 ככיס .. אנחנו רוצים ללבוש מותגים, אבל מרגישים הכי נוח בפיג'מה .. אנחנו רוצים לאכול במסעדות יוקרה מפוארות, אבל נהנים הרבה יותר לאכול פיצה עם המשפחה .. אנחנו משתוקקים למכוניות פאר איתן נוכל לנסוע למרחקים גדולים, אלא שאין כמו הליכה רגלית עם האישה והילדים .. אנחנו שואפים לטייל בעולם, אבל תמיד מתגעגעים לחזור לבית .. חיים הם פשוטים בהחלט! אך כשאנו רודפים אחרי הדברים שלא משמחים אותנו באמת, אנחנו הופכים אותם למורכבים .. נדמה לנו שאם נשיג הרבה, נהיה מאושרים יותר .. אך אם נסתכל מקרוב **ניראה שהאושר כבר נמצא אצלנו!** (העורך)

יהודי עשיר ותלמיד-הכם נכנס אל ה'חפזיים' זצ"ל וביקש לקנות את כל ספריו, חוץ מהספר 'שמירת הלשון'. תמה ה'חפזיים' למה אין הוא מעוניין בספר זה, והסביר האיש: "אני עוסק במסחר ובא דברים עם אנשים רבים, ואין ביכולתי להיגמל מלשון-הרע.

לא אפיק אפוא תועלת מהספר הזה". נענה ה'חפזיים': "כשסיימתי לכתוב את הספר, התחלתי לפקפק בתועלתו ובמידת היכולת של הציבור לקיים את הכתוב בו. העליתי את ספקותיי לפני רבי **ישראל סלנטר** זצ"ל, והוא הגיב ואמר: 'אפילו אם לא תצליח אלא למלט **אנחה אחת מליבו של יהודי**, מתוך צערך על שהוא נכשל בלשון הרע – כדאית כל טרחתך על הספר. קח אפוא את הספר, ואנחתך תהיה תועלתך'."

אדם באימוץ של כחותיו ובמיצוי כל השתדלותו מסוגל לחולל נפלאות!

הכל קצוב לאדם וכל פעולותיו ומעשיו ל א יערוהו ולא יקבל יותר ממה שהקצב לו

כאשר שאלו את רבי **שעון**

שקאב זצ"ל מה ראה לקבל על עצמו לעת זקנה עול כבד כזה על כל טרדותיו ודאגותיו, השיב: מבואר בגמרא (יומא לח:) (שבזמן הבית היה כהן שידע לכתוב את השם **בחמש אצבעות בבת אחת**, ושמו נשאר **לדראון** עולם בקורות האומה על שלא מסר את סודו לאחרים. "כוחי כמחנך וראש ישיבה מהיביים אותי, ומפחד אני להיות נמנה בין אלה ששמרו הסוד לעצמם."

בכל עת ובכל זמן כשאומר "אין עוד מלבדו" ומשנן זאת עוד ועוד וקובע הדבר בלבו, אין שום כח ומזיק בעולם שיכולים לשלוט בו כיון שמדבק הוא את עצמו בבוראו.

וכל אדם יכול לזכות לזה ע"י **שבורח הוא מהגאון** ונדבק בענוה. ויהי רצון שזוכה כולנו להקטין עצמנו ונרגיש את נעומות הקביעות של "אין עוד מלבדו", ובמהרה נזכה לקבל פני משיח צדקנו אמן ואמן!!!

הקב"ה שאל את קין "למה נפלו פניך". וכי למה לא ייפלו פניו אם לא התקבלה מנחתו?

אלא בשאלת ה' הייתה כוונה אחרת: למה נפלו פניך? האם משום **שלא נתקבלה מנחתך**.

או שמא מפני שמנחתו של הבל **נתקבלה**?

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"יִגַּשׁ אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי... (בראשית מד, יח).

לכאורה המילה "אֵלָיו" מיותרת, הרי יהודה מדבר עם יוסף, ומדוע צריך לומר אֵלָיו, ועוד, מה כוונת אומרו בִּי אֲדֹנָי?

אלא נראה לפרש בדרך דרש על פי דברי רבותינו (תנחומא וירא, ח) שאין יוגש אלא לשון תפילה, שנאמר **וַיִּגַּשׁ אֶבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאִם תִּסְפָּה עֲדִיק עִם רִשָּׁע (בראשית יח, כג), וַיְהִי בַעֲלֹת הַמְּנַחֵה וַיִּגַּשׁ אֵלָיו הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר... (מלכים א יח, לו), וַאֲף יהודה לא ניגש אלא לתפילה לפני אדון הכל, וזהו שנאמר **וַיִּגַּשׁ אֵלָיו**, היינו שניגש יהודה לתפילה אליו יתברך.**

וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי, אמר יהודה לפניו יתברך, ריבונו של עולם, בִּי אֲדֹנָי – שמך יתברך נמצא בשמי, בתוכי (יהודה – הוי"ה), אנא, עזור לי להחזיר בחזרה את בנימין לאבי יעקב, כדי שלא יתחלל שמך יתברך – שם הוי"ה ברוך הוא הנמצא בתוכי. ועוד הוסיף יהודה ופנה אל מקור הרחמים, שם הוי"ה ברוך הוא וביקש שירחם עליו ויושיענו.

ומאותה תפילה קיבל יהודה כוחות אדירים, הַטָּרִם תָּדַע בִּי אֶבְרָהָם מִצְרִים (שמות י, ז), והורה לאחיו שכל אחד יחריב שוק אחד משווקי מצרים, והוא יחריב את שלושת הנותרים (בראשית רבה צג, ח), שאג יהודה בקול גדול עד שישמע קולו בארץ כנען, ואפילו חושים בן דן שהיה כבד שמיעה שמע את צעקתו (שם, ז). מאותה זעקה נפל פרעה מכסאו וכל העוברות שבמצרים הפילו, ונשתברו שיני שרי מצרים, וכמו שנאמר (איוב ד, י) **וְשִׁנֵּי כְּפִירִים נִתְעוּ, שְׁנֵי רִשָּׁעִים שִׁפְרָת (תהילים ג, ח).**

ולפי זה אפשר להסביר ביאור נוסף, **וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוָה**, ויגש מלשון התגוששות לקרב ומלחמה, איים יהודה להילחם ביוסף, וזאת מפני **"בִּי אֲדֹנָי"**, שם הוי"ה נמצא בתוכו, ה' יתברך נמצא עמו ומסייע בידו ולכן בכוחו להחריב את כל מצרים. ובדרך אגב למדנו שלפני הכל צריך האדם להקדים בתפילה מעומק הלב לה' יתברך שיסייעו ויעליח דרכיו. **יהי רצון** שזוכה לגאולה השלימה בקרוב, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

רב האי בן רב שרירא גאון זצ"ל (ד'תשכ"ט-ד'תשצ"ח). יחד עם אביו נאסר בעקבות הלשנה, ולאחר ששוחרר כיהן (עוד בחיי אביו) כגאון פומבדיתא במשך ארבעים שנה. הרביץ תורה בישראל יתר מכל הגאונים, ולאורו הלכו דורשי התורה ממזרח שמש עד מבואו...

וכמוהו לא היה לפניו בגאונים, והוא היה סוף הגאונים" (ספר הקבלה לראב"ד). סתם "גאון" אצל הרי"ף הכוונה לרב האי.

כל העלונים: hamaor.net המאור שבתורה - ואבות ובנים

עצים לכבוד... שבת קודש אנגומו, סיביר, סוף תיש לייבל וקטלר, שעבדו יחדיו בעבודה המפרכת של כריחת עצים על צוק הר תלול משך שמונה שעות מידי יום, החליטו שאת יום שבת קודש לא יחללו. טיכסו עצה: בימים חמישי ושישי החביאו חבילות עצים מפרי עצמם "לכבוד שבת קודש"...

כדי לא לטלטל בשבת, הביא עימו לייבל חומש עם פירוש "אור החיים" הקדוש כבר מיום חמישי והטמינו במקום סתר. בשבת נחבאו בחשאי **ולמדו בהתלהבות רבה**. אחר הצהריים הוציאו את העצים מהמחבוא וסידרום לקראת הבדיקה והרישום של המפקח.

כדי לומר את הדבר הנכון בזמן הנכון צריך לשנות רוב הזמן

"הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם" (אבות ד, כא). אמר רבי חנוך-העניך מאלכסנדר: קנאה **במה? תאוה למה? כבוד על מה?**

בימי חולו של מועד, היה רבי **שעון קרליץ** זצ"ל הולך ל"ביקור חג" אצל קרוב כשהוא אינו חש בפחיתות כבוד גם מלבקר את אחייניו הצעירים, שכן הללו נעשו על ידו באופן טבעי ופשוט. ומה גם, כאשר הקדמוני אחייניו שמעתה כבר חש רבי שמעון קרליץ "חוב" גדול להשיב להם ביקור, "כגמולם הטוב". נוהג היה בימי חול המועד להקביל פניו של דודו ואלופו, מרן הגאון **ישראל קניבסקי** זצ"ל, מהורנסטייפלא, ברם, עם היותו מתנהג כלפיו ביחס של הערצה, הרי שהרגיש בחיוב זה של הקבלת פני מרו זצ"ל, אחת עם הרגישו בחובתו כלפי אחייניו, עד ששמעוהו אומר: **"צריך ללכת לבקר** אצל הסטייפלר ואצל אחד האחיניים הצעירים". כי על כן, הרגיש רבי שמעון קרליץ את חובו כלפי זולתו, במידה שווה כלפי כולם- קטן כגדול, דל כעשיר.

תייר מגיע לפלורידה, נכנס למנויה ונוסע. בדרך הוא שואל את הנהג, "תגיד לי בבקשה, המקום הזה באמת בריא ומחזק את הגוף?" "בטח", הנהג עונה, "כשבאתי לכאן לא יכולתי לדבר, בקושי היה לי שיער על הראש, לא היה לי כח ללכת בחדר והיו צריכים להרים אותי מהמיטה. וטראה אותי היום!" התייר שואל, "מתי באת לכאן?" הנהג, **"נולדתי כאן..."**

באחד הימים הרגיש רבי **נתן צבי** זצ"ל בתלמיד אחד העומד בתפילה בין שורות חבריו ומרוב התלהבותו הוא מתנדנד אנה ואנה בכל גופו ואיבריו. לאחר שסיים את תפילתו קרא רבי נתן צבי ואמר לו: "הרי הז'ל דורשים גזירה שווה "הכאה הכאה" שחייבים מלקות אף בהכאה שאין בה שווה פרוטה, כלומר, אף בהכאה כל שהיא. והנה כנדנדוך אתה עול **לפגוע פעמים בשבנך** העומד על ידך ולעבור – תוך כדי תפילתך והתלהבותך- עבירה חמורה ולהיקרא רשע". פעם ראה שתלמיד אחר מרים ספר שנפל על הארץ ומנשק אותו. רבי נתן צבי קרא אחריו ואמר לו: "אתמה! הרי תוך כדי נשיקתך את הספר עלול אתה לבלוע נמלה ולעבור כמה לאוין מן התורה."

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, ריחא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזרה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אוריח, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורח מורי, הרב יוסף אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סב, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

{ אז נדברו }

פרשת ויגש תשע"ט | גליון מספר: 400, תודה ה'!!! | לסדר: "ותחי רוח יעקב אביהם..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

עלון זה נתרם בחלקו לעילוי נשמת

יוסף קטן בן גמילה

מקסיקו סיטי.

ניתן לקבל גיליונות בודדים בלבד (לא לשיבות)

בכתובת חזון איש 34 פינת דסלר, משפחת דרייפוס.

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

איזה ניגון התנגן בכרכרה של יעקב בדרך מצריימה...?

יעקב אבינו עושה כעת את דרכו לכיוון מצרים... הכל נראה רוקד משמחה... כי בשמחה תצאו ובשלוש תובלון ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה... בטח... כולם שמחים... יש דבר יותר מרגש ומשמח מאבא שכבר 22 שנה מתאבל על בנו ולפתע מתברר שהוא חי והוא מושל בכל ארץ מצרים?? אבל משום מה... בכרכרה של יעקב אבינו בעצמו מתנגן לו ניגון בקול נשבר... במנגינה שקטה ובאיירה כבדה של מוצאי שבת... הניגון **אמר ה' ליעקב אל תירא עבדי יעקב...** אתה מכיר את סוג המנגינות של מוצאי שבת?? משהו כזה לאט כזה... רציני כזה... מוצאי שבת כזה... זה סוג המנגינה שמתנגנת אצל יעקב בדרך למצרים!!!

ולא סתם... הפיוט חוזר על זה עשרים ושנים פעמים... אל תירא עבדי יעקב... אל תירא... מה קרה?? מה מפחיד?? מה יש לפחד?? בדיוק עכשיו?? עכשיו הכי פחות מפחיד?? בשלמא עד היום... יוסף טרוף טרוף... יעקב אבינו חושב על גהינם... ואילו בדיוק עכשיו?? עכשיו מתברר שהכל טוב!!! עכשיו מתברר למפרע שלא היה ולא נברא... עוד יוסף חי... הסוף לאבלות... הסוף לדאגות... יוסף ישנו... שמעון ישנו... בנימין ישנו... תיקון השלם ישנו... מיטתך שלימה... אז למה בדיוק עכשיו צריך כ"כ להרגיע את יעקב?? למה הפייטן במוצאי שבת צריך ללחוץ ליעקב כ"כ הרבה פעמים בקול נשבר אל תירא עבדי יעקב... צוה ישועות יעקב... למה?? זה נשמע שיש דברים בגו... זה נשמע שיש באמת ממה לפחד... ממה??

התשובה היא כך:

יעקב אבינו רואה את מה שאנחנו לא רואים... סוף סוף לא לשכוח!!! שרק רגליו של יעקב מוצבות ארצה... אבל ראשו?? ראשו מגיע השמיימה... וממילא מי שרואים משם לא רואים מכאן... כאן אנחנו מסתכלים מזות הראיה המצומצמת שלנו... ומצדנו יש פה מעמד מרגש ושמח... אנחנו מתכווננים לקראת מפגש מרגש בין אבא לבנו בסגירת מעגל לאחר שנים של נתק... זה מה שאנחנו רואים בעיניים שלנו!!! אבל יעקב אבינו רואה משהו אחר לגמרי!!!! יעקב אבינו רואה שברגעים אלו ממש מתחילה הגלות בפועל!!! יעקב אבינו נוסע כעת בכיוון של הגלות... כשרגליו של יעקב דורכות על אדמת מצרים הוא רואה לנגד עיניו דם יהודי נשפך כמים... הוא רואה את הצער והסבל והחומר והלבנים שבני הולכים לטבוע בהם... יעקב אבינו יושב בכרכרה והוא אמנם מובל בשלשלאות של אהבה למצרים... אבל הוא יודע שאליבא דאמת אנחנו לקראת שלשלאות של ברזל. הנסיעה הזו לא קלה ליעקב אבינו!!! הוא רואה את האימה חשיכה גדולה שעתידיה לבא על בניו במקום הזה... ולכן הוא צריך עידוד... השכינה הקדושה לוחשת לו... יעקב... אל תירא עבדי יעקב... לא... אל תפחד... אל תחשוש... אנוכי ארד עמך מצריימה...

וכעת אני אגלה לך סוד: כידוע יוסף שלח עגלות ממצרים שבביל להביא את יעקב אבינו... למה הוא שלח עגלות?? אז אנחנו יודעים שהוא רצה להזכיר ליעקב את פרשת עגלה ערופה שהם למדו לפני שהם נפרדו... אבל הזוהר הקדוש אומר משהו אחר!!! יוסף שלח מרכבות לפי חשבון מדויק של בחינת מעשה מרכבה... כנגד פרקי המרכבה!!! יוסף שלח מסר ליעקב אבינו: כשאתה יורד אלי למצרים!!! אל תדאג!!! המרכבה הקדושה יורדת יחד איתך!!! עמו אנוכי בצרה!!! קודשא בריך הוא וכל פמליא דיליה יורדים יחד איתך במרכבה למצרים!! לכן שלחתי לך מרכבה במקביל!!! אל דאגה... הקב"ה איתך...

מהיום ואילך תחת כסא הכבוד יש סל ומגרפה... מה סל ומגרפה עושה בכסא הכבוד?? הבנים שלי משועבדים בחומר ובלבנים והם רואים מול העיניים שלהם כל היום סל ומגרפה... אז עמו אנוכי בצרה... גם בכסא הכבוד יש סל ומגרפה... אם הבת שלי יושבת כבר חודשים מול מחברת השידוכים וזה הבוץ שאיתו היא מתמודדת אז גם בכסא הכבוד יש מחברת שידוכים והקב"ה בוכה כנגדם... עמו אנוכי בצרה!!! ואל תירא עבדי יעקב... אני איתך... הסבל שלך לנגד עיני... ובעזה"ש בקרוב צוה ישועות יעקב... אם לבן שלי יש מצוקה כספית והצ'ק חזר... אז בכסא הכבוד יש העתק של אותו צ'ק... זה נמצא לפניו יתברך יחד עם כל מיני סלים ומגרפות אחרים... ---

יש משפט נורא שכתוב בספר היכלות על קדושה: באותה שעה אני אוחד בכסא כבודי בדמות יעקב ומחבקו ומנשקו ומזכיר גלותם וממהר גאולתם!!! בכסא הכבוד יש דמות של יעקב!!! מה זה הדמות הזו?? זה דמות של היהודי בגלות... ליעקב יש עוד שם... קוראים לו ישראל...

הדמות של ישראל לא חקוקה בכסא הכבוד!!! רק הדמות של יעקב!!! **ולמה???**

כי הדמות של ישראל לא צריכה להיות חקוקה בכסא הכבוד... היא חקוקה על הלב של כל אחד מאיתנו!!! כל יהודי עומד ומכריז מעומק לב: שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד... יהודי מקבל רצון ה' באהבה ושמח במה שיש... **זהו ישראל!!!** זה כי שרית!!! ישראל מפגין נאמנות בה' בכל מצב... וכשאנחנו מתחזקים בכל עוז לקבל באהבה ולחקוק את השם ישראל על לבנו ולהפגין נאמנות לקב"ה בכל מצב... **הרי הקב"ה מצידו במקביל חוקק דווקא את שמו של יעקב במרכבה!!!** הקב"ה לשם שינוי לא מוכן לקבל באהבה את הקשיים שלנו... הקב"ה לא מוכן לסבול את הסל ואת המגרפה שיש לכל יהודי- איש איש ונגעו ומכאובו וסלו ומגרפתו... הקב"ה חוקק את דמותו של יעקב במרכבה... הוא מציב את צערם של ישראל מול עיני ואומר לנו: **אל תירא עבדי יעקב!!!**

אל דאגה... אני פה איתך... לא שוכח אותך לרגע... תזכור שאני פה איתך לאורך כל הדרך... ובמהרה נזכה: לגאל ה' את יעקב... אבל גם עד אז... **אל תירא עבדי יעקב!!! אל תירא!!!**

למה המשגיח תמיד נתפס ל"זוטות...??"

בפרשת השבוע.. פרשת ויגש סוף סוף הסתיימה הפרשיה הכאובה והמנוכרת... סוף סוף התקיים החלום של יוסף ואכן השמש והירח ואחד עשר כוכבים מצאו את עצמם משתחווים ליוסף... כן... כבר לפני עשרים ושנים שנה אבא יעקב שמר את דבריו... כבר אז... כשיוסף חלם את אותו חלום ואמר אותו לאחיו... כבר אז יעקב אבינו לקח את החלום מאוד ברצינות... "ואביו שמר את הדבר..." והנה... כעת החלום התגשם!!!

מה פשרו של חלום זה??? מה העניין שהשמש והירח ואחד עשר כוכבים ישתחוו ליוסף?? וכי... וכי זה עניין של כבוד?? תבין: החלום הזה היה כ"כ קדוש אצל יוסף... שכל הסיבה שהוא הטריח את בנימין להגיע למצרים כדי שהחלום יתקיים... וברגע שהוא התקיים אז יוסף עשה סעודה גדולה עם בשר ויין... כמו שעושים לגמרה של תורה? מה העניין ב"דבר" הזה???

איזה ערך עליון יש בזה שכולם משתחווים ליוסף???

אז לפני הכל חשוב להקדים ולהבהיר: שהתשובה האמיתית על שאלה זו היא כמובן עמוקה מאוד ונוגעת בדברים העומדים ברומו של עולם שאין לנו מושג בהם... **אבל כעת נתמקד ברובד הנמוך ביותר:**

הביאור בזה הוא כך:

יוסף מייצג את עולם המעשה!!!! יש מחשבות... יש השגות גבוהות... יש מדרגות מאוד מרוממות... ביהדות יש הרבה מחשבה והרבה חכמה בינה ודעת... אבל בסופו של דבר בשלב הביצוע הסופי... **כאן צריך מעשה!!!!** בסופו של דבר צריך להוציא את הדברים מהכח אל הפועל... וזה המשבצת של יוסף... יוסף מייצג את עולם המעשה בפועל! ו... וכולם בסופו של דבר צריכים להגיע לשלב המעשי! במילים אחרות: כולם צריכים להתכופף ולרדת ולהשתחוות לביצוע המעשי שבלעדיו אין כלום!!!

הבנת מה אמרתי?? לא הבנת... אני אתן לך דוגמא עסיסית ומוכרת:

בחור יקר: בינינו... כשאתה רואה אברך בוגר הישיבה שאתמול הייתם חברותא בישיבה ושניכם דיברתם כל הזמן השקפה... והיה לכם ויכוחים בנושאים מאוד מהותיים בהנהגה ובעבודה וכו' וכו'... והנה למרבה הצער חבר שלך הזה התחתן... ומאז אתה רואה אותו הולך למכולת וקונה שתי עגבניות... שלוש מלפפונים... ארבע בסקוויטים במבצע... ומשם!!!! משם הוא עוד הולך לחנות השניה... למה?? כי שם יש מבצעים על טיטולים... כשאתה רואה אותו ככה... כואב לך הלב... **נכון?? מה כואב?** מי האמין... עד לפני שנתיים הוא היה בחור ברמה... היה כיף להתווכח איתו בהשקפה... הוא היה כזה הוגה דעות... כזה חושב... כזה עמקן... ולפני שהוא התחתן הוא הבטיח לנו... שאל דאגה... אני לא אפול במלכודת של חיי האברכות... אני לא אהיה אברך כזה כבבד כמו כל האברייכים האלו

שמדברים כל היום על הנחות בארנונה ועגבניות... אני אמשיך להיות בחור עם כל השמחת חיים ועם כל המרץ... **הוא הבטיח לי!!!** ו... והנה... לא עברו שנתיים והוא גם נהיה כזה אברך כזה... בדיוק כמו כולם... גם הוא מסתובב בחנות ומחפש סוכר וניל ורי'צ'... (אגב: אני כבר יודע איפה נמצא הרי'צ'... מי שלא מוצא שיגש אלי...)

בחור יקר: התיאור הזה מוכר לך מאיזשהו מקום???

תסביר לי את התופעה הזו...?? מה בדיוק קורה אחרי החתונה שכולם ללא יוצא מן הכלל נהיים כאלו קבעצ'ים כאלו... **בא נשאל ככה:** מה זה הקצר הזה בין בחור ישיבה לאברך כולל?? למה בחור מסתכל ברחמים על אברך כולל?? מה בדיוק קורה בתקופה התפר הזו שגם הבחורים הכי זוהרים ומבריקים בישיבה... הרי ברגע שהם נהיים אברכים... תוך חצי שנה שנה... פתאום הם נכנסים עמוק לחיי האברכות... ונהיים כאלו אברכים כאלו... כמו שבחורים לא אוהבים להיות...?? מה זה???

הסיפור הוא כך: תקשיב טוב טוב להגדרה:

אתה וחבר שלך האברך... כששניכם הייתם בחורים... אז שניכם טיפסתם ועליתם עד השמש והירח ואחד עשר כוכבים. **הגעתם לשמים!!!** התחלתם לרחף בחלל... התחלתם לדבר השקפה ותיאוריות... דברתם בעבויידה... דברתם בעמקות... בהרגשים... ואז בשלב מסוים חבר שלך התקדם שלב אחד קדימה והוא קלט שעם כל הכבוד לזה שהוא נמצא בעננים והוא משייט לו עם השמש וירח והכוכבים... אבל עדיין!!! **הוא צריך להשתחוות ליוסף!!!** הוא צריך לקחת את כל התיאוריות של השמש והירח והכוכבים ולתרגם אותם **ארצה!!! להשתחוות ארצה!!!** וברגע שהוא הבין את זה הוא פשוט הקים בית... ומאז הוא לוקח את כל השמש והירח והוא פשוט מתרגם אותם ללחם ולחלב ולשכירות ולבית היהודי שלו... **כן!!! זה נקרא להשתחוות!!!** אתה יודע למה זה נקרא להשתחוות???

כי מאוד קשה לשמש ולירח להתכופף מרום מדרגתם ולרדת לרמה של פרקטיקה... זה לא לרמה שלהם!!! השמש והירח היו מעדיפים להמשיך לרחף בחלל ולהתעסק בתיאוריות... אבל הם מבינים שהיות ובסופו של דבר התכלית של השמש והירח **זה להאיר על הארץ!!!!** ממילא הם מוכנים לרדת ולהשתחוות לארץ!! כן... את השמש והירח צריך לתרגם לקרקע ארצי! למציאות... ולכן חבר שלך האברך הזה (שאתה כ"כ מרחם עליו) פשוט לקח את המוצלחות שלו שאתה מכיר בתור בחור ואת כל התכונות האלו הוא מכריח להוריד ולהשתחוות ולתרגם לשפת החיים!!! **אבל אתה???? אתה עדיין לא מוכן להשתחוות...**

ממש לא!!!! **תסכים איתי שלא!!!** בינינו... אתה מוכן עכשיו להתחיל להיות כמו החבר שלך האברך הזה...?? אתה מוכן להיות פתאום אברך כזה... שהולך הבייתה כזה... וקונה שתי עגבניות כזה... ומדבר בטלפון כזה... ומתקשר לבנק כזה...???

נכון שלא??? למה לא??? תגיד לי בדיוק למה לא???

כי אתה מרחף לך בשמש ובירח... ואתה מרגיש

בעננים... ומדבר כל היום תאוריות... ו... וכתוצאה מזה **אתה בז לקרקוע!!!** אתה מזלזל בראליות ובעולם המעשה!! אתה מרחם על חבר שלך שנהיה אברך והוא מחובר למציאות... אתה רואה בזה קט'נת... בקיצור: במילים אחרות: **אתה לא מוכן להשתחוות ארצה!!!** אתה לא מוכן נפשית לתרגם את ההשגות שלך לשפת המעשה... אתה עדיין רוצה להשאר בשמש ובירח ובכוכבים... ולא מוכן להשתחוות לתפקיד האלוקי של יוסף שהוא לתרגם את עבודת ה' למציאות ולשפת המעשה!!! אתה מציף מוכן למכור את יוסף... אין לך מה לעשות איתו...

כשהמשגיח ניגש אליך ומעיר לך הערה מעשית... שתפסיק כל היום לדבר גבוהה ותתחיל לעשות משהו בפועל... **איך אתה מגיב?? בינינו...** אתה מתייחס בביטול ובזלזול... נו נו... המשגיח תמיד מתעסק עם זוטות... הוא תמיד צריך להיתפס על פרטים קטנים... שצריך להגיע לסדר... וצריך גם ללמוד (ולא רק לאחוז מהתייירה) צריך לכבד את התורה באמת ולעשות מה שכתוב בש"ע בפועל... (ולא רק להדעזע ממי שלא מוכן למסור נפש לתיירה... שישאר בינינו... לא כל אחד מהקוראים מצליח להבין את המשפטים האלו... אבל אנחנו מבינים אחד את השני...) המשגיח כל הזמן משגע אותי שאני אגיע לתפילה... נו... הוי באמת... אני מדבר עכשיו על דברים רציניים... אני מדבר עם עבויידת ה'... אני כעת מדבר על עבויידת התפילה... ואילו המשגיח נשאר תקוע בשעון מתי להגיע... האם בשבע בבוקר או ב...?? הוי... באמת... זה הנושא???? זה הרמה??? מורינו המשגיח... אני מאוד אוהב ממכם... אבל מה אני כבר מבקש ממכם... קצת להעלות את הרמה... לצאת קצת מהקט'נת... לצאת מהגבורות והדינים... קצת רוממות... קצת עבויידה... קצת פנימיות...

אז זהו שתדע לך בחור יקר: שהחוסר תקשורת שלך עם המשגיח... ממה זה נובע?? איפה פה הקצר?? שאתה חי בשמש... מטייל בירח... ומשייט בכוכבים... ונדרש ממך לאט לאט לעכל את זה שאתה צריך להשתחוות ארצה!!! נדרש ממך להשתחוות לבחינת יוסף שתובע ההההלו... מה תכל'ס למעשה!! ואתה עדיין בשלב כזה שאתה לא מוכן נפשית להשתחוות ליוסף- ארצה... ואני מממזה מבין אותך... בטח... אתה לא מוכן בשום אופן להיות אחרי החתונה כמו האברך הכבבד הזה שעסוק בלגמור את החודש ולהגיד בטלפון עוד מעט אני מגיע... אני לא אהיה כזה!!! אין! אני לא אהיה כזה!!! אני אמשיך לפרוח כמו בחור... אני אמשיך להיות שמש וירח כמו הבחורים...

אוי אוי בחור יקר... אני כ"כ מבין אותך... שהמאמר הזה ישאר בינינו... הרי רוב הקוראים לא באמת מבינים מה כתבתי פה בשורות האלו... אבל אתה מבין אותי וזה מספיק... לא צריך יותר מזה... 1

בכל זאת!!!! אני אומר לך!!!! בתור אחד שגם אחרי החתונה נשארתי חכם לא פחות ממך!!! (כולם כמובן שפחות ממך... עכ"פ נדמה לך ככה... אז אני לא אתן לך את זה!!! אני מתעקש לומר לך שגם אחרי החתונה נשארתי איתך באותו מקום... אני גם אחרי החתונה המשכתי לשייט בעולמות העליונים כמון... אני החלטתי להיות השגריר של הבחורים בתוך חיי הנישואין!!! אמנם אף אחד לא הכתיר אותי...

הם כבר עובדים... ואתה רק צריך ללחוץ על הכפתור וזה נדלק... אבל דא עקא... מי יגלה לנו את זה????

מי מעלה על דעתו שבלחיצת כפתור אחת אתה מפעיל אור אין סוף???

כן... אנתנו יודעים שחשמלאים גדולים כמו אברהם יצחק ויעקב הרי הן הן המרכבה... אבל שכל נער צעיר יכול להפעיל את כל ההשפעות???

מי יגלה לנו את זה??? פה מגיע יוסף!!!!

ובשביל זה יוסף נשלח למצרים... הוא נשלח שם לבד לבד... בלי כלום... הוא נמצא במקום הכי שפל בלי שום סממן של יידישקייט... אין תורה... אין מצוות... אין כלום... רק דבר אחד נשאר ליוסף... תנחש מה???

את עצמו!!!! ויוסף האמין שזה מספיק!!!! יוסף ידע שאני בעצמי כמות שאני... אני מתג!!! אני לחצן אלוקי!!! אני בעצמי יכול להיות התשמיש קדושה הכי גדול שמפעיל את כל השפע של כל העולמות...

ויוסף שומר על העיניים... מה יש?? זהירות!!! זה מתג אלוקי!!! אם אני לוחץ עליו לכיוון שמאלה... אני מפעיל השפעה שלילית ואני יכול להחריב את כל העולמות... ואם אני שומר על העיניים אני כעת שומר על המתג האלוקי ואני משפיע שפע של רחמים וחסדים... ויוסף שומר על אותו מתג ומאמין בו... ויום אחד הקב"ה פותח לכולם את העיניים ומתגלה שאכן יוסף הוא מתג של השפעת העולם תלויה בו... הוא המשביר...

בחור יקר: יוסף הצדיק מגלה לך שלא רק התורה משפיעה בעולם... ולא רק הנר חנוכה משפיע אורות... אלא גם אתה בעצמך משפיע!!! אתה בעצמך מתג!!!! תשמור על עצמך!!! אתה תשמיש קדושה!!! אתה לא סתם... אתה לחצן שעובד... ניגש אלי בחור ואומר לי: קשה לי... אני גם לא לומד וגם אין לי מצב רוח... אני בלאו הכי לא עושה כלום... ויש לי ניסיונות... תתן לי כח להתגבר... תסביר לי למה להתגבר...

עניתי לו: אם הייתי עכשיו יושב ולומד... היה לך סיפוק??? כן... הייתי עושה משהו!!! אם הייתי עכשיו באורות ומתפלל... היה לך טוב? כן!!!

אז תדע לך שאתה בעצמך עובד!!! אתה לחצן שעובד!!! וכשהעיניים שלך נלחצות בשמירה זה משהו שעובד... זה משהו שמפעיל בעולמות העליונים... אתה כעת לא רואה את זה... גם יוסף לא ראה... אבל קץ שם לחושך... ויום אחד הקב"ה פתח לכל העולם את העיניים... וראו איזה כח אדיר יש לשני הלחצנים הקטנים של העיניים של יוסף... איזה שטפון של רווח והצלחה זה הביא לעולם... יש לך כעת את ההזדמנות לא לראות את זה אלא להפגין נאמנות לקב"ה ולהישמע לבקשתו... אנא יוסלה שלוו... תלחץ על הכפתורים הנכונים... אני רוצה להשפיע כל טוב לעולם... והלחצנים בידיים שלך... המתגים הם אתה בעצמך!!!

שמור על עצמך בני היקר!!!! אתה משהו שעובד...

ואז המשגיח יגיד לך כמה דברים מממזה מעצבנים ומממזה משעממים. הוא יגיד לך לקום לתפילה בזמן... וגם לשמור על סדרים... ואתה מממזה לא תתחבר... ויהיה לך מאוד קשה לבצע את מה שהמשגיח אומר... אבל שיהיה לך ברור: אם תצליח... אז זה הדבר היחיד שעשית בתור בחור!!! זה רווח נקי שלך... האמת היא שאין לי זכות להגיד לך את זה... כי אני לא עשיתי את זה... והמשכתי להתבשל שנים עד שהבנתי את זה... אז זה באמת בחירה שלך... זכותך להתעקש...

אבל שתדע לך: שאם אתה תכופך את הראש ותשתחוה למשגיח שמצמיד אותך לקרקע!!! תדע לך שעשית את עסקת חיין!!!!

עד כאן ברור...??? אבל בשביל לא להיעצר ברובד הכ"כ בסיסי הזה...

בשורות הקצרות שנתנו נשתדל לקחת את הדברים ולתרגם לרובד אחד יותר גבוה!!! (זה אותם דברים בדיוק רק ברובד אחד יותר למעלה...)

לדוגמא: בבית שלי... בכניסה לסלון... יש שני מתגים צמודים אחד לשני!!! אחד עובד והשני לא עובד... מכיר את זה??? על אחד אתה לוחץ ונדלק האור... ועל השני אתה לוחץ וכלום... אתה יכול להמשיך ללחוץ עליו...

אחד **מפעיל** מעגל חשמלי ועושה אור!!! והשני לא מפעיל שום דבר...

על אותו משקל בעבודת ה': לפניך שני אנשים... אחד יהודי ואחד גוי...

מה נקודת ההבדל בין יהודי לגוי?? **מה ההנהגה???**

יהודי זה מתג אלוקי שעובד!!! וגוי לא!!! שניהם מתגים... ליהודי ולגוי יש רמ"ח איברים וש"ס גידים אותו דבר... שניהם מתגים זהים לחלוטין... אבל אחד עובד ואחד לא!!! אחד מחובר והשני לא מחובר!!!

יהודי מזיז את העיניים... ומשהו זז שם למעלה לפי העיניים... וגוי מזיז את העיניים ומה שזז זה... כן... בדיוק כמו המתג שיש לי בבית שלא עובד... לחצת עליו... מה שלחצת זה מה שנלחץ... לא פחות אבל גם לא יותר... אבל יהודי...? יהודי שמזיז את עצמו... הוא מפעיל למעלה כל מיני השפעות עליונות... הוא לוח הבקרה של כל מערכת ההשפעה...

זה המשבצת של יוסף!!!! יוסף מייצג את כח ההשפעה!!!!

יוסף הוא הראשון שגילה בעולם את המתג הזה ששמו יהודי!!!

עד יוסף לא היה מתג כזה... מסיבה פשוטה מאוד: בשביל שהמתג שלי בבית יעבוד... בשביל זה צריך חשמלאי שיבנה את הלוח חשמל... משהו פה יצר את המעגל החשמלי המורכב הזה... וזה האבות הקדושים... האבות הקדושים עבדו קשה קשה... הם יצרו את המעגל חשמלי האדיר הזה ששמו יהודי... יעקב אבינו סיים להשלים את המעגל חשמלי המושלם ומכאן ואילך כבר לא צריך להיות חשמלאי בשביל להדליק את האור!!! כי המתגים כבר מוכנים...

אבל גם אותך אף אחד לא הכתיר לנהל את העולם... וזה לא מפריע לך בתור בחור להרגיש שאתה מנהל את העולם... אז אני אומר לך ש--- שתדע לך!!!! חבר שלך האברך הזה... שאתה מזלזל בו שהוא נהיה כבד כזה... לא!!! זו טעות!!! הוא לא נהיה כבד!!! הוא פשוט הבין שצריך להוריד את השמש והירח ארצה... והוא עושה את זה... ואילו אתה עדיין לא הבנת את זה... ואתה מסתכל עליו מהגובה של השמש ואתה רואה אותו בארץ... ואתה בטוח שהוא נפל לארץ... לא!!! הוא לא נפל לארץ!!! הוא נשאר ברמה... אלא הוא רק מוריד את השמש לארץ... הוא מבין שצריך ליישר קו עם עולם המעשה!!! ולא רק להישאר בעולם האצילות!!! ואת זה אתה עדיין לא הסכמת לעכל... אתה עדיין לא מוכן נפשית להשתחוות לארץ... אתה עדיין מזלזל בארץ... קטן עליך עולם המעשה...

אז זה... שבתור בעל ניסיון רב שנים בתחום הבחורות... אני הייתי בחור הרבה יותר ממך... ותקנתי את העולם יותר ממך... וגם עברתי מערכות בחירות קצת יותר ממך... **ובשורה התחתונה לא זזתי מלימטר!!!** בטח... הייתי אוסטרונואוט... טיילתי בשמש ובירח ובאחד עשר הכוכבים... אבל תכל'ס... בשטח... כל מה שצריך לעשות נשאר בגדר השקפה!!! שזה מה שצריך לעשות... וזה האמת... וזה העביידיה... ויש בזה עיניים נשגבים מאוד... וזה נשאר בדיבורים... כשהמשגיח העיז להגיד לי מילה: נו... איפה אתה???

הייתי מסתכל עליו מלמעלה למטה... נו... באמת המשגיח... זה הנושא?? כן הגעת לא הגעת?? כן שחרית לא שחרית?? קצת רמה...

כן... קצת רמה... מה שנקרא: רמזורים בעננים!!!!

לא יעזור כלום: יום אחד מגיע... וכל אחד בתורו הוא... מבין פתאום שעם כל הכבוד לשמש ולירח... צריך להשתחוות ארצה!!! צריך ליישר קו עם עולם המעשה!!! ומה שעושים קיים... ומה שנשאר בעננים נשאר שם...

נו... תכל'ס: מה יש לי בכל זאת להציע לך???

אם אתה באמת בחור מוצלח ובוגר!!! ואתה רוצה להתקדם בחיים קצת יותר מהר מהקצב שלי... אז תקבל ממני כעת דברים כהווייתם... ולמרות שאני מאוד מעצבן אותך במאמר הזה... ולמרות שמתחשק לך להתקשר אלי ולצרוח עלי... לא!!! אתה תתגבר ותעכל את זה... (אגב: להתקשר ולצרוח אתה דווקא יכול... אבל חבל... כי לשכנע אותך לגמרי אני בין כך לא אצלח...) ותחליט שאתה בוחר להשתחוות ארצה... **ומה תעשה???**

פשוט תלך למשגיח... כן... המשגיח הזה... שתמיד מנסה לחבר אותך לארץ ללא הצלחה... ותגש אליו ותגיד לו: המשגיח!!! אני מעוניין בקרקוע!!! הפעם זה אני!!! אני מכיר ביוסף!!! אני אני מביע ככונות לקחת את השמש והירח והכוכבים שלי ולהשתחוות ארצה... לתרגם אותם לשפת המעשה... **ובכן: מה המשגיח מציע לי??** איזה נקודות קרקוע המשגיח חושב שאני צריך לעשות בשביל להתקדם בעבודת ה'???

ויש גם... גם ארחות פריץ!!!!!!

בימים אלו אנחנו עוסקים כל הזמן סביב חומות... רק עכשיו סיימנו להודות ולשבח על חומות מגדלי שהייוונים פרצו ובני חשמונאי חזרו וגדרו ותקנו עליהם י"ג השתחוואות... רק סיימנו לגמור את ההלל... והנה ביום שלישי הבא מגיע הצום עשרה בטבת שהוא הצום החמור ביותר מדינא!! מה יש??? התחיל המצור על החומה... שלא יהיו טעויות: מיום התחלת המצור ועד החורבן עברו יותר משלוש שנים... ואתה מבין לבד שבמשך השלוש שנים האלו היו כל מיני שלבים דרמטיים של התקדמות האויב לקראת החורבן... אבל בכל זאת היום והאירוע שנבחר לסמל את תחילת החורבן היה לא אחר מאשר "המצור על החומה"!!!

מה יש דווקא בחומה??? מה כ"כ מיוחד בחומה???

הביאור בזה הוא כך:

בשביל להבין את זה... אני צריך לתת לך קצת רקע מהמושגים הבטחוניים של פעם... פעם היו בונים חומה בשביל להתבצר מהאויבים... עיר שיש לה חומה היא עיר חזקה... זו עיר שלא מפחדת מאויבים... היא מקבלת אוטונומיה פרטית והיא יכולה לעשות מה שהיא רוצה... כל זמן שאין לה חומה... היא עיר חלשה שזקוקה לתמיכה מהצד... אבל ברגע שהיא התבצרה ונהייתה עיר מוקפת חומה זהו!! יש לנו כח!!! וממילא!!!!!!

ברגע שהאויב היה שומע שתושבי העיר התחילו לבנות חומה... הוא לא מחכה רגע אחד!!! הוא מיד מגיע במהירות כדי לעצור אותם... ולמה??? כי אם הוא יגיע טיפ טיפה מאוחר ותושבי העיר כבר יספיקו להתבצר... זהו!!! הגעת מאוחר!!! הם כבר חזקים! הם כבר מבוצרים!!! כעת להילחם מול עיר מבוצרת זה כבר קשה עשרות מונים מאשר לעצור עיר חלשה בעוד מועד שלא תתבצר... (במושגים של היום... עיר שיש לה חומה היא כמו מדינה שיש לה פצצה גרעינית... רגע אחרי שיהיה לאיראן ח"ו נשק גרעיני... זה נהיה הרבה יותר מסובך להילחם איתה... כי היא מבוצרת... יש לה כח!!! ממילא ברגע שארה"ב שומעת שאיראן רק מתחילה להתבצר בנשק גרעיני היא מיד מגיעה עם כל הכח... מיד מתחילה בסנקציות... כי אסור שזה יקרה... אחרי שיש לה נשק... זהו... זה כבר מאוחר...) ע"ת כן ברור???

נו... אז מה קורה אם אנחנו בכל זאת רוצים להתבצר? מה קורה אם אנחנו בכל זאת רוצים לבנות חומה ולהתחזק?

בשביל זה צריך לבנות חומה במהירות!!!!!! צריך שהחומה תבנה בבת אחת!!! אם ננסה לבנות חומה כמו שבונים כביש... ואנחנו נלך צעד אחר צעד... בשנה הראשונה אנחנו נבנה את החומה הצפונית... ואחרי שנגמור את החומה הצפונית... אז נתחיל לבנות את החומה הדרומית... אין כזה דבר!!!! חומה כזו לעולם לא תבנה!!!! כי ברגע שהאויב ישמע שרק התחלת לבנות בצד הצפוני... הוא מיד יגיע וכנס מהצד הדרומי (שעדיין אין בו חומה) ומיד יעצור את הבנייה וככה לעולם לא תצליח לבנות חומה... לכן מה עושים??? אם אנחנו באמת רוצים לבנות חומה ובאמת רציניים!!!! מה עושים??? מכנסים את כל תושבי העיר!!! ללא יוצא מן הכלל!!!! דופקים על השלחן ומחליטים החלטה משותפת: אנחנו בונים חומה!!!! והיות ואנחנו רוצים להתבצר... אז כככככככ תושבי העיר ללא יוצא מן הכלל עוזבים את הכל... יוצאים בבת אחת לבנות את החומה... ואז יש חלוקת עבודה... משפחות יעקב ומושה ואלהרה ומושקוביץ וכו' וכו' שגרים באזור הדרומי... הם לוקחים פיקוד על החומה הדרום מזרחית... ומשפחות זרח ואהרן ושתולה וכו' שגרים במקצוע הצפוני וכו' וכו'... ואז בבת אחת!!!! ביום אחד!!! כאיש אחד!!! בלב אחד!!! כככולם יוצאים ומתחילים לבנות את החומה בשיא המרץ... ועד שהאויב מתעשת... ועד שהוא מגיע... כל החומה בנויה כמו מעגל סגור... אולי לא בנויה בגובה המקסימלי שלה... אבל בהיקף וברחוב המקסימלי!! אין פריץ!!!! אי אפשר להשאיר מקום פתוח... אם השארת מקום פתוח אחד לא עשינו כלום...

לכן חומה היא סמל לשיתוף פעולה הדדי של כל אנשי העיר!!! החומה מסמלת את המכנה המשותף של כל בני העיר...

שלא תבין לא נכון: בתוך העיר עצמה... יש הרבה אנשים שונים ומגוונים... יש הרבה מריבות ונזקי שכנים... יש הרבה ניגודים בתוך העיר... אבל בכל זאת יש ביניהם מכנה משותף אחד!!!! יש להם חומה אחת!!!! יש להם גבולות משותפים... אויבים משותפים וממילא... גם אחרי כל המריבות וכל הניגודים שביניהם הם עדיין בני עיר אחת... יש ביניהם אחווה ומכנה משותף...

שניהם בנו ביחד את החומה!!!! שניהם היו זקוקים לעבוד בשיתוף פעולה מלא בשביל להבטיח את הגנתה של העיר!!!!!!

אם היה לך סבלנות לקרא עד כאן... אז כעת תפתח ספר נחמיה... כן... מותר לך אחת ולתמיד לדעת איך נבנתה החומה... מותר לך ביושר... בתוך אחד שצם כל שנה שתי צומות על המצור וחורבן החומה... מותר לך גם לדעת איך נבנתה החומה...

ובכן: בספר נחמיה יש פרק מאוד מאוד ארוך!!!! מה יש בפרק הזה?? נחמיה פשוט הולך לאורך החומה ועל כל קטע בחומה הוא מונה את שמות האנשים שנטלו חלק בבניה של אותו קטע... וככה נחמיה הולך וצועד ומקיף את כל החומה ומזכיר בכתבי הקודש לדורות על הספר ובדין את שמות האנשים שהשתתפו בכל קטע של בניית החומה!! זה לא צחוק!! זה כתיב הקודש!! יש לה אזתו של חוקשית כתובים!!!! ונחמיה לא חוסך דיו וקלף... והוא דורש להנציח אותם לדורי דורות... ולמה???

כי ימים יגידו... ואחרי שירושלים תהיה עיר מוקפת חומה... היא תוכל להתחיל להתפתח בצעדי ענק... ותוך שנים ספורות היא תהפוך להיות מעצמה אדירה שתשלח יונקות לכל

ארץ ישראל ולכל העולם כולו!!!!!! אבל גם אחרי כל ההצלחה הגדולה הזו... הכל יזדקף למכה הראשונה!!! לחומה הראשונה... להתבצרות הראשונה והבסיסית שהיינו חייבים אותה בשביל להתחיל... כמו כל איש עסקים מאוד גדול... שבשביל להתחיל הוא היה צריך את האלף שקל הראשונים שהוא קיבל בדמי חנוכה מאותו זרז זכור לטוב שעל הבסיס הזה הוא התחיל...

ע"ד כאן משלל!!! אבל זה לא לגמרי משלל... כי בסיפור הזה המשל והנמשל הולכים ביחד... כי תבין: כשעזרה ונחמיה רוצים לבנות חומה לירושלים עיר הקודש... הם לא בונים אותה רק משיקולי בטחון של התבצרות מאויבים... הסיבה העיקרית שבונים חומה לירושלים זה בשביל להתבצר וליצור מעגל סגור ושמור מכל מיני רוחות חולין זרות ומקררות שמגיעות מהגויים... ובשביל להתחיל!!!!!! בשביל להתחיל לבנות את המעגל הסגור של כרם ישראל... חייבים מינימום של שיתוף פעולה הדדי... בואו!!! בואו כולנו יחד ונבנה ביחד חומה משותפת... מתוך רצון להתבצר יחד סביב בית אלוקינו... סביב השכינה הקדושה...

וכשכולם ברוך ה' כאיש אחד בלב אחד נרתמים וכל אחד מושיט יד ומתאמץ ועושה את כל מה שהוא יכול בשביל ליצור בבת אחת את המעגל הסגור והקדוש הזה... הרי קורה כאן דבר כ"כ נשגב... נוצר פה בבת אחת קרש מקפצה... מעגל סגור של קדושה שמשם אפשר לנסוק במהירות ולהיהפך למעצמה של קדושה!!!!

ושוב: תבין: כביש או בנין אפשר לבנות טיפין טיפין... צעד אחר צעד... אבל חומה זה כמו נשק גרעיני... או שיש או שאין... כל זמן שאין לך אתה מדשדש וצריך להיות הבייבי של מדינות תומכות... אבל ברגע שיש לך נשק גרעיני אתה בבת אחת מקבל כח בלעדי ויכול להיהפך למעצמה... על אותו משקל: כל זמן שאין חומה לירושלים... כל זמן שירושלים פתוחה לכל מיני מושגים... אז הכח מתפזר... מושג קדוש אחד נכנס באוזן אחת... ומושג לא טהור אחר נכנס באוזן השניה ונהיה משהו כזה פרווה כזה... אבל ברגע שיוצרים חומה!!!! ברגע שמתבצרים בקדושה... כאן מתחילה להתפתח מעצמה של קדושה... כח איתן של קדושה...

לכפי מה הדברים אמורים??

כמו בשעת... נחמיה היה צריך לבנות את החומה וכל מי שהושיט יד כאיש אחד בלב אחד נכתב לדורי דורות... ועד היום השם שלו הוא חלק מכתבי הקודש... אז זהו!! שגם היום אנחנו לקראת בניית החומה... אבל הפעם לשם שינוי... זה לתמיד!!!! החומה שעכשיו נבנית זה חומת האש של ירושלים העתידה... שהיא חומה שלעולם לא תחרב... ולמה היא לא תחרב??? כי אותה הקב"ה יעמיד!!!! כל זמן שנחמיה העמיד ושלמה המלך העמיד... זה נחרב... אבל ברגע שהקב"ה מעמיד זהו... זה לעולם לא יחרב... אבל גם כשהקב"ה מעמיד... אבל את הבניה עצמה הוא משאיר לנו... כל אחד מאיתנו בונה את חלקו בחומה... כל בית יהודי הוא נדבך בחומה... וכל אחד מאיתנו שיבנה חומות מבוצרים של קדושה בביתו הרי החומה שהוא בנה תהיה קבועה בחומת האש של ירושלים לנצח נצחים!!!!!! כן... אנחנו צריכים לדעת שכל פגעי הקדושה שיש היום... זה לא רק בעיה שצריך איכשהו להתמודד איתה... יש פה פניה אישית מאבינו שבשמים שפונה אלינו ואומר לנו: תבנו לי חומה!!!!

אני כעת בעיצומה של בניה... אני בונה את חומת האש של ירושלים... אני רוצה לזכות אתכם שתהיו שותפים שלי... אני רוצה שהחומה הזו תזקף לזכותכם... שהשם שלכם יהיה מונצח על החומה הזו לנצח נצחים...

דוד המלך מתפלל לקב"ה: "שמרני כאישון בת עין בצל כנפיך תסתירני", תשמור עלי כבבת עיניך... תסתיר אותי בסתר כנפיך... למה?? בזכות מה?? **אני שמרתי**

ארחות פריץ!!! אני בניתי לעצמי חומה ששומרת אותי מכל חטא... וגדרתי את עצמי מכל דבר שיכול להביא פריץ!!! הצבתי לעצמי ארחות עקיפות ועקלקלות וקראתי להם **ארחות פריץ!!!!** כן... אני הולך בדרך עיקוף... כשדוד יוצא לדרך והגוי פי אס שואל אותו לאן היעד??? אז דוד לא מבקש את הדרך הכי קצרה... דוד גם לא מחפש את הכביש שיש בה הכי פחות פקקים... דוד מבקש ארחות פריץ!!!! אני מחפש את המסלול שיש בו הכי פחות פרצות...

אני שמרתי ארחות פריץ!!!!!!

מה לא עושים בשביל הזהירות בדרכים... שלא יהיו פרצות... ואם ככה... אם אני מקפיד ללכת בארחות פריץ (ארחות שמונעות פרצה) אז אני מצידי עושה הכל בשביל להיות שמור... אחרי שאני מצידי עושה הכל... אנא ה'... תגמור בעדי... ושמרני כאישון בת עין בצל כנפיך תסתירני... הורים יקרים: מי לא רוצה הבטחה ובאבטחה אישית מהקב"ה שישמור אותו כאישון בת עין... כולנו רוצים... אבל בשביל זה קודם אנחנו צריכים לשמור את עצמנו כבת עין... אם אנחנו נשמור את עצמנו ללכת בארחות פריץ!!!!!! אם אנחנו מצידינו נעשה את הכל... ונתאמץ ונביע נכונות לשלם מחיר של נוחות ומהירות ונגישות והכל בשביל לשמור ארחות פריץ... אחרי שאנחנו מצידינו נשמרו... כעת הקב"ה יגמור בעדנו ויקבל את תפלתנו וישמור אותנו כאישון בת עין ובצל כנפיו יסתירנו... אחרי שאנחנו מצידינו נבנה את החומה ונאטום אותה... אז הקב"ה ישלים את המלאכה ויהיה לנו חומת אש מסביב... והפוך את החומות שלנו לכדכד ואת שערינו לאבני אקדח וכל גבולנו לאבני חפץ...

הושלמה הסדרה שכבשה את בתי ישראל

בפעם האחרונה להתחיל מבראשית

סטודיו מעוף Aronovitz

חדש
כרך ה'

כרך ג'

כרך ד'

כרך א'

כרך ב'

ספר מלא וגדוש בסיפורים, עובדות, פרפראות ופנינים
מחולק לפי פרשות השבוע והמועדים לעונג רוחני, חווייתי ומלכד.

בני ברק: חנות הדגל רח' רבי עקיבא 57 בפסאז' 03-9082233 | ירושלים: רח' זוננפלד 30
02-5702970 | רח' אבן האזל 24 02-5731985 | בית שמש: רח' בן איש חי 40 02-9669140
| ברנפולד: רח' רשב"י 30 08-9491940 | קרית ספר: רח' חפץ חיים 5 08-6294599
אלעד: רח' רשב"י 19 03-9454510 | חדשן אשדוד: מבוא התנאים 7 08-8563931

ביתן הספר

רשת הספרים המשתלמת ביותר

מזמינים אתכם להנות
מהשרות והמהירות

בשמחות

0.60
אגו'
להזמנת חתונה*

הזמנות
לחתן ולכלה
חינם

אפשרות
למשלוח
עד הבית

ניתן לקבל
קטלוג
הזמנות במייל

* לא כולל גרפיקה
מעל 1000 הזמנות סטנדרטיות

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום
טל' 02-5337722 | דוא"ל g5337722@gmail.com

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת בר אילן) ירושלים | שעות פתיחה: א'-ה' 10:00-19:00 / יום ו' 10:00-12:00